

Pred neko vrijeme čitatelji HRVATSKE ISKRE, gosp. i gđa. Tanfara, poslali su mi prekrasan dar: novi 19 inča širok monitor i kompletnu copy mašinu, fax mašinu, scanner

itd. Moram priznati bila sam šokirana tako velikim darom, i na pitanje zašto je to trebalo poslati baš meni, rečeno mi je kako sam to svojim radom za zajednicu zaslužila.

Već tada znala sam kako će ovaj broj, br. 128, biti vjerojatno posljednji, barem za neko vrijeme, jer se moram odmoriti, nekako skupiti snage za dalje, za neku budućnost i smatrala sam kako taj dar uopće nije potreban meni, jer ovo što imam dovoljno je za tih nekoliko zadnjih brojeva ISKRE. Nažalost, nisam mogla uvjeriti Tanfare u to, i preostaje mi samo zadržati kompjutorske sprave koje su mi poslali i zahvaliti im javno. No, ostaje grižnja savjesti, jer znam kako ima mnogo drugih kojima je to što su Tanfare meni poslali potrebnije, jer ISKRA, bar za sada, zastaje u radu.

Pred neko vrijeme slušala sam zadnju radio emisiju prof. Ilije Vranešića, mislim iz godine 1959., kada se opraštao sa svojim radio slušateljima. Bilo ga je teško slušati kako pokušava predati ono najdublje što čovjek nosi u sebi, ljubav prema radu, prema domovini, žalost za onim što prestaje, jer izlaza više nema. Iako ne vjerujem da sam u takovom položaju, ipak se u neku ruku opraštam sa vama, dragi čitatelji. Naime, ova urednica, a time i ISKRA, uzima "leave of absence", recimo zasluženi odmor na neodređeno vrijeme, jer nažalost, tako mora biti.

Suradnici Iskre su posebno nezadovoljni mojim stavom, no ja nažalost ne mogu promijeniti svoje mišljenje iz raznih razloga.

No, prije nego prijedem na razloge dozvolite mi da se, za sada, zahvalim suradnicima ISKRE, kojima mnogo rade kako bi ISKRA bila što kvalitetnija i interesantnija. Naš suradnik u Hrvatskoj, ing. Damir Borovčak, svojim je političkim komentarima unio ono nešto posebno kad razmišljate o hrvatskoj politici. Ing. Damir Borovčak se ovim zadnjim prilogom oprašta od nas potpuno, dragi čitatelji. Ing. Damir Borovčaku želimo svako dobro u budućnosti, uz veliku zahvalnost. Gđa. Višnja Milas-Matutinović je tražila nešto posebno iz hrvatske kulture, posebno iz svijeta hrvatskih maraka i slikarstva - hvala, Višnja. Uz obaveznu šalicu kave pročavljali smo s Marinom o mnogim stvarima o kojima nismo znali. Njeno oštro pero je "vidjelo" neke stvari, koje mi nismo ni primijetili i za to Vam, Marina, velika hvala. Naša suradnica na našem području, gđa. Biserka Milinković je napravila veliki posao. Možete li zamisliti da je ona, iz ljubavi prema ovom radu, ostavljala svoju obitelj i odlazila svake subote, nedjelje na organizirane događaje u našoj zajednici, razgovarala sa ljudima, slikala, razvijala slike - sve na svoj račun, jer novaca nažalost nema? Nema riječi kojima bih se mogla zahvaliti gđi. Milinković na velikom trudu koji je uložila kako bi vi svi bili informirani o događajima zajednice, iz njenog ugla. Duboko se nadam da to ipak nije kraj svega, da će se ISKRA ipak opet vratiti, i opet ćete čitati interesantna izvješća iz Biserkinog pera. Živi bili pa vidjeli.

Jedan od novijih suradnika bio je Dr. Goss, koji nas je izvješćivao o događajima iz kulturnog ugla, tu i tamo govorio je o politici, jer ako se ne bavimo politikom, politika će se baviti nama, što je dokazano više puta.

Dr. Goss me je uvjeravao kako bi se ISKRA trebala proširiti po svijetu, staviti na Webb, jer je smatrao da su ove novine dovoljno kvalitetne za tako nešto, no od kuda novac za takav pothvat? Dr. Goss, hvala na povjerenju.

Posebnu zahvalu dugujem dr. Darku Desatyju. Rijetko tko od vas zna koliko je dr. Desaty vremena i rada dao za ISKRU. Mnoge njegove priloge nismo obilježili njegovim imenom, po njegovoj želji, no to ne znači da ja, kao urednica, nisam bila svjesna njegovog velikog truda. Moj posao je bio uveliko olakšan nazočnošću dr. Desatyja. I on je žalostan zbog ovakove situacije sa ISKROM, baš kao i mi svi drugi, no da li imamo izlaza?

Na kraju, velika hvala za današnji izgled HRVATSKE ISKRE gosp. Emilu Šimunoviću. Naš Emil svojim je rukama "oblikovao", jasno uz kompjutorski program, današnji izgled ISKRE - bez ikakve financijske naknade. On je mlad čovjek, ima obitelj, svoje je dragocjeno slobodno vrijeme davao za ISKRU, kako bi stranice ovih novina bile svima nama na ponos. No, niti on ne može vječno samo davati, koji puta je potrebno nešto dati natrag, a mi osim velike zahvale, za sada nismo u mogućnosti ništa učiniti. Tko zna što budućnost nosi.

Dugujem zahvalnost svima koji su pomagali u radu na bilo koji način, no moram istaknuti stalnu podršku bračnog para Lončarić, inače voditelja radio postraje "Zvuci Hrvatske" koji su ISKRU vjerno oglašavali, i to besplatno. Hvala Ivica, hvala Karmen na povjerenju i pomoći. Svatko od vas, prijatelji i suradnici HRVATSKE ISKRE dali ste od sebe ono najbolje, a mi svi skupa smo stvorili novine na koje smo zaista ponosni. No, čovjek se mora ispružiti, ako želi biti pokriven, samo toliko koliko je dug pokrivač, i ništa više.

Zašto odlazim na "odmor"?

Pitate li bilo kojeg čelnika u našoj zajednici, mogao bi vam odgovoriti za mene. Danas, bar tako ja mislim, nije lako raditi u našoj zajednici. Nema povjerenja, strašne su se stvari dogodile, to ste svjesni, i još se događaju. Stalno se morate dokazivati i nakon izvjesnog vremena (7 godina izlazenja ISKRE!!) čovjek više ne može. Dolazi do teškog umora i srca i duše, i tada treba zastati.

Jasno, uz ovo gornje postoji i ona druga strana: financijska. Nažalost, HRVATSKA ISKRA nije izgleda uvjerila poslovne ljude ove zajednice kako nama trebaju novine ovakove vrste. Vjerojatno nismo bili dovoljno kvalitetni, ili smo bili nedovoljno uvjerljivi ili nedovoljno poslovni i tako nismo dobili pomoć poslovnih ljudi, jasno, uz časne iznimke. Do sada sam ja iz svojih "domaćih" sredstava financirala izlazenje ISKRE, jer moram vam reći da se prodajom ne pokrije čak niti 50% izdataka! ISKRA je nažalost bila pokradena, nije plaćena kako treba, pa su posljedice žalosne, jer morate znati i ovo - kad bi svaki primjerak ISKRE bio plaćen po pravoj cijeni (samo \$3.00), svi troškovi bi bili pokriveni. Ovako, više novaca nema, a umor duše je prevelik.

Duboko se nadam da ovo nije kraj, već samo predah, odmor.... Duboko se nadam se da ćemo se opet naći jednog dana, kad se duša i srce smire.

Tako ja mislim.

Valentina

Sretna vam, dragi čitatelji, Nova 2004. godina

Sretna nova godina

SRETAN VAM BOŽIĆ ŽELIM
I OD SRCA SE VESELIM
DA IMATE ZDRAVLJA I SREĆE,
DA VAM UVIJEK CVATE CVIJEĆE
NEK VAM SE OSTVARE PLANOVI VAŠI
NOVA GODINA NEKA VAS NE PLASI
DIGNITE ČASE
POLJUBITE NAJMILIJE VAŠE
U ZDRAVLJE
NADAM SE, DA MOJA RIMA
SVIJDJET ĆE SE SVIMA
SMIJESAK NEKA STAVI NA VAŠE LICE,
LJJEPI POZDRAV OD ALICE
Alica Čakalo, Toronto

Stare hrvatske čestitke

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29.XII 2003.

Cijena \$3.00

Broj 128 - 29. XII 2003.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU:

- Nova Hrvatska Vlada - najmanja i najmlađa
- Budišin politički kraj
- Račan: Banske Dvore napuštam miran
- Sanader: Okrenimo se budućnosti
- Proizveden prvi hrvatski automobil
- Blaškićev put zamorca
- Mađarska Hrvatskoj objavila trgovinski rat
- Hrvata u Banjoj Luci sve manje
- Janica između ambicija i liječnika
- Mojim očima (i srcem)
- Život iznad oblaka
- Šenoa: Klevetnikom Hrvatske
- Zajednica u riječi i slici
- Motrišta

Božić 2003. godine

Mješoviti zbor župe "Hrvatskih Mučenika", Mississauga za vrijeme Božićnog koncerta

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

**Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal**

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak,
dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss, Drago Geoheli,
Mladen Huljak, Hrvoje Mihotić,
Biserka Milinković, Vlado Petranović
Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon
(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra@rogers.com

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$60.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:

Pismo urednice	2
Čestitke i vijesti iz zajednice	3
Nova Hrvatska Vlada	4-6
Dogodilo se	7
Budišin politički kraj	8
Račan:Banske dvore napuštam miran	8
Gospodarstvo	9-10
Kako se živi u Hrvatskoj	11
D. Borovčak: Hello Toronto	12
Mirnodobsko razaranje	13
Padeži na stejdžu	13
Razgovor s Krešimirom Mayerom	14
Zbog nemara blamaža	14
Vijesti iz Haaga	15-17
M. Vuković: Za čavrljanje	18
Vijesti iz BiH	19-20
Vijesti iz kulture	21
Zanimljivosti	22
Balkan turbulence	23
Martin takes over as Canada's Prime Minister	23
Sanader introduces new cabinet	23
V. Goss:Until we join	24

Hungary suspends trade agreement	25
35th National Convention of American Association for the Advancement of Slavic Studies	25
The Premužić Trail	26
Krašić	27
Little stars shine BIG in New York	26
Športska kultura	27
Mojim očima (i srcem)	28-29
Život iznad oblaka	30-31
Hrvatsko pjesništvo	32
Kroz Ivanečka brda	33
Zagreb - pušlec i kušlec na dar	34-35
Naša baština	36-37
Josip Kozarac: Moj djed	38
Naša zajednica u riječi i slici	39-44
B. Milinković:A što sada	44
Vaša pisma	45
Naše zdravlje	46
Za svakog ponešto	47
Motrišta	48
Prilog HRVATSKOJ ISKRI:	
Uspavanka s Radio Vukovara	49-52

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Kad dobijete ovaj broj HRVATSKE ISKRE u ruke, vjerojatno će već biti Nova godina 2004. Kako vrijeme brzo leti... Počeli smo sa Cirkularom godine 1997., pa kroz neko vrijeme promijenili ime u HRVATSKA ISKRA - i danas smo već na 128. broju! Mislim da je to uspjeh, možda mali u odnosu na velike magazine i novine, ali ipak uspjeh. No, kako sam navela u Motrištima, ovo je, za sada i zadnji broj HRVATSKE ISKRE, no nadam se, ne posljednji, no čovjek nikad ne zna što će se dogoditi. Kaže se, čovjek snuje, a Bog određuje, pa neka bude tako.

No, ima vas pretplatnika koji ste uplatiti negdje tijekom godine za HRVATSKU ISKRU. Molim vas, nazovite me, ostavite poruku gdje vam treba poslati novac koji vam dugujem. Ako ne želite podignuti svoj novac i ostavljate ga u ISKRI za (moguća) buduća izdanja, nekako mi to javite.

Zaista mi je jako žao da je došlo do ovakove situacije, no izlaza više nemam. Molim vas, svakoga od Vas, probajte razumijeti situaciju. Koliko god se trudila, nažalost, ne vidim (za sada) neki bolji način, no tko zna što se može dogoditi u međuvremenu. Svakome od Vas, svakome pretplatniku i svakome čitatelju, koji je kupovao ISKRU dugujemo veliku zahvalu za povjerenje koje ste iskazali svima nama koji radimo u ISKRI. Zahvaljujući ISKRI upoznali smo mnogo dobrih ljudi, vidjeli mnogo interesantnih mjesta u Hrvatskoj, razgovarali sa mnogima, naučili smo isto tako jako puno. Svima nama, koji smo radili na pripremi ISKRE ovaj rad bio je veliko zadovoljstvo i veselje. Svakome od Vas koji ste se javljali s komentarima o sadržaju ili izgledu ISKRE zahvalni smo na svakom komentaru, jer samo nas je samo takav način vodio sve bolje i interesantnijoj ISKRI.

I ova ISKRA u vašim rukama plod je rada mnogih ljudi. Želja svakoga od nas je da pronađete nešto što će vas interesirati, ili nešto što još niste znali, ili nešto što će vas razveseliti. U ovom smo broju pregledali mjesec dana dagađanja u domovini, "protrčali" smo Hrvatskom, malo virnuli u hrvatsku književnost, osvrnuli se na našu baštinu, bili na mnogim događajima zajednice. Nadamo se da ćete biti zadovoljni našim izborom.

Što se mene tiče moram kratko komentirati jedan od prvih poteza nove hrvatske Vlade. Dr. Ivo Sanader je, prema izvješćima, uzео poznatog svjetskog genetičara, prof. Radmana (koji živi u Francuskoj) za savjetnika. Vrijeme je da Hrvatska shvati da smo mi, koji živimo izvan granica Hrvatske, spremni i kvalificirani pomoći domovini u svakom trenutku. Ako naš novi premijer, dr. Ivo Sanader, nastavi ovakovim putem, uspjeh nove Vlade sigurno neće izostati. U našoj zajednici ima nekoliko vrlo sposobnih ljudi, koji su sebe dokazali u Kanadi i znam da su spremni predati svoje znanje i iskustvo Hrvatskoj, kako bi naša domovina krenula prema dobroj budućnosti.

Dragi prijatelji, sretna vam Nova 2004. godina i vidimo se....

Valentina

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Za svakog ponešto

Nasmijte se s nama.....

- * Infarkt, ma kakav je, od srca je!
- * Dobar grah daleko se čuje!
- * Sreća ulazi u dom u kojem se čuje smijeh.
- * Imaš noge kao srna: dugačke, vitke i dlakave.

Preporuke

Savjetuje Krešo svog prijatelja Marka: "Ma, slušaj ti mene i otidi mom doktoru. On ti je najbolji. Pa on ti je liječio i pokojnog Matu, i pokojnu Ivanu, i pokojnog Nikolu...."

Tablete za smirenje

- Gospodo, vašem je suprugu potrebno više mira. A prepisao sam i tablete za smirenje.

- Kako često ih treba uzimati?
- On ne treba. Tablete uzimate vi.

Enigma

- Znaš, Bara, moj ti štičelj dela od jutra do zutra. I petak i svetak.
- Čuj, Režika, daj mi onda priznaj: čija su ti deca?

Red na sreću

- Štef, jučer sam bil sretan kad sam videl da si trijezan, a ti si se danas opet napil.
- Čujte, gazda, pak kaj nije danas moj red da budem sretan?

Kako ljudožderi zovu atletičare?
"Fast food"

Pozdravljamo vas sve, dragi prijatelji

Gđa. Višnja Geoheli peče palačinke (strelica označuje palačinku u zraku)

Bračni par Šabanović

Na jednom "velikom" rođendanu g. Drago Križaj, dr. Davorka Križaj, gđa. Karmen Lončarić, gosp. Lončarić i gosp. Vladimir Krčmar

Da li znate koji se trg u Zagrebu zvao "Trg bana Kulina"?

Prije nego prijeđem na ovu informaciju, dozvolite mi izraziti VELIKU ISPRIKU gosp. Hrvoju Mihotiću. Nažalost, jedan izvanredan teks JA sam svojom nemarnošću i nepažnjom uništio. Neki od vas zvali su ga i prigovarali za netočnost činjenica, a pogreška je bila, nažalost, samo moja. Gosp. Mihotić je dobro istražio i prikazao sve činjenice. Kasno je za ispriku, ali ipak smatram da je važno reći: oprostite prijatelju. A vama, dragi čitatelji, pročitajte PONOVRNO članak o ovom lijepom zagrebačkom trgu, koji je imao najviše promjena imena.

Pred vama je slika trga u Zagrebu, "Trg žrtava fašizma", kako se danas zove. Slika na 39. strani HI br. 127 slikana je negdje 1930-tih godina, prije izgradnje objekta koji označava ljepotu tog trga! Planska izgradnja dijela Zagreba istočno od Jurišićeve ulice započeta je tijekom 1920-tih godina. Oznake ulica i trgova su

bila slova abecede, pa se današnji prostor, gdje se sada nalazi Paviljon Ivana Meštrovića zvao "Trg N". Taj naziv Zagrepčani su koristili niz godina. Godine 1932 grad Zagreb je kupio to zemljište i Trg N je uskoro dobio ime "Trg Kralja Petra Prvoga, Oslobođioca".

Koju godinu kasnije Ivan Meštrović, poznati hrvatski kipar, dobio je prijedlog za izgradnju objekta na Avali u Srbiji, ali je odluka promijenjena i nacrt je smišljen za grad Zagreb.

Gradnja je nakon kraćeg vremena završena i otvorenje je održano 1. prosinca 1939. (Dan ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca). Gradnju su proveli arhitekti Lavoslav Horvat i Harold Bilinić. Za gradnju ovog prekrasnog objekta korišten je kamen s Brača. Unutrašnjost je građena po ideji arhitekta Požgaja. Zgradu je otvorio Blaženi kardinal Štepinac.

U tome razdoblju sagrađena su i tri minareta (Meštrović to nije imao u planu) i vodoskok, kako estetičari govore "četvrta vertikala", ideja arhitekta Planića.

Od 1941. do 1945. godine ime je Trga: Trg bana Kulina.

Godine 1952. u Paviljonu je otvoren Muzej Oslobođenja (stalni postav), kasnije se ime Muzeja mijenja u "Muzej Revolucije Naroda Hrvatske". Sada je Paviljonu ime "Dom Likovnih Umjetnika Ivan Meštrović".

Od 1945. godine Trgu je ime "Trg žrtava fašizma", godine 1991. mijenja se u ime "Trg Hrvatskih Velikana", a godine 1999. vraćen je naziv "Trg žrtava fašizma".

Na sreću prijašnje ploče s imenom "Trga hrvatskih velikana" čuvaju se za bolje dane.

Iz torontskih izvora čujemo da se je prostor između izgrađenih ulica i oranica nazivao "međašnji trg", no nismo sigurni da li se to ime "Međašnji trg" možda odnosilo na jedan od zagrebačkih trgova. Ako možda imate taj podatak, molim vas, javite nam.

Gosp. Hrvoju Mihotiću zaista sam zahvalna za rad na ovom članku, i duboko se ispričavam za pogrešku. Ipak, neki vrlo pažljivi čitatelji su ga, kako sam već rekla, zvali i prigovarali. Dakle, ne možemo dati krivi podatak: čitatelji HI izgleda pažljivo čitaju sve što je napisano. Pa hvala vam, dragi čitatelji - to nam je svakako kompliment.

Valentina

Naše zdravlje

KAKO PUTOVATI UZ HEMODIJALIZU?

Ovih dana nazvao me je jedan naš sugrađanin, gosp. Mladen Huljak. Posjetila sam ga na njegov poziv i dulje smo razgovarali o temi koja bi mogla zanimati mnoge od nas.

Mnogi od nas su bolesni, pa slušam kako im je nemoguće otići kući u Hrvatsku, jer ne znaju što ih čeka. Zahvaljujući razgovoru s ing. Huljkom, možda ćemo vam mi moći malo pomoći.

Bračni par Huljak u Hrvatskoj, na Lazu

sreli, uopće to nebi na njemu primijetili. Njegova volja za životom je tako jaka, toliko je raspoložen, ništa ga ne slama, čak ni to što mu ne rade oba bubrega. Ako imalo znate o ovoj teškoj bolesti, onda ste svjesni kako mu život nije lagan.

No, gosp. Huljak ima potrebu za vrlo aktivnim životom i pronašao je način. Tri puta tjedno ima hemodijalizu krvi kako bi mogao normalno živjeti. Upotrebljavajući najnovije tehnike čišćenja krvi sam kod svoje kuće obavlja ono što bi trebao raditi u bolnici. Pomoću aparata za hemodijalizu koji ima u kući i novom tehnikom tupe igle gosp. Huljak sam obavlja svoju dijalizu - navečer dok gleda televiziju.

Ostavimo tehničku stranu te hemodijalize ing. Huljku, a mi se vratimo na ono bitno. Pred neko vrijeme gosp. Huljak je bio u Zagrebu. Nemojmo zaboraviti da je gosp. Huljak težak bolesnik, potrebno mu je čak tri puta tjedno obavljati hemodijalizu. Čak ni to ga nije spriječilo - otišao je u Hrvatsku, obavio svoje poslove i vratio se natrag u Kanadu, i dalje normalno živi.

Neki od vas govore kako je nemoguće otići u Hrvatsku ako si bolestan. Možda, no tako gosp. Huljak ne misli. On je priredio teren za svoj odlazak tamo, osigurao sve što je bilo moguće i - uživao u svom rodnom kraju. Eto, ovo je razlog članka pred vama: kako otići u Hrvatsku, a bolesni ste?

Kaže gosp. Huljak: "Mnogo su mi pomogli u hrvatskom Generalnom konzulatu. Na moj upit pronašli su doktore koji su stručnjaci u tom polju, ja sam kontaktirao te doktore i oni su me čekali kad sam tamo došao." Jedna stvar koja i dalje ostaje moguća prepreka je svakako novac. Za sada još ne postoji veza OHIP Kanade i Socijalno osiguranje u Hrvatskoj, pa morate sami plaćati svoje zdravstvene usluge. No, i to nije pretjerano skupo. Recimo, po riječima gosp. Huljka jedna hemodijaliza u Kanadi košta oko \$ 750, dok u Hrvatskoj se ta cijena kreće oko \$300. Dakle, nije pretjerano, posebno ako srce vuče čovjeka doma.

Pitala sam ing. Huljka kako je sa "plavim kuvertama", tj. mitom. Govori on meni: "Toliko su profesionalni svi na tom odjelu na Rebru, da se nigdje nije ispljilo nikakvo očekivanje mita ili darova, a tijekom dva tjedna terapije došao sam i do uvjerenja da bih ih tako nešto i uvrijedilo. Dapače, svi su me samo mene pazili, svaki pacijent je bio pažen i mažen. Svi su na tom Odjelu, kod prof. dr. Petra Kesa, šefa odjela u bolnici Rebro u Zagrebu, tako lijepo tretirani. Gosp. Huljak nema dovoljno lijepih riječi kojima bi se zahvalio doktorima i sestrama na tom odjelu. Govori on: "Svako je bio vrlo profesionalan, odnos prema svakom pacijentu vrlo human, užitak je bio biti tamo na tom odjelu i raditi s njima svima."

Po riječima gosp. Huljka, sve je bilo izvrsno. Toliko je oduševljen pažnjom i brigom koju su mu posvetili na Rebru, na tom odjelu za hemodijalizu da se osjeća obavezan nekako im pomoći. On govori kako je profesionalnost doktora i medicinskih sestara velika, no nema dovoljno opreme, posebno za dijalizu. Nova otkrića i novi načini samopomoći takovih pacijenata zahtijevaju neku opremu koju hrvatske institucije za sada još nemaju. Gosp. Huljak je kontaktirao gosp. Krešu Mayera i gosp. Dragu Herendu i razgovarao s njima o potrebi pomoći Hrvatskoj na tom polju. Ideja je da se pošalje jedna medicinska sestra iz Kanade u Hrvatsku koja bi održala seminar med-

icinskim sestrama u Hrvatskoj o novom načinu hemodijalize. Druga ideja bi bila da se dovede jedna medicinska sestra iz Hrvatske, koja bi naučila u Kanadi o novim otkrićima na ovome polju. No za svaku tu ideju treba novaca. Tko zna, možda netko shvati koliko je teško pacijentima kao što je ing. Huljak, koji od svoje 30-te godine boluje od bolesti bubrega i stalno je u smrtnoj opasnosti. Koliko mladih u Hrvatskoj tako trpi! Gosp. Mladen Huljak, poseban čovjek, u svojoj teškoj bolesti pokušava pomoći drugima. Tko zna možda se i vi možete pridružiti ovoj akciji? Molim vas, javite se gosp. Mladenu Huljku (tel. 416-769-1447), ili Kreši Mayeru (905-629-8415), porazgovarajte o tome i vidite da li možda možete i vi biti dio ove vrlo važne akcije koja bi mogla spasiti mnoge ljude.

I sad se opet vratimo na početak: želite li ići kući, a bolesni ste? Prvo porazgovarajte sa svojim doktorom koliko je to moguće u vašem slučaju. Obratite se Generalnom konzulatu i pitajte ih da li vam mogu pomoći u pronalaženju najpogodnijih doktora. Kad dobijete imena doktora, javite im se s danom dolaska. Po dolasku u Hrvatsku javite se toj zdravstvenoj ustanovi gdje radi dotični doktor, uredite potrebne usluge i provedite nekoliko lijepih dana u Hrvatskoj.

Sigurno sam da će netko sada reći kako se mi petljamo tamo gdje nam nije mjesto. Nije ovo, jasno, rješenje za svakog, ali ako je mogao otići čovjek koji je zaista vrlo teško bolestan, i biti zadovoljan odnosom prema njemu i njegovoj bolesti, možda se to dogodi i vama. Treba pokušati, jer život je lijep i samo se jednom živi. Tako bar živi gosp. Mladen Huljak, kojeg ništa ne zaustavlja, čak ni dva bolesna bubrega. (VK)

ŠTO JE HEMODIJALIZA

* Što je dijaliza?

- Dijalizu bi mogli jednostavno definirati kao postupak čišćenja krvi preko polupropusne membrane putem fizikalno-kemijskih zakona, a to su osmoza, difuzija, koncentracijski gradijent. Pošto se dijalizira krv, otuda naziv hemodijaliza (hema-krv). Osnovna pretpostavka za postupak dijalize je postojanje polupropusne membrana koja ima slična svojstva bubrežnim glomerulima (glomerul je osnovna funkcionalna jedinica bubrega). Ona je nepropusna za velike molekule i krvne stanice, a propusna je za manje molekule i vodu. Dakle, hemodijaliza je pročišćavanje krvi pomoću aparata koji se naziva dijalizator ili umjetni bubrež koji odvodi krv iz organizma, pročišćava je pomoću dijalizne tekućine i polupropusne membrane i nakon odstranjivanja otpadnih tvari krv se vraća u organizam.

* Kako se odvija dijaliza krvi na aparatu?

- Krv bolesnika kojoj je dodano sredstvo protiv zgrušavanja (heparin) prolazi s jedne strane umjetne membrane, dok otopina za dijalizu prolazi s druge strane polupropusne membrane. Čestice otopljene u krvi prolaze kroz membranu s mjesta veće koncentracije (krv) prema mjestu manje koncentracije (otopina). Čestice manje molekulske mase (ureja, kreatinin) prolaze lako kroz membranu i lakše se odstranjuju. Ovaj postupak traje četiri sata i potrebno ga je raditi tri puta tjedno.

* Kakva je kvaliteta života na dijalizi?

- Mi s dijalizom vraćamo čovjeku život, omogućujemo mu kvalitetan život. Nevolja je u tome što je čovjek vezan uz aparat. Zato takva osoba, ako putuje izvan mjesta stalnog boravka mora sebi osigurati mogućnost dijalize tamo kamo putuje. Jer jednu dijalizu čovjek može preskočiti, preskakanje druge je jako opasno, a treću propuštenu dijalizu nitko ne može preživjeti. Ne zbog nakupljanja ureje ili kreatinina, već zbog poremećaja u koncentraciji elektrolita, prije svega kalija (K). Povišenje koncentracije kalija (hiperkali-jemija) izazvat će na kraju zastoj rada srca, a onda je jako teško izvući pacijenta. Zbog toga je važno da bolesnik sam shvati što je hemodijaliza i zašto je tako važna. Važno je da zna da se ne može tek tako najesti, prejesti bez posljedica. Moraju postajati određeni uvjeti za dijalizu. A vrlo je važno da pacijent suraduje. Prva karika uspješne dijalize mora biti pacijent. Druga karika u lancu je obitelj koja će pružiti potporu. Nakon toga treba istaknuti važnost bolničkog osoblja, a na kraju stoji država i sveukupno društvo.

* Koje su indikacije za dijalizu bolesnika?

- Jednostavno rečeno to su akutno i kronično zatajenje bubrega.

* Koja je razlika između peritonealne dijalize i dijalize aparatima?

- Indikacije za peritonealnu ili hemodijalizu aparatom je uvijek ista. Samo što jedna ima jedne, druga druge prednosti. Razlika je samo u vrsti membrane. Kod peritonejske dijalize koristimo za filtriranje peritoneum (potbušnicu) koja se ponaša kao polupropusna membrana, a kod dijaliziranja aparatom koriste se polupropusne membrane od umjetnih materijala.

* Koliko se osoba koristi dijalizom u Hrvatskoj?

- U Hrvatskoj se danas dijalizira oko 2 800 bolesnika.

(Prema podacima iz www.medicina.hr priredio dr. Darko Desaty)

Vijesti iz naše zajednice

Božićne čestitke

Hrvatice i Hrvati,

svima vama izvan domovine, vašim obiteljima i vašim najmilijima želim blagoslovljen i sretan Božić i uspješnu i plodnu Novu 2004. godinu. Božićni blagdani predstavljaju vrijeme ljubavi, nade, mira, obitelji i Božjeg blagoslova.

Neka ovo božićno vrijeme bude svima vama vrijeme za radost, jer smo i uz vašu pomoć, Hrvatskoj vratili nadu u dostojanstvenu budućnost. Jučer je novoizabrani Hrvatski sabor u kojem voljom hrvatskih birača HDZ ima većinu, imenovao hrvatsku Vladu kojoj imam čast biti na čelu. Zajedničkim trudom, predanošću i ljubavlju prema domovini, hrvatskom narodu i svim građanima Hrvatske, možemo od naše domovine učiniti zemlju prosperiteta.

Očekujem na tom putu i vašu nesebičnu pomoć. Očekujem vaše djelatno sudjelovanje u hrvatskom društvenom, političkom i gospodarskom životu. Hrvatska Vlada i hrvatske društvene institucije bit će vam u tome na usluzi. Vaša je ljubav ugrađena u temelje hrvatske slobode.

S poštovanjem,

Dr. Ivo Sanader

predsjednik Vlade RH i predsjednik Hrvatske demokratske zajednice

Zagreb, 24. prosinca 2003.

Naši prijatelji....

Msgr. Pero Rajić sa ocem, gosp. Liberom Rajićem

Oproštaj sa Draženom

U dubokoj boli javljamo prijateljima i znancima da nas je u subotu 13. studenog, blago u Gospodinu, naglo, nakon teške bolesti, napustio naš nikad neprežaljeni suprug, otac i voljeni sin, Dražen Kloštranac. Dražen, koji je ušao u svoju 39. godinu ostavlja za sobom suprugu Valerie, djecu Catherine i Michaela, mamu Pepicu, te drugu duboko ožalošćenu obitelj u Kanadi i Hrvatskoj.

Zbogom sine,

Kao da je bilo juče.... kraj hladnog mjeseca siječnja, u vlažnom i hladnom Karlovcu. Rodilo se dijete. Skoro kao u Svetom pismu, nije bilo mjesta nigdje za buduću majku. Otac se dvoumno između dvije obitelji i dvije domovine. Mlada majka nije imala ništa osim iznošene robe na leđima i prekrasnog malog dječaka, koji je svojom ljepotom osvajao bolničko osoblje. Majka je prije rođenja čitala Gogoljeve "Mrtve duše" i tako je novorođeni sinčić dobio nadimak "Gogol". Mali "Gogol" je imao bujnu crnu kosu do očiju i plave oči kao procvati lan. Našla se neka dobra duša koja je uzela majku i dijete na nekoliko dana k sebi. Tad dječak dobiva ime Dražen po Draženu Jerkoviću nogometašu, i nastaju putovanja, tj. potraga ne za boljim životom, već za preživljavanjem. Desetodnevni Dražen putuje kroz bivše republike, a da bi do svog trećeg rođendana živio u četiri zemlje i govorio tri jezika, s podjednako lakoćom. On i majka se našli u Kanadi, opet sami. Već u osmoj godini počima raznositi novine i zarađivati džeparac. Ta poduzetnička sposobnost ga prati do kraja njegovog kratkog, ali plodonosnog života. Završava visoke škole, otvara poslove.

Dražen je osvajao sve oko sebe. Njegove lijepe plave oči promijenile su se u zelene, ali ništa nisu izgubile od svoje ljepote. Obćao je da će ako se baš mora ženiti, oženiti mamu, ne zbog ljepote, već zbog kolača, koje mama, po Draženu, najbolje pravi. Osim ljepote Dražen se odlikovao mudrošću i vrlo je rano shvatio kako čovjek ne živi samo od kolača i već u dvadeset četvrtj godini se zaljubljuje, ženi i stvara sebi obitelj, otvara svoj vlastiti posao, seli se u otmjeni Unionville. Dražen postaje uzoran suprug, otac dvoje djece i sin,

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29.XII 2003.

Mississauga, 16. prosinca 2003.

Poštovane Hrvatice i Hrvati, dragi prijatelji,

U ime osoblja Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Mississaugi, u ime moje obitelji i u moje osobno ime, iskreno vam želim da nadolazeće Božićne blagdane provedete u toplini obiteljskog doma, ispunjeni duhom mira, sloge i ljubavi među ljudima. Neka vam ovaj blagdan bude nadahnuće u budućem svakodnevnom radu i životu.

Također vam želimo uspjeh, zdravlje, sreću i zadovoljstvo u novoj 2004. godini!

Mario Livaja

Generalni konzul

HRVATSKO - KANADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA: AKCIJA:MODERNA KNJIŽNICA - PONOS ZAJEDNICE

Hrvatsko-kanadska knjižnica je proslavila prije nekoliko dana svoj 3. rođendan. Zahvaljujući ljudima dobre volje sakupljeno je do sada preko 5.000 knjiga, za arhivu veliki broj vrijednih dokumenata, a interes čitateljstva je iznad očekivanja, te je evidentirano više od 2.500 posudbi. Zahvaljujemo se svima koji su svojom darežljivošću na bilo koji način do sada pomogli u prvim koracima te hrvatske kulturne ustanove u Južnom Ontariju. Posebno velika hvala sportskom klubu Toronto "Croatia".

Trenutno se knjižnica bori s premalim i neadekvatnim prostorom, te je preko 2.500 knjiga, časopisa, novina (Hrvatska revija, Matica i dr.) pohranjeno u vlažnom podrumu. Uz potporu naše hrvatske zajednice koja nije nikada izostala u ključnim i hvala vrijednim pothvatima vjerujemo da će se ubrzo naći prikladno rješenje i da ovaj vrijedan projekt neće doživjeti neuspjeh. Knjižnica je inkorporirana, ima CHARITY No. i daje potvrde za Income tax (porezne olakšice).

U procesu su također molbe za grant - federalni, provincijski, ili gradski. Kontaktirani su potencijalni meceni i ostali mogući izvori koji bi omogućili realizaciju Hrvatsko-kanadske knjižnice i čitaonice, kulturne ustanove, koja bi dostojno predstavljala hrvatsku zajednicu i bila ponos Hrvata na ovim prostorima. Odbor također traži ljude dobre volje (dragovoljce) koji bi radili na promociji Knjižnice.

Podržimo Hrvatsku knjižnicu - našu knjižnicu.

Svim prijateljima pisane riječi, koji su svojom darežljivošću na bilo koji način pomogli HKC, te zajedno s mnogobrojnim korisnicima učinili 3. obljetnicu postojanja uspješnom iznad svakog očekivanja, velika hvala i sretan Božić kao i Novu 2004. godinu želi Odbor Hrvatsko - Kanadske Knjižnice i Čitaonice. **Za detalje, ideje, pomoć i dobrovoljan rad molim nazovite g. Ivicu Puhalo tel./fax. 905-507-1389. cell: 416- 834 - 1389, e-mail: jpuhalo@rogers.com**

na koga bi svaka majka bila ponosna.

Kao da je sudbina bila previše ljubomorna na Draženov uspjeh! Dražen hokejaš, sportaš od najmanjih godina, postaje umoran, blijed. Onaj isti Dražen koji je osvajao pehare, prijatelje, okolinu, počima padati u nesvijest, patiti od nepodnošljivih bolova, koje liječnici liječe s raznim antibioticima, a Dražen vene kao rano ubrani cvijet bez vode. Ustanovljuju da Dražen ima rak sluznih organa. Dražen se bori poput ranjenog lava, iz bolnice u bolnicu, iz terapije u terapiju. Bezbrojni prijatelji, znanci, rodbina i svi oni znani i neznan, koji su se zatekli na putanji Draženovog kratkog ali plodonosnog života, su pomagali, hrabрили, ali bolest je bila nemilosrdna i moj Dražen, hokejaš, izgrač golfa, vozač sportskih automobila, vjerni suprug, nježan otac i nadasve voljeni sin, nestajao je kao snijeg kad puhe južni vjetar. Zadnje riječi su bile upućene majci koliko je voli i koliko je ponosan na nju, zbog njene neumorne borbe. Zadnja suza je sklizla niz nekad lijepo lice, a sad već izmoren okoščani obraz za njegovom Valerie, koju je ljubio čitavim svojim bićem. Na dan Sv. Luke ili Sv. Lucije, 13. prosinca, kad Hrvati siju pšenicu za Božić, Dražen je zatvorio svoje nadasve umorne oči, u zagrlaju svoje za uvijek ucviljene majke Pepice.

Baš kao i onog prohladnog siječnja u Karlovcu, zima je došla rano, a s njom i prerana smrt Draženova. U ovoj zemlji gdje zime dolaze prerano i ostaju predugo, u zemlji koju sam odabrala za Dražena da bi njemu život bio bolji, lakši. U zemlji gdje svatko može sebi napraviti bolji život, Dražen je bio najbolji dokaz, da se poštenim radom i mudrim upravljanjem može stvoriti život dostojan čovjeka.

Hvala Ti Dražene na neizmjerljivoj ljubavi. Hvala Ti na prijateljstvu, na strpljenju. Hvala Ti na Tvojim vrlinama vjernog supruga, nježnog oca, ljubljenog sina, uspješnog poslovnog čovjeka. Hvala Ti na dvoje prekrasne djece, moje unučadi, koji će produžiti Tvoje i Valerie gene u vječnost. Moje suze nikada neće presušiti. Zbogom nadasve voljeni sine!

Zauvijek ucviljena mama Pepica.

Nakon izbora....

**MANDATAR IVO SANADER PREDSTAVIO SASTAV VLADE HDZ-a
POVJERENJE ZASTUPNIKA SABORA**

Najmanja i najmlađa hrvatska Vlada

ZAGREB - Mandatar Ivo Sanader jučer je nakon sjednice Predsjedništva HDZ-a pročitao novinarima sastav svoje vlade u kojoj će umjesto dosadašnjih 19 biti 14 ministarstava, a za koje će u utorak zatražiti povjerenje u Saboru. Za potpredsjednike vlade Sanader će predložiti Andriju Hebranga i Jadranku Kosor. S tim da će Hebrang ujedno biti i ministar zdravstva i socijalne skrbi dok će Jadranka Kosor doći na čelo ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Ministarstvo unutarnjih poslova vodit će bivši varaždinski župan Marijan Mlinarić, a vanjski poslovi pripali su Miomiru Žužulu. Iznenadenje je da je malo poznati gradonačelnik Našica Berislav Rončević ministar obrane. Glavni tajnik HDZ-a Branko Vukelić postat će ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, a novoformiranog ministarstva mora, prometa, razvitka i turizma zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta. Potpredsjednik HDZ-a i gradonačelnik Velike Gorice Ivan Šuker preuzet će ministarstvo financija.

Unaprijeđena bivša savjetnica

Agronom Petar Čobanković bit će ministar poljoprivrede, šuma i vodnog gospodarstva, a bivša gradonačelnica Zagreba Marina Matulović Dropulić ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Nekadašnja savjetnica u Sanaderovom uredu dok je bio zamjenik ministra vanjskih poslova Kolinda Grabar-Kitarović predložena je za ministricu europskih integracija. Ministar kulture bit će Božo Biškupić koji je tu dužnost obnašao i u Matešinoj vladi. U svojem kabinetu Sanader će imati i nestranačku osobu, ministra znanosti, obrazovanja i športa Dragana Primorca po struči forenzičara. Jedinom koalicijskom partneru DC-u Sanader je dodijelio resor pravosuđa koji će voditi nova predsjednica te stranke Vesna Škare-Ožbolt. Sanader je izrazio uvjerenje da će ona dobro obaviti reformu hrvatskog pravosuđa. Inače, ukinuta su mjesta zamjenika ministra, a uvedena je funkcija državnih tajnika ministarstava.

Borba za glasove HSLS-a

Sanader je konstatirao da su propali pregovori s čelnicima HSLS-a i da ta stranka, iako je to on osobno želio, neće biti u formalnoj koalicijskoj s HDZ-om. Objasnio je kako je HSLS-ovcima nudio da odaberu ministarstvo znanosti ili ministarstvo obrane, ali su oni zahtijevali da im pripadne jedan od resora vezanih uz gospodarstvo, na što HDZ nije mogao pristati. "Mi smo inzistirali

NA 13. OBLJETNICU PRIHVAĆANJA BOŽIČNOG USTAVA, KOJIM JE HRVATSKA POSTAVILA TEMELJE DRŽAVNE NEOVISNOSTI

KONSTITUIRAN PETI SAZIV PARLAMENTA

Na 13. obljetnicu prihvatanja božićnog Ustava kojim je Hrvatska 1990. postavila temelje državne neovisnosti, na Markovu je trgu konstituiran peti saziv Hrvatskog sabora od neovisnosti. Za predsjednika je izabran dugogodišnji HDZ-ov zastupnik Vladimir Šeks, za kojega nisu glasovali samo zastupnici HSP-a i IDS-a. Potpredsjednici Sabora su Darko Milinović i Luka Bebić iz HDZ-a, te Mato Arlović iz SDP-a i Vesna Pusić iz HNS-a kao izabranici parlamentarne oporbe. Peto potpredsjedničko mjesto će, prema prethodnom međustranačkom dogovoru, također pripasti opoziciji, ali će ono biti popunjeno na jednoj od sljedećih sjednica.

Sporna kvota

Naime, podjela dužnosničke kvote koja je pripala opoziciji izazvala je spor jer HSP smatra kako HSS, koji je obećao potporu Sanaderovoj vladi nije opozicija, već pozicija te da tamo i treba tražiti zadovoljenje svojih interesa. HSS, međutim, tvrdi da je oporba jer s Ivom Sanaderom, predsjednikom HDZ-a, nisu potpisali koalicijski sporazum niti su obećali bjanko-potporu njegovim zakonskim projektima. HSP je svoje nezadovoljstvo objelodanio i tijekom konstituiranja gdje je tražio da se utvrdi tko je u Saboru oporba, a tko spada u vladajuću postavu. Inzistirali su na tome da se poštuje Poslovnik o radu Sabora, u kojemu tri potpredsjednička mjesta pripadaju poziciji, a dva opoziciji.

Uzdržan i suzdržan

Novinarske uši zamijetile su kako je novi šef parlamenta Šeks odjednom termin suzdržan zamijenio riječju - uzdržan. Istraživačkim pristupom utvrđeno je kako je tu riječju Šeks preuzeo od Zlatka Tomčića. Potom je krenula i pošalica da je Šeks htio predstaviti novu zastupničku grupaciju - uzdrža(va)n.

Za HSP je imenovanjem dvoje oporbenih potpredsjednika konzumirano poslovničko pravo oporbe, a ako HSS, smatraju, želi imati potpredsjednika iz svojih redova, trebaju se obratiti HDZ-u. Ovaj saziv parlamenta, poznato je, ima tanku većinu koja u svakome trenutku može biti dovedena u pitanje. Pravaši su tjeranjem maka na konac htjeli istjerati HSS i Zlatka Tomčića na

da ti resori ostanu našoj stranci, jer se po njima ocjenjuje uspješnost jedne vlade. No, razgovori s HSLS-om nisu još završili, jer s njima želimo dogovoriti suradnju u Saboru. HSLS ima dva vrijedna parlamentarna mandata i želim da se ta stranka konsolidira, jer je Hrvatskoj potrebna srednja liberalna stranka", rekao je Sanader, najavljujući spremnost da iz kvote HDZ-a prepušta HSLS-u jedno mjesto predsjednika parlamentarnog odbora.

Jednako tako pozvao je HSLS da predloži svoje ljude za pomoćnike ministara i druge dužnosti u vlasti na nižim razinama. Pomoćnici ministara bit će i iz redova stranaka koje podupiru Sanaderovu vladu poput HSU-a, SDSS-a i HDSS-a, ali nekih drugih stranaka. "Hrvatska nema toliko stručnjaka da bi svaka nova vlada dovela novih 400 ljudi. To nije potrebno, a ni dobro", naglasio je budući premijer.

Sanader je ponovio da će smanjivanjem broja ministarstava uštedjeti pogotovo kad bude provedena racionalizacija kolimpetne državne uprave. Napomenuo je, međutim, da je ključni razlog za navedeno smanjivanje nastojanje da se vlada učini efikasnijom. "Više vlada neće gubiti energiju na svađe između resora. Mnogo ćemo biti učinkovitiji", poručio je Sanader. Svako ministarstvo mora izraditi program zbrinjavanja eventualnog viška djelatnika.

Pohvala Račanu

Sanader je demantirao da će uslijediti velika smjena veleposlanika i obećao da neće biti nikakvog revanšizma, ali je upozorio da će novi ministri preispitati sve odluke koje su donijeli njihovi prethodnici nakon 23. studenoga. Prema njegovim informacijama, neki su ministri vršili imenovanja i poslije tog datuma, a pojedini su resori čak ulazili u financijske obveze "što je neprihvatljivo za demokratske standarde". Mandatar je pohvalio Ivicu Račana zbog spremnosti da se zajednički razmotre sve sporne odluke, dodajući da su, čini se, neki ministri djelovali mimo znanja još aktualnog premijera.

Sanader je otkrio da se neće baviti odnosima s Haškim sudom. "Suradnju s Haagom potpuno ćemo depolitizirati i svesti u pravne okvire. To će biti pravno, a ne političko pitanje", istaknuo je predsjednik HDZ-a.

Na današnjoj sjednici Sabora za predsjednika će biti izabran Vladimir Šeks, a dvojica potpredsjednika iz HDZ-a bit će Darko Milinović i Luka Bebić koji će obnašati i dužnost šefa Kluba zastupnika.

brisani prostor gdje bi priznali da su zapravo Sanaderovi partneri. Jučerašnji je prijemor najavio da će rad u petom sazivu parlamenta biti vrlo polemikan.

Najkvalitetniji saziv

Inače, ovaj saziv je, po mnogim ocjenama koje su se jučer čule po hodnicima, jedan od najkvalitetnijih dosad. U njemu je mnogo nepoznatih lica, ali i mnogo iskusnih političara. U saborske su se klupe vratili gotovo svi donedavni ministri na čelu s premijerom Ivicom Račanom. Očekuje se kako će oni biti iznimno motivirani za rasprave te da će čekati svaku priliku na kojoj će se Sanader i HDZ poskliznuti. Posljednjih tjedana, uostalom, Račanovi ministri nisu štedjeli riječi kako bi dokazali da su Sanaderova obećanja pretjerana i financijski opasna za zemlju.

Muke Cro Copa

Najsnažniji saborski zastupnik, Mirko Filipović Cro Cop, bolno se iznenadio za susreta s HSP-ovom zastupnicom Ružom Tomašić. Filipović je olako shvatio, kako priča Tonči Tadić, upoznavanje, pa je gotovo pokleknuo kad se rukovao s R. Tomašić, koja je poznata po čeličnom stisku. Filipović je navodno upitao: "SAD policija?" Zastupnica je odgovorila: "Ne, kanadska!"

REKORDI

U svakom se sazivu zapisuju i rekordi. Tako je najviši zastupnik Franjo Arapović, najjači Mirko Filipović Cro Cop, najstariji Branimir Pasecky, a najmlađa Marija Lugarić. U ovome je sazivu najviše sportaša - 6. svijeta u kuglanju iz SDP-a. V. Šeksu, L. Bebiću i M. Arloviću ovo je čak peti mandat.

Kao što je i uobičajeno u svečanim prilikama, i jučer je u Saboru bilo mnogo uglednih gostiju na čelu s hrvatskim predsjednikom Stjepanom Mesićem. Njegova je ustavna obveza u ovoj fazi bila završena sazivanjem zastupnika na konstituirajuću sjednicu Sabora. Uz predsjednika Mesića, konstituiranje Sabora pratili su predstavnici svih razina sudbene vlasti, brojni diplomati, crkveni velikodostojnici, među kojima su bili kardinal Josip Bozanić, muftija Ševko Omerbašić,

Vaša pisma

I ovo je Šolta

Prigodom šezdesete godišnjice osude na smrt don Tome Bavčevića. Prvi puta o tom slučaju priča Dušan Bezić. Godine 1943. i dosta godina iza toga mnogo se je pričalo i nagađalo po Šolti o bijegu Don Tome Bavčevića i o tome koje sam to pismo ja donio Don Tomi i od koga je to pismo bilo.

Ljeto 1943. godine. Ljetni praznici za nas studente. Upravo sam završio šesti razred Klasične gimnazije u Splitu, stanovao sam u splitskom Sjemeništu. U kolovozu 1943. godine bili smo još pripojeni Kraljevini Italiji. Talijanski karabinjeri imali su vlast na Šolti. Preko dana bili bi izašli iz kasarne, prošetali se po Grohotama, u druga sela nisu zalazili, bojali su se partizana. Navečer, prije sumraka, zapucali bi u zrak par rafala iz strojica kao znak partizanima: "Mi idemo spavati, vlast je vaša!"

Mislim da je to bilo 10. kolovoza 1943.; rano u jutro nazočio sam Sv. Misi, koju je služio naš tadašnji župnik i mještanim Don Ante (Toni) Cević. Poslije mise pozvao me da dođem kod njega u Župni ured. Poslušao sam ga. Kad smo došli u ured, Don Toni je najprije pregledao sve oko kuće i ureda kako bi se uvjerio da nema nikoga blizu. Kad se u to uvjerio, prigri se i šapne mi: "Noćas će partizani ubiti Don Tomu! To je prošle noći zaključeno, "narodni sud" ga je osudio na smrt. To mi je javila osoba koja je nazočila suđenju. Moramo mu spasiti život. Molim te, idi u Donje Selo i to mu priopći. Evo ti Sveto pismo, ponesi ga sobom i ako te netko zaustavi i zapita kuda ćeš, reci im da ideš kod Don Tome i da mu nosiš Sveto pismo kojeg mu ja šaljem, a kojeg je od mene tražio".

Bez puno oklijevanja i pomisli na opasnost kojoj izrgavam sebe a i cijelu obitelj, bez da sam kome išta rekao, uputim se za Donje Selo. Na putu, u Srednjem Selu, sreća me partizanska straža, pozdravili smo jedni druge, dobro jutro - dobro jutro, i ja sam nastavio. Došao sam u Župni stan, našao Don Tomu u razgovoru s jednim starijim župljaninom. To je bio jedan sitan i mršav čovjek, nisam ga poznavao, pozdravio sam obojicu i rekne Don Tomi: "Donio sam Vam Sveto pismo koje Vam je Don Toni poslao". Don

Pismo iz Argentine

Poštovana gospođo Valentina, 7. prosinca 2003.g. Svi koji potpisujemo, Hrvatice i Hrvati, u visokim godinama života, koji živimo u Mendozu (Argentina), umirovljenici i penzionerci, i koji silom prilika smo se našli u jako teškoj ekonomskoj situaciji - kao posljedica događaja koji su javno poznati - ovim putem bi željeli izraziti našu zahvalnost Fondu Slavonija koji nam je putem svoje novčane pomoći omogućio dočekati dolazeće blagdane sa veseljem i ostvariti barem djelomično naše želje. To je za nas nezaboravni događaj. To nam dokazuje da ima mnogo Hrvata koji su solidarni sa onima u daljini koji bez svoje krivnje danas moraju podnašati oskudicu i ne živjeti u stanju dostojnom čovjeku koji je cijeli život radio i doprinio za izgradnju ove naše druge domovine.

Draga gospođo, ta pomoć nebi bila moguća i nebi se nikada ostvarila bez Vaše inicijative, nastojanja i zauzimanja, i za sigurno, da nije bilo ISKRE. Ono što kod nas u Argentini ljudi drugih narodnosti, koji se nalaze u sličnoj situaciji kao mi, danas primaju pomoć od svojih državnih administracija, u našem slučaju to je došlo preko Fonda Slavonija i Vas.

Primitite Vi, isto kao i svi članovi Fonda Slavonija, zajedno sa Vašim obiteljima, naše najbolje želje prigodom dolazećih blagdana, sa zahvalnošću,

Ivan Agnić, Ivica Elijaš, Marko Tokić, Drago Devčić, Mirko Brkljačić, Ruža Ambroš, Marija Kos, Živko Malnar

**Preporučujemo Vam:
Krešimir Jewellers Inc.**

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

**3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415**

Toma nešto je počeo govoriti, ali prije nego što je išta izgovorio, udario sam ga nogom o njegovu nogu, i on je shvatio da se radi o nečem drugom. Don Toma je uskoro završio razgovor i otpratio župljanina do vrata. Povrati se sav blijed i upita me: "Što je? Zašto si došao?" Rekne mu: "Bježite, večeras ćete biti ubijeni!". Istim putem polako se vratim natrag u Grohote, prošao sam pored iste straže. U isto doba Don Toma napustio je Donje Selo i preko gorskih puteljaka spustio se u Rogač i ukrcao na redoviti putnički brod i otputovao za Split.

Po Šolti se pročula vijest da je Don Toma pobjegao, a i to da sam ja prije njegova bijega bio kod njega i donio mu nekakvu vijest. Sutradan partizani zaustave mog pok. oca na Lokvi kad se vraćao s posla, i upitaju ga kakvo sam ja to pismo donio Don Tomi i od koga? Otac je odgovorio da on ništa o tome ne zna ali usput, brzo se snašavši, reče: "Moja je žena jučer bila u Stomorskoj u posjetama svojoj sestri Kristini, a u Stomorskoj je na ljetnom odmoru i Don Tomin brat, Don Bepo (Josip). Mi smo dobri prijatelji i uvjeren sam da je ona i njega posjetila i moguće joj je on dao pismo da ga ponese Don Tomi. Ja ću pitati ženu i javiti vam".

Sasvim slučajno, ne znajući za namjere jedan drugoga, i Don Bepo se je ukrcao u Stomorskoj tog istog dana na isti brod. Nepostojeće pismo i čudesni sastanak braće na brodu po svoj prilici spasio mi je život. Izgleda da je čovjek koji je bio u razgovoru sa Don Tomom, kad sam ja došao ili je samo čuo riječ "pismo", ili pak kad je bio saslušan od partizana, da mi spasi život, ispustio riječ "sveto". Do drugog sastanka između partizana i moga pok. oca nije došlo.

Za vrijeme mog boravka u Palestini Don Bepo mi je često pisao. Sačuvao sam samo dva njegova pisma. Don Toma mi se je javio par puta po mom dolasku u Kanadu. Svoja pisma je uvijek započinjao sa "Dragi moj Spasitelj". Nažalost, niti jedno od njegovih pisama nemam. Sa Don Tomom Cevićem proveo sam u Egiptu u istom logoru i šatoru godinu i pol dana, no on mi nikad nije otkrio osobu, koja je nazočila tom "narodnom sudu", koja ga je obavijestila. Nažalost, tu je tajnu Don Toni ponio sa sobom u grob, a po svoj prilici isto tako i ta dobra osoba.

Don Toma Bavčević preživio je rat i u Splitu živio do svoje smrti. Da li se je ikad vratio na Šoltu? Ne znam!.

Dušan Bezić, Toronto 27. lipnja

Poštovana urednice,

22. prosinca 2003.

Želim Vam sretan i blagoslovljen Božić i uspješnu Novu 2004. godinu - a kako ste vrijedni i radini - to će sigurno i biti! HRVATSKA ISKRA je novina, HRVATSKA ISKRA je magazin. ISKRA je za svakoga i Vi, gđo. Valentina, naš ste leksikon. Na zvakojoj zgodi veseloj ili žalosnoj Vi ste tu - nemam dovoljno riječi! ISKRA od nas odleti po koji puta u Hrvatsku, Njemacku, Austriju ili Holandiju, gdje imamo naše rodbine ili prijatelje!

Moja Ivanka i ja smo članovi Društva hrvatskih penzionera. Bili smo na božićnoj zabavi, bilo nas je oko 250 članova, a za goste imali smo našu Hazel McCallion, gradonačelnicu Mississauga, gosp. Janka Perića, člana kanadskog Parlamenta, konzula Šabanovića i generalnog hrvatskog konzula gosp. Maria Livaju, koji nam je obećao za dvije godine penzionerski dom u Kanadi i Hrvatskoj, pa da biramo za mjesto odmora prije odlaska u Nebo.

Tamo Vas nisam vidio i ako ste "fulali" - zar Vi uopće možete "fulati"?

Za danas dosta....Puno Vas poštuju i cijene,

Ivanka i Ivica Zdunić, Thornhill,

Želim Vam radostan i sretan Božić, te da Nova godina 2004. bude ljepša nego ova. Toliko se je toga prevalilo preko Vašega srca i duše i zaslužujete sretniju Novu godinu, Vi i naša HRVATSKA ISKRA. Primitite veliku, veliku zahvalnost od mogega srca i moje obitelji. Istina je naše oružje pravde.

Vaš odani,

Stjepan Grgić sa obitelji

Kardinal Bozanić s našim sugrađaninom gosp. Stjepanom Grgićem

Proslavili smo Božić 2003. godine...

Članice "Sljemena" prodaju kolače za Božić

Jeannie Valetić i "Ujedinjeni tamburaši", Ponoćka u župi "Hrvatskih Mučenika"

Za vrijeme Ponoćke u župi "Hrvatskih Mučenika"

Svečani bor u torontskoj župi
Komentar....

A ŠTO SADA?

Kao što je to običaj u javnom životu, na kraju kalendarske godine izdaju se statistički podaci, liste najboljih i najgorih, najpopularnijih, najbogatijih, ovih i onih, i tako u nedogled. Analiziraju se uspjesi, ali još više i neuspjesi. Početak nove godine povezan je planovima, nastavak već uhodanog ili početak nečeg novoga. Nova godina je želja za ostvarenjem nečijeg sna i nada da će se taj san i ostvariti.

ISKRA- ime je koje je bilo veza ove naše zajednice ali i Hrvata diljem svijeta u zadnjih sedam godina. Od jedne ideje i rada pokojnog ing. Mekinde, urednica Valentina Krčmar je tu iskru pretvorila u plamen pisane riječi da bi kroz godine se razbukala u vatru ljubavi i topline za sve one koji su bili na bilo koji način povezani s njom, bilo radom ili kao njeni čitatelji.

Od mojih prvih napisanih redaka osjetila sam da mi ISKRA pruža priliku da pisanom riječi 'na moj način', pridonosim ovoj našoj hrvatskoj zajednici. U tim člancima leži sav moj trud, pregaranje, učenje, frustracija ali i radost i veselje rasta s ISKROM i njenim uspjehom. ISKRA nas je zbližila, naučila nas, povezala nas i učinila ponosnima i veselima da smo opet uz rad i puno odricanja postigli nešto lijepo i korisno.

Pa usprkos člancima koji nisu bili 'perfektni' nastojala sam zapisati događaje onako kako sam ih ja vidjela i doživjela. Nažalost zbog pomanjkanja prostora u ISKRI nije bilo moguće uključiti sve događaje i sve članke i slike povezane s životom u našoj zajednici.

Ostalo je ipak zapisano za povijest jedno razdoblje ovog našeg iseljeničkog

života, naši uspjesi i naše borbe, naše zajedništvo i etnička nazočnost u kanadskom multikulturnom društvu. U stotinama susreta koje sam imala zahvaljujući ISKRI, osjetila sam toplinu i ljubav našeg čovjeka. Uvjerila sam se da usprkos svim negativnim pojavama Hrvat ipak ljubi svoju domovinu i bližnjega. I zbog svega toga sam sretna i bogatija iskustvom, znanjem koje sam stekla. Za sve to najviše mogu zahvaliti urednici, ali i mojoj obitelji, koja me je podržala u tome podhvat. Svima ovim putem zahvaljujem i želim sve najbolje u životu.

A ŠTO SADA?

Početak ove godine 2004 je ustvari završetak jednog plodnog razdoblja ISKRE. Nažalost s velikom tugom za sada se opraštam s ISKROM. Duboko sam ranjena sa spoznajom da naša etnička zajednica Južnog Ontarija gubi ISKRU. Imamo radio programe ali manje etničke zajednice u Kanadi imaju više od nas. Tu prvo mislim na pisanu riječ, novine, knjige, magazine, TV programe. Zar nismo naučili iz naše povijesti da su Hrvati zahvaljujući svojoj pisanoj riječi ostali narod u Europi? Čast pojedincima koji su u ovoj našoj sredini uspjeli - usprkos nemarnosti, zavisti ili nerazumijevanju članova hrvatske zajednice Južnog Ontarija. Svojim su radom i odricanjem ipak uspjeli nešto ostvariti, pa bio to i samo mali dio svojih snova. Zar ćemo dopustiti da nam propadne nešto što smo godinama radili? Zar ćemo ugasiiti tu vatru našeg zajedništva i suradnje? Ne dopustimo da se ugasi taj plamen! Nastavimo radom i vjerujemo u bolje sutra!

Biserka Milinković

glavni rabin Kotel Da-Don, zagrebačko-ljubljanski mitropolit Jovan... Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti predstavljao je predsjednik akademik Ivo Padovan, a Hrvatske oružane snage načelnik Glavnog stožera Josip Lucić. Uvodni dio konstituiranja vodio je dosadašnji predsjednik Zlatko Tomčić, koji je kazao kako sada počinje postupak mirne primopredaje vlasti. Tomčić je potom predao ravnanje Saborom Vladimiru Šeksu, za kojega je glasovalo 114 od 127 nazočnih zastupnika, što je njega posebno razveselilo.

- To što su mi potporu dali zastupnici svih stranaka i političkih opredjeljenja dvostruko me obvezuje da učinim sve da što bolje surađujemo u zahtjevnom poslu koji je pred nama - kazao je Šeks u prvome obraćanju kolegama u zastupničkim klupama. - Pred nama su velike zadaće i izazovi, budimo ponosni na svoju dužnost i obavljajmo je savjesno. Unutarnje reforme koje još moramo provesti u državi zahtijevat će neprekidnu zakonodavnu proceduru. Vjerujem da će nam cilj biti da donosimo što kvalitetnije zakone. Hrvatska se još nalazi pod opterećenjem, što s jedne strane izaziva sliku koju neki imaju o ovome dijelu Europe a s druge strane različite ideje o proširenju Europske unije. Sve će se to odraziti i na rad Sabora. Zato nas čeka odgovoran i ozbiljan rad.

U prvome je obraćanju novi predsjednik Hrvatskog sabora dao do znanja da je i te kako svjestan da HDZ nema razloga za trijumf jer je raspored takav da će neprestano morati pregovarati o raznim zakonima i unaprijed tražiti potporu za prijedloge koje će Vlada slati u Sabor. Šeks je kazao da Sabor kao mjesto parlamentarnog odlučivanja ne smije biti mehanička glasaonica u kojoj će zastupnici bez razmišljanja dizati ruke, ali ne smije biti ni jalovi debatni klub u kojemu neće biti učinkovitosti.

- Trebamo tražiti zajednička rješenja i vjerujem da će konsenzus biti obilježje rada ovoga saziva. Ovo je povijesni iskorak jer smo na pragu istinskog parlamentarizma - rekao je Šeks dodajući da građani žele odgovorne, samostalne i svjesne zastupnike. Govoreći o budućim projektima, Šeks najavljuje da će zajednički ciljevi biti uređena država

Dr. Ivo Sanader uputio čestitku američkom predsjedniku Bushu povodom uhićenja bivšeg iračkog diktatora

Mandatar za sastav nove hrvatske vlade i predsjednik HDZ-a dr. Ivo Sanader uputio je danas pismo čestitke američkom predsjedniku Georgeu W. Bushu povodom uhićenja iračkog diktatora Sadama Huseina. U pismu dr. Sanader među ostalim navodi da je danas velik dan za slobodni svijet i sve ljude koji teže slobodi i napretku. Uhićenje Sadama Huseina imat će ogroman učinak na budućnost Iraka i njegovih građana kao i na cijeli Bliski istok. Dr. Sanader dalje ističe da će nova vlada RH unapređivati odnose s SAD-om, te aktivno sudjelovati u borbi protiv međunarodnog terorizma. (14. prosinca, Hina)

JADRANKA KOSOR NAJAVLJUJE DA ĆE POVEĆANJE RODILJNIH NAKNADA BITI PRIORITET PRORAČUNA ZA 2004. GODINU

Rodiljne naknade iduće godine do 2.500 kuna

Kada bi se radila top lista HDZ-ovih obećanja, roditelji bi naknade zasigurno bile na prvom mjestu. Za taj se stranački projekt proteklih godina najčešće borila zamjenica predsjednika te stranke Jadranka Kosor. Nema sumnje da će upravo roditeljske naknade biti prvi veliki test za novu vlast. Popikne li se HDZ na tome, majke će se osjećati prevarene, a u javnosti će se širiti priča da su hadezeovci iznevjerili one koji su za njih glasovali. Stoga u Sanaderovoj stranci i ne pomišljaju odustati od tog obećanja. Jadranka Kosor najavljuje da će vraćanje roditeljskih naknada na staru razinu, odnosno njihovo povećanje, biti prioritet u proračunu za 2004. godinu. Konkretno u toj godini, točan se datum još ne zna, trebale bi se početi isplaćivati više naknade. Maksimum za zaposlene bio bi 2500, a minimum 1600 kuna. Odnosi se to, naravno, na drugih šest mjeseci roditeljnog dopusta. Nezaposlene majke primale bi najmanje 900, a najviše 1600 kuna. Hadezeovci će, potvrdila nam je J. Kosor, vratiti "mogućnost da zaposlene majke s troje ili više djece koriste trogodišnji roditeljni dopust".

- Moramo stvoriti klimu u društvu da je dobro i važno imati više djece jer ćemo samo tako zaustaviti alarmantne demografske podatke - rekla je Jadranka Kosor. Obitelji s osmero i više djece također mogu očekivati posebne programe pomoći, među ostalim i besplatne školske knjige za djecu, a za oko 25.000 studenata vratit će se doplatka za djecu. (Večernji list 7. prosinca)

i pouzdano gospodarstvo. Da bi to bilo moguće postići, potrebno je revidirati radno zakonodavstvo, porezni sustav, etablirati protukorupcijsko pravo, postaviti novu javnu upravu kao servis građana...

- Svoju ću dužnost obavljati nepristrano i objektivno, sjednice ću voditi sabrano, a svima nam treba biti cilj da Hrvatski sabor konačno preuzme vodeću ulogu u obnovi unutarnje demokratske stabilnosti društva - zaključio je novoizabrani predsjednik Sabora.

Pupovac traži da se Sabor ogradi od Đapića, Đapić prijeti snimkom

Srpski zastupnik Milorad Pupovac zatražio je da se Sabor ogradi od televizijske izjave pravaša Ante Đapića, koji je kazao kako dolaskom trojice zastupnika iz SDSS-a u Sabor ulaze teroristi i četnici. Pupovac je najavio da SDSS-ov trojac neće sudjelovati u radu Sabora izostane li službeno ograđivanje od neprimjerenih izjava. Novi predsjednik Sabora Vladimir Šeks rekao je kako će odluku donijeti kad vidi u čemu je problem, te je, kako smo doznali, zatražio da mu se dostavi snimka emisije sa spomenutom izjavom. Đapić je, pak, poručio Pupovcu da HSP ima snimku na kojoj se vidi s kime su u društvu tijekom rata bila ta gospoda iz SDSS-a. "Pa onda neka kažu da nisu četnici", rekao je Đapić

TAJNIŠTVO SABORA

Josip Sesar (HDZ) imenovan je tajnikom Sabora i na tome je mjestu zamijenio Danicu Orčić. Tajnica Orčić bila je među novinarima poznata po tome što se brinula o saborskom trošenju novca. Nekima se i zamjerila, posebno, primjerice, onima koji su uzimali putne troškove kao da dolaze autom, a uopće nisu imali vozačku dozvolu.

(Večernji list 23.12.)

RADMAN: IZABRAO SAM MJESTO SAVJETNIKA NAKON ŠTO ME SANADER NAZVAO U PARIZ

Svjetski priznati genetičar Miroslav Radman kazao je večeras u Zagrebu da je izabrao mjesto savjetnika u novoj Vladi nakon što ga je mandatar Ivo Sanader pozvao telefonom u Pariz da ozbiljno razgovaraju.

"Mjesto savjetnika bez plaće mi se činilo najprivlačnije jer je najslobodnije, naravno pod uvjetom da ne bude dosadno", kazao je Radman i dodao da još ništa preciznije nisu razgovarali. "Pokušat ću okupiti kreativne ljude odayde i iz inozemstva. Spreman sam na iznenađenja i nadam se da možemo napraviti nešto po čemu će Hrvatska bljesnuti i postati poznata u svijetu. Posebno je važno dati mogućnosti mladima", kazao je Radman i ocijenio da "situacija ovdje nije tako loša kao što se misli. Dobro je pokušati napraviti najbolje što možemo, kazao je na predstavljajući knjige intervjua i članaka "Miroslav Radman: Čovjek koji je srušio genetski zid".

Odgovarajući na pitanja publike Radman je rekao da se divi rezultatima ljudskog rada, jer ljudima upravljaju geni i ideje za koje čovjek nije zaslužan niti ih može lako mijenjati. "Moramo naučiti živjeti i shvatiti da u životu postoji sreća i peh. Bolje se s tim pomiriti znajući da nas jedno od to dvoje čeka svaki trenutak kad nešto pokušamo napraviti."

Usprotivio se komentaru u publici kako vladaju mediokriteti kazavši: "Možemo misliti što hoćemo o ljudima, ali nikad ne vrijeđajte nikoga. Nije prihvatljiva diskusija u kojoj se ljudi ne osjećaju slobodni reći što žele".

Na pitanje može li se već kod bakterija govoriti o začetku morala rekao je da ne zna o tome još ništa, ali da vjerojatno postoji "kemija morala". Održavanje tolerancije i slavljenje raznolikosti među ljudima smatra jednom od najvažnijih stvari jer su svi ljudi "strašno genetski slični".

Svi smo na zemlji vlasnici jednom genomu koji se slaže u različite mozaike i mi smo svi suodgovorni, posebno prema hendikepiranim koji će svojom patnjom platiti raznolikost našeg gena, kazao je. Iznio je privatni stav da su umjetne genetske modifikacije samo kap u moru onoga što evolucija nosi sa sobom i da je čovjeku puno štetnija intenzivna poljoprivreda. (HDZAUSNZ INFO CENTAR)

Mate Granić dao je ostavku na mjesto predsjednika Demokratskog centra, objavio je to jučer na konferenciji za novinare nakon sjednice Glavnog odbora DC-a. Svoju je ostavku pojasnio neuspjehom koalicije DC-HSL na proteklom izborima. Govoreći o svojem budućem djelovanju, rekao je kako se više neće baviti stranačkim radom, a koalijskoj vladi pomagat će kao profesionalni stručnjak. (Vukovarski radio, 8.12.)

Sanader: Bit ćemo Vlada svih građana

ZAGREB - Saborski su zastupnici jučer većinom glasova iskazali povjerenje koalicijskoj vladi Ive Sanadera. Za njegovu je vladu glasalo 88 zastupnika, suzdržanih je bilo 14 zastupnika HSP-a, HNS-a, PGS-a i LS-a, dok je protiv Vlade glasalo 29 zastupnika SDP-a, IDS-a i Libre. Članovi nove vlade zatim su prisegli, a isto su učinili i članovi Račanove vlade koji su postali zastupnici. Zahvaljujući se na izboru Sanader je naglasio da će Vlada raditi za dobrobit svih građana, a ne samo onih koji su glasali za HDZ.

- Bit ćemo Vlada svih građana i služiti ćemo im, a ne vladati njima - poručio je Sanader.

Ranije je predstavljajući program i sastav svojeg kabineta Sanader ustvrdio da su izbori 23. studenoga pokazali da hrvatski građani traže pouzdanu budućnost za svoju obitelj i buduće generacije.

- Izbori 23. studenoga pokazali su da hrvatski čovjek hoće i pouzdanu državu. Državu koja će znati ispuniti svoju zadaću pred vlastitim građanima, koja će istodobno znati naći svoje mjesto u važnim međunarodnim procesima i koja će u tom znati nalaziti pravu mjeru - rekao je Sanader.

MIR U KUĆI JAMSTVO MIRA SA SVIJETOM

Dodao je da su izbori 23. studenoga pokazali da građani žele vlast koja će znati naći pravu mjeru i koja će zemlji osigurati novu ravnotežu i pružiti novo uporište za napredak. - Razgovarao sam nakon izbora sa svim parlamentarnim strankama. Razgovarao sam sa zastupnicima, s mladima, s umirovljenicima, s predstavnicima manjina, s poduzetnicima. Razgovarao sam kao predsjednik HDZ-a, stranke koja je osvojila najviše glasova. I baš zato želim reći da je sada nakon izbora naša zajednička zadaća da promjene koje su potrebne provodimo na način koji će ljudi razumjeti - naglasio je Sanader.

Dodao je da je kao mandatar razgovarao s mnogim koalicijskim partnerima, ali ne radi koalicijskih trgovina, nerealnih obećanja već radi osiguranja stabilnosti Vlade.

- Hrvatska danas i te kako treba stabilnu i učinkovitu Vladu zbog pokretanja unutrašnjih potencijala zemlje, ali i zbog zadaća i poslova koji nas čekaju na međunarodnom planu - rekao je Sanader. Dodao je da izazovi koji su pred Hrvatskom ne smiju postati povodom za nove podjele, te da je potrebno uzdići se iznad stranačkih ograda i političke sebičnosti. Sanader je rekao da će prijeći preko uobičajene ocjene zatečenog stanja, "ne samo zato što je ono očigledno" već i zbog toga što čvrsto vjeruje da je vrijeme za proboj iz kruga uzajamnog predbacivanja.

- Izbori su najbolje pokazali što se događa kada pogreške prethodnika postanu opravdanje za vlastite propuste. I kada govorim o malodušju, ideologijskim podjelama, narušenoj nacionalnoj odgovornosti, nezaposlenosti ili vanjskom dugu, tada to ne govorim da bih pojačao političko nadmetanje ili sutra tražio alibi u zatečenom stanju - naglasio je Sanader, dodajući da će unutarnji demokratski konsenzus ojačati međunarodni položaj Hrvatske, te da je mir u kući jamstvo mira sa svijetom.

ZEMLJA PRED IZAZOVIMA

- Zemlja stoji pred velikim izazovima. Čvrsto vjerujem da je u ovom trenutku najvažnije da Vlada na temelju pripremljenih prioriteta i programa upravlja gospodarskim i društvenim procesima. Stratezijski usmjereno vođenje državne razvojne politike jedina je brana nestabilnosti - naglasio je Sanader dodajući da "građani trebaju znati što ih očekuje i što će država poduzimati". Sanader je potom naveo principe i prioritete kojima će se rukovoditi u provođenju takve politike: stabilni uvjeti za gospodarski razvitak, razvojno usmjeren državni proračun, rast BDP-a, promjene u poreznom sustavu, nova strategija privatizacije, te novi program razvoja područja od posebne državne skrbi.

- Ova temeljna načela i prioritete Vlade uvjetuju njen novi ustroj, kao i promjene u sustavu državne uprave, što je već napravljeno novim paketom zakona - rekao je i dodao je da će u oblikovanju i provedbi državne razvojne politike usmjerene k izgradnji visokih standarda europskih integracija osigurati političko i radno suglasje izvršne i zakonodavne vlasti, kao i potporu predsjednika Republike. Govoreći o načelima kojima će se rukovoditi u provođenju takve politike Sanader je naveo: pravnu državu kao pretpostavku unutarnje i međunarodne vjerodostojnosti zemlje, reformu državne uprave i lokalne samouprave, domovinsku sigurnost kao doprinos stabilnosti i miru ovog dijela Europe, te unapređenje društvenih odnosa, posebice u zaštiti manjina.

VLADA I MANJINE

- Vlada će voditi aktivnu manjinsku politiku. Manjine ne percipiramo kao problem nego kao bogatstvo, što znači punu ravnopravnost i dostojanstvo svih građana Hrvatske, uz osiguranje dosljedne primjene Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina - rekao je Sanader.

Novi je premijer dodao da će njegova vlada "osigurati dosljednu provedbu ugovora iz 1996. između Italije i Hrvatske o pravima manjina", kao i osigurati dosljednu primjenu Zakona o službenoj uporabi jezika manjina. Nakon manjina Sanader je spomenuo i umirovljenike kojima je zajamčio unapređenje

materijalnog položaja, formulu usklađivanja mirovina s porastom plaća, te novi zakon o povratu duga. Sanader je rekao da će početi rješavati preostala otvorena pitanja sa Srbijom i Crnom Gorom i BiH, te da će u skladu s Daytonskim sporazumom skrbiti o položaju hrvatskog naroda u Bosni.

- Vlada će surađivati s Haškim sudom u svim individualnim pravnim postupcima u skladu sa Statutom Suda, mandatom Vijeća sigurnosti, te hrvatskim zakonodavstvom. Držimo da je Hrvatska već do sada uspostavila stabilan i vjerodostojan pravni sustav koje može preuzeti obveze Haškog tribunala - rekao je Sanader.

(Glas Slavonije 24. prosinca)

NAKON PRIMOPREDAJE MANDATA, STARI I NOVI PREMIJER UPUTILI ZAJEDNIČKU PORUKU:

Nazad ne, naprijed da!

ZAGREB - "Nazad ne, naprijed da". To je zajednička poruka novog šefa Vlade Ive Sanadera i njegova prethodnika koji mu je predao mandat u Banskim dvorima Ivice Račana. Primopredaja je obavljena u Banskim dvorima, a uz aktualnog i bivšeg premijera prisustvovali su i novi potpredsjednici Vlade Jadranka Kosor i Andrija Hebrang, dok su Račana pratili potpredsjednici Goran Granić i Slavko Linić te ministrica bez portfelja Gordana Sobol. Slični postupci primopredaje istodobno su se obavljali i u ministarstvima.

Na kraju četverogodišnjeg mandata šef koalicijske Vlade Ivica Račan ocijenio je da novoj Vladi ostavljaju Hrvatsku kao stabilnu zemlju i politički i u gospodarskom smislu, s porukom Sanaderu i članovima njegova kabineta da čuvaju dostignute rezultate. Svom nasljedniku u Banskim dvorima Račan je poželio da uspješno razvija ono što je njegova Vlada radila dobro, da završe započete dobre projekte, a tamo gdje misle da nije dobro, da to isprave.

Šef Vlade Ivo Sanader zahvalio je dosadašnjim članovima Vlade na njihovu radu te najavio da se nada da će dobiti pozitivan odgovor Europske komisije na hrvatski zahtjev za kandidaturu te da će se njegova Vlada boriti da se što prije odredi datum početka pregovora. Po Sanaderovoj ocjeni, preduvjeti napretka Hrvatske jesu politička stabilnost i makroekonomska stabilnost zemlje. Najavio je da će Vlada kojoj je on na čelu potpuno biti privržena vladavini prava te da će biti vlada svih građana Hrvatske i svih političkih stranaka u Hrvatskoj.

Pozivajući odmah i na suradnju u svim nacionalnim državnim interesima, Sanader je posebno naglasio da oni nisu uvijek u domeni visoke politike, nego da je to prije svega rast standarda građana, njihove kupovne moći, povećanje standarda branitelja, umirovljenika i svih ugroženih skupina. Ova će Vlada, po Sanaderovim riječima, pokušati napraviti napredak i popraviti ono što nije bilo dobro te iskorak u odnosu između Vlade i Sabora. U svim važnijim pitanjima Vlada će obaviti konzultacije u želji da postigne dogovor i prije nego što ih stavi na dnevni red parlamenta, ustvrdio je Sanader.

Novi vladar Banskih dvora računa na učinkovitiji rad svoga kabineta već i zbog toga što u njegovoj Vladi ima šest ministara manje, a i manje je koalicijskih partnera s kojima nije uvijek bilo lako raditi ni Račanu, kako je rekao, a Račan odmah potvrdio.

(Slobodna Dalmacija 24.12.)

Zastupnici SDSS-a bojkotirat će rad Sabora dok se parlament ne ogradi od Đapićeve izjave

Zastupnici SDSS-a Vojislav Stanimirović, Milorad Pupovac i Ratko Gajica odlučili su, nakon konstituirajuće sjednice, prestati sudjelovati u radu Sabora sve dok se Sabor ne ogradi od izjave predsjednika HSP-a Ante Đapića. Naime, Đapić je u nedjelju na HTV-u rekao da su u parlament izabrani i četnici i teroristi misleći, prema Pupovčevim riječima, na tu trojicu zastupnika.

Pupovac je istaknuo da je riječ o govoru mržnje koji je protuustavan i suprotan načelima parlamentarizma te zatražio očitovanje Predsjedništva Sabora. "Nigdje u civiliziranom svijetu nema političara i stranke koja svoj politički imidž gradi na međunarodnoj mržnji, lažima i podmetanjima kao što to rade Đapić i HSP koji su samo zahvaljujući tome uspjeli ući u Sabor. Ono što Đapić kaže za mene su laži i stvar pravosuđa. Ja nisam četnik, a ne mogu ni biti abolar jer nisam bio ni osumnjičen", rekao je novinarima Stanimirović.

O SDSS-ovu zahtjevu raspravljao je i Klub HDZ-a koji je zatražio snimku HTV-ove emisije "Nedjeljom u dva" kako bi se razjasnilo što je točno Đapić izjavio. Čelnik HSP-a rekao je da za svoje tvrdnje prikuplja potrebne dokaze.

(Vjesnik 23. prosinca)

Folklori ansambl "Hrvatska" Miss.

Bračni par Trtanj, Vladimir Krčmar i prof. Ilija Vranešić

Bračni par Tonković (konačno izvan kuhinje)

gđa. Vida Pehar, mama gđa. Pehar i gosp. Jure Sabljak

Dr. Darko i Tea Desaty

Božićna priredba škole "Kardinal Stepinac", Toronto

U nedjelju 14. prosinca djeca hrvatske župne škole "Kardinal Stepinac" svećenicima, časnim sestrama, učiteljima, roditeljima i gostima predstavili su svoj božićni program u dvorani župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata". Program se je sastojao od raznim pjesama, recitacija i plesa, a u svemu su mladim učenicima župne škole pomogli mladi tamburaši "Jadrana". Mladi učenici župne škole "Kardinal Stepinac", posebno oni najmanji, oduševili su sve prisutne svojom spontanosti, neposrednošću, osmjesima, neponovljivom pjesmom Božiću. Od malih do onih najstarijih, svi polaznici župne škole su obradovali sve prisutne u dvorani: od župnika, vel. Kosa, koji se zaista široko smješio; upraviteljice, gđe. Marije Kraljević, koja je zaista ponosna na uspjeh ove župne škole koja već godinama vrlo uspješno odgaja generacije Hrvata koji su došli na ovaj kontinent i grad Toronto; časne sestre koje pomažu u radu škole; do roditelja i svih onih koji su sebe predali mladeži kako ne bi izgubili tu generaciju koja je budućnost ove zajednice.

Te nedjelje u Torontu je bilo užasno vrijeme, no roditeljima i gostima (konzularnom osoblju) nije bilo teško doći i uživati u uspjesima njihove djece u župnoj hrvatskoj školi "Kardinal Stepinac". Svim učiteljima i upraviteljici škole gđi. Mariji Kraljević, časnim sestrama, župniku vel. Kosu čestitke na izvanredno vedrom Božićnom koncertu hrvatske župne škole "Kardinal Stepinac". (VK)

Djeca škole "Kardinal Stepinac"

Sretan vam Božić svima, koliko vas ovdje ima...

Gđa. Marija Kraljević, upraviteljica škole i vel. Josip Kos za vrijeme predstave

Događaj godine:

Božićni domjenak Hrvatskog konzulata

Kako vam predstaviti nešto što je bilo zaista izvanredno, a niste se tome nadali? Obično kad idemo na "primanja" ili "domjenke" to su dosta dosadna događanja, no morate biti, jer red je doći - pozvani ste.

Ove subote, 13. prosinca u Croatia banquet hall-u, na Božićnom domjenku Generalnog konzulata RH bilo je izvanredno! Ovaj domjenak koji je organiziralo osoblje Konzulata RH, uz ostale ljude dobre volje, svakako je događaj godine u našoj zajednici! U dvorani koja je bila ukusno uređena, sakupilo se hrvatsko pučanstvo iz Toronta, Mississauga i okolnih mjesta, koji su, uz čašicu vina, običnog soka ili vode i uz hrvatske specijalitete (pršut, sir, kulen, razne specijalitete slane i slatke) uživali u hrvatskim pjesmama i plesovima, među svojim, sa svojim... Bilo je veliko osvježenje vidjeti nasmijana lica raznih ljudi koji se obično ne nalaze na ovakvim druženjima, a stvarno su zaslužili biti tamo. Mladi folkloristi "Jadrana", župnog folklornog društva župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata", dočekivali su uzvanike i goste, veselom pjesmom i plesom. Nešto kasnije "Hrvatska", Mississauga, pokazala je svoje umijeće u hrvatskom plesu i pjesmi. Posebno je bilo ugodno vidjeti mnoge iz zajednice u prekrasnim hrvatskim nošnjama! Svakome od vas, koji ste obukli hrvatsku narodnu nošnju velika hvala, jer i time je ovaj prekrasni domjenak postao još posebniji!

Mirno mogu reći: konačno smo dobili mlade ljude u naš Generalni konzulat koji shvaćaju važnost komunikacije sa hrvatskim pučanstvom ovih krajeva. Do sada smo nažalost imali razne predstavnike iz Hrvatske (osim gosp. Picukarića) koji su nas gotovo izbjegavali. Ova ekipa, na čelu sa gosp. Mariom Livajom, i gosp. Refikom Šabanovićem ostvarila je tako srdačne kontakte kakvih do sada nije bilo između Konzulata i hrvatske dijasporne zajednice. Kako je vel. Kecerin rekao u kratkom blagoslovu "Naši

konzularni predstavnici ruše ograde koje su nastale između nas u dijaspori i njih u domovini! Konzularni predstavnici u Mississaugi dokazuju na svaki način da služe hrvatskom čovjeku u dijaspori!"

Na ovaj domjenak došlo je zaista mnogo ljudi iz naše zajednice. Kako čujem bilo je malo problema sa parkiranjem, no i to smo nekako uredili. Otišla sam dosta rano, no u dvoranu su navirali ljudi, jedan za drugim, sve nasmijana sretna lica. Gospoda Livaja i Šabanović, kao i novi veleposlanik u Ottawi, gosp. Željko Bošnjak (dobro nam došao) bili su zaposleni razgovorom sa mnogima u dvorani - led je svakako bio probijen ovim izvanrednim Božićnim domjenkom. Mislim da je najbolji komentar o ovom domjenku od jednog prijatelja: o ovom Božićnom domjenku, koji je organizirao Generalni konzulat RH dugo će se pričati.... Hvala na pozivu i na izvanredno dobro organiziranom druženju.

No, dozvolite mi otići i malo dalje. Obično se svake godine u zajednici bira čovjek godine, društvo godine, događaj godine. HRVATSKA ISKRA su male novine i ne mogu utjecati na ničiji izbor. No, kad bi mene netko pitao tko je ovdje "čovjek godine", ja bih svakako istaknula kandidaturu Hrvatskog konzulata u Mississaugi - u cjelini. Prije dolaska gosp. Livaje, gosp. Šabanović je marljivo, mrimo, s dostojanstvom uzornog diplomate radio u zajednici, polako je stvarao podlogu za dobru budućnost. S dolaskom Generalnog konzula gosp. Maria Livaje, cijeli je Hrvatski konzulat živnuo i prisutnost Konzulata stalno se osjeća u zajednici. Sretni smo što smo dobili ovako po-zitivne i marljive ljude u naš Konzulat, u našu zajednicu, među nas, jer izgleda da bi sadašnji konzularni predstavnici iz domovine mogli mnogo toga učiniti u ovoj zajednici. Zato mi dozvolite reći kako su za mene i mnoge čitatelje ovih novina hrvatski konzularni predstavnici u Mississaugi "ljudi godine" u našoj zajednici. (VK)

Tamburaši "Jadrana" su dočekivali goste

Gde. Karmen Lončarić i dr. Križaj

Generalni konzulat RH u punom sastavu pozdravljao je sve goste

Bračni par Kupec

Gosp. Janko Perić MP, sa obitelji

Konzul-savjetnik g. Šabanović s gđom. Hazel McCallion

Došle su i Kordunašice

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Dogodilo se....

HDZ OBILJEŽIO ČETVRTU GODIŠNJICU SMRTI PRVOG PREDSEDNIKA RH Sanader: Moramo se okrenuti budućnosti

ZAGREB - Ne želimo živjeti u prošlosti, nego se okrenuti izazovima budućnosti. Hrvatska ne može živjeti u izolaciji i uvjeren sam da u našoj zemlji nema nikoga tko ne bi podržao ciljeve ulaska u EU i NATO te uspostavu suradnje sa susjedima - izjavio je to dr. Ivo Sanader, predsjednik HDZ-a i mandatar vlade, u srijedu na svečanosti obilježavanja četvrte godišnjice smrti prvog predsjednika RH i utemeljitelja i predsjednika HDZ-a dr. Franje Tuđmana, što je održana u zagrebačkoj Gradskoj vijećnici.

- Pred nama je izazov gospodarskog oporavka zemlje te smanjenja broja nezaposlenih. A s druge strane Hrvatsku treba trgnuti iz besperspektivnosti u kojoj je bila protekle četiri godine - nastavio je Sanader.

Odajući priznanje dr. Tuđmanu koji je, prema njegovim riječima, osigurao trajno mjesto u povijesti hrvatskog naroda zbog svojih zasluga, Sanader je pozvao povjesničare da ispituju i znanstveno utvrde te povijesne činjenice, no dodao je kako je doprinos Franje Tuđmana u stvaranju hrvatske države nemjerljiv. Dodao je, međutim, kako treba živjeti okrenut budućnosti, ali je odmah citirao Tuđmana koji je kazao da "narod koji zaboravlja svoju prošlost, ponavlja svoje tragedije".

No prošlost je iza nas i mi moramo odgovoriti izazovu trenutka, izjavio je novi mandatar vlade, koji je svoj govor u povodu četvrte godišnjice smrti dr. Tuđmana okrenuo budućnosti kazavši da su se promijenile okolnosti.

SUDBINA SVOJEVRISNOG OSJEČKOG SIMBOLA DOMOVINSKOG RATA

Neizvjesna budućnost grafita Osijek - nepokoreni grad!

"Osijek nepokoreni grad". Od dana kada se pojavio na zidu uz križanje Trpimirove i Dviltove taj je grafit zračio posebnom snagom i ponosom. Zbog spontanosti svoga nastanka i poruke koju nosi, i danas je, po mnogima, najljepši spomenik prkosu kojim su Osijek i Osječani odolijevali agresorskom vohoru u Domovinskom ratu.

Kad smo prije nekoliko tjedana razgovarali s Franjom Vukelićem, predsjednikom Gradske četvrti "Novi grad" o razvoju te četvrti, novom urbanističkom planu i budućem kompleksu "Gradski vrt", rekao je kako u četvrti postoji inicijativa da se on sačuva. Nekako u isto vrijeme, iz Gradskog poglavarstva stigao je nuputak o popisu kulturnih dobara. Zid s natpisom, naravno, našao je svoje mjesto u popisu. Ipak, kako je riječ "samo" o zidu, koji je k tome nastao u bližoj povijesti pa stručnjaci još nisu u mogućnosti "valorizirati njegovu kulturu i povijesnu vrijednost", ne može ga se svrstati u spomeničku baštinu vrijednu posebne skrbi. Zid i grafit, ipak, nisu posve napušteni. Vukelić nas je izvjestio kako brigu o njemu vodi osoblje i štićenici Doma za psihički oboljele starije osobe u sklopu čije se zgrade zid i nalazi.

- Naša je dužnost da se brinemo o svojoj ustanovi. A to što zidu dajemo posebnu pozornost, više je naša osobna inicijativa. Ne vidim potrebu da se to posebno naglašava. Jednostavno, kad ga vidim, kao i, vjerujem, mnogim Osječanima, u meni prorade emocije, nekakav ponos i prkos, pa u okviru mogućnosti naše ustanove vodimo računa o njemu. I nastaviti ćemo dok god postoji zgrada - kaže nam ravnateljica Doma Marija Petrović.

Posebno je značajna njezina posljednja rečenica. Naime, novim je generacijama urbanističkim planom (GUP) na tome prostoru predviđena zelena površina. Izmjena GUP-a, kažu, prouzročila bi (pre)velike troškove.

- Ništa ne možemo učiniti, osim njegovati ga dok postoji - dodaje ravnateljica. Da to nisu samo prazne riječi, dokazuje zajednička akcija "osvježenja" Doma i četvrti planirana na proljeće, za Dan četvrti.

- Nastojat ćemo, skupa s četvrti, osigurati određena sredstva te uz pomoć volontera osvježiti zid. Zub vremena uzima svoj danak, pa ćemo sanirati pukotine i umiti natpis - zaključuje ravnateljica. (Glas Slavonije 9.12.)

Hajduk i Dinamo žele pomiriti navijače

SPLIT, 15. prosinca - Hajdukova je prva momčad na raspustu, pa je pomalo prazno na Poljudu. Međutim, čelnništvo kluba je iznimno aktivno. U ponedjeljak je Hajdukova delegacija, u sastavu predsjednik Branko Grgić, direktor Fredi Fiorentini i sportski direktor Igor Štimac, pojačana splitskim gradonačelnikom Miroslavom Buličićem, otputovala u Zagreb.

Sastat će se u utorak s Dinamovim predstavnicima, predsjednikom Mirkom Barišićem, direktorom Damir Vrbanićem, dopredsjednikom Zdravkom Mamićem te gradonačelnikom Zagreba Milanom Bandićem, a tema će biti eskaliranje nasilja među navijačima ta dva kluba. Pokušat će pronaći rješenje koje bi umanjilo navijačku mržnju, pa da derbiji »bijelih« i »modrih« budu samo na sportskim stranicama dnevnih novina, a ne i tema crne kronike. (Vjesnik 17.12.)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 1. I 2004.

Sanader je izrazio zadovoljstvo što je i Milan Bandić, zagrebački gradonačelnik, bio nazočan svečanosti obilježavanja Tuđmanove smrti. U Hrvatskoj postoji konsenzus oko temeljnih pitanja ulaska u EU i NATO. To je nešto oko čega postoji potpuno suglasje. A pred nama su, nastavio je Sanader, ciljevi rasta standarda, kupovne moći građana, opći boljitak i smanjenje nezaposlenosti. Naravno, tu je i priprema Hrvatske za ulazak u ključne integracije EU-a i NATO-a. Želimo poručiti da Europa nije kompletna bez Hrvatske. Naš cilj je uspostava dobrih odnosa sa susjedima, što je jedna od stepenica na putu u Europu. Riječ je o našoj koži i to je naš cilj.

Nemamo ništa protiv da mladi ljudi odlaze na školovanje izvan Hrvatske, no želimo postići da se nakon nekog vremena vrate i sudjeluju u razvitku Hrvatske, za koju Sanader vjeruje optimistično da ima predispozicije da postane poput Austrije ili Švicarske. Dodao je kako će HDZ u okviru demokratskih i pučkih stranaka Europe sudjelovati u stvaranju europskog ustava u koji treba, prema njegovim riječima, u preambulu staviti i odrednicu kršćanstva, koja je također odredila povijest Europe poput grčke ili rimske antike.

Nakon komemoracije, izaslanstvo HDZ-a uputilo se na gradsko groblje Mirogoj, gdje je na grob pokojnoga predsjednika položilo cvijeće i zapalilo svijeće, a u crkvi sv. Marka služila se misa zadušnica.

(Slobodna Dalmacija 11.12.)

ROČNIK IZ BOROVA NE ŽELI NOSITI ODORU HV-A Umjesto hrvatske, tražio srpsku odoru

- Prošloga petka na novačenje u bjelovarsku vojarnu stigao je ročnik B. J. iz Borova. Sutra dan je za vrijeme jutarnjega prijavka kazao kako ne želi odjenuti odoru HV-a, već samu srpsku. O tome nas je telefonom izvjestio uzrujani glas, potvrdivši samo kako je djelatnik bjelovarske vojarni. Zbog straha od otkaza želio je ostati anonimn. No potanko je objasnio kako to, na žalost, nije jedini slučaj, te da zbog liberalnih disciplinskih mjera u vojarnama vlada nered.

- I ovaj će ispad, kao i mnogi drugi, završiti psihijatrijskim vještačenjem, ili će se zataškati i već nekako riješiti ispod stola. Već je uobičajeno da se, primjerice, nedolazak ročnika u vojarnu i dulje od 24 sata rješava tiho, angažiranjem vojne policije koja ih pronade i dovede. Nakon toga ne primijeni se nikakva stegovna mjera - tvrdi naš sugovornik. I pri ispunjavanju upitnika ročnik B. J. navodno je napisao da mu je otac služio četničku vojsku. Neslužbenu potvrdu o cijelom slučaju dobili smo već u nedjelju. No, o tome nismo, ni nakon dvodnevnih obećanja, dobili pisanu izjavu MORH-a koju smo tražili. Da se to dogodilo, umjesto glasnogovornika D. Denkovskog, koji je na putu, potvrdio nam je poručnik Siniša Pogačić.

Kazao je kako mladiću treba dati priliku za prigovor savjesti, te da je u tijeku formiranje novačke komisije koja će temeljito ispitati slučaj. - Ovome ne bi trebalo pridavati preveliku pozornost, jer ipak je riječ o starijem maloljetniku - kaže poručnik Pogačić. (Večernji list 3.prosinca)

Preporučujemo vam.....

modernage glass inc.

Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue
Toronto, ON, M8Z 3A5

Tel.: (416) 233 5880
Fax: (416) 233 6092

Budišin politički kraj

Kraj političke karijere Dražena Budiše u HSLS-u dogodio se na nepriličan, upravo ponižavajući način i jer bez obzira na njegove političke pogreške u posljednje vrijeme danas kad Budiša odlazi s političke scene valja u prvom redu priznati da u političku mirovinu odlazi zapravo posljednji hrvatski politički idealist.

Uostalom, odlaskom Budiše, odlazi s političke scene i posljednji veliki protagonist Hrvatskog proljeća, a danas je valjda kristalno jasno da je Hrvatsko proljeće ostalo mit baš zato jer je tadašnja politička borba bila mimo svake pragmatike. Studentska borba pogotovo! Da, u tehničkom smislu, Dražen Budiša mora povući konzekvence: stranka koju vodi doživljava izborni fijasko, a on osobno nije prešao ni izborni prag. I jer je tome tako Budiša je sam najavio povlačenje. No, to nije bilo dovoljno pa su krenula medijska napadanja i unutarstranačka vrijeđanja i Dražen Budiša više nije imao živaca. Najava Adlešić o ujedinjenju HSLS-a s Librom i LS-om politički je mazohizam i zapravo predstavlja izraz izivljavanja nad poraženim liderom. Osim toga, Adlešićina najava ujedinjenja svih liberalnih opcija kraj je ovakvog HSLS-a i u konačnici je to još u leđa Draženu Budiši. Naime, Radoševa Libra, pa i Kramarićev LS pokazali su se kao stranke klasične ljevice, koje su nerijetko bile tek drugo ime za SDP. Najaviti koaliciju s tim strankama koje su nastale na osobnom sukobu s Budišom znači zapravo certiti se Budiši u lice i Adlešićka taj trijumf više i ne skriva.

Kako se moglo dogoditi da Budiša tako fatalno pogriješi za Jozu Radoša odabere kao dugogodišnjeg prvog suradnika, a Radoš čim se popeo na vlast pokaže svoje pravo lice? Kako se moglo dogoditi da nakon Radoša Budiša odabere Đurđu Adlešić kao prvu suradnicu premda je bilo na stotinu signala o njenjoj političkoj neiskrenosti?

Kako se moglo dogoditi da Gorana Granića stavi u Vladu kao osobu od povjerenja da bi ga on izigrao preko svake mjere, to su teme na koje jedino Budiša zna odgovor. Činjenica je da odlazak Budiše iz HSLS-a definitivno znači odlazak stranke ulijevo te da Ivica Račan dobiva još jednog saveznika (bez obzira na sudjelovanje HSLS-a u vladi!). To je zapravo veliki suštinski poraz političkog centra kojeg je gradio Dražen Budiša punih četrnaest godina, pokušavao formirati i održati jednu klasično centrističku stranku, koji četrnaest godina svijecom po Hrvatskoj traži ljude koji ne preziru, ali pamte komunizam i na bilo kakvu man-

Račan: Banske dvore napuštam miran

ZAGREB - Koalijsijska vlada je cijelo vrijeme svojega mandata paralelno pokazivala razvojnu i socijalnu osjetljivost. U četverogodišnjom radu bilo je propusta i slabosti, no kada se sve zbroidi, pozitivni efekti će trajno ostati, zaključio je premijer Ivica Račan na 79. sjednici - posljednjoj u ovome mandatu. Ova vlada je po njegovoj ocjeni iskoristila resurs geostrateškog položaja Hrvatske i svojim razvojnim projektima ostavlja Hrvatsku kao otvorenu zemlju koja povezuje i integrira Europu i vodi europsku politiku. No, vlada nije dovoljno učinila da u javnosti popravi percepciju svojega rada. Češće se, naime, govorilo o sukobima u koaliciji nego o rezultatima rada vlade.

Posljednju sjednicu koalijsijska vlada iskoristila je za predstavljanje postignutog uz naznaku problema koji nisu uspjeli otkloniti. Izvješće o stanju državnih financija podnio je resomi ministar Mato Crkvenac, priznavši da vlada nije uspjela riješiti visoki inozemni dug koji je krajem listopada ove godine iznosio 20,8 milijardi dolara, a to je razina koja zahtijeva punu pozornost. Novoj vladi ostaju i problemi pregloomazne države, dio javnog sektora kao veliki gutač novca u čemu je posebno Crkvenac istaknuo primjer zdravstva, i to na županijskoj razini, manji ali još neriješeni problem sive ekonomije, mali robni izvoz i slabo razvijeno tržište kapitala.

U uspjehe vlade svrstao je riješene dospelje a neizvršene obveze države, nelikvidnost koja više ne postoji, što je bilo ključ razvoja, te bolje rezultate poslovanja poduzeća i stabilnost financijskog sustava. Crkvenac je podsjetio da će 2004. godina biti najteža u pogledu vraćanja duga, ali i da su budućoj vladi ostavili plan vraćanja duga bez dovođenja u pitanje solventnosti i likvidnosti države: iduće godine država mora vratiti 13,5 milijardi kuna duga (8,5 milijardi kuna domaćim i 5 milijardi kuna stranim vjerovnicima), te kamate u iznosu od 3 do 4 milijarde kuna. Prema Crkvenčevoj projekciji, oko 8,5 milijardi kuna obveza refinanciralo bi se na domaćem tržištu, a bankama koje bi u tome sudjelovale to bi se priznalo u obveznu rezervu prema HNB-u.

Govoreći o projekcijama za 2004. godinu, Crkvenac je istaknuo da one polaze od stabilnog gospodarskog rasta od 5 posto, a prema prijedlogu proračuna za iduću godinu BDP bi rastao 4 posto, dok bi se deficit smanjio na 2,9 posto (u siječnju 2000. proračunski deficit iznosio je 8,6 posto BDP-a). Crkvenac se zatim osvrnuo i na smanjenje porezne presije, rast proizvodnosti i veća financijska ulaganja uz povećani rejting Hrvatske na inozemnom financijskom tržištu jer je rizik ulaganja u Hrvatsku smanjen čak za četiri puta. Crkvenac je novoj vladi preporučio da nastavi politiku rasta, razvoja i stabilnosti, te financijske konsolidacije i smanjivanja deficita, pa će na taj način Hrvatska za godinu i pol dana u području javnih i ukupnih financija doći na razinu gospodarski razvijenih država.

Iznoseći argumente o socijalnoj osjetljivosti koalijsijske vlade, premijer Račan je naveo da je ove godine za socijalne potrebe te za prava branitelja i

ifestaciju boljševizma odmah reagiraju, a da u isto vrijeme imaju osjećaja za parlamentarizam i za demokraciju.

Sve te godine on traži ljude koji neće biti iracionalni u vanjskoj politici, ali isto tako neće dopustiti da se dogodi ono što je Račan dopustio u Piranu, na Prevlaci, na Dunavu u suradnji s Haagom i da se sve to skupa zove uspješnom hrvatskom politikom. Budišin razlaz s Gotovcem i danas se pokazao kao fatalan: ovo je očito premala zemlja i ovdje očito živi premalo pametnih i moralnih ljudi da bi si takve dvije osobe dopustile onakvu svadu.

Uostalom, sve nakon njihovog raskola govori u prilog ovoj tezi. Gotovac je završio u društvu s ASH da bi na koncu ispijao šampanjac s Mesićem, premda su njegova i Mesićeva biografija potpuno različite, a Dražen Budiša je, kako vidimo, na kraju doživio potpuni fijasko. Hrvatska, dakle, danas političkog centra ovakve vrste ne želi.

Fotelje, funkcije, utjecaj, moć, provizije, jedan mandat, ako može dva mandata, sve to linijom manjeg otpora, uz gotovo animalni grč koji u svakoj političkoj raspravi gleda samo sebe - to su najčešće zastave današnje političke globalizacijske Hrvatske i na prste jedne ruke je moguće pronaći one koji izvan ovih motiva žive na našoj političkoj sceni.

Dražen Budiša, čovjek koji je kao student otišao na robiju zbog svojih uvjerenja, čovjek koji je zbog svojih prigovora Tudmanovoj politici (s kojom se dakako načelno slagao) izabrao deset godina oporbe, čovjek koji je napokon došao na vlast, a onda je s nje otišao jer se ono što se tamo događalo kosilo s njegovim načelima, čovjek je čiju moralnu konzekvencu i intelektualni nivo HSLS nije bio kadar pratiti. Sve ono što se danas događa u HSLS-u tragedija je Dražena Budiše, ali tek će se vidjeti kakva je to tragedija za HSLS. Đurđa Adlešić koja tako prikosno, upravo izazivački pred nosom Dražena Budiše maše planom ujedinjenja HSLS-a s drugim liberalnim opcijama mogla bi u ključnom trenutku izdati i samog Sanadera, izići iz vlade i otvoriti Račanu novu iznenađnu šansu za prijevremene izbore. U ovom trenutku nema ni jednog razloga za vjerovati da Đurđa Adlešić to neće napraviti, to prije jer bi nakon ujedinjenja s Jozom Radošem i Ivom Bancem taj potez bio posve prirodan.

(T. Dujmović, Glas Slavonije 22. 12. 2003.)

potrebe obnove utrošeno 2,2 puta više nego 1999. godine, a broj korisnika socijalnih davanja povećan je za 48 posto.

Vlada je kao zadnju točku dnevnog reda u ovom mandatu prihvatila prijedlog odgovora na 240 dodatnih pitanja Europske komisije i zaključila da se oni 5. siječnja 2004. godine dostave Bruxellesu. Ministar europskih integracija Neven Mimica ustvrdio je da je to oko 5 posto u odnosu na 4,5 tisuće pitanja koliko je sadržavao upitnik Europske komisije za kandidaturu Hrvatske za punopravno članstvo, a što znači da su svi resorni dobro odradili svoj posao.

Do konca ove godine vlada je ispunila 80 posto obveza preuzetih sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju sa EU-om, a ako nastavi s ovakvom dinamikom do kraja 2004. godine, ispunit ćemo obveze za prvu fazu, odnosno pridruženo članstvo, ustvrdio je Mimica. On je podsjetio da je Sabor donio 116 izmjena ili novih zakona o procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s europskim, a vlada je donijela više od 300 podzakonskih akata. Mimica je na kraju naglasio da europske integracije nisu samo vanjska politika nego duboki unutarnji procesi na kojima moraju raditi svi resori.

Zaključujući posljednju sjednicu u ovom mandatu, koja je u svemu sličila na uobičajeni redoviti rad vlade s mnoštvom brojki i višesatnim iznošenjem izvješća, premijer Račan je zaključio da će se efekti rada ove vlade u nadolazećem razdoblju još kvalitetnije vrednovati pa mandat napušta miran i opušten. - Mislim da smo u razvojnom pogledu unutar Hrvatske i u približavanju EU-u čvrsto utrljali trasu po kojoj će ići i nova vlada. To je i razlog zašto nova vlada ne može imati radikalno drukčiji program od onoga što ga je provodila ova vlada jer bi to bilo samo vraćanje natrag - zaključio je Račan.

Osvnuo se i na činjenicu da je predsjedao koalijsijskoj vladi koja je četverogodišnjim trajanjem uvelike premašila europski koalijsijski prosjek trajanja od 1,5 godine. U koaliciji postoje različiti interesi i pristupi problemima, a kada se tomu dodaju i zatečeno stanje, ambicije i zadaće, koje je koalicija sebi postavila, može se zaključiti da je vlada bila najhomogeniji dio koalicije, rekao je Račan na kraju. Račan je zaključio sjednicu zahvalivši na suradnji svim članovima kabineta, ministrima, njihovim zamjenicima i pomoćnicima, tajništvu vlade i vladinim stručnim službama, uz poruku da bi nova vlada morala ići u kvalitetnije nagrađivanje ljudi nego što je to mogla činiti vlada kojoj je on predsjedao.

Inventura minologa rada

Koalijsijska vlada je u četverogodišnjem mandatu održala 236 sjednica, na dnevnom redu bile su 5274 točke, donesena su 7524 različita akta, 491 strateško razvojni dokument, Sabor je na vladin prijedlog donio 551 zakon, od čega 153 zakona radi usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom. Vlada je u četiri godine zasjedala 787 sati, u što nije uračunano vrijeme pripremanja sjednica. (Slobodna Dalmacija 19.12.)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Koncert župne folklorne grupe "Sljeme"

"Sljeme" župna folklorna grupa mississaske župe "Hrvatskih Mučenika" djeluje već 25 godina. Ovo je prvi puta kako pišemo o ovoj folklornoj grupi, i ispričavamo se Sljemenovcima, jer ovo što sam vidjela u subotu 13. prosinca u krcatoj Litvanskoj dvorani roditelja i prijatelja "Sljemena" - nezaboravno je. Svi koji su plesali, od najmanjih do najstarijih, bili su izvanredni.

Kratko sam razgovarala sa predsjednicom gđom. Maricom Šimanić, koja mi je rekla kako imaju 170 članova, koji su podijeljeni na početnike, juniore, srednju grupu i napredne. Narodne nošnje šivaju mame i bake, a neke od nošnji stare su desecima godina i prelaze s jednog djeteta na drugo. Tamburaši imaju isto tako dovoljan broj i podijeljeni su na tri grupe: početnike, juniore i srednju grupu. Učitelji njihovi pomoćnici (Yasmina Vojnić, Marina Butina, Julie Kulić, Alexandra Šimanić, Kristina Čorić, Ana Kulić, Aleks Lajtman, Branko Cetinjanin, Jeanie Valetić, Steven Lojzer, Ana Tomasović, Christina Tomasović, Julie Vrbos i Nikolina Kvesić) bivši su plesači ili tamburaši ove folklorne grupe, koji upravo uživaju u svom radu. Hvala vam, dragi prijatelji i tko onda može reći kako se mladi ljudi, druga generacija, ne osjeća u zajednici?

Velika pozornica u Litvanskoj dvorani nije gotovo mogla primiti velik broj plesaca "Sljemena". Oni majmanji, svojim dosta nesigurnim pokretima, pokazivali su kako im je budućnost dobra, kako će iduće godine i oni biti kao i njihovi stariji prijatelji. Posebno su se istakli oni 12-15 godina koji su plesali "Ličko kolo". Izvanredno su održavali takt, nisu se čula pojedinačna udaranja nogom, a glas predvodnika momaka bio je jak i zvonak. Pravo je bilo uživanje gledati ovo kolo, koje je vrlo teško za ples, a ovi mladi su ga tako dobro izveli. Čestitamo!

Možda treba malo reći o govoru vel. Kecerina koji je istaknuo kako je važno ne popuštati, kako je važno dovoditi djecu i brinuti se za njih kako ne bi prestali plesati i pjevati, jer samo će tako biti dio zajednice i hrvatskih obitelji. Dokaz tome su svakako razne obitelji, no dozvolite mi spomenuti obitelj Tominac. Kćer je učiteljica, sin svira tamburicu (koja je stara 30 godina), unuke plešu... a djed uživa! Ili recimo, spomenimo Julie Kulić, Aleksandru Šimunić, Jasminu Vojnić, Anu Tomasović, Julie Vrbos, Marinu

Gđa. Marica Šimanić, predsjednica i Annie Jelić, dopredsjednica folklornog društva "Sljeme"

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Butinu! Zašto su one tako posebne? To su prijateljice, kume, učiteljice u "Sljemenu" - odrasle zajedno, rade u "Sljemenu", predaju mladim plesaćima svoje znanje koje su stekle zajedno u ovom folklornom ansamblu.

No, vratimo se folklorašima: oni stariji izveli su izvrsnu "Posavsku svadbu". Teško je reći tko je bio bolji, da li mlade djevojke, da li momci, da li su bili bolje glasovno ili u plesu? Zadovoljstvo ih je bilo gledati i slušati. Sjedila sam pokraj vel. Kecerina, koji je zaista uživao u "svom" župnom folklornom društvu "Sljeme", jer to su djeca i odrasli koje on prati već 25 godina u njihovom radu i životu.

Folklori ansambl "Sljeme" - čestitamo na izvrsnom koncertu, mamama, tatama, bakama i djedovima - hvala na upornosti, a čelnicima "Sljemena" želimo puno uspjeha u daljnjem radu. (VK)

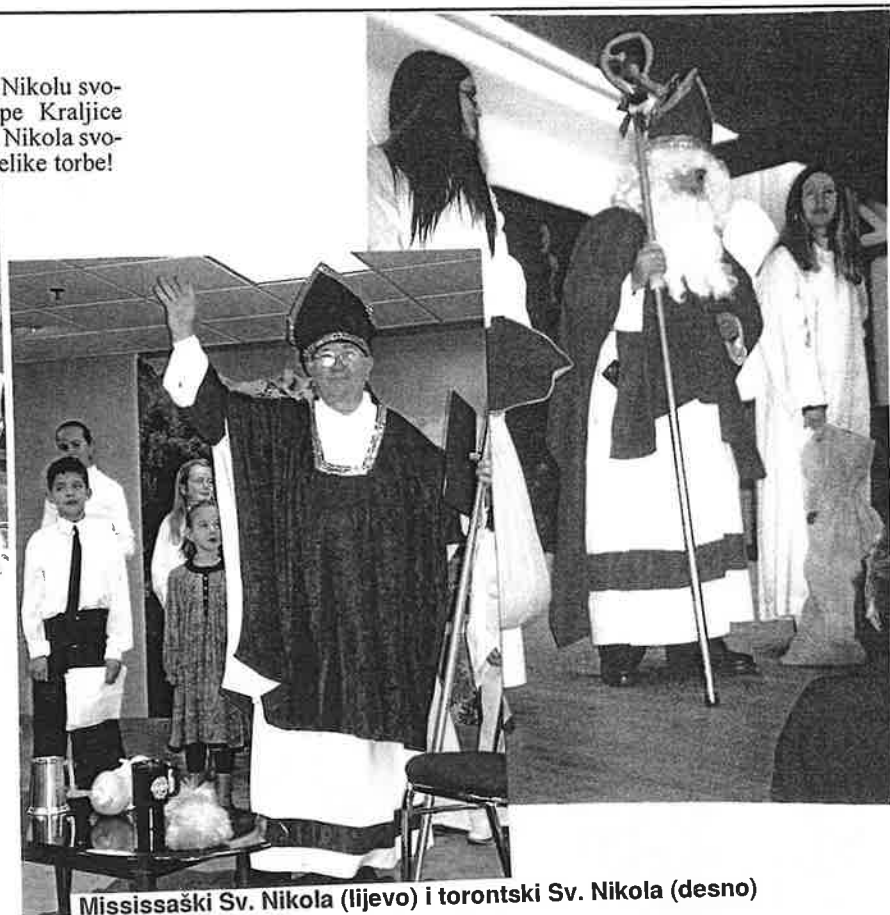

Sv. Nikola u našim župama.....

I naše hrvatske župe na ovim područjima dočekale su Sv. Nikolu svojim Nikolinjskim priredbama. U župama "Naše Gospe Kraljice Hrvata" i "Hrvatskih Mučenika" roditelje je razveselio Sv. Nikola svojim dolaskom, a djecu prekrasnim darovima iz njegove velike torbe!

I obitelj Janjiček je došla dočekati Sv. Nikolu

Mississaški Sv. Nikola (lijevo) i torontski Sv. Nikola (desno)

Božićna zabava HBZ, Odsjek #975

U nedjelju 7. prosinca u Boltonu, u Golf and Country Club Hrvatska Bratska Zajednica (HBZ), Odsjek # 975 imao je svoj tradicionalni godišnji Božićni banket, kojemu su uz mnogobrojno članstvo i prijatelje, nazočili gosp. Bernard M. Luktich, predsjednik HBZ, gosp. Franjo Bertović iz Londona, zatim Generalni konzul Republike Hrvatske gosp. Mario Livaja i gosp. Refik Šabanović sa obiteljima i mnogi drugi. Posebno naglašavamo nazočnost mnogih starijih članova, koji su gotovo od samog početka članovi ovog odsjeka. Uz mlade članstvo, na plesnom se podiju našao i gosp. Marijan Kružić, čovjek koji budi štovanje svojim elanom i životom, a ove je godine prošao stotu godinu života. Gosp. Kružić, sve najbolje Vama i Vašoj supruzi.

Uz dobru hranu, dobru zabavu, hrvatsku i kanadsku glazbu, ples i pjesmu, uz posjetu dobrog, starog Santa Clausa, svi su se dobro zabavljali. Svakako moramo istaknuti veliki trud gđe. Linde Battiston-Pečanić. Gosp. Luketiću, gosp. Bertoviću i Vama, Linda i cijelom Odsjeku #975 HBZ, sve najbolje za Božić i sretnu Novu 2004. (VK)

Gđa. Linda Battison-Pečanić, gosp. Marijan Kružić, slavljnik i gosp. Bernard M. Luktich

Bračni par Kružić u plesu

Prijatelji Krešo Mayer, Mira Tanfara, Mira Mayer i Roko Tanfara na Božićnoj zabavi HBZ, Odsjeka #975

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Gospodarstvo

TVRTKA IPIM IZ OROSLAVJA JUČER PREDSTAVILA PROTOTIP MOTORNOG VOZILA Proizveden prvi hrvatski automobil

Prvi hrvatski automobil predstavila je tvrtka Ipim iz Oroslavja. Vozilo je ručno izrađeno od nehrđajućeg čelika, a namijenjeno je ugostiteljskim poslovima, reklamnim kampanjama, putujućoj prodaji, prijevozu putnika i drugim mobilnim poslovima. Cijena osnovnog modela je 42.500 eura.

Dizajn karoserije napravljen je po uzoru na automobile iz dvadesetih godina prošloga stoljeća. - U romantičnom dobu s početka prošloga stoljeća automobile su slagali majstori koristeći jednostavne alate. Vozila su imala dušu i istinsku vrijednost. Danas, kada proizvodnja ide na traci, željeli smo napraviti jedinstveno vozilo s jakim karakterom. Mislim da smo uspjeli - rekao je vlasnik Ipima Ivo Nauković i dodao da će vozila imati isključivo komercijalnu namjenu.

Srbi kupili dva vozila

Realizacija projekta trajala je dva mjeseca. Nauković je s bliskim prijateljima, od kojih je svaki stručnjak za određeno područje u proizvodnji automobila, konstruirao vozilo. Iskusi majstori zatim su ručno, dio po dio, sastavljali prvi domaći "rostfrei" automobil. Prva dva primjerka već je kupila beogradska pivnica za promociju vlastita piva, a Ipim će ih isporučiti do Božića. Potporu prodaji dala je, kaže Nauković, i Hrvatska banka za obnovu i razvitak. Treći primjerak, koji će biti završen u siječnju, Nauković će ostaviti za potrebe tvrtke.

Automobili su opremljeni metalnim bačvama piva i plinskim roštiljem. Kupac pri kupnji modela može birati opremu koju želi ugraditi u vozilo, ovisno o namjeni.

Automobil još bez dozvole

Primjerice, moguća je ugradnja pećnice za pizzu i reflektora za noćni rad, a u

BUDIMPEŠTA POVEĆALA CARINE ZA PROIZVODE IZ HRVATSKE KOJI ČINE 22 POSTO NAŠEG IZVOZA U MAĐARSKU

Mađarska Hrvatskoj objavila trgovinski rat

Carina za juhe sa četiri povećana na 32 posto, a na konzervirane srdele s nulte stope na 24 posto

Suspendiranjem dijela Ugovora o slobodnoj trgovini Mađarska je objavila trgovinski rat Hrvatskoj. Mađarska odluka o povećanju carina za desetak proizvoda iz Hrvatske stupila je na snagu prekjučer. Proizvodi na koje je povećana carina čine 22 posto ukupnog hrvatskog izvoza u Mađarsku, a do sada su carine na te proizvode bile vrlo niske ili ih uopće nije bilo. Sada su ti proizvodi na mađarskom tržištu nekonkurentni.

Mađari su odabrali one proizvode koji su nama najznačajniji za izvoz u tu državu. Tako je, primjerice, carina za juhe sa četiri posto povećana na 32 posto, a na konzervirane srdele carina je s nulte stope dignuta na 24 posto. Nulta stopa carina prestala je vrijediti i za više vrsta keramičkih pločica, boca i kartonskih proizvoda iz Hrvatske.

Kulminacija nesuglasica

Mađarska odluka je kulminacija nesuglasica između Zagreba i Budimpešte starih više od pola godine. Krajem svibnja Hrvatska je donijela zabranu uvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz zemalja u kojima se kao stočna hrana koristi mesno-koštano brašno. Smatra se da se preko tog brašna može proširiti goveđa spongiformna encefalopatija, poznatija kao kraljevo ludilo.

Mađarska strana je zabranila to brašno za prehranu goveda, ali ga je i dalje dopuštala kao hranu za druge životinje. Stoga se iz Mađarske mogla uvoziti govedina, ali ne i ostale vrste mesa i životinja. Hrvatska je obećala Mađarima da će omogućiti nesmetan uvoz kada se mesno-koštano brašno u toj državi izbaci s "jelovnika" životinja. Mađarska je, međutim, nastavila s pritiscima na Zagreb tražeći da se zabrana uvoza ukine. Naša je strana posumnjala i u vjerodostojnost mađarske veterinarske službe jer je ona izdavala certifikate kojima se jamči da određeni proizvodi nisu od životinja hranjenih mesno-koštanim brašnom, a istodobno nije bilo zakonske podloge za takve certifikate niti mogućnosti kontrole.

Hrvatska će učiniti isto

Konačno, Mađarska donosi propis kojim zabranjuje korištenje mesno-koštanog brašna u životinjskoj prehrani, a koji se primjenjuje od 24. rujna ove godine. Hrvatska stoga početkom rujna skida Mađarsku s popisa zemalja iz kojih je zabranjen uvoz, ali uvesti se smiju samo životinje i proizvodi od životinja koji su stavljeni u to nakon 24. rujna. Mađare to nije zadovoljavalo, pa im je Hrvatska predložila da naši stručnjaci pregledaju objekte u kojima se uzgajaju životinje kako bi se uvjerali da se ne hrane rizičnim brašnom. Umjesto odgovora stigla je odluka o većim carinama.

- Izražavamo žaljenje što je do toga došlo i to u trenutku kada se veterinarsko pitanje trebalo riješiti. Nadam se da ćemo ipak uspješno dovršiti "HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

tom slučaju na krov vozila stavljaju se električni agregati za dodatnu opskrbu strujom, a cijena vozila povisuje se za desetak tisuća eura. Automobil još nema potrebne dozvole za vožnju. Tvrtka trenutno prikuplja dokumentaciju koju će uskoro uputiti Institutu za vozila Hrvatske.

- Jamčim da je automobil napravljen u skladu s propisima. Nadamo se da će ga sredinom siječnja Institut priznati - kaže Nauković. Nakon priznanja u Hrvatskoj, dokumentaciju automobila poslat će essenskom Institutu TÜV u Njemačkoj. Ako stručnjaci TÜV-a odluče da je vozilo sigurno i napravljeno sukladno normama, automobil će dobiti europsku licenciju.

Tvrtka će godišnje proizvoditi pedesetak automobila, a prodaju će zbog visoke cijene - za gospodarsko stanje u zemlji - usmjeriti na europsko tržište.

- Skup proces proizvodnje prisilio nas je da četrdesetak tisuća eura bude početna cijena - kaže Nauković.

Tehnički podaci automobila

Prvi hrvatski automobil tvrtke Ipim dugačak je 4500, širok 1720 i visok 2100 centimetara. Pokreće ga snažan dizelski motor s četiri cilindra te jačine 59 kilovata koje razvija pri 4000 okretaja u minuti. Maksimalna brzina vjerojatno će biti ograničena na 130 kilometara na sat - što je i previše jer je automobil namijenjen gradskoj vožnji, ističe vlasnik I. Nauković. Mjenjač je ručni s pet brzina. Kočioni sustav ima prednje disk i stražnje bubanj kočnice. U standardnu opremu ulazi servo upravljač i podesivo vozačevo sjedalo. Vozilo je moguće naručiti kao ugostiteljsko, putničko koje ima devet sjedala, manji kamion i furgon. (Večernji list)

konzultacije s mađarskom stranom i izbjeci daljnje zaoštavanje - objašnjava Miroslav Božić, pomoćnik ministra poljoprivrede. Ne postigne li se dogovor, Hrvatska će biti primorana postupiti kao i Mađarska. A mađarsku će stranu takva mjera puno više pogoditi nego našu. Hrvatska je, naime, u Mađarsku tijekom prvih devet mjeseci ove godine izvezla robe vrijedne oko 60 milijuna dolara (od toga samo 7,4 milijuna otpada na prehrambene i poljoprivredne proizvode), dok je uvezeno robe za čak 314 milijuna dolara (84 milijuna dolara hrane). Mađarska sljedeće godine postaje članica EU i od tada se mora pridržavati zajedničke trgovinske politike, pa je ovo posljednji trenutak za ovakvu odluku. Ona je donesena kada trenutna Vlada u Hrvatskoj obavlja samo tehničke poslove jer bi je uskoro trebala zamijeniti HDZ-ova. Sanderov kabinet će očit dočekati poprilično složen problem s Mađarskom, državom s kojom Hrvatska dosad nije imala nikakvih problema.

Podravka će juhe raditi u Mađarskoj

Član Uprave Podravke Dragan Habijski objasnio je da je prednost to što imaju tvornicu u Mohacsu u kojoj proizvode vegetu za mađarsko tržište. - Jedna je od mogućnosti da i juhe proizvodimo u toj tvornici - kaže Habijski.

Podravka je i distributer proizvoda Adrije i Kraša u Mađarskoj, pa će morati preispitati isplativost tog posla. U prvih 9 mjeseci Podravka je izvozom u Mađarsku ostvarila 50,6 milijuna kuna dobiti. (Vjesnik 12. prosinca)

NFCA: Hrvatska treba sudjelovati u obnovi Iraka

Nacionalna federacija američkih Hrvata (NFCA) traži od Pentagona da se Hrvatskoj omogući da se natječe za ugovore za obnovu Iraka koji se financiraju iz američke pomoći od 18,6 milijardi dolara. U pismu zamjeniku američkog ministra obrane Paulu Wolfowitzu predsjednik NFCA-a John Kraljić traži da Amerika ponovno razmotri uključivanje Hrvatske među zemlje koje mogu sudjelovati u obnovi Iraka.

Argumentirajući svoj zahtjev Kraljić napominje da je na nedavnim izborima u Hrvatskoj pobijedila Hrvatska demokratska zajednica, čiji je predsjednik Ivo Sanader podupirao američku vojnu intervenciju u Iraku. Kraljić je također istaknuo kako je prethodna hrvatska vlada, mada je izrazila protivljenje ratu u Iraku, snažno poduprla američku borbu protiv međunarodnog terorizma i poslala postrojbu vojne policije u Afganistan.

(HIC, 17. prosinca 2003.)

Advent na trgu

Centar grada pred Božić nikada nije izgledao bolje nego ove godine - ushićeno su komentirali prolaznici na Trgu bana Jelačića, na kojem je sinoć spektakularno otvorena manifestacija "Advent u srcu grada". Predbožićnu priredbu nisu sinoć propustili ni gradski čelnici. Na Trgu je postavljena pozornica, a ukoliko su kućice s prigodnom prodajom knjiga i suvenira, te veliki šator s toplim napitcima i domaćim "fast foodom".

- Kao u Beču. Prekrasno je okićeno, i bor i litararska srca u zraku su prekrasni. Sve je "kak se šika". I ovi kratni muzičari na pozornici, nekaj super - pohvalile su viđeno umirovljenice Vjera i Marija.

"Advent u srcu grada" svečano je otvorila gradonačelnica Vlasta Pavić. Za razliku od proteklih godina, Zagreb ovaj advent živi punim plućima. Uz sajam u Bogovićevoj, ove je godine oživio i Trg. Postavljena je pozornica, štandovi s prigodnom prodajom i veliko klizalište koje će biti otvoreno sutra. Iako gradski oci kažu da je grad ljepši no ikada, gradonačelnica, blago rečeno, nije fascinirana viđenim na sajmu u Bogovićevoj i na Glavnom kolodvoru.

Prodajom šiba mnogi su popunili kućni proračun

Kako bi svim prijateljima i obitelji za Božić mogla kupiti što ljepše poklone, dvadesetjednogodišnja Suzana Dianežević odlučila je prodavati pozlaćene krampusove šibe u Bogovićevoj. - Par dana prodajem šibe koja sam sama izradila. Zaradom ću za Božić obradovati svoje najdraže nekim poklonom, a ostat će nešto i za mene - pohvalila se Suzana dok je sva premrzla cupkala ispred "Prizemljenog sunca". Nezaposlena Velikogoričanka tek je jedna od dvjestotinjak prodavačica koje su smrzavajući se na ulicama nudile najprepoznatljiviji simbol Nikolinja. Iako su samo rijetki imali dozvolu za prodaju, policija nikoga nije ometala. Tek su ih nekoliko puta istjerali s ulaza u Imporantne centar na Glavnom kolodvoru, no prijave nisu pisali, tvrde u policiji, jer je to dio predbožićne tradicije.

- Ovakvi sajmovi ne priliče srednjoeuropskoj metropoli. Komunalni redari imat će posla. Tražit ću da izađu na teren i snime situaciju - najavila je V. Pavić. Prvenstveno je zamjerila što kućice, popularni štrumpfovi, ne služe

kao prodajni nego skladišni prostor.

Dogradonačelnik Milan Bandić misli potpuno drukčije:

- Sve je onako kako treba biti. Ne treba izmišljati toplu vodu. Tako je i u ostalim europskim gradovima.

Na otvorenje je svratio i sv. Nikola, koji je djeci podijelio bombone i poručio "maminim princezama i tatinim prinčevima" da se nada kako će i sljedeće godine biti dobri kao i ove.

- Bio sam dobar i sveti Nikola mi je jutros stavio u čizmicu dar, a sad sam ga vidio i uživao - bio je presretan petogodišnji Siniša što ga je mama jučer

Zagreb - Gornji grad u snijegu

dovela na Jelačić plac da vidi svetog Nikolu.

Sv. Nikoli sutra će se pridružiti i Djed Božićnjak, pa zabave za djecu neće nedostajati. Advent u srcu grada na Jelačić placu traje do Božića, a predstave, u kojima će nastupiti brojni izvođači, glumci, glazbenici... počinju svaki dan u 17 sati. (Večernji list 7. prosinca)

VEČERNJAKOVE ZIMSKE IGRE SU SE ZAHUKTALE, A U ZABAVI SVI UŽIVAJU

Za djecu igra lovice, za starije koncert

Na Trgu bana Jelačića dječje je radosti svakim danom sve više - Snježni grad Večernjeg lista i Grada Zagreba raste - bedemi su sve viši i poprimaju oblik pravoga ledenog dvorca. Tete iz Centra za kulturu Dubrava, koje su cijelo događanje osmislile, nadziru mališane koji se iz ledenog carstva jednostavno ne daju kući.

Djeca će i danas od 17 sati na Trgu bana Jelačića moći graditi Snježni grad. U 17.30 na velikoj pozornici će dječji folklorni ansambl En-ten-tini izvoditi prigodne božićne pjesme. U 18 sati tete iz Centra za kulturu dubrava osmislit će igre za najmlađe. U 19 sati Ured Djeda Mraza širom otvara svoja vrata, a mališani će Djedu moći prišapnuti što žele za Božić. Roditelji, naravno, trebaju biti blizu. Djed Mraz će potom izvesti i program na pozornici. U 21 sat počinje koncert grupe "Trio romantico", čiji će valceri zasigurno potaknuti mnoge da zaplešu.

- Super mi je! Dolazim svaki dan, i ujutro i navečer. Uživam u svemu - veselo je rekla Dora Trgovac, dok je njezin djed Stjepan strpljivo satima pocupkiavao ispred "gradilišta".

Najzustriji graditelj jučer je bio sedmogodišnji Aleksandar Ivanković. - Jako mi se sviđa graditi. Mislim da mi super ide - rekao je Aleksandar, ne prekidajući ozbiljan posao - upravo je u tačkama prevezio gredu od stiropora do najbližeg "zidara".

GRADSKI BESKUĆNICI POZVANI SU U RESTORAN GLOBUS NA BOŽIČNI RUČAK

Najtopliji blagdan, Božić, petstotinjak zagrebačkih beskućnika i najsiromašnijih ipak neće provesti sami i zaboravljeni. Gradska rubrika Večernjeg lista, uz pomoć osam sponzora, posebno za njih organizira blagdanski ručak i druženje. Na blagdan Sv. Stjepana, 26. prosinca, svi oni su pozvani u veliku dvoranu restorana Gastro globusa na Zagrebačkom velesajmu da barem na jedan dan, uz bogat blagdanski stol, domaću puricu, božićni kolač i piće zabave hladne ulice, prenoćišta i pučke kuhinje i provedu topao Božić.

Druženje će početi u 13 sati, a uz veselu glazbu "njihovih pajdaša" Kraljeva ulica potrajati do 17.30 sati. Plesni podij je već pripremljen. I najmlađi će imati razloga radovati se - za njih smo pripremili male, ali slatke darove - čokolade i bombone.

Akciji Gradske rubrike spremno su se odazvale i mnoge poznate osobe iz javnog života. Gradonačelnica Vlasta Pavić, dogradonačelnici Milan Bandić i Stipe Tojčić te pročelnik Ureda za socijalnu skrb dr. Zvonimir Šostar

tog će dana štefanjsko obiteljsko druženje zamijeniti druženjem s najsiromašnijim sugrađanima.

Noć provode u prenoćištu, dan hodajući

Prenoćište Crvenog križa na Glavnom kolodvoru mjesto je gdje završavaju najrazličitiji životni putovi. No, jedna je stvar kod svih sudbina slična - svi su iz normalnog života odjednom završili na ulici. Đurđa i njezin suprug nakon velike svađe s djecom spremili su najosnovnije stvari, izašli iz velikog zajedničkog stana i uputili se - nikamo. Socijalna radnica ih je smjestila u prenoćište. Dane provode hodajući po gradu jer je prenoćište zatvoreno od 9 do 15 sati. Ako imaju nešto novca, koji zarade radom na crno, odu u kafić i sjede satima da se zagriju. Ako ne, odu u neku crkvu i tamo provedu dan. Nakon tridesetak godina braka - spavaju u odvojenim odjelima.

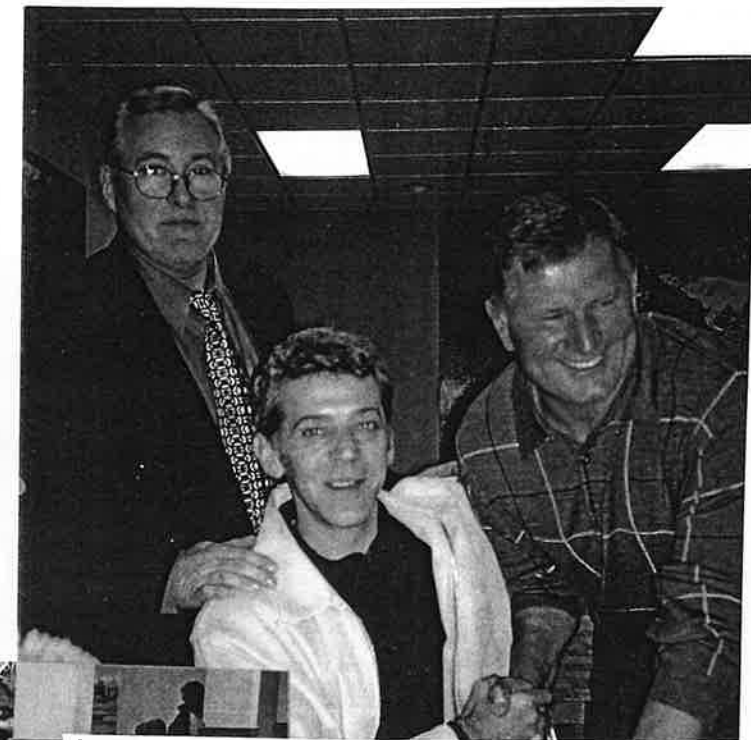
- Nikada nismo ni sanjali da ćemo ovako završiti. No, svi ovdje tako kažu - zaključila je Đurđa. (Večernji list 23.12.)

Proslava pobjede HDZ-a na parlamentarnim izborima

U petak 6. prosinca u župnoj dvorani "Hrvatskih Mučenika" ovdašnji odsjek HDZ-a organizirao je proslavu pobjede svoje stranke na parlamentarnim izborima u Hrvatskoj. Dvorana, koja nije uspjela primiti sve one koji su željeli doći i podijeliti veselje sa svojim stranačkim prijateljima, bila je prepuna članova i gostiju. Između ostalih gosti su bili Generalni konzul gosp. Mario Livaja, kao i konzul savjetnik, gosp. Refik Šabanović. Nakon pozdrava predsjednika ovdašnjeg odsjeka HDZ-a, gosp. Nediljka Zebića prisutnima se obratio gosp. Čotić, tajnik HDZ-a u Mississauga. Pozdravio je sve prisutne, zahvalivši im na dolasku, te uputio iskrene čestitke domovinskom HDZ-u na čelu sa dr. Sanaderom na pobjedi i u svom kraćem govoru osvrnuo se na veliki rad ovog odsjeka HDZ-a, koji ni u teškim trenucima krize te stranke nije zastao.

Gosp. Livaja, generalni konzul RH, u svom je kratkom govoru, uz posebnu čestitku HDZ-u i svim članovima stranke rekao kako je Hrvatska konačno dokazala ovim izborima da je stabilna i demokratska zemlja.

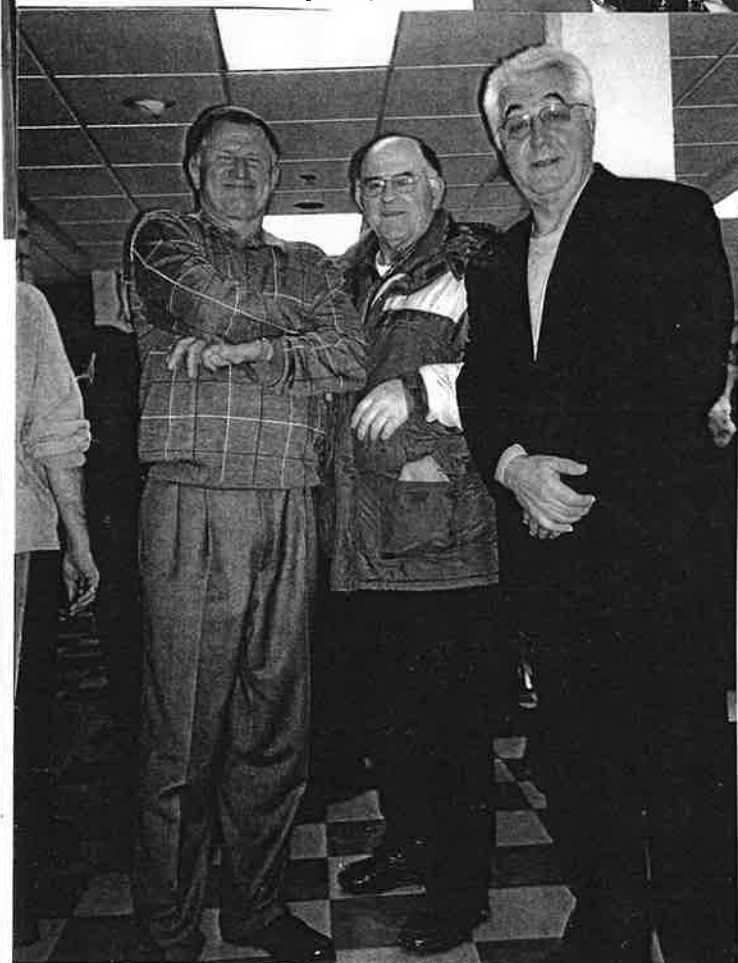
Našim domaćim HDZ-ovcima srdačne čestitke na pobjedi njihove stranke u domovini, i želimo od syeg srca neka se ostvare svi planovi HDZ-a za dobru budućnost Hrvatske. Čestitamo, HDZ! (VK)

Gospoda Drago Križaj, dopredsjednik HDZ-a, Nediljko Zebić, predsjednik HDZ-a i Generalni konzul RH Mario Livaja

Pogled na dvoranu za vrijeme proslave

Gospoda N. Zebić, Starčević i I. Zdunić (s lijeva na desno)

Drago Geoheli i Veronika Topić (sjede)

Manja grupa vjernika iz hrvatskih župa bili su od 25. studenog do 3. prosinca na hodočašću u Meksiku, u svetištu Majke Božje od Guadalupe. Grupu hodočasnika, njih četrnaest vodio je vel. Marijan Mihoković župe Sv. Križa iz Hamiltona i vel. Ilija Petković iz župe "Presvetog Trojstva" iz Hamiltona. (Fotografiju snimio R. Tanfara)

Josip Kozarac:

Jesenas je umro moj djed. Prije bi čovjek rekao da je usnuo nego umro. Zadržanih se pet godina nije baš ni u čemu promijenio jer se upravo nije što imalo na njem promijeniti. Kao srebro bijela kosa nije mogla još bjeljom postati, navorano čelo i lice s plavim i crvenkastim piknjicama bilo je ljeti i zimi jednako, kao iz kamena isklesano, a hod i govor ostao mu isti - pa kad smo ga bijelo obučena i na odru pružena gledali, činilo nam se da žmiravim očima sanja. Zadnje dvije godine nije ni odlazio nikuda sa stana. Uvijek je go-vorio da mu je na stanu laglje, a čim dođe u selo, kao da oslabi i ostari.

Na stanu imao je svoju sobicu sa dva prozorčića, sam ju je meo i čistio, da je bilo u njoj glatko i umil-jato ko u ptičjem gnijezdu. Kad god sam dospio, otrčim djedaku na stan. Najprije sam mu morao ispričovijedati što je novo kod nas u selu - a on je gutao svaku moju riječ, čudeći se koječemu, kako se ljudi i običaji danomice mijenjaju. Kad dovršim, onda se djed maši pod slamnjaču pa mi izvadi oraha i lješnjaka, ili ode na tavan pa mi skine jabuku ili suhu šljivu.

Za dosadu i dugo vrijeme nije djed znao, uvijek je našao sebi posla, bilo ljeti ili zimi. U proljeće popravljao on oko plotova, krči pomalo po livadi i šljiviku, skida mašinu s voćaka i okresuje ih, nikad ni časka neće stati da se odmori; kadikad tek pogleda na nebo da vidi koje je doba dana. Jelo si najvolio sam pripravljeni; slaninu ispržiti na ražnju, udariti u tavicu dvoje-troje jaja, gljive začiniti - nije nitko umio kao on. Rekao bih da bez njegova znanja niti je što postalo niti je čega nestalo sa stana.

On je vidio prvu grlicu i čuo prvoga slavuju, on je znao za ptičja gnijezda, svaki dan ih je sva obašao da vidi je li u redu s njima... On je znao za prvu jago-du na livadi i za prvu trešnju na deblu. Razgovarao se sa čitavom prirodom; ničega nije bilo što bi njemu bilo nepoznato. Kad je djed rekao: "To bome ne znam što je, toga ja još nijesam vidio!" - onda smo znali da toga sigurno nitko u selu ne zna.

Djed je od mladosti bio lovac, u svaki je šuplji hrast zavirio, znao je za svaki zgodniji grmečak i baricu kud patke padaju. Nad posteljom mu visila stara kratka puška, sva crna i iskrpana debelom žicom. Ne bi djed ni za tri dana ispričovijedao koliko je zvjeradi njom natukao! Kad god se diže hajka, svaki put se sastanu lovci i gospoda na djedakovu stanu, a on kao da se pom-ladi! Nije on tada žalio ni praseta ni purana, ni vina, ni šljivovice, samo da gostima ugodi. Kad se lovci naručaju i malo pougriju vincem, onda postavljane i pucaju da se vidi tko zna bolje nanišani, čija li će puška najdalje dobaciti. Jedni postavljane jaje na kolac, a drugi objese crvenu lukovicu na koncu o granu. Nišane gospoda s finim puškama - al' niti se jaje raspada niti se lukovica ziba... Dosadi to djedu, lati se svoje lunte pa jednim hicem rasprši jaje, a drugim odbije pol lukovice.

Svakomu djed hoće po volji učiniti, i odraslu i nejaku, a ako kad i ukori, učini to nekako uz put, kao da tek prigovara. Kad se ukućani štogod porječaju i posvade, onda svi redom idu djedu da se potuže, jer svaki misli da baš njega ima djed najradije, premda on ni sam nije znao tko mu je najmiliji. Djed se znao svačijoj čudi prilagoditi; žestoke je mimom riječju utažio, svadljivcima se podrugivao, da su se morali sami sebe zastidjeti - i što bi se okrenuo, opet sve bilo izmireno kao da se nikad i ne posvadiše.

Lijenosti i neradinosti nije djed živ gledati mogao: žene su morale brzati pred njegovim očima, radio se lagan ili težak posao; jao si ga onoj koja bi se usudila reći da je ruke bole ili da se umorila. Te djed nije gledati mogao, nekmoli da progovori riječ s njome.

Kad se radi u hrpi, bilo to na gumnu u vršaju ili na livadi kupeći sijeno, onda je djed najveseliji, onda nitko ni riječi ne govori, sve sluša samo djeda, a on redom niže: sad jednu šaljivu, sad jednu ozbiljnu; sad zamijne gumnom radosno smijanje, sad zasine u mnogom oku bistra suzica...

Svi smo ga jednako štovali i svakako se umiljavali ne bismo li mu ugodili. Kad dođe zima i zapane snijeg, onda navalimo na nj kao gavrani: "Djede, ja bih sanice!" "Djede napravi i meni, i ja bih!" A ispod njegovih ruku samo što bi se stvarale saone! Prebije li se kojoj ženi preslica, pukne li zipka ili stalak - opet: "Daj, djede, pravi i opravljaj!" A on sve voljko i bez prigovora radi, da bi ga čovjek blagoslovio. (Ulomak)

Rječnik: *piknjica* - mala pjega, mrlja u obliku točke; *žmirave oči* - polu-

MOJ DJED

Menci Klement Crnčić: Slavonac runi kukuruz

otvorene oči; *stan* - kuća, nastamba; *mašina* - mahovina; *okresivati* - obrezivati voćke; *hajka* - gonjenje (psima) divljači na lovačke zasjede; *lunta* - vrsta starinske puške; *utažiti* - smiriti; *gumno* - mjesto za vršidbu žita (uz pomoć konja, vola i sl. koji gaze po klasju hodajući ukrug); *vršaj* - mjesto za vršidbu žita; *zamijeti* - odjeknuti; *preslica* - naprava za pređenje vune; *zipka* - kolijevka; *stalak* - drveni predmet za stajanje djeteta dok ne nauči samo stajati ili hodati. (Hrvatska čitanke)

Preporučujemo....

Modern Age Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture

- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izrađujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:

Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga

Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965

50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5

Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

Kako se živi u Hrvatskoj

POTROŠAČKA KOŠARICA U STUDENOM

Košarica Nezavisnih hrvatskih sindikata (NHS) pokazuje da su minimalni životni troškovi četveročlane obitelji u studenom ostali nepromijenjeni jer su porasli za minimalnih 0,15 posto u odnosu na listopad. Prosječna potrošačka košarica u studenom iznosila je 7089 kuna, ili deset kuna više nego u listopadu. Troškovi prehrane, higijene i odijevanja u studenom su stagnirali, dok su troškovi stanovanja porasli 0,5 posto.

Potrošačka košarica najskuplja je u Osijeku, gdje minimalni troškovi za prehranu, higijenu, odijevanje, stanovanje, prijevoz i kulturu mjesečno iznose 7252 kune. Slijede Split sa 7171 kunom, Vukovar sa 7152 kune, Rijeka sa 7085 kuna, Krk sa 7054 kune, Zagreb sa 6965 i Dubrovnik sa 6945 kuna.

Prosječna plaća pokriva 55,02 posto prosječne košarice. Pokrivenost je najveća u Dubrovniku (56,14 posto), a slijede Zagreb (55,98 posto), Krk (55,27 posto), Rijeka (55,03 posto), Vukovar (54,52 posto), Split (54,37 posto) i Osijek (53,76 posto).

NHS-ovom košaricom nisu obuhvaćeni troškovi za obrazovanje, zdravlje, godišnji odmor i sportske aktivnosti, te za novorođenčad, a pretpostavlja se da obitelj nema osobni automobil. (Hina, Vjesnik)

BOŽIČNICA ZA MINUS

Visine božićnica koju će ove godine dobiti zaposlenici kreću se između 500 i 2000 kuna. Nesrazmjer u visini "trinaeste plaće" između pojedinih firmi je velik, ali je također velik i nesrazmjer unutar jedne tvrtke. Dok menadžeri božićnice od čak 5000 kuna, koliko će dobiti u jednoj banci, uglavnom troše na skupa skijanja i zimovanja u tropskim krajevima, radnici su svoju božićnicu već zaboravili - "pojest" će je režijske i debeli minusi na tekućim računima. - Navodno ćemo dobiti 500 kuna u gotovini i bon od 500 kuna. U dugovima sam do grla - novac će odmah ići za režijske da mi ne isključe struju. Ionako jedva sastavljam kraj s krajem - supruga, dvoje djece i ja živimo samo od moje plaće. Tek sad smo dobili 1800 kuna plaće za rujana - kazao je Žarko Liković, radnik Industrogradnje.

Trinaestu plaću mnogi očekuju kao spas - iako nije previsoka, barem malo će ublažiti velike minuse koji cijelu godinu opterećuju kućni proračun. No, to je tek privremeno rješenje jer će i naskromniji građanski stol biti pravi udar po džepovima građana.

- Šefovi su najavili 1000 kuna. U posljednji tren božićnica će me spasiti od "crvenog minusa". Još nisam počela kupovati namirnice za božićni ručak - jeza me hvata kad vidim cijene, ali Božić je Božić. O darovima ću razmišljati ako ostane nešto od minusa - rekla je Renata K., službenica u Poreznoj upravi.

One pri vrhu korporativne piramide muče potpuno drukčije brige - gdje proslaviti Novu godinu ili na kojem će otoku "nabaciti" zimski preplanuli ten. - S djevojkom ću "pobjeći" na tjedan dana iz grada. Ona baš ne voli snijeg i zimu, pa idemo na Kubu. No, skoknut ćemo i na skijanje krajem siječnja. Božićnica će nam biti za džeparac - pohvalio se jedan od uspleničnika Raiffeisen banke dodavši da će za darove potrošiti 3000 kuna.

Visine božićnica variraju, no svi koji je dobiju trebali bi biti sretni jer, prema nekim procjenama, pola milijuna Hrvata ove će godine ostati bez trinaeste plaće. (Večernji list)

NA CESTAMA POGINULO 627 LJUDI

U 11 mjeseci ove godine u Hrvatskoj u prometnim nesrećama poginulo je 627 osoba, točno onoliko koliko lani u 12 mjeseci, potvrđuje statistika Ministarstva unutarnjih poslova.

Posebno zabrinjava stradanje djece. Naime, dok je lani na cestama poginulo 15 djece, ove godine u 11 mjeseci poginulo ih je već 26. Do kraja godine, s obzirom na dnevni i mjesečni prosjek, brojka bi mogla premašiti 670, čime se crme statistike, nakon četverogodišnjeg pada, vraćaju na 1999., kad su poginule 662 osobe.

Crme prometne brojke objavljene su na stručnom skupu o sigurnosti prometa, na kojem su uz policiju sudjelovali i ljudi iz Hrvatskog autokluba, znanstvenici, liječnici, prijevoznici... Svi su se složili da su negativni podaci razlog za uzbuđu. Nenad Zuber iz HAK-a rekao je kako sve mjere koje su poduzimane posljednjih godina očito više ne djeluju, pa treba promijeniti strategiju. (...) (Večernji list)

ŽIVOT U DOMU UMIROVLJENIKA "PARK"

Osamdeset godina života spremljeno je u omanju putnu torbu. Posljednji pogled na vrt u kojem upravo umiru jesenske ruže. Deset minuta vožnje.

Treći kat. Dugačak hodnik s nizom vrata sa svake strane. Na svakima piše ime - hvala Bogu, nije broj. Smješčaju se i tapšu me po ramenu. Znatiželjni pogledi domaćih. Zatvaraju vrata za mnom. I tada, konačno, moj život sveden na desetak kvadrata. Sjednem na krevet, korak i pol do suprotnog zida. Stolić i dva stolca. Ipak, moja kupaonica s tuš-kabinom. Moj ormar, dovoljan za sve što mi od sada treba. Gledam u zid. Što sada?

Tako bi glasila priča Zore Komar da je domaća zadaća bila "Kako sam postala stanovnica Doma umirovljenika "Park"". Zora je u domu tek godinu dana i teško se privikavala na život u njemu.

Danas kaže: "Ni ne pomišljam da bih se vratila. Ovdje imam sigurnost." "Glavno je da mi je toplo i da nisam gladna", moto je Zdenke Tonković. Ima 80 godina i četiri je godine u domu. "Živjela sam u svojoj kući, ali nakon muževljeve smrti sama. Kad sam pala i slomila ruku, shvatila sam da zapravo nemam nikoga tko mi može pomoći. Odlučila sam se preseliti u dom."

Može li se život čovjeka pri kraju njegova puta zaista svesti na to da je glavno da mu je toplo i da ima što jesti? Čini se da može, i da svatko od naših baka ili djedova gotovo mora biti sretan da je to tako. "Lakše je onome tko se sam odlučio", kaže gospođa Zdenka. "Ljudi u našim godinama se ponekad potpuno izgube kad promijene okolinu. Najgore je nepokretnima. Teško je onima koji slabo čuju ili vide.

Gospođa Zdenka je, na svu sreću, vitalna. Čita, susreće se s prijateljicama. "Život se dijeli na onaj prije i poslije doma. Nema usporedbe", odgovara na naše pitanje o životu prije dolaska, iako smo čuli da joj je kuća iz "prošlog" života bila stara, bez grijanja, a i da joj je kuhanja bilo već "navrh glave".

Matilda Majerić uskoro će proslaviti 91. rođendan. Živjela je sama. Prije dolaska u dom preživjela je moždani udar. Ima dvoje djece, ali oboje rade. "Idem!", sama je odlučila o odlasku u dom. "Nedostaje mi veselje, druženje u mom dvorištu. Ovdje žene po cijele dane samo pričaju o bolestima i koje tablete troše. Sjedim u sobi, napravim si bevandu, slažem pasijans i zapjevam pokoji. Uvijek možete sjediti i kukati. Kako će tko prihvatiti novi život i kako će mu biti, zapravo ovisi samo o njemu. Ovisi o tome kakav je i inače, je li gundalo ili se voli družiti. Manje je važno je li na podu linoleum ili parket. Važni su ljudi koji brinu o vama. Tu paze na mene. Dobro jedem. Jedino mi je malo pusto", kaže "omama" Matilda, stanovnica prepunog doma.

Dom umirovljenika "Park" nije među tridesetak zagrebačkih domova treće ili još malo gore kategorije. Nije ni među najljepšima. Prosječan je kao i prosjek najvećeg broja naših života. Na sadašnjih 125 stanara zaposleno je 45 onih koji brinu o njima. To znači: kuhaju im, čiste sobe, peru rublje, pomažu u bolesti ili nemoći. Sve dodatne usluge u domu se plaćaju. Poželite li kavu, primjerice, popit ćete je ako niste svu mirovinu potrošili za plaćanje doma. Možete primati goste, odlaziti i dolaziti kad hoćete, ali to moraju zabilježiti na porti na ulazu u dom. Ne možete ručati kad želite, nego kad je za to vrijeme. Susjede trpite više nego što ste to ikada činili u vlastitoj kući.

Brine li se država dovoljno za svoje osamdesetogodišnjake? Ako je izbor toplo, sito i sigurno, ili sam, nemoćan i gladan u hladnoj kući - tada i skroman hotel za osamdesetogodišnjake postaje palača.

(Vesna Širanović, Večernji list, 2.12.)

POLOVICA ŽENA RAĐA PRVO DIJETE

U Hrvatskoj je 2002. godine bilo 39.408 porođaja i rođeno je 39.927 djece. Među rođenom djecom bilo je 229 mrtvorodenih, a u prvih sedam dana života umrlo je 151 novorođenče. Ti podaci iz zdravstvenih ustanova, prijavljeni i registrirani u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, ne odnose se na rođenu djecu čije majke nemaju stalno boravište u Hrvatskoj. A kad se pribroje i ta djeca, u Hrvatskoj je lani ukupno rođeno 40.094 djece.

Trend smanjenja rađanja u mladih žena do 20 godina, kao i porast broja žena koje rađaju u dobi iznad 35 godina, što je karakteristično za razvijene zemlje, događa se i u Hrvatskoj. Prema dobi majke, najviše rađaju žene između 25 i 29 godina. Na tisuću žena u toj dobi imamo 94 porođaja. Slijede porođaji žena u dobi od 20 do 24 godine i žena između 30 i 34 godine, čiji je broj gotovo jednak.

Gotovo 50 posto žena lani je rodilo prvo dijete. Drugo dijete rodilo je nepunih 35 posto žena, treće samo 12,4 posto, a više do toga tek 6,8 posto žena. Prema 2001. godini, struktura je ostala gotovo nepromijenjena.

Posljednjih se godina stalno povećava i broj porođaja dovršenih carskim rezom. Stopa carskog reza je 143 na tisuću porođaja, odnosno u 2002. godini 5623 djece rođeno je carskim rezom. Godinu prije bila su 4883 carska reza, a u 2000. godini 4737.

Prilično su učestale i komplikacije u trudnoći - lani su dijagnosticirane kod više od 20 posto roditelja. Najčešće je riječ o prijetjećem prijevremenom porođaju. Maternalna je smrtnost u Hrvatskoj sporadična i zbog komplikacija u trudnoći, porođaju ili babinjama lani su umrle četiri žene.

(Večernji list)

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

ISPRAVAK KRIVIH ZAKONA

Sanader najavljuje: "Ova vlast će služiti a ne vladati". To je pohvalno, ali treba se zapitati kako će služiti ako neće moći mijenjati zakone i izvršitelje starog postava?

Polaganje računa

Pišući ovaj posljednji tekst, koji zaokružuje cijeli mandat prošle vlade, ne mogu se ne podsjetiti na daleki broj 44 *HRVATSKE ISKRE* od 15.X.1999. kada je tiskan prilog s tribine na kojoj su 30.rujna 1999. u Torontu nastupili tadašnji predizborni koalicijski partneri Račan i Budiša i njihov domaćin kanadski zastupnik Janko Perić. Cijela tribina bila je niz predizbornih obećanja. Budiša je sugerirao - zovite i mi dolazimo poslije izbora: "Želimo i ovdje vama položiti račune", ili one Račanove: "Za pretvorbu imam obvezu da spasim ono što se spasiti dade, a dalje ne dirajmo". Danas da nije tužno bilo bi smiješno. Hrvatska je naime, za svega četiri godine, zadužena za dodatnih 10 milijardi dolara. Naivni Budiša, tada je rekao o suradnji s bivšim komunistima: "Mi smo jamstvo da upravo zbog različitih naših političkih biografija možemo to ostvariti". A Račan je zamagljivao: "Morati ćemo pokazati da znamo štititi nacionalni interes, nećemo to mijenjati." S današnje pozicije, cijela Perić-Budiša-Račan tribina bila je velika obmana. U ove četiri godine, počevši od broja 46 *HRVATSKE ISKRE*, pa do ovog posljednjeg napisao sam oko osamdesetak kolumni iz broja u broj, nastojeći bistrirati ono što je Račanova vlast od početka mutila. Opisivao sam političko stanje u Hrvatskoj izbliza, i pisao o mnogim političkim slabostima i lažima. Izbjegavao sam strančarenje i zastupao opće dobro, što i ubuduće ostaje moje osobno opredjeljenje. Vidio sam koalicijsku vlast kako su dolazili na Markov trg biciklima i 'ladama', svašta obećavši, a odmah zatim izvršili čistku i postav svojih provjerenih kadrova. Danas vrište: 'Nema revanšizma!' S kojim pravom!? Sanader najavljuje: "Ova vlast će služiti a ne vladati". To je pohvalno, ali treba se zapitati kako će služiti ako neće moći mijenjati zakone i izvršitelje starog postava?

Domaći kompromisi

Nova vlada sastavljena i izglasana u Hrvatskom saboru. To je politički događaj 2003. godine. Put do formiranja nove vlade bio je pomalo iznenađujući i obilježen neočekivanim opisivanjem HSP-a kao ranije dogovorenog koalicijskog partnera. Gubitak osam HSP-ovih saborskih mandata, HDZ je pokušao nadoknaditi skupljanjem 'zmo po zmo - pogača'. Vodili su se pojedinačni razgovori s malima, sklapali postizborni dogovori, činili kompromisi, udovoljavali interesi, potpisivali sporazumi, trgovalo dužnosničkim funkcijama. Za HDZ su zatim potpisali umirovljenici iz HSU-a, Srbi iz SDSS-a, zastupnici manjina, DC i nezavisni zastupnik Ivo Lončar. Zatim je uslijedilo pregovaranje s HSLS-om koji je paralelno vršio unutarstranačko čišćenje. Budiša se povukao, a privremeni v.d. predsjednik HSLS-a Ivan Čehok i Đurđa Adlešić nisu se mogli dogovoriti. Na kraju ostaje HDZ-ova manjinska vlada koja je dobila mandat i zatražila potvrdu u Saboru. *Vjesnik* od 27. prosinca 2003. pod naslovom 'Premijer Sanader više će nego njegov prethodnik slušati Sabor' piše: "Budući da ima manjinsku vladu, Sanader će, prema svemu sudeći, biti zadovoljan kad god osigura potrebnu većinu, a prezadovoljan svaki put kad podrška u sabornici dosegne magični broj od 77 zastupnika." U TV-prijenosu moglo se vidjeti Sanaderovu vladu kako kod preuzimanja vlasti u Saboru dobiva čak 88 glasa. Neki zastupnici su glasovali iz uvjerenja, a neki prema vlastitom priznanju, zbog osnovne političke pristojnosti. Uz HDZ, za novu vladu, digli su ruku zastupnici HSS-a, HSLS-a, DC-a, HSU-a, SDSS-a, HDSS-a te četiri zastupnika nacionalnih manjina. Iako je u zadnji trenutak ispio iz koalicijskih obećanja i dogovora, HSLS je ipak podržao Vladu. No prema najavama trenutačno prvog čovjeka te stranke Ivana Čehoka, izgleda da će dvoje HSLS-ovih zastupnika biti oporba. Sigurno je kako HSP neće propustiti ni jednu priliku za 'pripetavanje' i potvrdu svoje najave kako će biti izvršno pripremljen i beskompromisna oporba HDZ-u. Protiv Sanaderove vlade bilo je 29 zastupnika SDP-a, IDS-a i Libre. Najveća je nepoznanica prije utorka bila tko će u Saboru biti suzdržan. Đapićevi pravaši, iako duboko razočarani, ipak nisu bili protiv, nego su, uz LS, HNS i PGS, prilikom potvrđivanja Vlade bili suzdržani, ali su žustro započeli svoj rad već u nastavku tražeći 'svoje' potpredsjedničko mjesto u Saboru. Izgleda kako će ubuduće 88 zastupnika "za" vjerojatno biti nedostižan broj glasova što ih HDZ-ova vlada može izvući. Budući da ima manjinsku vladu, Sanader može biti sretan kada osigura potrebnu većinu i svaki put kad podrška u sabornici dosegne zlatni broj od 77 zastupnika većine. Sanader je prilikom preuzimanja premijerske dužnosti najavio kako će Vlada biti učinkovitija, jer neće biti opterećena koalicijskim travavicama. Poručio je istodobno kako Vlada ne pripada samo onima koji su za nju glasali, niti samo onima koji

su glasali za HDZ, nego je ona Vlada svih građana, te da će o svim važnim pitanjima provesti prethodne konzultacije za lakše postizanje dogovora. Sanader je već sada pokazao sklonost kompromisima. *Fokus* od 27. prosinca preko cijele naslovnice donosi fotografiju trojice hrvatskih političara: predsjednika Mesića, premijera Sanadera i ex-premijera Račana. Na fotografiji ugodno i zadovoljno društvo koje se časti osmijesima i opušteno razgovora s čašama pjenušca u rukama. A ispod fotografije upadljiva čestitka: Sretna Nova godina! Ova je naslovnica ustvari karakteristika prošlih izbora, karakteristika uspostave nove vlade, a mogla bi biti i karakteristika vlasti u idućem razdoblju. Sanader poslije izbora ničim nije zaoštravao svoju retoriku. Nakon izborne pobjede zastupao je Mesić-Račan ideju - nema revanšizma! Dobrohotno je komunicirao s Račanom, nudio HSS-u suradnju, jednostavno nudio kompromis bivšima. S predsjednikom države Mesićem i bivšim premijerom Račanom, Sanader se postizborno vrlo dobro slagao. Zabilježene su izjave i poput onih kako nema bitnih razlika između njih trojice kada se radi o interesima Hrvatske prema EU, NATO-u i Haaškom sudu. Bili su to razgovori u kojima je sve mimo usuglašeno i s osmijesima izvršena primo-predaja mandata vlasti. Nakon svega potrebno se upitati radi li se o pragmatičnom Sanaderu kao sposobnom, spretnom i lukavom političaru ili... Kako će na primjer Sanader mijenjati krive zakone bez potrebne većine ili popravljati ono za što treba dvotrećinska saborska većina?

Hrvatima izvan domovine

Na Badnjak je Sanader uputio čestitku i poruku Hrvatima izvan domovine u kojoj se kaže: "Zajedničkim trudom, predanošću i ljubavlju prema domovini, hrvatskom narodu i svim građanima Hrvatske, možemo od naše domovine učiniti zemlju prosperiteta. Očekujem na tom putu i vašu nesebičnu pomoć. Očekujem vaše djelatno sudjelovanje u hrvatskom društvenom, političkom i gospodarskom životu. Hrvatska Vlada i hrvatske društvene institucije bit će vam u tome na usluzi." Obećavajuće i obavezujuće riječi koje treba i održati. U svojim prvim nastupima često se spominjala potreba žurnog donošenja zakona o predaji vlasti. No u tom paketu već sada, dok su dojmovi o izborima još svježiji, trebala bi se sigurno naći i izmjena zakona o izborima i glasovanju. Na ovim izborima ponovno se pokazala potreba donošenja zakona o potrebi pismenog glasovanja. To je posebno nužno upravo Hrvatima izvan domovine ili onim građanima koji se na dan izbora zateknu u inozemstvu. To je potrebno kako bi pravično imali svi jednake uvjete glasovanja, ako im biračko mjesto nije u blizini ili ne mogu satima putovati i čekati u redu ispred nekog biračkog mjesta u inozemstvu. Također potrebno je izmjeniti sadašnji sustav glasovanja kojim se biraju stranačke liste u kompletu i uvesti pravedniji sustav pojedinačnog glasovanja po imenu i prezimenu zastupničkog kandidata. Time bi zastupnici imali izravnu odgovornost za svoje ponašanje u Saboru svojim biračima a ne stranačkoj hijerarhiji. To je istinska demokracija! Također, prema prijedlogu i modelu iz otvorenog predizbornog pisma udruge *Hrvatskog zbora*, potrebno je zakonom omogućiti biranje u Hrvatski sabor 25 zastupnika izvan domovine, razvrstanih po zemljama i kontinentima. I to zato jer je hrvatski narod mnogobrojan izvan granica RH, ali i zato jer taj dio hrvatskog korpusa ima što reći i gospodarski doprinositi cjelokupnom demokratskom i gospodarskom razvoju Hrvatske. Danas je taj dio hrvatskog naroda zastupan u Saboru sa svega četiri zastupnika i to s posve neadekvatnim osobama s obzirom na iskustvo i mjesto življenja i rada izvan Hrvatske. Ako Sanader u svojoj božićnoj čestitci doista od Hrvata izvan domovine "očekuje djelatno sudjelovanje u hrvatskom društvu, političkom i gospodarskom životu" onda to već sada mora žurno i dokazati. Poznato je kako zastupnici izvan 'avnojske' Hrvatske nikada nisu imponirali crvenoj koaliciji reformiranih. U narodu se kaže 'željezo se kuje dok je vruće' pa tako i izmjene oko izbornih zakona trebaju biti među prvima na redu. U želji da se ne ponovi farsa obećanja kao s početka ovoga teksta, odmah treba stvarati cjelovite i pravednije uvjete za nove izbore. Sanader i njegova vlada su na potezu kako čestitku Hrvatima izvan domovine pretvoriti u stvarnost. I to bez kompromisa! No za to, pored dobrih novogodišnjih želja, treba i saborska većina!

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.htnet.hr

Prof. Vesna Zorić:

LAJBEC I SURINA ZAGREBACKOG PRIGORJA

U prigorskim selima okolice Zagreba na osnovne dijelove muške narodne nošnje, platnenu rubaču i gaće, oblačili su se gornji odjevni predmeti, *lajbec* i *surka* ili *surina*. Izrađivali su ih zagrebački obrtnici čohači ili domaći majstori koji su prošli obuku kod majstora u Zagrebu.

Lajbek, kratki prsluk bez rukava izrađivan je od plavog ili modrog sukna, za svečane zgode bogato ukrašen apliciranim crvenim gajtanima da gotovo prekrivaju tamnu podlogu.

Lajbek, Mikulići

Lajbek na slici rad je majstora Lubenka iz Mikulića, a potječe iz prve polovice 20. stoljeća. Sašiven je od modroga tvorničkoga sukna, a podstavljen tvorničkim pamučnim platnom *valesom*. Položeni ovratnik izrađen je od crvenog sukna. Bogati ukras, gotovo cijelom površinom lajbeka izveden je prišivenim crvenim vunenim gajtanima. Ornamentika koju čine prišiveni gajtani tipična je za cijelo područje Zagrebačkog prigorja. Uglavnom su to geometrijski tekući oblici - jednostavni lančići, lančići, ahteri-oblik osmica, eši-oblik slova S ili stilizirani biljni ornamenti - roža s kotači, tulipan.

Međuprostori su izvezeni raznobojnim merceriziranim pamukom u bodu lančanca; rastegnutih križica i plosnog veza. Motivi su cvjetne i lisne grančice. Uz ovratnik prišivene su pruge nazubljenog, *štančanog* sukna. Dodatni ukras s obje strane prednjica čini sedam nizova malih kositrenih dugmadi, te po dva mjedena s umetnutim staklom. Prsluk se veže vunenom pozamenterijskom vrpcom koja završava prepletom i kratkom resom od crvene vune i srme.

Surka, zimski kaputić dugih rukava predstavlja dio ženske i muške narodne nošnje. Uz ženske bijele darovčane surine ukrašene crvenim gajtanima i kiticama, od 20-tih godina 20. stoljeća u upotrebi su i *surine* izrađene od tamnosmeđeg sukna. Između muških i ženskih takvih *surina* nije bilo razlika u kroju, boji i ukrasu, osim u veličini.

Ženska surina na slici je primjerak iz tog razdoblja, a potječe iz Remeta. Izrađena je od tamnosmeđeg darovca, ravnog kroja, osim rukava koji su suženi prema orukvici. Obrubljena je širokom prugom crvene čoh, od čega je sašiven i položeni ovratnik i našiveni džepovi. Uz rubove je ukrašena apliciranim crvenim vunenim gajtanima s motivima ahtera i lančića, te vezom u bodu rastegnutih križica i prepletom. Na leđnom dijelu, rukavima i kutovima prednjica, aplicirani su gajtani s motivom rože s kotači. Cijela površina ovratnika i našivenih džepova gusto je izvezena raznobojnim merceriziranim pamukom s apliciranim suknem kružićima, Surka se sprijeda zatvara dvostrukom pozamenterijskom aplikacijom od crvene vune i metalne niti. Dodatni ukras na kopčama čine viseći cofekci od crveno-bijele-plave vune.

(Tradicijski obrti i rukotvorstvo Hrvatske)

Lula

U selu Zelovu kraj Sinja izrađivale su se lule s glavom od pečene gline i drvenim kamišem. Dok su se žene bavile tekstilnim rukotvorstvom; kao i u drugim krajevima južne Hrvatske, muškarci iz Zelova bili su najpoznatiji drvorezbari i lulari. Svoje proizvode prodavali su na godišnjim sajmovima, pa su se sve do nedavno zelovske lule mogle kupiti na Sudamji u Splitu.

Lule su se izrađivale od gline koja se utiskivala u posebno izrađene kalupe od drva, iznutra obložene kositrom. Spojeni dvodjelni kalup napunjen glinom stavljao se u *menđule* (drveni trupac pravokutnoga presjeka) gdje se stezao pomoću daske i *tapuna* (klin). U tako stegnut kalup utiskivali su se *klini* - drveni klinovi kojima bi se u glini načinile udubine za duhan i kamiš. Kanal između te dvije udubine bušio se pomoću *špice* - drvene trijeske sa zavijenim šiljkom. Nakon toga kalup se skidao sa

Lula, sred. 20.st, Zelovo

menđula i lula se polagala na *lisu* - rešetkastu dasku za sušenje. Kada bi se sakupio veći broj lula nosile su se u zajedničke peći izvan sela.

Kamiši za lule također su se posebno izrađivale od tanke vrbe javora i kljena. Osušene šibe stavljale su se u *krivaču* - kalup, u kojemu su se savijale u dva pregiba. Zatim su se prošupljivale tankim svrdlom, a na kraju izrade ukrašavale urezivanjem linearnih motiva. Noviji kamiši imaju jednostavne bojane modre, zelene i crvene linearne motive na žutoj osnovi.

Zelovljani su razlikovali po obliku, nekoliko vrsta lula. To je *delašica* koja se izrađivala prema kalupu iz 1861. godine, što ga je prvi izradio neki Delaš, *pojarka* koja nalikuje pejaru, *diljanica* koja izgleda kao da je nožem diljana i *cvitaša* koja nalikuje cvijetu.

Postupak izrade ovih lula detaljno je opisao 1932. godine B. Širola, a posljednji zapis o njihovoj izradi je iz 1990. godine (S. Braica). Najnovije lule, s glavom od pečene gline u obliku stilizirane ljudske glave, izrađivale su se i prodavale zajedno s *cigaršpicima* i različitim drvenim igračkama, koje su bile ukrašene na isti način kao i opisani kamiši.

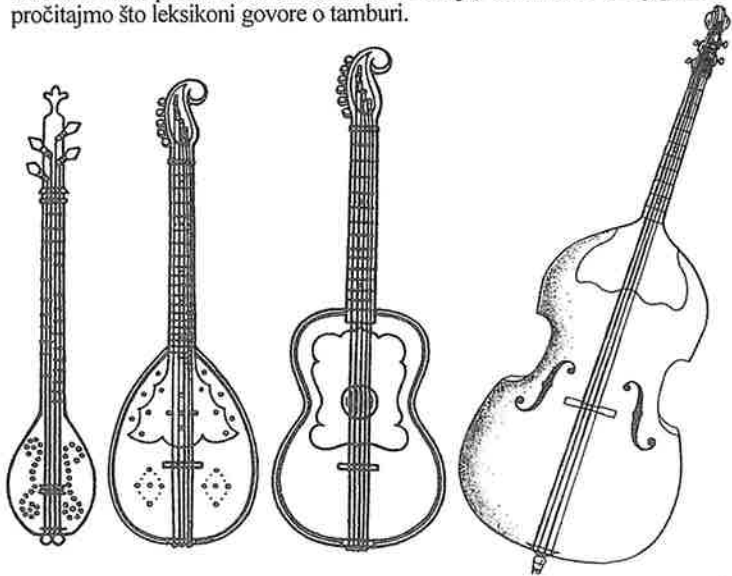
(Tradicijski obrti i rukotvorstvo Hrvatske)

Surka, Remete

O našoj baštini:

Tambura, poznato glazbalo, koje je dio nas samih, naših djetinjstava, naših života - jer baza hrvatske glazbe je ustvari tambura - to je glazbeni instrument o kojem znamo dosta malo. Jasno, pitate li naše folkloriste iz Toronta ili Mississauga, gosp. Vrdoljaka ili prof. Vranešića ili gosp. Ivu Čapina, kao i mnoge druge, dozvolite mi spomenuti trojicu najpoznatijih, napuniti će vam uši pričom o našoj dragoj hrvatskoj tamburici. Mi ostali, koji o tome predmetu malo znamo tada ćemo nešto novo naučiti. No, kako nemamo naše poznate tamburaše s nama ovdje, okrenimo se knjigama i pročitajmo što leksikoni govore o tamburi.

Na slici: bisernica, brač, bugarija i berda

U "Hrvatskom leksikonu" ovako piše: "Tambura je žicozvučno glazbalo tipa lutnje, azijskog podrijetla. Dijelovi tambure su trup, vrat, glava (s vijcima); broj žica je najčešće 2,4,5 ili 6. Tambure su obično jednoglasne (žice ugođene u unisonu), dvoglasne, troglasne ili četveroglasne. Tambura trzalicom pobuđuje žice na titaranje. Tambure različitih tipova danas si upotrebljavane kao soloističko glazbalo (cindra, dangubica, samica) i u ansamblima rasprostranjene u većem dijelu Hrvatske.

Glazbu za tamburaše započeli su u XIX. st. promicati pobornici Ilirskog preporoda. Prvi tamburaški ansambl utemeljen su u Bačkoj, a prvi amaterski tamburaški zbor u Hrvatskoj osnovao je 1847. godine Osječanin P. Kolaric. Tamburašku glazbu u Hrvatskoj promovirali su i časopisi kao što su "Tamburica", "Hrvatska tamburica", "Narodna tamburica" i "Tamburaška glazba", a njezinoj popularizaciji znatno je pridonio i Festival hrvatske tam-

Koliko znate o tamburi?

buraske glazbe u Osijeku, utemeljen 1961, održava se svake druge godine. Na njemu sudjeluju ansambl izabrani na područnim smotrama tamburaških društava, a najbolji dobivaju "Tamburicu Paje Kolarica". U sklopu Festivala održavaju se Zvuci Panonije.

Među skladateljima i obrađivačima ovakove glazbe ističu se M. Majer, J. Njikoš, Ž. Bradić, B. Potočnik i dr. Tamburaški zbor je uvriježen naziv za manji tamburaški ansambl kojim rukovodi primaš, a tamburaški orkestar za veliki ansambl kojim u pravilu ravna dirigent. Tamburaški ansambl čine melodijske i harmonijske tambure. Melodijske su bisernica, brač, čelović, a harmonijske su bugarija, čelo i berde. U selima središnje, sjeverozapadne i istočne Hrvatske tamburaškim ansamblima često pridodaju violine, cimbali ili harmoniku.

Pogledajmo malo bolje neke vrste tambura.

Bisernica: je žicozvučno glazbalo u obliku gitare. Bisernica je najmanje glazbalo najvišeg tona u tamburaškom ansamblu, ima melodijsku ulogu. Ima četiri metalne žice ugođene jednako (d2), a u novije vrijeme umjesto četiri žice nalaze se tri para žica ugođenih u kvintama. Brač je glazbalo srednje veličine u tamburaškom ansamblu, s melodijskom ulogom. Ima tri ili četiri jednako ugašene žice (d1), ili tri para žica ugašenih u intervalu kvinte. Bugarija je glazbalo srednje veličine u tamburaškom ansamblu, ima ulogu akordične pratnje. Četiri žice ugašene su u durskom trozvuku. Berda je najveće i najdublje glazbalo u tamburaškom ansamblu. Ima dva para žica ugođena G-D, i isto se svira trzalicom.

Često na koncertima folklornih ansambala iz naše zajednice ostajemo zapanjeni izvanrednom glazbom mladih ili starijih tamburaša. U srce nas dira tamburaška glazba. Sama glazba je radost svijeta, ona je radost hrvatskog naroda, neraskidiv dio hrvatskog identiteta i prepoznatljivosti, jer folklor i tamburice povezuju nas poput isprepletenog tkiva, povezujući istodobno sve naše raznolikosti i neizmjerljivo bogatstvo svih krajeva Lijepe naše. U zvucima tambura su tradicije ravničarske, gorske i primorske Hrvatske.

Često zaboravljamo koliko truda i ljubavi i godina je potrebno kako bi se odgojio jedan tamburaš. I možda iz tih razloga je danas ovaj članak: odajmo čast ljudima iz zajednice koji su sebe podredili širenju hrvatske glazbe i poučavanju mladih sviranju tamburice, koja je dio svih nas. Često čujemo kako mi Hrvati nismo samo tamburica ili folklor. Možda bi oni koji često govore s nedovoljno poštovanja o hrvatskom folkloru trebali malo zaviriti u crkvene prostorije naših župnih crkava u kojima svakodnevno vježbaju mladi i stariji tamburaši i folkloristi. Koliko je to rad i poštovanost ne samo učitelja, već i roditelja i djece! Činjenica je da tamburica i folklor nije samo ono što nas Hrvate označava. Mi smo poznati po svijetu po mnogo čemu, poznatim slikarima, piscima, umjetnicima, ljepoti zemlje, ali tamburica i prekrasni hrvatski folklor je ono što nas potpuno odjeljuje od svih drugih naroda. Samo zahvaljujući entuzijastima hrvatskog folklor i glazbe mi danas imamo tako dobro očuvanu ovu tradiciju. Ovim člankom željela bih zahvaliti svima u Kanadsko-hrvatskom folklornom savezu na velikom radu, na onom posebnom osjećaju koji nam grije srca kad slušamo hrvatsku glazbu, naše drage tamburice, na mnogobrojnim koncertima u našoj zajednici. (VK)

Da li znate što je "Hrvatski sokol"?

Hrvatski sokol, tjelovježbena organizacija osnovana je godine 1874. Nosioci sokolskog pokreta bili su liberalni građanski slojevi koji su se suprotstavili onarodivanju. Osnivač sokolskog pokreta bio je Miroslav Tyrš (1832 - 84) u Pragu (1862), a cilj pokreta bio je "tjelesni, moralni i intelektualni odgoj naroda". Osnivačka skupština "Hrvatskog sokola" održana je 21. XII. 1874. godine. Prvo nadmetanje priredio je Hrvatski sokol 15. srpnja 1877. u vrtu streljane u Tuškancu. U listopadu 1883. otvorena je prostrana zgrada Hrvatskog sokola u Zagrebu. Sokolske organizacije počele su se osnivati u drugim hrvatskim gradovima: Varaždinu, Bjelovaru, Zadru, Karlovcu, Vukovaru itd. Zahvaljujući njima u Hrvatskoj se neometano odvijala nastava tjelesnog odgoja, koja je od 1874. godine obvezatna u osnovnim školama. Osim tjelovježbenog odgoja, Hrvatski sokol je imao i biciklistički, mačevalački i konjički odio, sokolski orkestar, diletantski zbor dobrovoljaca, putnu blagajnu za organizaciju izleta i dr. Osnivačka skupština Saveza Hrvatskog sokolskih društava održana je na Sušaku 6.XI. 1904. Prvi hrvatski svesokolski slet održan je u Zagrebu 2. i 3. rujna 1906. Savez hrvatskih sokolskih društava preimenovan je 1907. u Hrvatski sokolski savez, a iste godine primljen je u članstvo Međunarodne gimnastičke federacije (FIG). U svibnju 1911. gimnastička vrsta Hrvatskog sokola sudjelovala je na V. svjetskom gimnastičkom prvenstvu u Torinu, što je bio prvi nastup jedne hrvatske športske reprezentacije na nekom međunarodnom natjecanju. U razdoblju od 1907. do 1914. osnovano je 19 sokolskih župa, od kojih je 14 bilo u Hrvatskoj, tri u SAD-u, a dvije u BiH. Drugi Svjetski hrvatski svesokolski slet održan je od 12. do 15. kolovoza 1911. g. u Zagrebu. Nezadovoljni svojim

položajem u Sokolskom savezu Srba, Hrvata i Slovenaca (osnovanog 1919.) Hrvati su 28. svibnja 1922. obnovili rad Hrvatskog sokolskog saveza. Ponovno se razvila raznolika aktivnost koja je rezultirala organiziranjem 3. svesokolskog sleta 1925. Tom prilikom u Maksimiru je od zemlje donijete iz

različitih krajeva Hrvatske izgrađena sokolska mogila. Osnivanjem Sokola kraljevine Jugoslavije (1929) raspuštene su sve tjelovježbene organizacije s nacionalnim nazivima. Zadnja izvanredna skupština Hrvatskog sokolskog saveza održana je 15. studenog 1929., kada je jednoglasno zaključeno da Hrvatski sokolski savez ne pristupi Sokolu kraljevine Jugoslavije i da se sva društva Hrvatskog sokola raspuste. (Hrvatska enciklopedija)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Teme dana

Mirnodopsko razaranje dubrovačkih zidina

DUBROVNIK - Kada su neprijateljski projektili prijetili Dubrovniku obrušavajući se na Grad i pogađajući njegove crkve, samostane, palače i druga povijesna zdanja, zvali smo upomoć upozoravajući na taj spomenik s Unescove liste svjetske baštine. Danas, 12 godina poslije, kada tada zadbivene rane polako zacjeljuju, nad Grad se nadviha nova opasnost na koju gotovo nitko ne obraća pozornost, pa ne vapije ni u pomoć. Dubrovniku prijeti mirnodopsko razaranje koje u Gradu nikoga nije uzbunilo. Štoviše, prijedlog iznesen krajem prošloga tjedna na sjednici Gradskoga vijeća oduševio je i vijećnike, i građanačelnicu. A prijedlog koji je iznio vijećnik SDP-a Pero Portolan glasi: U srednjovjekovnim zidinama Dubrovnika treba probiti još jedna - opskrba gradska vrata. Od apsurdne ideje apsurdniji je samo razlog zbog kojeg je pala ta "konstruktivna sugestija". Uskoro će, naime, početi rekonstrukcija i sanacija kamenoga mosta kojim se s istočne strane kroz Vrata od Ploča ulazi u Grad, pa se neko vrijeme ona neće moći koristiti. Zbog toga se predlaže zamjenski ulaz u neposrednoj blizini. On, dakako, ne postoji, pa ga treba probiti. Ni manje ni više nego kroz jednu od gradskih kula što na sjeveroistočnom uglu Grada utvrđuje gradski bedem.

Na Gradskome vijeću nisu obrazlagani detalji. Prijedlogom je "samo" naznačeno da će nakon toga proboja put, kao dio ulaza u Grad, proći kroz vrt dominikanskoga samostana. Prethodno, naravno, nitko nije ni pitao priora dominikanskoga samostana, a još manje provincijala Hrvatske dominikanske provincije, hoće li tako što dopustiti kroz njihov dominikanski kompleks. Vjerojatno nitko nije ni bacio pogled na taj vrt, pa pokušao vidjeti što se sve tu nalazi i što bi se u konačnici tu stvarno dobilo.

Kada bi se na trenutak odvratila pozornost od gradskih zidina i utvrde zvane Asimon, a pažnja usredotočila na kompleks dominikanskoga samostana, onda bi se vidjelo da "put" ni "vrata" ne bi kroz taj vrt mogli "proći" samo tako, jer u njemu fizički postoji gospodarska zgrada samostana u kojoj je i kotlovnica. Pa kada bi se čak ta zgrada srušila, što dominikanci na sreću neće dopustiti, novi gradski ulaz bi na mjestu izlaska iz vrta mogao biti širok tek dva metra. Tu je taman toliko prostora u mirima da može, kao što je to danas, funkcionirati pomoćni ulaz u samostan. S jedne strane ga omeđuje takozvana Krvnikova kuća, a s one samostanske uz crkvu priljubljeno gotičko zdanje kapitulame dvorane na koju se nadovezuje stara sakristija (jedno i drugo danas u funkciji dominikanskoga muzeja). Sâm vrt utisnut pod visokim zidovima kule, bedema i samostana, mjesto je na kojem redovnici okruženi zelenilom mogu nesmetano "voditi razgovore s Bogom". U taj mali raj sada bi netko rado ušao bagerima. Ne netko, nego mnogi.

Gradonačelnica Dubravka Šuica (HDZ) taj je prijedlog objeručke prihvatila. Kao jedinu prepreku spomenula je konzervatore koji za takav zahvat trebaju izdati dozvolu. No, kako je dubrovački Konzervatorski odjel Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture već izdao toliko dozvola kojima je omogućeno uništavanje kulturnih dobara Dubrovnika, ne bi trebalo začuditi da to učini i ovom prilikom. Vjerojatno se za to već priprema, jer je gradonačelnica Šuica otkrila kako se projektom budućega poslovnog-parkirališnog centra iza grada ionako predviđa probijanje zidina. Nije samo pojasnila da li također na tome ili nekome drugom dijelu sjevernih zidina Grada.

Lijepi naš hrvatski jezik:

Bili smo na četiri kultura "eventa", veli Monika u "Red Carpetu" ("Crvenom tepihu"). Izašli smo na "stage", kažu SSN Music Talentsi, koji inače imaju izvrstan "styling"... Mogu prihvatiti da je mnogima "prirodno" reći hardver (hardware) nego strojevinu, ali ne razumijem zašto pozornica mora biti stejdž, a događaj event - koje su to stjupe fore!? Osim toga, postao je običaj - osobito među mlađahnim voditeljima Nove TV - međusobno se oslovljavati u nominativu, tipično engleski, gdje drugih padeža i nema, pa kad se netko obraća Nenadu veli "Nenad" umjesto "Nenade", a Dorijana se doziya "Dorijan", a ne "Dorijane", kako je ispravno. Mislim, super je kad mladi Švedani, Nijemci, Nizozemci... nazovu MTV Europe, pa divane s voditeljem na engleskom ko na svome jeziku; to je znak uključenosti u svijet kojim - htjeli, ne htjeli - engleski vlada kao međunarodni jezik. I kad svi Hrvati budu ful bilingvalni, pa prihvate internacionalni engleski kao majčinski, to će biti grejt, ali ovakva nakaradna deformiranja vlastitog jezika ne bi smjela biti ustanovljena kao standard u najutjecajnijem mediju, pa makar postaja i ne bila javna nego čisto komercijalna.

A kad nepotrebne angлизme počne prosipati Ivona Pandža, voditeljica specifičnog naglasaka - ta mješavina ispadne baš jako smiješna. No, toj bih djevojci i naglasak oprostio, i gutanje samoglasnika, samo da prestane proizvoditi prosječno dva lapsusa po rečenici, i da joj omiljeni šport nije brkanje padeža. Što je tajna njezina opstanka u programu? Simpatičnost - to bih mogao progutati. Ali, čini se da tu ipak ne možemo zanemariti moguću utjecaj njezina momka, koji ovih dana u Zagrebu izlaze svoje fotografije "bogatih i slavni", te se pred kamerama "Red Carpeta" pohvalio kako se već dugo kreće u tom svijetu, zna ljude,

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 1. I 2004.

Kao argument kojim pravdaju te svoje rušilačke nakane, predlažak i oni koji ih suučesnički prihvaćaju, navode odluku gradskih vlasti temeljem koje su 1908. između polukružne kule sv. Jakova i četvrtaste tvrđave Drezvenik probijena nova sjeverna vrata zvana "Buža". Ne spominju pri tome da neprimjerenom visinom i širinom kvare stoljetnu ljepotu dubrovačkih zidina.

No, vratimo se samome prijedlogu probijanja novih vrata kroz tvrđavu Asimon na unutarnjim Vratima od Ploča. Sagrađena u 14. stoljeću, ta visoka trougaona kula, koja se u izvorima iz 1318. naziva "Ugao", a u dokumentima iz 1438. "Tvrdom od Ploča", zaglavak je četiri metara debeloga gradskoga zida, koji se proteže od Vrata od Ploča do Minčete. Ustvari, to je branič-kula sjeveroistočnoga ugla Grada i unutarnjih Vrata od Ploča, koja s vanjske strane brani tvrđavu Revelin.

Nakon što je Revelinu izvađena utroba, a on izbetoniran, a uz most koji sada treba sanirati (oštećen zbog prometa teškim kamionima) "podignut" glomazni betonski izvod rashladnih uređaja Revelina, što pruža grotesknu sliku na ulazu u obzidani Grad, čini se da ništa više u Dubrovniku nije nemoguće. Kad se tako moglo građevinski vršljati kroz Revelin, zašto ne bi i kroz Asimon. Ta od Revelina skromnija tvrđava, što je sredinom 15. stoljeća pojačana i unutrašnjost joj ispunjena kamenom i krečom, međutim, kao i ostale tvrđave u povezanom sustavu zidina (Revelin je samostojeća tvrđava), podizana je i bastionom koji bi također trebalo probiti da bi se uopće stiglo do Asimona.

Taj polukružni bastion zapravo štiti temelje tvrđave. On je, kao i ostali (još 9) uz sjeverne utvrde, dio kosih predzida, tako da je na sjevernoj strani grad opasan dvostrukim prstenom zidina. Unutarnji viši (do 22 metra) i 4 metara debeo, iznova je sagrađen nakon pada Carigrada (1452.) u samo dvije godine (od unutarnjih Vrata od Ploča do Minčete). Odmah potom građeno je podzide s bastionima prema projektu firentinskoga renesansnoga graditelja Michelozza Michelozzija.

Sada bi tu skladnu sliku sjevernog poteza dubrovačkih zidina trebalo narušiti probijanjem servisnih vrata pred kojima bi se pretovarivala roba u takozvana dostavna vozila što bi potom trebala robu odvoziti do trgovina. Takav način privremena prekrcaja može se obaviti i na Pilama gdje se kroz Vrata od Pila može ući već postojećom rampom, pa za to nisu potrebni neki takvi građevni zahvati koji destruiraju zidine. Ali, ovdje se jedna relativno kratkoročna situacija želi nepotrebno pretočiti u trajnu i po cijenu razaranja vlastite baštine.

Dogodi li se to, ispast će da smo vlastitoj baštini gori od neprijatelja, da je u miru razarano više nego što je stradala u ratu. Ali to treba spriječiti na početku bez obzira iz koje političke stranke dolaze, ili se prihvaćaju (da li zbog balansa grijeha), takvi prijedlozi. A ako konzervatorska služba u Dubrovniku gmiže pod pritiscima politike, onda se na razini države (ako se to još može budući da je ta služba dio državne uprave) mora povući odlučujući potez. Zakaže li i on, preostaje glas javnosti. Hoćemo li, dakle, dopustiti razgradnju Dubrovnika, toga hrvatskog dijela svjetske baštine? Hoćemo li "zaboraviti" da su miri dubrovački jedan od najljepših i najčvršćih fortifikacijskih sustava cijele Europe?

(Vjesnik 11.prosinca)

Padeži na stejdžu

pa mu ovi pristaju pozirati kako nekom drugome možda i ne bi. Pretpostavljam da u uslugama poput angažmana njegove dragane može biti uključena u to međusobno razumijevanje. Ili su ovi na Novi totalno gluhi.

Dobro uho pokazao je pak glumac Richard Belzer (detektiv Munch iz serije "Zakon i red") u "glamur:kaféu", kad je pohvalio dobar akcent jedne od sestara Nanut. No, pravu imperijalnu aroganciju (pa makar kroz "šalu") pokazao je čudeći se činjenici da ova dolazi sa - Croatian Television: "Pa, što radite ovdje, tko vas je pustio unutra?" Jako duhovito! Ova mu je - po meni - na licu mjesta morala replicirati kako je već razgovarala s mnogo jačim imenima od njega, pa se ovi nisu čudili. Možda bi ga to prizemljilo. Ali što joj to vrijedi kad je i ovdje nabasala na jednog Formana i Altmana, a "najpametnije" što ih je naumila pitati bilo je: "Koliko vam je vremena trebalo da se odjenete za ovu prigodu?" Mooolim!?! I to je hvala Milošu Formanu, koji je, kao ipak jedan češki emigrant, pokazao veliko razumijevanje za "izaslanicu" Hrvatske televizije. Altman je se pak jedva čekao otarasiti, čim je čuo što je zapravo zanima. Onako s nogu ne može se, istina, napraviti dubinski intervju, ali Nanutice se ne trude niti zagrebat tabloidnu površinu. One po njoj majstorski klizu, ona je sve što ih zanima, baš kao i njihova fasciniranog urednika. To je njihova roba. 90 posto poliestera.

E, gdje su ona vremena kad su Orson Welles i Claude Chabrol osobno dolazili u Zagreb te onako natenane u emisiji "3,2,1 - kreni" razgovarali s ljudima koji o filmu znaju više nego što doznamo iz moderne blagajničke statistike i modne "esejistike". Ali, to je bilo u socijalizmu, a mi smo se borili za tržište. Borili se, borili te izborili: što gluplje - to skuplje. (Vjesnik, 11.12.)

Razgovor s Krešimirom Mayerom

U prijateljskom razgovoru s g. Mayerom prodiskutirali smo neke teme. "Ne vidim razloga da bi se mi morali gurati prema Europi, jer ako oni neće nama, nećemo niti mi njima. Mali smo, ali hrabar narod, izdržali smo ono tijekom više od 900 godina, pa ćemo izdržati sve moguće podvale, laži, nasilja. Sad smo na putu slobode i demokracije, te bismo morali zbog naših razlika u mišljenjima ići prema odlukama stvorenim kao sinteza svega zajedničkog".

Demokracija u pravom smislu riječi.

Pričam o tome s našim Krešimirom, koji je kanadski predsjednik udruge poslodavaca i privrednika "Croata International" iz Toronta. Krešimir je inicirao tu drugu još 1990. godine kao jedan način povezivanja hrvatskih i kanadskih poduzetnika, kao most između domovine Hrvatske i Kanade, koja se mnogima našla kao najbolje rješenje u vremenu zloglasne Jugoslavije.

Krešimir uvodi u razgovor temu, te kaže da bismo trebali imati neke novine koje dokazuje našu povezanost. Mayer se prisjeća dogovora između Croate Int. s Večernjim listom, kako smo htjeli imati dodatak, jedanput na tjedan, jednu stranicu u Večernjem listu, kroz koju bi "razgovarali" s hrvatskim čitateljstvom, te s hrvatskim poslovnim ljudima u Hrvatskoj. Bio je to jedan od načina stvaranja brze gospodarske suradnje. Dogovori nisu, usprkos obećanja, donijeli ploda, čak niti kao dio "Doma i svijeta" kojeg je uređivao CIC, iz Zagreba.

Gospodin Mayer dodaje kako smo sretni da smo makar imali "HRVATSKU ISKRU" koja je stvorena i uređivana trudom gđe. Valentine Krčmar.

Hoćemo li ići naprijed, pita se Krešimir? Ja mu odgovaram da hoćemo, pa čak i ako HI prestane izlaziti. Kao mjesečnik HRVATSKA ISKRA treba nastaviti s radom s novim kolegijom, kojem je interes hrvatska zajednica.

Dodajem, kako se samo bojim za situaciju s našom mladeži, mladim ljudima, oni nisu nigdje, ponešto tek u crkvama, i to nekako na "polu volje". Ako njih ne bude u društvenim događanjima, mi stariji nismo obavili svoj zadatak, nismo ostavili nasljednike u radu. Zajednica će ubrzo nestati bez mladih, složili smo se.

Krešimir brzo prelazi s teme na temu, ima rješenja, iako se ja ponekad pitam da li je akcent samo na idejama ili i na realizacijama?

Krešimira Mayera poznaje velik broj ljudi u zajednici, oni imaju u njega ljudsko povjerenje i znaju da će Mayer napraviti što više može u ostvarenju bilo kojeg projekta. Croata International je skupio ljude, stvoreni su neki sustavi rada, izdaje se poslovni imenik, poslovno se angažiraju ljudi za odlazak na jesenji Zagrebački velesajam, te stvaraju poslovne veze između Domovine i Kanade, što jest glavni cilj udruge. U svemu tome, svi mi možemo računati na predsjednika udruge CI, gospodina Krešimira Mayera. "Mi smo u radu koji je okrenut prema Hrvatskoj i hrvatskom narodu, u bilo kojem dijelu svijeta", naglašava Mayer i to on doista dokazuje s velikom

korespondencijom, te velikim telefonskim računom. "Moramo postati jedno u onom u čemu smo dobri, u poslovanju, Hrvati su se snašli na globalnom tržištu, ne kao korporacija, ali svakako kao ljudi koji su ušli u različite poslove od nule... i na kraju uspjeli", nastavlja Krešimir s živim glasom

Konzul savjetnik gosp. Refik Šabanović u razgovoru sa gosp. Krešimirom Mayerom, na proslavi pobjede HDZ-a na izborima

čovjeka koji je prošao tešku fazu oboljenja, operacije i rehabilitacije, te se prepustio Božjoj volji i nastavku rada za druge ljude. "Mi smo povezani s Australijom, Argentinom i Chileom, te ćemo proširivati taj krug prijatelja i suradnika, no da bismo uspjeli moramo dati tome značaj kroz pisanu riječ". Kad vidimo da drugi nešto rade, moramo to priznati i pohvaliti, nastavlja Mayer, ne možemo sami napraviti sve, ali možemo poticati zajednicu neka pišu o svojim uspjesima. Nešto odprilike, kako to čini Matica od Hrvatske matice iseljenika, trebamo isticati i kulturu i poslovnu stranu života zajednice, trebamo biti barem jednako uspješni kao što su to naše hrvatske župe, koje su glavni stupovi našeg zajedništva i naših plodonosnih života.

Ovim riječima završava g. Krešimir Mayer i zaključuje da će se češće javljati, ako to bude moguće, na stranicama hrvatskog tiska. (D.G.)

- Zvao sam telefonom, dolazio u Zagreb, ali nitko me nije htio ni primiti ni razgovarati iako je Milan Bandić u početku pokazao zanimanje i obećao da će on sve riješiti s gradonačelnicom. No, najviše je izgubio sam Zagreb - ogorčen je Perković. Gradonačelnik Lillea zainteresirao se za Zagreb, kao i francuski investitori. Lille je usto jedan od najrazvijenijih francuskih gradova, a iduće godine postaje i kulturnim središtem Europe.

Odustanje od Zagreba

- Francuzi su bili zainteresirani za regulaciju zagrebačkog prometa, za javne podzemne garaže, za proizvodnju zdrave hrane, za gradnju hipermarketa, za zagrebačku međugradsku željeznicu, za dovršenje zagrebačke Sveučilišne bolnice, za turizam, za studiranje naših studenata u Francuskoj... Sve je to propalo. Valja istaknuti da bi oni donijeli tehnološku, inženjersku i financijsku pomoć te da sve što bi oni radili hrvatsku državu ne bi stajalo ni jedne lipe. Usto, oni ne bi doveli svoje radnike, nego bi na svim poslovima zaposlili hrvatske radnike i tvrtke. Francuska strana nije postavljala nikakve uvjete. Pokazala je samo dobru volju. I da je s naše strane bio negativan odgovor, ne bi bilo problema samo da je odgovor. Ovako se preko Zagreba osramotila i Hrvatska, a to će imati posljedice u francuskim ulaganjima u Hrvatsku - kaže Perković.

- Da, očekivali smo odgovor iz Zagreba. Ne znamo što se dogodilo niti se želimo miješati u prilike u Hrvatskoj. Kako ne razumijemo takav neozbiljan način komunikacije, zasad smo odustali od planova sa Zagrebom, to više što sada imamo puno posla jer grad iduće godine postaje kulturna prijestolnica Europe - kaže šef kabineta gradonačelnika Lillea Richard Kucinska. (Večernji list 16. 12.)

Krov crkve sv. Marka sa tornjem

stolom one sa stručkom cvijeća i zaustavljene na trenutak u povjerljivim prijateljskim razgovorima... I sve će tada biti rečeno o knjizi, filmu, modi... i tko zna kojim još temama što nemaju granica niti ikad mogu biti dovršene, a tako su dobar predah od dinamične i sve zahtjevnije svakodnevice... Ili su tu pak samotnjaci koji će, uz kavu, društvo potražiti u novinama čiji su starinski držači i svjetiljke samo simbol romantičnih za-grebačkih sastajališta.

Ali mi polazimo dalje... Ilica je i najdraže odredište onih koji su krenuli u kupnju - prodavaonica do prodavaonice, restoran do kavana, a slastičarnica do trgovine...

Ipak, o životu Zagreba najviše i najuvjerljivije pripovijedaju njegovi trgovci. Od onoga glavnoga, Trga bana Jelačića, na kojemu je uvijek mnogo ljudi, preko romantičnog Zrinjeva i ostalih trgova-parkova Lenučijeve potkove s mnogim znamenitim zgradama što kriju bogatu kulturnu i umjetničku riznicu.

I svatko će u ovom gradu naći neko svoje odredište i svoj trg i svoje najdraže mjesto, mnogi će uz onaj glavni izabrati i Cvjetni trg prepun živopisna cvijeća, koji je nekako drugačiji, neposredniji i ljepši. Na drugim je trgovima zapisana prošlost grada, na Cvjetnom trgu neposrednije se i ljepše ispisuje sadašnjost njegovih stanovnika. Vesele priredbe koje spontano nastaju i nestaju, nepredvidive izložbe slika, već uvježbani ili samo za ovu priliku sastavljeni zborovi i orkestri, dječja igra i cvijeće, uvijek cvijeće... Kad Ilica, najdulja i uvijek užurbana zagrebačka ulica svoje poslovno lice zamijeni poslije-

Božić u Zagrebu: adventski vijenac na Manduševcu, Trg bana Jelačića

podnevnim, opuštenijim - tada se ime Cvjetnog trga izgovara na osobit način.

Zagreb ima staro, novije i novo lice, slike velegrada čije su moderne četvrti preskočile Savu i prava su suprotnost stambenim naseljima nekih dijelova Trnja ili Trešnjevke. Ima nešto dragocjeno i sve rjeđe u tim gradskim četvrtima u kojima su kućice uspjele odoljeti životnoj matematičarici i kad se odupiru neboderima o kojima, s olovkom u ruci i prirodnom sklonosti računici, sanjaju građevinski poduzetnici i gradski planeri. Ali tu, nadomak njih, drugo lice grada ogleda se u svjetlećim pročeljima najviših zgrada, tornju Cibona i Zagrepčanki, visokim poslovnim zgradama - gradskim simbolima čije prozore peru vještici alpinisti. I kad oni, maleni ljudi iz starih gradskih četvrti, dođu u njihovo podnožje, oni koji znaju kad se otvaraju pupoljci ruže ispred kuće, kako se glasaju cvrčci i krekeću žabe, umjesto da sanjaju mjesto pokraj impresivnih gradskih simbola, ponovno vratit će se u svoje prizemnice. Jer baš tu im je mjesto, njima, čuvarima nekadašnjeg Zagreba i ljudima koji nisu navikli druge gledati s visine i tako dobro znaju da se iz očiju čita najviše...

A kad grad upali svjetla i utihne njegova dnevna dinamika, pred vama je raskošan svijet zagrebačkih pozornica. Proslavljeni umjetnici riječi, zvuka ili kretnja klasičnim će ili pak suvremenim djelima privući mnogobrojne poklonike. Svako kazalište ima svoj repertoar, svi zajedno odaju bogatstvo kazališnog života Zagreba. Komedije ili drame, opere ili mjuzikli, klasični ili moderni balet, suvremena scena ili pak razigrani svijet poklataka... izbor je velik a magnet kazališne pozornice, ono uzvišeno mjesto na kojemu neki drugi svijet zamjenjuje vaš a mnoge se ljudske priče - na koji god način ispričane - pretaju u jednu, kazališnu.

Ali Zagreb ima i mnoge glazbene pozornice. Svakako, najveća od njih je Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskoga, u kojoj su gostovala mnoga slavna imena svjetske i hrvatske glazbene pozornice. Ali u ovome su gradu i mnogi manji glazbeni prostori, mnogi klubovi... Tu se svira najbolji jazz, dolaze proslavljeni umjetnici svih stilova i nalaze poklonike istoga ukusa i uvjerenja. U ritmu se tek predstavljenih svjetskih hitova ili pak vječito zelenih melodija - već prema želji i afinitetima - okupljaju ljubitelji dobrog zvuka i nezaboravnih druženja.

Zagreb ima i mnoga druga znamenita mjesta. Ako postoje ona koja istodobno izazivaju tugu i divljenje, pijetet i ushićenje umjetnošću koju ondje srećete na svakom koraku, onda je to park groblje Mirogoj koje se ubraja među najljepša groblja u Europi. Poznati arhitekt Herman Bolle oblikovao je izgled groblja monumentalnom kompozicijom arkada, paviljona i kupola, isprepletenom bogatom vegetacijom i galerijom umjetnina hrvatskih kipara. Prava galerija na otvorenome! Ali ono je - uvijek i za svakoga - i sasvim osobna sjetna priča. Kad se dolazi sa stručkom cvijeća, u treperenju svijeća i s mislima koje odlaze daleko - u neko drugo, zajedničko vrijeme i drugačije susrete - to je tek priča o ljudima koji ostaju i kad su otišli. O ljudima koji su tu, za nas i u nama.

A mi već krećemo dalje... Da bi Zagreb bio - a nedvojbeno jest - grad po mjeri čovjeka, potrebni su i športsko-rekreacijski sadržaji u njemu i oko njega. U njemu su park Maksimir, najveći i najljepši zagrebački perivoj koji se jednako tako s mnogo argumenata može spomenuti kao gradska znamenitost i sastajalište zapisano u srcima naraštaja i naraštaja Zagrepčana. Športsko-rekreacijski centar Jarun dnevno je sastajalište i prilika za sport i rekreaciju, praćenje međunarodnih veslačkih natjecanja ili pak zabavnih priredaba. U neposrednoj je blizini grada, koji je gotovo naslonjen na njega, Sljeme - zimi skijalište a u sva druga godišnja doba prilika za izlete i šetnju. I baš tu su - na putu prema svjetskom vrhu - svoje prve skijaške korake učinili Janica i Ivica Kostelić, aktualni svjetski prvaci.

Kamo god pošli i gdje se god zastavili, pronaći ćete u ovom gradu mjesto koje će vam pružiti onaj toliko potreban odmak od svakodnevice i postati vaša oaza. Ujutro ili u smiraj dana, na nekome od zagrebačkih trgova ili u tišini Gornjega grada... vi ćete shvatiti da vas sa Zagrebom vežu neke osobite veze. I tko bi znao kad se, u kojem trenutku, događa ta kemija osobitih i zauvijek zapisanih susreta. Tek znamo, Zagreb je s vama i u vama, u vašem spomenaru i srcu. I vi, ako i spremate kovčuge i navješćujete rastanak, nikad nećete doista i posve otići jer ima ljudi, gradova i mjesta kojima smo, i kad izustimo zbogom, rekli tek do viđenja.

(Silvana Jakuš, Croatia putni časopis, jesen 2003.)

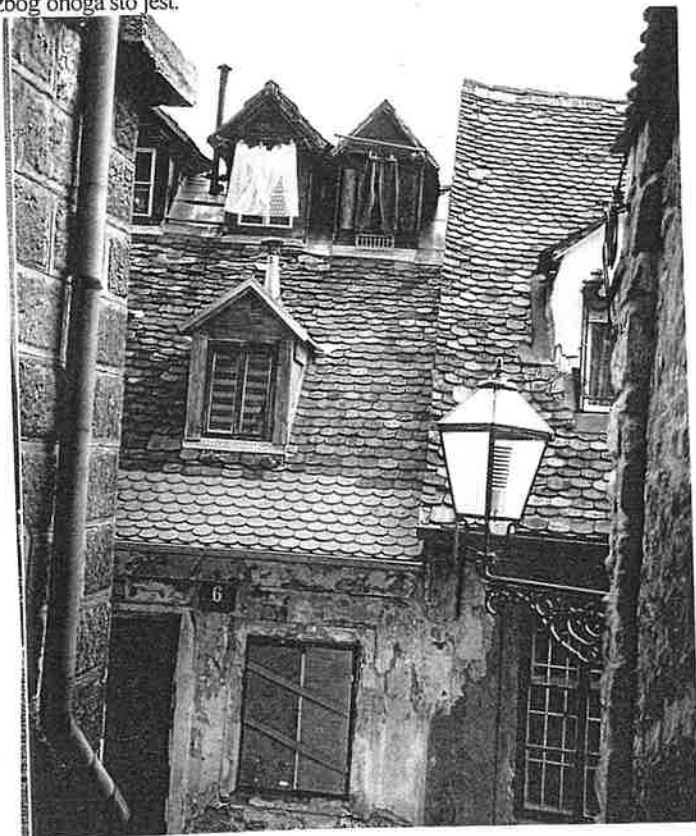

Ne recite zbogom... samo do viđenja

ZAGREB - PUŠLEC I KUŠLEC NA DAR...

Postoje metropole lijepe, jer divite im se, i postoje gradovi dragi, zbog slika kojima su vas obogatili. Zagreb se pamti zbog njegovih muzeja i vrijednih građevina, ali voli zbog ljudi i onih životnih slika zapisanih u spomenaru srca, najvrednijoj od svih knjiga i najvećoj od svih riznica. Kupite stručak cvijeća, napišite stih u spomenar i odnesite sliku u sjećanje.....

I dok još najduža zagrebačka ulica, Ilica, živi ubrzanim poslovnim ritmom, tek nešto dalje opušteno je i smireno drugo zagrebačko lice - lice romantičnoga Gornjega grada, njegovih palača i crkava u kojima još traju legende i miriše na svijeće. Dva su to lica grada koja se u predvečerje stapaju u istu sliku... Kamo god u Zagrebu pošli, osjetit ćete bilo velegrada koji je, unatoč neprekidnom rastu, znao sačuvati prepoznatljivost i neposrednost toliko važnu da biste mu se vraćali zbog onoga što ima i da biste ga voljeli zbog onoga što jest.

Slika starog Zagreba (slikao gosp. Mladen Huljak)

Glavni grad Hrvatske danas je milijunsko političko i diplomatsko, kulturno, gospodarsko, trgovačko i sportsko središte. Izbrojivši više od tisućljeća postojanja, grad je to na čijim je ulicama ispisana povijest, što stariji, to u većem raskoraku s mladošću koja ga preplavljuje i daje pečat njegovu izgledu, zvukovima i ukupnoj atmosferi. Zagreb je istodobno i star i mlad, poslovan i opušten, zajednički i samo vaš....

Tisućljetna povijest Zagreba, tišina njegova srednjovjekovnoga Gornjega grada ili pak užurbanost secesijskoga i klasicističkoga cityja nasuprot dinamici novih dijelova grada sjedinjeni su u istu, zagrebačku priču i isprepliću se u ritmu modernoga velegrada.

Za jedne neprepoznatljiviji je dio Zagreba zagrebačka katedrala, za druge pak središnji Trg bana Josipa Jelačića... Neki će Zagreb opet najviše pamtiti po jedinstvenoj uspinjači što već više od stoljeća vozi samo jednu stanicu, i to gore-dolje, spajajući tako Gornji i Donji grad, neki po domljivom muzeju Mimari, a za neke to je grad sinonim za trgovu od kojih svaki ima neku osobitu priču o bogatstvu, minulim vremenima i sadašnjosti.

Sve su to slike, isprepletene i obrubljene mnogim šetalištima i parkovima što duboko ulaze u središte grada ili ga pak obrubljuju poput zelene ogrlice što će je Zagrepčani posjetiti uvijek kad im to obveze omogućavaju. Srest ćete tu, na gradskim ulicama, sazdane od bronce, pjesnike i kroničare grada, mnoge velikane hrvatske povijesti... sve te prošle i sadašnje čuvare dobrog duha Zagreba koji, zacijelo zahvaljujući i njima stalnima i nama prolaznima, tako uspješno odolijeva vremenu i ovovjekim izazovima.

I kad začujete zvona s neogotičke Zagrebačke katedrale, od kojih ono najveće ima gotovo šest tona, kad utonete u skladne zvukove velikih orgulja

ili promatrate njezine oslikane zidove, oltar i propovjedaonice, bit će to uzvišeni trenuci susreta s iznimnim i neprolaznim umjetničkim vrijednostima. U više od sedam stoljeća dugoj povijesti današnje Katedrale, vremenu tijekom kojega je više puta stradavala od ratova i požara, krije se riznica neprocjenjive vrijednosti koja je nastajala od početka osnivanja biskupije u 11. stoljeću. Ali u Katedrali, koju je posjetio Papa Ivan Pavao II., počivalište je i znamenitih hrvatskih junaka i mučenika Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana te kardinala i zagrebačkih nadbiskupa Alojzija Stepinca i, odnedavno, Franje Kuharića.

U tišini gornjogradskih crkava nalazi se mir i vjera, ali i spomenici, od kojih svaki otkriva novu priču i novo lice duhovnosti. Gotovo će svaka gornjogradska palača na svojem pročelju ili u svojoj povijesnici ispisati dio hrvatske povijesti. Nema sumnje, Gornji je grad onaj posebni dio Zagreba. Čut ćete tu pucanj topa s kule Lotrščak, koji već više od stoljeća Zagrepčanima objavljuje podne. Oživjet će legenda o užarenoj krunidbi Matije Gupca, kralja seljačke bune iz 1573., baš ondje ispred crkve sv. Marka. A danas - kojega li kontrasta! - na tome se istome mjestu - poslije vjenčanja u Starogradskoj vijećnici i(li) ovoj crkvi, snimaju prve bračne fotografije i iznova šapću tek naučeni zavjeti.

Mnogi su tu muzeji i galerije. I neće, doista neće biti lako sve ih obići odjednom. Tek, u Gornjem se gradu, u nekom od njegovih mnogih kavana ili restorana prepoznatljiva ugodaja, može predahnuti pa onda krenuti u nova, uzbudljiva istraživanja. Pa ćete se onda, na granici Gornjega i Donjega grada, zaustaviti na Kamenitim vratima, jedinama sačuvanim od četverih starih gradskih vrata koja se spominju još u srednjem vijeku, a konačan oblik imaju od 18. stoljeća. Tu je i kip Dore Krupičeve, lijepe i čedne njujankinje romana Zlatarovo zlato, koji je napisao kroničar Zagreba August Senoa. U neposrednoj blizini stara je ljekarna koja od sredine 14. stoljeća nije prekidala s radom, a jedan od njezinih ljekarnika potkraj toga istog stoljeća bio je Niccolò Alighieri, unuk autora Božanske komedije Dantea Alighierija. Iznad Kamenitih vrata u 17. stoljeću postavljen buzdovan sigurno je zaštita od vještica, a kameni lav, koji prema legendi potječe s broda Victory legendarnoga engleskog admirala Nelsona iz pomorske bitke kod Trafalgara, vaš je zaštitnik od zle kobi.

Sve drugo treperenje je svijeća, tiha molitva i nada... Jer, kad je veliki požar 1731. godine progutao sve drvene dijelove Kamenitih vrata a, prema predaji, neoštećena je ostala Bogorodica s Isusom, bilo je jasno: to je čudotvorstvo!

I danas će mnogi, na ovome osobitome mjestu koje budi romantiku i nadu, zapaliti svijeću zavjetujući se Majki Božjoj od Kamenitih vrata... za zdravlje, sreću i ljubav... Ili joj pak zahvaliti na onome što je već učinila i, dakako, preporučiti se njezinoj naklonosti. Mi prolazimo ali ulice i trgovu, legende i umjetnost ostaju...

Bilo i navike svakoga grada zacijelo ćete najbolje osjetiti na njegovu središnjem trgu, Trgu bana Josipa Jelačića, i tržnici Dolac. I upravo ondje, u vreći ljudi i šarenili mozaika što ga tvore raznobojno cvijeće, crveni sunco-brani-kišobrani te bogatstvo ponude ponuđene robe, najlakše će se osjetiti kako živi grad i njegovi stanovnici. Najbolje i najlakše osjetiti ćete duh Zagreba subotom ujutro, kad je bogata gradska tržnica najčešće odredište a

U mislima i molitvama kod Kamenitih vrata (snimio M. Huljak)

Vijesti iz Haaga

POČELA ŽALBENA RASPRAVA U PREDMETU BLAŠKIĆ

Novim dokazima do promjene presude

HAAG - Izvođenjem prvog svjedoka obrane, koji iskaz daje na zatvorenoj sjednici, u ponedjeljak poslijepodne pred žalbenim je vijećem Haškog suda (ICTY) počela rasprava o nova 73 dokaza obrane bivšeg zapovjednika Operativne zone Središnja Bosna Tihomira Blaškića. Sudsko vijeće dozvolilo je tužiteljstvu da novim dokazima obrane, uvedenima u žalbenom dijelu postupka prema kriteriju olakotnih ili oslobađajućih dokaza, suprostavi svojih tridesetak dokaza. Tijekom dvotjedne rasprave pred žalbenim vijećem obrana će izvesti šest svjedoka, uglavnom zaštićena identiteta, a potom će obrana i tužiteljstvo održati završne riječi. Peteročlanom sudskom vijeću na kraju rasprave obratit će se i general Blaškić. Nakon toga na žalbenom je vijeću donošenje odluke o tome hoće li i u kojoj mjeri izmijeniti prvostupanjsku presudu kojom je Blaškić 3. ožujka 2000. proglašen krivim i osuđen na 45 godina zatvora za ratne zločine

počinjene u Lašvanskoj dolini od polovine 1992. do 1994., od kojih je najteži pokolj Muslimana sela Ahmići u travnju 1993. godine.

Blaškić je u pritvoru od 1. travnja 1996. godine bez pravomoćne presude. Predsjednik žalbenog vijeća Fausto Pocar na početku rasprave kazao je kako žalbeno vijeće smatra da novo suđenje ne bi bilo opravdano. Blaškićev branitelj Anto Nobile, pred početak rasprave, najavio je kako će kao svjedoke obrane izvesti pripadnike međunarodnih snaga te zaraćenih strana u BiH. Prvi svjedok obrane trebao bi posvjedočiti da je postojala dvostruka linija zapovjedanja nad snagama HVO-a u srednjoj Bosni, te da Blaškić nije imao nadzor nad vojnom policijom i posebnim jedinicama pod kontrolom bivšeg potpredsjednika tzv. Hrvatske Republike Herceg Bosne Darija Kordića, čulo se na žalbenoj raspravi prije nego je zatvorena za javnost. (Hina 9.12.2003)

Blaškić nije imao puni nadzor nad HVO-om

DEN HAAG/ZAGREB - Britanski časnik Philip Watkins posvjedočio je, u utorak, pred žalbenim vijećem Haškog suda da general Tihomir Blaškić nije 1993. godine imao puni nadzor nad svim jedinicama svoje zone, kao i da su europski promatrači došli do zaključka da bivši zapovjednik Operativne zone središnje Bosne nije kontrolirao snage koje su počinile zločin u Ahmićima. Watkins je Blaškića, kojeg je za svoga "promatračkog" mandata u BiH često susretao, na raspravi o nova 73 dokaza obrane opisao kao profesionalnog vojnika koji se "distancirao od politike" i nije pokazivao netrpeljivost prema muslimanskoj strani.

Iz svojih kontakata sa zapovjednicima Armije BiH Watkins, koji je 1993. godine bio voditelj koordinacijskog centra Promatračke misije Europske zajednice u Travniku, također je čuo kako su oni pravili razliku između Blaškića s jedne strane i političkih vođa bosanskih Hrvata s druge, čija su stajališta opisivao kao "ekstremnija".

Oni ga nikada nisu optuživali ni za kakve ratne zločine. S druge strane Darija Kordića često su povezivali s ratnim zločinima - rekao je Watkins. On je posvjedočio da su promatrači došli do zaključka da su "Jokeri", jedinica vojne policije HVO-a odgovorna za zločine u Ahmićima, bili pod Kordićevom kontrolom, kao i da je Kordić bio nadređen Blaškiću te mu je mogao naredivati. Sugestiju tužiteljstva da su Blaškić i Kordić bili "lice i naličje iste kovanice"

Watkins je odbacio kao pogrešno tumačenje. On je kazao je kako je Blaškić "na papiru" bio zapovjednik svih podređenih postrojbi u svojoj zoni, ali u praksi, zbog izoliranosti te drugih okolnosti, nije

imao stvarnu kontrolu nad svim zapovjednicima.

Zbog toga su se pojavili "individualni vođe" u pojedinim džepovima, koji su svoju moć gradili i na kontroli crnog tržišta, rekao je svjedok. Na pitanje odvjetnika Rusella Haymana kazao je kako je takav slučaj bio zapovjednik kiseljačkog područja Ivica Rajić, nad kojim Blaškić nije imao stvarnu kontrolu, a koji je kontrolirao crno tržište u Kiseljaku. Watkins je i opisao slučaj blokiranja evakuacije ranjenika iz Travnika sredinom 1993. u kojem su mu pripadnici HVO-a kazali kako ne priznaju zapovijed Blaškića da se konvoj s ranjenicima propusti.

Tužiteljstvo je u protuispitivanju tvrdnjama svjedoka o izoliranosti Blaškića suprotstavilo nekoliko njegovih naredbi upućenih jedinicama u Kiseljaku koje pokazuju da je komunikacija postojala. Tvrdnji svjedoka da je Blaškić poštuovao međunarodnu zajednicu tužitelji su suprotstavili nekoliko dokumenata po kojima je Blaškić naredio ometanje njihova rada, uključivši otvaranje vatre na UN, što je svjedoku bilo nepoznato. Na pitanje tužitelja je li mu poznato da je Blaškić ikada kaznio ijednog vojnika, Watkins je odgovorio kako ga je izvjestio da će u jednom slučaju napada na međunarodne snage pokrenuti disciplinski postupak, ali nije znao je li on doveden do kraja.

Obrana je zatražila da se u transkript rasprave uvede da Watkinsonova izjava, dana haaškim istražiteljima 1996., nije nikad dostavljena Blaškićevoj obrani unatoč obvezi Tužiteljstva da preda sve oslobađajuće materijale. Rasprava je nastavljena izvođenjem novog svjedoka obrane na zatvorenoj sjednici kojeg je obrana opisala kao "ključnog". (Slobodna Dalmacija 10.12.)

Blaškićev put zamorca

Ovo nije priča o nevinosti ili krivinji. Jer te su kategorije u slučaju Tihomira Blaškića postale irelevantne. Ovo je priča o nepravdi, koja se može sručiti na nekoga samo zato što vjeruje u dužnost i što je prečesto bio prvi. Kapetan JNA, koji je dezertirao za rata u Sloveniji i skrasio se u Austriji među prvima se odazvao pozivu lokalnih vlasti iz srednje Bosne da organizira obranu protiv Srba. Kao zapovjednika Operativne zone HVO-a srednja Bosna, lokalni gospodari rata su ga više ismijavali nego slušali, ali smatrao je da mu je dužnost barem prema van pokazivati autoritet zapovjednika. U vrijeme muslimansko-hrvatskog rata u jednoj noćnoj brutalnoj akciji komadosi hrvatskih snaga počinili su zločin nad Muslimanima u Ahmićima. Taj će zločin odrediti život njihovog formalnog zapovjednika, Tihomira Blaškića, kao zamorca međunarodne pravde.

Ujesen 1995. Haaški sud podiže protiv njega optužnicu. Blaškić je prvi zapovjednik koji, slijedeći zahtjeve tadašnje hrvatske vlade, u proljeće 1996. dolazi u Haag, pred sud koji još zapravo ne postoji. Tek tad tužitelji uočavaju da - nemaju slučaj. Gotovo dvije slijedeće godine sklappaju slučaj. Za to vrijeme osiguranje trenira na Blaškiću prijevoz terorista. Nizozemsko ga osiguranje od kuće Suda pritvora vozi svezanog, povezanih očiju, kao da transportiraju Osamu bin Ladenu i Saddama Husseina zajedno. Danas gotovo u pravilu, svi optuženici koji se sami predaju Sudu bivaju pušteni kući do početka suđenja. Svi Blaškićevi zahtjevi za privremeno puštanje na slobodu, su odbijeni. Prvo je sudsko vijeće vrlo živopisno. Kineskog suca Lia, koji je imao devedesetak godina, unosili su u sudnicu na posebnoj stolici. Prvostupanjsku presudu nakon maratonskog procesa donosi izmijenjeno sudsko vijeće 3. ožujka 2000. Prihvaća praktički sve točke optužnice. Niti jedan od trojice sudaca nikada

prije nije napisao presudu u nekom kaznenom postupku. Uz uvod, kako je riječ o prvoj presudi Međunarodnog suda za zapovjednu odgovornost nakon nimerških i tokijskih procesa, predsjedavajući Jorda glasno je ispuhivao nos dok ju je čitao. Neuobičajeno za povijesne trenutke. Kazna je 45 godina zatvora. Amnesty International toplo pozdravila i prvostupanjsku presudu i visinu kazne. Udruga koja se intenzivno bavi zaštitom prava optuženika i osuđenika nikad nije našla problematičnom činjenicu da je Blaškić već gotovo punih osam godina u pritvoru Međunarodnog suda, bez pravomoćne presude. Kazna odudara od svih kasnijih: generalu krivom za genocid u Srebrenici dosuđeno je 46 godina, drugome za isti zločin 27 godina. Jer je bio tako ljubazan i pokazao tri masovne grobnice. Nakon prvobitne optužbe za genocid kooperativna Biljana Plavšić je dobila 12 godina u švedskom zatvoru.

Blaškić je imao najbolju obranu. Prizakala ga je savršenom zapovjednikom, koji ni četiri dana kasnije nije pojava imao što se dogodilo u Ahmićima. Odvjetnik Nobile uvjerio je u Blaškićevu nevinost uglavnom sve hrvatske medije, čak i one za koje je svaka optužnica haaškog suda gotova presuda. Ali nije uvjerio suce. Prošle su gotovo četiri godine od prvostupanjske presude, u Haagu se zahuktala industrija pravde, Blaškić je pao u zaborav. No napredak tehnike ponovno je iskušan na njemu. Na takozvanim statusnim konferencijama, najstariji haaški pritvorenik, bi u sudnici sjedio sam. Odvjetnici, cijelo vrijeme uredno na državnom budžetu, javljali su se video-linkom. Naivni dečko s osjećajem dužnosti iz doline Lepenice s nevjerovatnim je strpljenjem podnosio status zamorca. Već zato, a i prema standardima suda od kojih odudaraju i njegova presuda i kazna, bilo bi korektno da uskoro bude pušten kući. Strašno je pomisliti tko će si sve pripisati zasluge za to.

V. Starešina, Večernji list 12.12.

ZAŠTIĆENI SVJEDOK BA-4, MUSLIMAN IZ BUSOVAČE TVRDI:

Blaškić nije kontrolirao područje Busovače

Musliman iz Busovače zaštićena identiteta posvjedočio je u Haagu u žalbenoj raspravi u predmetu Blaškić da je na području Busovače punu vojnu i civilnu kontrolu imao potpredsjednik tadašnje hrvatske zajednice Herceg Bosne Dario Kordić, dok bivši zapovjednik Operativne zone Središnja Bosna Tihomir Blaškić nije imao nikakva utjecaja.

Kordić je imao apsolutnu vojnu i političku vlast u Busovači, kazao je svjedok BA-4, kojeg su hrvatske snage, nakon što su mu početkom 1993. spalile kuću, držale zatočena u logoru Kaonik. "Što je Tihomir Blaškić predstavljao u Busovači?", upitao je njegov branitelj Anto Nobilo svjedoka. "Ama baš ništa", odgovorio je svjedok BA-4. On je na pitanje obrane objasnio kako je linija zapovijedanja u Busovači išla od nižih jedinica, uključujući vojnu policiju HVO-a, preko tadašnjeg pomoćnika za SIS Ante Sliškovića izravno do Kordića. Njih su dvojica u Busovači bili poznati kao "Ban" i "Bog". Sve jedinice, od vojne policije HVO-a do interventnih i regularnih postrojbi HVO-

a, bile su pod izravnom kontrolom Sliškovića i Kordića, rekao je svjedok nazi-
vajući ih zlikovcima i odgovornima za progon muslimanskoga stanovništva.

Swjedok je opisao kako su noćne pohode maltretiranja muslimanskoga stanovništva po Busavači provodile postrojbe pod nadzorom Sliškovića i Kordića te da je pred svojom bivšom kućom, dok se iz nje spašavao, vidio automobil Kordićeva brata. Posvjedočio je kako su mu batinaši, dok su ga zlostavljali u logoru Kaonik, isporučivali pozdrave Sliškovića i zapovjednika vojne policije HVO-a Vlade Čosića.

Swjedok je opisao i da je jednom čuo upravitelja Kaonika Zlatka Aleksovskog kako odbija predati zatočenike jer na pisanome zahtjevu nije bilo ni Kordićeva ni Sliškovićeve potpisa. On je rekao kako su se u zatočeništvu prema njemu, za razliku od pripadnika HVO-a iz Busovače, oni iz Viteza korektno odnosili. U Vitezu je bilo smješteno Blaškićevo zapovjedništvo.

(Hina)

ZAVRŠENA ŽALBENA RASPRAVA

Blaškić izrazio žaljenje zbog svih žrtava rata

Nobilo: Svi planovi obrane ostvareni

- Obrana je iznijela veliku količinu oslobođajućih dokaza. Prilično smo, ali razumno, optimistični. Zadovoljni smo jer su svi naši planovi ostvareni. Svi svjedoci zadržali su kredibilitet i u protuispitivanju. Bez obzira na to što su svjedoci bili različitih nacionalnosti i iz različitih struktura, svi su iznijeli isti zaključak, a to je da Blaškić nije zapovijedao jedinicama koje su počinile zločin u Ahmićima. - kazao je u telefonskoj izjavi za naš list Blaškićev odvjetnik Anto Nobilo.

Žalbeno vijeće povlači se na vijećanje i sljedeće godine trebalo bi donijeti pravomoćnu presudu. Predsjednik žalbenog vijeća Fausto Pocar kazao je kako će presuda biti donesena "u dogledno vrijeme". Prvostupanjsko je vijeće u ožujku 2000. Blaškića osudilo na 45 godina zatvora za zločine počinjene u srednjoj Bosni.

Najteži zločin, za koji je tada proglašen krivim, bio je pokolj stotinu muslimana sela Ahmići, počinjen 16. travnja 1993. Blašić je sucima, koji će donijeti konačnu odluku o njegovoj sudbini, kazao kako nikad nije naredio ni jedan zločin, uključujući onaj u Ahmićima, te je učinio sve što je bilo u njegovoj moći da spriječi svaki zločin.

- Tužitelj je jednom prilikom rekao u ovoj sudnici da mrtvi zaslužuju istinu. To je točno, mrtvi zaslužuju istinu. Ali, i živi zaslužuju istinu, jednako kao i pravdu. Duboko vjerujem da će vaša odluka ostvariti i istinu i pravdu - rekao je Blaškić.

Blaškić je kazao kako je, u dobi od samo 32 godine i s iskustvom uprav-

janja jedinicom ne većom od 120 ljudi, prihvatio poziv općine Kiseljak da preuzme zapovijedanje cijelom zonom i obranu od srpskih snaga zajednice u kojoj su mu živjeli roditelji, te miješano muslimansko i hrvatsko stanovništvo. Blaškić je rekao kako nakon zločina u Ahmićima nije podnio ostavku jer je hrvatsko stanovništvo tada bilo u potpunom okruženju, u bezizlaznoj situaciji, iako je sada svjestan da u tom slučaju možda nikad ne bi bio optužen.

Bivši zapovjednik Operativne zone Središnje Bosne general Tihomir Blaškić izrazio je na kraju svoga suđenja žaljenje zbog svih žrtava rata u srednjoj Bosni te poručio sucima da mu je savjest potpuno mima, jer svim srcem vjeruje da je učinio sve da spriječi zločine, a da se o počinjenima provede istraga.

Osmogodišnji proces

- Izražavam žaljenje zbog svih žrtava ovoga rata, pogotovu muslimansko-bošnjačkih žrtava, koje su stradale od pojedinaca i grupa pripadnika HVO-a - rekao je Blaškić žalbenom vijeću Haaškog suda, obraćajući mu se, na kraju gotovo osmogodišnjeg sudskog postupka, najduljega u jedanaestogodišnjoj povijesti Haaškog suda.

- Želio bih da vam mogu objasniti kako je teško bilo za moju obitelj i mene kad sam bio osuđen za zločine koje nisam ni naredio ni počinio - rekao je u petnaestominutnom obraćanju. Posljednje obraćanje Sudu Tihomira Blaškića njegova supruga Ratka Blaškić pratila je sa sudske galerije tiho plačući. (Večernji list 18.12.)

Tužitelj brani prvostupanjsku presudu: Blaškić ničim nije teretio Kordića

HAAG, 17. prosinca - U srijedu, posljednjega dana žalbenog postupka u predmetu Blaškić, tužitelji i obrana suprotstavili su argumente o utemeljenosti žalbe koju je podnijela obrana.

Tužiteljstvo je poručilo da je u slučaju bivšeg zapovjednika Operativne zone Tihomira Blaškića dokazana njegova diskriminatorna namjera za progon muslimanskog stanovništva, te da je s tim ciljem izdao zapovijed o sustavnom, koordiniranom napadu na sela srednje Bosne 16. travnja 1993.

Obrana je to odbacila tvrdeći kako su borbe u nekim selima počele i po tri-četiri dana kasnije, a da su se u jednom slučaju vodili višednevni pregovori prije nego što su izbili sukobi. »Gdje je tu veliki plan simultanog napada na dvadeset sela u srednjoj Bosni - to je fikcija«, parirao je Blaškićev odvjetnik Russell Hayman.

Tužitelj Norman Farell izjavio je da novi dokazi obrane ne dovode u pitanje zaključak presude kako je Blaškić u ključnom razdoblju u proljeće 1993. imao punu kontrolu nad snagama HVO-a, među kojima i nad vojnom policijom i specijalnom jedinicom »Vitezovi« koje su počinile zločine.

Blaškićevu odgovornost za zločine tužitelj je dokazivao time što se bivši zapovjednik Operativne zone središnje Bosne u vojnim operacijama služio jedinicama za koje je znao da su sklone kriminalnom ponašanju, preuzimajući tako na sebe sve rizike. Istaknuo je i kako su svjedočenja na suđenju pokazala da je Blaškić imao neupitne ovlasti za discipliniranje svih vojnika.

Tužiteljstvo je pokušalo diskreditirati nove dokaze obrane tvrdeći da je njihova vjerodostojnost upitna zato što dio dolazi iz obavještajnih izvora, te su nepotpisani ili im se ne zna podrijetlo.

Tužitelji su dijelom prihvatili mogućnost postojanja dvostruke zapovjedne linije, ali su i poručili da to što je Kordić nadzirao snage u srednjoj Bosni ne znači da Blaškić nije.

Dokazi pokazuju kako je u danima kad su počinjeni zločini postojala stal-

na komunikacija između Blaškića i Kordića, rekao je Farell napominjući da je evidentirano njihovih šesnaest razgovora u vrijeme i nakon zločina u Ahmićima.

Kao argument tvrdnji da su Kordić i Blaškić stajali zajedno iza zločina tužiteljstvo izvlači i činjenicu da Blaškić u svom svjedočenju na Haaškom sudu nije ničim teretio Kordića.

Farell je, odgovarajući na optužbe obrane da je tužiteljstvo zatajilo oslobođajuće dokaze unatoč statutarnoj obvezi da ih preda obrani, priznao kako se to dogodilo u tri slučaja, te pozvao suce da zato kazne Ured tužiteljstva.

Blaškićev američki odvjetnik uzvratilo je na to kako je jedini lijek za takvo kršenje odbacivanje presude, koja je kompromitirana uskraćivanjem ključnih dokaza. (Hina, 18.12.)

Preporučujemo Vam:

PETER DONKO & ASSOCIATES, OPTOMETRIST

EYE EXAMINATIONS
DESIGNER GLASSES & CONTACTS
LASER VISION CONSULTATION
NEW PATIENTS & WALK-INS WELCOME
OPEN EVENINGS & SATURDAYS

E
YE
HEALTH
IS IMPORTANT

Located in the Medical Centre, Woodbine Mall
500 Rexdale Bl., Tel (416) 674 1165

KROZ IVANEČKA BRDA

Ne treba više od desetak minuta hoda da bismo od ivanečkog autobusnog kolodvora kroz Zeleni dol stigli do niza jezera stisnutih između obližnjih brda. Odras pitome šume nestašno treperi površinom vode. U daljini se bijeli kapela Svetog Duha, a malo dalje plavičasti vrh Ivančice poput igle prodire u nebo.

Labudi i divlje patke dostojanstveno sijeku vodu radoznalo promatrajući brojne šetače. Tu je lijepo uređeno dječje igralište, uza nj teren za boćanje, cvjetni aranžmani na prastarim panjevima i ugodne šumske staze prikladne za duge šetnje.

Brdo Dubovec i kapela Svetog Duha Foto: Ž. Remar

Dva do tri kilometra dalje, neposredno ispod kapele Svetog Duha, do sredine prošlog stoljeća nalazila se desetak metara visoka stijena Vražja pećina. U narodu je sačuvana legenda da je Vrag ovdje pokušao kamenjem pregraditi korito potoka Bistrice i tako hodočasnici zapriječiti put. Vražju pećinu su tvorila tri povezana kamena bloka promjera oko četiri metra, a najviši je imao oblik velikog sjedala. Mještani Prigorca i okolnih naselja govore da se vrag na njemu odmarao nakon napornog dana. Onaj tko je donio odluku da se stijena minira i pokuša iskoristiti kao građevinski materijal učinio je nepopravljivu štetu ovome kraju.

Vražja pećina je bila neobično privlačan geomorfološki objekt koji su izletnici rado posjećivali. Danas bi to zasigurno bio zaštićeni spomenik prirode. Stijenu je svojevremeno obišao i profesor Stjepan Vuković, te zaključio da je ovdje nekada postojalo staro pogansko svetište. Ne treba smetnuti s uma niti važnost Vražje pećine za izučavanje postanka ovih krajeva. Istraživači su utvrdili da se radi o kamenu iz stotinjak milijuna godina udaljenog geološkog razdoblja jure, koje je na Ivančici ostavilo vrlo malo tragova i zbog toga je svaki od njih dragocjen.

Zahvaljujući sačuvanim starim fotografijama znamo kako je Vražja pećina izgledala. Na snimku E. Kušena iz 1957. godine, načinjenom sa stijena Legišićina, vidi se visok sivi kameni stup, a na onom koji je V. Pinter snimio s puta Prigorec - Vitešinec pećina ima oblik ljudske glave. Obje slike su objavljene u Ivanečkom kalendaru za 1975. godinu.

Na šiljatom vrhu brda Dubovca nalazi se kapela Svetog Duha. Prvi puta se spominje u jednoj kanonskoj vizitaciji 1649. godine kao "Sanctus Spiritus in Monte Dubovecz situ". Prema sačuvanoj legendi trebala je biti izgrađena na susjednoj Babinoj gorici, ali su jedne noći ptice, iz samo njima znanog razloga, sliku s prikazom Svetog Duha postavile na vrh Dubovca i tako upozorile graditelje da moraju promijeniti planove. Pretpostavlja se da je kapela građena krajem 14. stoljeća. Bila je opremljena vrijednim ranobaroknim inventarom koji je većim dijelom oštećen tijekom Drugog svjetskog rata. U njoj se svake nedjelje za mještane Prigorca, Ivanečke Seleznice i okolnih naselja služi sveta misa. Oko kapele se prostire njegovani travnjak, a niže njega, čvrsto priprijeti uz strme padine brda, redaju se humci mjesnog groblja. U romanu "Urota Zrinsko-Frankopanska" Eugen Kumičić piše daje kod Svetog Duha, opijen ljepotom krajolika, mladi grof Petar Zrinski pred svojom zaručnicom uskliknuo: "Katarino, kako je lijepa naša Hrvatska!"

Nekoliko stoljeća poslije pogled sa Svetog Duha na ivanečki kraj nadah-

nuo je i Pavicu Hrazdica da napiše stihove nezaboravne pjesme "Poleg jedne velke gore". Nakon što ih je drugi poznati Ivančanin, Rudolf Rajter, uglazbio, pjesma je postala svojevrsna himna ovoga kraja.

Nasuprot Svetom Duhu, u zagrljaju Velikog Roka i Konja, drijema Tamni dol. Toliko se duboko uvukao u masiv Ivančice da ga sunce cijelog može obasjati samo ljeti. I tada nakratko, tek oko podneva. Jedini je sigurni put u dubinu ove tajnovite gudure onaj iz smjera Prigorca. Staza prolazi kroz prozračnu bukovu šumu prepunu velikih stijena. Vitka stabla čvrsto su se ukopala uz sive kamene gromade. U grčevitoj borbi za škrtu zemlju njihovo je korijenje oblikovalo pletere pred čijom ljepotom čovjek zapanjen zastaje.

Kada se s okolnih grebena odvali novi komad stijene i sunovrati niz strmu padinu, prigušena tutnjava dopire do Prigorca. Nekada su ljudi sa strahom osluškivali taj zvuk, vjerujući da to vrag napušta svoju skrivenu špilju i silazi kroz Tamni dol.

Sat hoda dalje je potok Šumi. Ovdje se dužinom njegovane livade nestašna gorska voda provlači brojnim meandrima, preskače nizove kaskada i bukove, a potom bučno pada u dubinu tvoreći nekoliko lijepih slapova. Njezin glasni žubor provlači se okolnom šumom.

Od pogleda znatiželjnika dolinu potoka Šumi ljubomorno zaklanjaju visovi Ivančice. U njihovom podnožju izvire vrlo dobra polumineralna voda koja se, obogaćena ugljičnim dioksidom, puni u boce i šalje na tržište pod nazivom "Vindikta". Već dvadesetak tisuća godina iz nje se u prirodnom okolišu polako taloži šupljikava sedra gradeći valovitu terasu. Manje je poznato da na Ivančici ima još nekoliko takvih potoka "sedrotvoraca". Njihovi izvori su u šumovitim klancima na visini od 400 do 600 metara.

Staza od Ivanca do Prigorca nedavno je označena. U dolinu potoka Šumi lako se dolazi širokom šumskom cestom pokraj izvora Beli zdenci. Pješačenje ovim putem, uz obilazak kapele Svetog Duha, traje otprilike tri sata. Kao odmorišta mogu poslužiti ugostiteljski objekti "Bis" na ivanečkim jezerima, "Crkvenjak" ispod Svetog Duha i "Ivančica" u Prigoreu.

(Hrvatski planinar, 6. 2003.)

Mali buk, skriven u šumi

Foto: Ž. Remar

Pavica Hrazdica:

Poleg jedne velke gore

Poleg jedne velke gore,
kada pređeš mnoge gore,
tam buš videl nekaj bele,
to su naše Ivanečke sele.

Gda buš išel malo dalje,
tam buš videl lepe kraje.
Tu su ljudi dobre čudi,
z vinčekom te saki rad ponudi.

Se vu cvetju i vu sreči,
srce ti bu moglo reči:
"Oj, Zagorje, moje blago,
sakom sinu hrvatskom si drago".

August Šenoa:

Ni riječi više! Već ste dosta
Nagraktale se, crne vrane!
Dogrdila nam vika prosta
I kleveta vam na sve strane;
Uzavrla je naša krv,
Uskipila je nama žuč,
Gdje potajice ruje crv,
Gdje himba gasi našu luč,
Gdje zlobnik svuda baca blata,
Amanet ružeć' nas Hrvata.

Kad cijelim svijetom išla tužba
Na ljudoždere, na barbare;
Hrvata kada pogna služba
Da, vojnik, svuda pali, tare;
Kad slijedeć' tuđeg bubnja grom,
U dalek ponije glavu kraj,
I dok je njegov kukô dom
On tuđem domu donije vaj;
Kad svijet nas kleo, nam se smijô:
Ej! jel'te, to je Hrvat bio?

Kad nemilomu nalik paši
Po ropskih leđih našeg puka
Stupahu bijesni velikaši,
A bič im tresla ljuta ruka;
Kad seljanin naš bio glup,
Kad seljanin naš bio rob,
Kad u srce kô nož mu tup
Sve rivala se huda kob,
Kad svaki bijes ga derô, bio:
Ej! jel'te, to je Hrvat bio?

I kad tu zemlju pustu, gluhu
Raskrojiše na male peće,
Da kô po Isusovu ruhu
Tudinac po njoj kocke meće;
Kad Franak, Turčin, Mlečanin,
Rastrovaše nam svaki tren;
Kad Hrvatske nam majke sin
I svakog bijesa bio plijen;
Kad nitko nas ni pisnut smio:
Ej! jel'te, to je Hrvat bio?

Da, Hrvat - svakom strancu sluga,
Da, Hrvat - tudoj ruci cijepac,
Da, bijedan prosjak, vrijedan ruga,
I glupak, gluhak, podlak, slijepac,
Grdoba ljudska za taj svijet,
U ljudskom kolu mrtav panj,
Na tudoj njivi samo smet,
Ni vrijedan, da se pita za nj,
Da, trak ga sunca božjeg grijô:
Ej! jel'te, to je Hrvat bio?

Al' sad, gdje grobna kora puče,
Gdje zvijezda nam vrh čela zasja,
Pomladeno gdje srce tuče
Žestinom punog gromoglasja,
Gdje iza bijede, muke, zla,
Povratio se vid i sluh,
Gdje žarom drktnu duša sva,

AUGUST ŠENOA, pjesnik, pripovjedač, feljtonist, središnja ličnost hrvatske književnosti 19. st. rodio se u Zagrebu 1838. godine, a godine 1881. završio kratak, ali plodan život. Bio je službenik gradskog magistrata, a poslije svakodnevnog posla radio je na svojim književnim djelima. Napisao je veći broj lirskih i epskih pjesama, pripovijetki, romana itd. Tvorac je prvog hrvatskog romana "Zlatarevo zlato". Tema za svoja djela najčešće je uzimao iz hrvatske prošlosti, ali i iz suvremenog života. Najpoznatije povjesnice, pjesme o legendama iz hrvatske povijesti su mu: Propast venecije, Dolazak Hrvata, Smrt Petra Svačića, Mile Gojslavica, a romani "Zlatarevo zlato, Čuvaj se senjske ruke, Seljačka buna, Diogenes itd.

Ivan Gundulić, rođen 1589., a umro 1638. godine, hrvatski pjesnik i dramski pisac iz Dubrovnika. Odrekao se svojih mladenačkih djela kao "poroda od tmine" te su pretežno sačuvane njegove drame i epovi. Najznačajnija su njegova djela religiozni spjev "Suze sina razmetnoga", ep "Osman" i pastirska igra "Dubravka" iz koje vam danas donosimo najpoznatiji dio. Ove riječi su uzete kao simbol grada Dubrovnika. Dubrovčani su mu podigli spomenik 1893. godine u samom centru Dubrovnika, na istoimenom trgu, ali Dubrovčani zovu taj prostor Pjaca Zelena.

KLEVETNIKOM HRVATSKE

Slobode gdje nas dirnu duh, -
Sad grakću crnih vrana jata:
Ta nema, nema već Hrvata.

Iz mrtvoga se prenuv kala
Međ' ljudi i mi sad smo ljudi,
I naša svijest nas spasit' znala,
Izmamit' ploda našoj grudi,
Duhova skupit' dičan broj,
Razgalit' neba jasni svod;
To naše sjeme, naš je znoj
Po božjem pravu naš je plod;
Al' crnih vrana grakću jata:
Ne! Ne ima žetve za Hrvata.

I sjetismo se, što je slava,
I sjetismo se stare knjige,
I sjetismo se našeg prava,
Poštene to nam jarnu brige;
Uz druga prista vjeran drug,
Sve, sve si stvorio Hrvat sam.
Orača bijednog skromni plug
Sagradio je znanja hram;
Al' crnih vrana grakću jata:
Ta gdje je šaka ta Hrvata?

Ej dodite, vi mudrovani,
Naoštrite si silnu pamet
I traž'te, od čeg' li smo tkani,
I čije krvi nam je zamet.
Šta znate? Sladak nam je kruh
I vrela kap i topla peć;
Utovit zna se tuđi puh,
I lijep se novac daje steć',
To sve će naći vrana jata;
Al' nigdje, nigdje baš Hrvata.

Nu pitajte nam zelen-gore,
Protrijebite nam naša sela,
Poglednite uz sinje more,
I ovaj narod kršna tijela.
Pa pitaj narod: što si baš?
I reći će ti bistra svijest:
Ja Hrvat, a to kraj je naš,
Tu naše srce, tu nam pest,
Što nemilice svakog hvata,
Koj' ne zna, ima l' gdje Hrvata.

Maleni jesmo, istina je,
Al' pitaj redom prošle vijeke,
Sve pitaj ove zemlje kraje,
I prolivene krvi rijeke,
I svako će ti glasno reć'
Taj lijepi kraj, to sveto tlo
Po pravu znao Hrvat steć',
Što ima, i zavrijedio;
Po sabliji, duhu baština ta
Svojinom pravom jest Hrvata.

Šta tražite? Da zavrgnemo
Svoj rodni kraj, što svak ga ljubi?
Da naše ime bude nijemo,

A tuđe da se svuda trubi?
Da potratimo djeda znoj,
Da slomimo si štit nam drag?
Da izbrišemo spomen svoj?
Hrvat da je Hrvat vrag?
Da ono, što je svijetu sveto,
Nam bude crno i prokletô?

Ne! Borci jesmo čovječanstva,
Sloboda duha nam je geslo;
Branikom bjesmo od tiranstva,
Sa duše nam se igo streslo;
Nek' žive svatko, gdje je živ,
Nek' svaki slijedi pravde smjer,
I nitko nikom ne bud' kriv,
I brat da nije bratu zvijer:
Da ljudi, što ih zemlja broji,
Slobode sinci, budu svoji.

Slovinstva jesmo drevna grana,
Zelena jošte, Bogu hvala!
U slavskom nizu od đerdana
Kô dragulj naša slava sjala;
Slovinke majke junak sin
Hrvatom će se Hrvat zvati,
Ni Josip niti Benjamin,
Jer ravan nek' je bratu brat:
Pa znat će crnih vrana jata,
Da jošte žive rod Hrvata.

(Vijenac 1878.)

Ivan Gundulić:

HIMNA SLOBODI

O lijepa, o draga, o slatka slobodo,
dar, u kom sva blaga višnji nam Bog je d'o
uzroče istini od naše sve slave,
uresu jedini od ove Dubrave!
Sva srebra, sva zlata, svi ljudski životi
ne mogu bit plata tvoj čistoj ljepoti.

Dubrava ova slavna svudi
opet zelen svu j' primila,
opeta se razgojila
u pokoju, ki svak žudi.

Bez oblaka u vedrini
vrhu nje se nebo kaže,
tihi vjetric u njoj draže
zorne hladke čuti čini.

Skladni puci, mirna sela,
travna polja, doba ugodna,
pune njive, dubja plodna,
rojne čele, stada cijela.

Tim pospješno moji mili,
ki resite ove strane,
u slobodi slatkoj stane
čim ste u miru obljubili,

U jedinstvu, u ljubavi
neka draži dan izlazi,
ovdi našim skladnim glasi
sloboda se draga slavi.

O lijepa, o draga, o slatka slobodo,
dar, u kom sva blaga višnji nam Bog je d'o
uzroče istini od naše sve slave,
uresu jedini od ove dubrave!
Sva srebra, sva zlata, svi ljudski životi
ne mogu bit plata tvoj čistoj ljepoti.

(Iz Dubravke)

Suđenje o Vukovaru

MIROLJUB VUJOVIĆ OPTUŽEN ZA ZAPOVJEDNU ODGOVORNOST

VUKOVAR - Tzv. komandant teritorijalne obrane Vukovara 1991. godine Miroljub Vujović najvjerojatnije je prvooptuženi na zajedničkoj optužnici za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika na Ovčari, a koju je prošlog četvrtka podiglo Specijalno tužiteljstvo za ratne zločine u Beogradu. Imena osmorice optuženih nisu objavljena, no logički se nameće zaključak kako se među prvima na optužnici svakako nalaze spomenuti Vujović i Stanko Vujanović, zamjenik komandanta teritorijalne obrane Vukovara 1991. Ova dvojica Vukovaraca, koji od mirne reintegracije žive u Srbiji, uhićena su još početkom travnja ove godine u akciji "Sablija", zajedno s još 21 osumnjičenom osobom. Tada je srbijanski MUP objelodanio da su zbog sumnje za počinjeni zločin na Ovčari uhićeni neki ljudi te da su za taj zločin odgovorni komandanti lokalne teritorijalne obrane.

Preslagivač deka i ekzekutor

Kako se ovih dana doznaje iz srbijanskih medija, istraga je vođena protiv još sedam osoba, među kojima su i Jovica Perić, Predrag Dragović, Mirko Vojinović, Ivica Husnik te Predrag Banović, koji nije optužen. Vujović i Vujanović se prema tim informacijama terete za zapovjednu odgovornost, a ostala šestorica za organiziranje i ekzekuciju zarobljenika. I izmijenjena te dopunjena optužnica Haaškog tribunala protiv Mileta Mrkšića od prošle godine, uz "vukovarsku trojku" spominje i ovu dvojicu, optužujući ih da su pod neposrednom operativnom kontrolom imali srpske snage odgovorne za zlostavljanje i ubijanje nesrba odvedenih iz vukovarske bolnice.

Pokušava li ova beogradska optužnica protiv lokalnih Srba iz Vukovara tek pomoći traženju olakotnih okolnosti, amnestiranju i relativiziranju krivnje Šljivančanina, Radića i Mrkšića ili će doista raskrinkati krivce, vidjet će se

VUKOVARSKI SRBI NA BEOGRADSKOJ OPTUŽNICI ZA OVČARU

Vojska i teritorijalci bili su jedino u zločinu složni

VUKOVAR - Tužilaštvo za ratne zločine u Beogradu prošlog je četvrtaka podignulo optužnicu za slučaj "Ovčara", a koja tereti osam, do sada iz službenih krugova neimenovanih osoba, da su na ovom poljoprivrednom dobru pokraj Vukovara počinili ratni zločin 20. i 21. studenoga 1991. godine protiv više od 250 ratnih zarobljenika. Iako imena optuženika nisu objavljena, na optužnici se, prateći događaje u Srbiji i izjave njihovih dužnosnika, počevši od travnja ove godine svakako moraju nalaziti Miroljub Vujanović, zapovjednik tzv. teritorijalne obrane u Vukovaru '91 i njegov zamjenik Stanko Vujanović, dvojica lokalnih vukovarskih Srba koji su prije samog početka mirne reintegracije pobjegli iz Vukovara i sklonili se u Srbiju. Kako ovih dana donose neki srbijanski mediji, na optužnici se osim Vujovića i Vujanovića optuženih za zapovjednu odgovornost za ratni zločin na Ovčari spominju i šestorica koje optužnica tereti za ekzekucije zarobljenika. Svi su uhićeni u Srbiji i nalaze se u pritvoru.

Odstupnica za Šljivančanina?

Iako se još do nedavno gotovo sva odgovornost za Ovčaru vezivala uz imena "vukovarske trojke" tj. oficira tadašnje JNA - Mileta Mrkšića, Veselina Šljivančanina i Miroslava Radića, naknadno uključivši i gradonačelnika Vukovara '91 Slavka Dokmanovića, prošlogodišnja izmijenjena i dopunjena haška optužnica protiv Mileta Mrkšića spominje i zapovjednu odgovornost Vujovića i Vujanovića, prenoseći tako prvi put izravnu odgovornost s tadašnje JNA na srpske snage u Vukovaru.

Brojna dosadašnja svjedočenja i prikupljeni dokazi govore da je upravo "vukovarska trojka", pogotovo Šljivančanin bio glavni organizator i naredbo-

Hrvati morali nositi bijelu traku oko nadlaktice

VUKOVAR, 18. prosinca - Pred vijećem županijskog suda u Vukovaru, kojemu je predsjedao Ante Zeljko, u četvrtak je nastavljena glavna rasprava u sudskom postupku koji se vodi protiv 18 osoba, optuženih da su tijekom listopada, studenog i prosinca 1991. u Lovasu, u hrvatskom Podunavlju, počinile genocid i ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Sudu je jedino dostupan osamnaestooptuženi Ilija Vorkapić (1947.) dok se ostalim osobama sudi u odsutnosti.

Svjedok Jelena Luketić iz Rijeke izjavila je kako poznaje osobe s optužnice koje su iz Lovasa, a među kojima se nalazi i prvooptuženi Ljuban Devetak. U mjestu ih je vidala u vojnim odorama, a po njezinu mišljenju u vrijeme okupacije Lovasa "glavni u selu bio je Ljuban Devetak", kojega su svi zvali "vojvoda". Svjedokinja Jelena Luketić u Lovasu je živjela 40 godina.

"Svi mi Hrvati u Lovasu morali smo oko nadlaktice nositi bijelu traku, a na ogradama izvijesiti ručnike da bi se znalo koja je hrvatska, a koja srpska kuća", rekla je. Tijekom napada na Lovas u jesen 1991. njoj nepoznate osobe došle su i odvele iz kuće njezina supruga i dvojicu sinova. "Tijela moga supruga i dvojice sinova kasnije su pronađena, a ja ni dan-danas ne znam tko ih je ubio", izjavila je Jelena Luketić, dodajući kako je iz Lovasa izašla na Badnjak 1991. s

UZ BEOGRADSKU OPTUŽNICU ZA ZLOČIN NA OVČARI:

tijekom sudskog procesa koji će uslijediti.

Potpuni anonimus koji je prije rata u skladištu Vuteksa preslagivao deke, Vujović je postavši tzv. komandant teritorijalne obrane grada 1991. godine, i to pod vrlo sumnjivim i nikad razjašnjenim okolnostima, dobio status srpskog heroja. I dandanas ga krugovi vukovarskih radikalnih Srba smatraju legendom te ne žele čuti da on ima ikakve veze s Ovčarom te da je osoba koja je tek ratničkim divljanjima stekla "ugled", status, moć i bogatstvo. Međutim, od onih manje radikalnih, spremnih na prisjećanje, mogu se doznati sočni detalji o Vujovićevim aktivnostima po Vukovaru tijekom vlasti tzv. krajine.

Pištolj potegao i na Kleina

Nakon pada grada dobio je mjesto načelnika štaba za vojna pitanja u tadašnjem ministarstvu obrane u tzv. SAO istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema, a nakon akcija Bljesak i Oluja ponovno mu je aktivirana funkcija komandanta TO Vukovar. Tada je na vukovarskom vodotomju postavio promatračnicu, a noću bi dizao ljude iz kreveta, uključujući invalide i retardirane s naredbom za okupljanje na stadionu, držeći govore o potrebi obrane Vukovara. Tako je formirao i odred pod nazivom "Sove". Panti se i kada je na sastanku s prijelaznim upraviteljem Jacquesom-Paulom Kleinom, iznerviran potegao pištolj na Kleina, ali je pucao u zrak, i kako ga je potom zajedno s njegovim klanom razbijala iz vukovarskog ozloglašenog naselja "Petrova gora" jurila krajinska policija ne bi li ih pohvatala i spriječila daljnja divljanja.

Iako je prije bijega u Srbiju sa suprugom hrvatske nacionalnosti raspredao svu imovinu u Vukovaru, u gradu je još uvijek prisutan kriminalnim vezama s vukovarskim podzemljem. (Glas Slavonije 5.12.)

U zločinu - zajedno

Iako postoje i mnoga svjedočenja o tome da su tadašnja JNA i vukovarski teritorijalci, zajedno s paravojnim dobrovoljačkim skupinama bili u stalnom konfliktu, a koji je kao posljedicu imao totalnu konfuziju na terenu, bezvlašće i anarhiju, glede zločina su obje ove, uvijek rečeno, strane bile u dosluhu i slozi. Tako je, između ostalog, na suđenju Slobodanu Miloševiću, zaštićeni svjedok optužbe C-006 naveo kako je vidio Šljivančanina ispred hangara na Ovčari 20. studenoga '91, ali i kako su, prema njegovom mišljenju, u tom hangaru komandu imali zapovjednici lokalne TO Miroljub Vujović i Stanko Vujanović. Ispričao je i kako je ranije tog dana bio prisutan oštroj raspravi Vujovića i Vujanovića sa Šljivančaninom i drugim oficirima tadašnje JNA.

I druga svjedočenja, pogotovo srbijanskih novinara koji su imali pristup Vukovaru nakon pada govore o definitivnoj sprezi vojske, teritorijalaca i paravojnih formacija, tako da svi današnji pokušaji izvlačenja glavnih sudionika iz ovog ogavnog zločina samo još više potvrđuju da u njemu nitko nije ostao neokrvavljenih ruku. (Glas Slavonije 9.12.)

većom skupinom ljudi.

Svjedok Mirko Rudić iz Vukovara, koji je ujedno i brat trećeoptuženoga Milenka Rudića (1956.), rekao je kako "ne zna tko je bio glavni u Lovasu, niti je vidio da je netko tučen, zlostavljan ili ubijen". U vrijeme okupacije Lovasa bio je vozač u Poljoprivrednoj zadrugi u tome mjestu, a po potrebi, kako je rekao, vozio je prvooptuženoga Ljubana Devetaka na razne sastanke u Ilok i Vukovar.

Nakon saslušanja svjedoka Mirka Rudića, glavna rasprava je prekinuta i odgođena za 12. siječnja 2004., kada bi trebalo svjedočiti četvero svjedoka, među kojima se nalazi i predsjednik Samostalne demokratske srpske stranke dr. Vojslav Stanimirović. Tijekom srpske agresije i okupacije Lovasa poginulo je 69 osoba, od kojih su 24 poginule u minskom polju. Prema navodima iz optužnice, prvooptuženi Ljuban Devetak odvojio je 18. listopada 1991. osamdesetak Hrvata iz Lovasa koji su zatim prisilno odvedeni do minskog polja na ulazu u mjesto, te natjerani da držeći se za ruke prođu kroz minsko polje. Na tome mjestu poginule su 24 osobe, a 15 ih je ranjeno. U Lovasu je zapaljeno pedesetak hrvatskih kuća, a zapaljena je i srušena i katolička crkva. (Hina)

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Eto nam opet tog dragog i uvijek radosnog, blagdana, Božića. Bilo da smo sjetni, tužni, nesretni taj nam dan donosi novu nadu, novu vjeru i nadasve mir. Mir u naše tijekom godine izudarane, izranjavane i usplahirene

duše, u naša tijekom godine ispražnjena i uznemirena srca, mir u naša umorna, nesigurna i iscrpljena tijela.

Čini mi se da kod nas nikad nije bilo toliko sjaja, svjetlosti, blještavila, stotine, tisuće lampica svijetle oko kuća, prozora, vrata, ograda, drveća. Kao da nam nije dovoljan "samo jedan lumin", jedna lojanica koja je nekada značila poziv prolazniku putniku, prijatelju da na navrti kroz otključana vrata na taj blagdan i na dobrodošlicu domaćina.

Da li danas ove tisuće lampica znače poziv ili nešto drugo? Da li su one samo posljedica komercijalizacije svega pa i Božića? Da li je to znak moći i bogatstva? Ili je to možda želja za svjetlošću nakon životarenja u otužnoj tami svakodnevice. Božić je kako netko reče misterij života, povezanosti ljudskih bića, blagdan prijateljstva, ljubavi. Božić je i naš, ne samo njihov.

Možda je zato i ove godine vladala još veća potrošačka groznica nego prijašnjih. Hrvati su ovog Božića pretekli i sve jake europske zemlje po potrošnji. Dok je u Europi zabilježena potrošnja po obitelji cca 5.000 kuna, kod nas je 6.000 kuna. Službeni proračuni tvrde da smo spiskali 5 milijardi kuna ovih proteklih blagdanskih dana. Samo na poruke je potrošeno 9 milijuna kuna! (U domovini još uvijek vlada prava mobitelmania. I stvarno ćete lakše pronaći Hrvata bez kruha, nego bez mobitela. Zvone po ulicama, u tramvajima, autobusima, trgovinama, kazalištima, ali i u crkvama, i na sprovodima. Hrvati i u WC-ima telefoniraju).

Božić je i vrijeme darivanja.

A mi smo (mislim na sve Hrvate) ove godine za Božić dobili jedan specijalan dar - novu Vladu. Pa iako se poklonjenom konju ne gleda u zube ipak ćemo ovom poklonu malo skinuti celofan.

Iako nam je sada umjesto 20 poklonjeno 14 ministarstava na čelu kojih su nove jake snage hrvatske politike. Neki su toliko sposobni da će sa dosadašnjim jedan do dva resora dobiti još po jedan ili dva.

Primjerice, dr. Hebrang će uz Zdravstvo dobiti i Socijalu. Valjda zato što nam je socijala tako i tako godinama bolesna. Poboľjevaju nam i Unutarnji poslovi pa će MUP preuzeti još jedan liječnik i to kirurg, valjda zato što u MUP-u štošta treba rezuckati, pa i amputirati, pa je dr. Sanader mislio, bolje gospon doktor, nego gospon učitelj (dosadašnji profesor Šime Lučin). Osim toga dr. Sanader je doktorirao na Filozofskom fakultetu u Innsbrucku, u Austriji, vrativši se u domovinu bio je intendat u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu, pa kad on može biti premijer zašto onda primjerice ne bi jedan forenzičar vodio znanost, obrazovanje i šport, čemu se mnogi u domovini čude.

A razloga za čuđenje ima i bez toga dovoljno.

Eto, sad više neće postojati institucija zamjenika ministra, ali će sada postojati državni tajnici, pa ako ste pomislili da će se broj smanjiti, prevarili ste se. Premijer je i obćeo da neće biti otpuštanja, pa se pitam gdje je sad tu ušteda. Glomazna administracija će i dalje ostati glomazna, samo će se ime primijeniti. Ministri su i do sad cvilili da premalo zarađuju - znači na njima se ne može ušparati.

Bilo kako bilo, "Dream team" je sastavljen. Prve sjednice se očekuju 5. siječnja.

Za to vrijeme je aktivan i stari "slavonski vuk", da ne kažem ponovno, lukava lija, Vladimir Šeks za početak je promijenio retoriku, shvativši da ono što je mogao nekada raditi više ne može, pa je i on kao i premijer srezao svoju bahatost i podrugljivost najavljujući raskid sa starim načinom rada i ponašanja i "novu političku odnosno parlamentarnu eru u zemlji u kojoj Sabor više neće biti ni "mehanička glasaonica ni Klub s malo učinkovitosti" već bi trebao preuzeti vodeću ulogu u "obnovi demokratske stabilnosti društva". I vjerovali ili ne Šeks je naglasio da građani žele "odgovorne, samostalne i svjesne narodne zastupnike"; "konsenzus postaje sve važniji pojam u domaćem političkom životu... a u Hrvatsku se mora vratiti politički mir." (Prema smo mi naučili na lijepe i milozvučne riječi, na neizvršena obećanja, oni su naučili, valjda "da praštanja neće biti").

Jedan od dokaza koji potvrđuje Šeksove riječi jest i imenovanje podpredsjednika Sabora među kojima su i Mate Arlović, ali i najnapadanija političarka posljednjih godina na koju se sručilo puno više od "madraca", profesorica Vesna Pusić.

Jedan od podpredsjednika je poput Šeksa vječiti Luka Bebić, kojemu je ovo već peti mandat. Umjesto da samo nešto kažem, evo što ovaj partizanski sin kaže sam za sebe (namjerno sam spomenula ovo partizanski sin jer mnogi još uvijek tvrdoglavo misle da su samo u Račanovoj stranci patrizan-

ski sinovi: "Mnogi su me pitali kako mi je to uspjelo saznati, naravno da nije slučajno. Ne mislim da posjedujem neku posebnu sposobnost ali pokušavam očitovati vrijeme, prostor i sagledati političku budućnost.... pritom sam se oslobađao i nekih svojih životnih predrasuda i zabluda... Uvijek sam se prilagođavao novoj političkoj stvarnosti".

Eto, tako se ostaje čovjek za sva vremena, a to je već puno puta spomenuta ona "istočnjačka" - ne talasaj!

A za to vrijeme novi, friški omi saborski zastupnici upoznaju svoja nova radna mjesta. Na raspolaganju su im brojni namještenici Sabora koji ih vode oko naokolo objašnjavajući im poput turističkih vodiča unutrašnjost Sabora od ulaznih vrata sve do sanitarnog čvora. Možda im je trebalo tiskati priručnik radi lakšeg i bržeg snalaženja. Još koliko čujem gore spomenuti Luka Bebić, kao šef Kluba zastupnika HDZ-a tvrdi da ni jedan zastupnik njegove stranke neće smjeti izostati iz Sabornice. A što, ako se jedan izgubi. Luka Bebić tvrdi da on ne želi biti bič, kako napominje u Engleskoj zovu šefa parlamenarnog kluba, ali njegovi zastupnici "koje narod nije birao da hodaju okolo, morat će biti u Saboru." Aha.

Sad mi je jasno zašto je Ivica Račan na svoju listu stavio i našu CroCop zvijezdu Mirka Filipovića. Uz to što je obrazovan i elokventan, u punoj je fizičkoj kondiciji. Onako jak, zdrav i nabilan (uz njega Ivica i Mato Arlović djeluju kao džokeji) ulijeva strahopoštovanje. Pa neka se SDP-ovci usude i dalje "muvati" po hodnicima.

Nova godina je na pragu. Od srca vam želim sve najbolje - to je jedino što vam mogu pokloniti.

Marina

Najnovije.....

ŠEŠELJEVI RADIKALI NAJJAČA STRANKA U BUDUĆEM SRBIJANSKOM PARLAMENTU

29. prosinca - Prema prvim procjenama izbornih rezultata parlamentarnih izbora u Srbiji, šest stranaka će sigurno ući u parlament. Nakon 90 posto obrađenih rezultata, Srpska radikalna stranka Vojislava Šešelja, s milijun i 70 tisuća glasova ili 27,7 posto, pojedinačno je najjača parlamentarna stranka, koja će u budućem sazivu Skupštine Srbije imati 82 mandata.

Demokratska stranka Srbije Vojislava Koštunice osvojila je 18 posto, odnosno 695 tisuća glasova birača, na osnovi kojih dobiva 53 mandata. Demokratska stranka ubijenog premijera Zorana Đinđića, čiji je nositelj liste Boris Tadić, dobila je oko 490 tisuća glasova, odnosno 12,6 posto i 37 mandata u parlamentu, a G17 Plus Miroslava Labusa oko 450 tisuća glasova ili 11,7 posto, čime dobiva 34 mandata. Slijede koalicija Srpskog pokreta obnove Vuka Draškovića i Nove Srbije Velimira Ilića s oko 300 tisuća glasova ili 7,7 posto, što znači 22 mandata, isto koliko i Socijalistička partija Srbije Slobodana Miloševića sa 7,4 posto, odnosno 285 tisuća osvojenih glasova. Za formiranje vlade nužno je osigurati potporu najmanje 126, od ukupno 250 zastupnika u srbijanskom parlamentu. (Hina)

Preporučujemo Vam..

S naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

Novootvorena trgovina prehrane AGRAM MEATS nudi Vam bogat izbor suhomesnatih prerađevina: kobasice, salame, slaninu i pečenice.

U AGRAM MEATS naći ćete i sve delikatesne proizvode uvezene iz domovine Hrvatske, začine za jelo, čokolade, napolitanke i još mnogo drugih artikala. Svježa jaja s vlastite farme nudi samo AGRAM MEATS, kao i piliće i patke po narudžbi.

AGRAM MEATS nalazi se na adresi 49 Queen St. South u Streetsville-u, a telefonski broj je (905) 286-4602.

Kvaliteta i svježina s naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

dovozilo gorivo u plastičnim posudama u kojima je moglo stati oko 900 litara. Prenosilo se ručno do mjesta za čuvanje, gdje se pretakalo u metalne bačve. Godine 1975. nabavljen je dizelski agregat, čime se smanjila opasnost od požara, uvijek prisutna kod lako zapaljivog benzina. Teškoće s naftom zamjećivale su se pri niskoj temperaturi zraka, jer se tada pretvarala u kašu, koju je prije uporabe agregata trebalo zagrijati. Agregat je naime bio smješten u drvarnici, a tamo je temperatura bila zamalo kao i vani. Jednom je prigodom u drvarnici izmjerena temperatura -22°C! Godine 1982. izgrađena je trafostanica i s velebitske Plješevice doveden je visokonaponski vod. Tako je i Zavižan dobio »normalnu« električnu struju, ali je agregat i dalje zadržan kao pričuva, pa se po potrebi i rabi.

VIJAVICA U PLANINARSKOM DOMU!

Planinarski dom izgrađen je na temeljima zgrade napravljene 1927. godine, koja je dobrim dijelom uništena u Drugom svjetskom ratu. Prostorije meteorološke postaje u početku su bile u prizemlju, a zatim su preseljene na kat, jer je zimi vjetar često zatrpavao prozore snijegom, pa se nije moglo gledati van. Pri gradnji se nije dovoljno skrbilo o toplinskoj izolaciji. Događalo se da vatra gori cijeli dan, a zrak se u grijanoj prostori ni ne uspije ugrijati do temperature od 8°C. S druge strane unutarnjih vrata, u negrijanom hodniku, temperatura bi bila samo -8°C! Zbog tolike temperaturne razlike na vratima se (unutar zgrade!) stvarao led. U spavaćoj sobi, gdje se nije grijalo, temperatura je znala biti -10°C. Oko prozora u spavaćoj sobi, ali i drugdje u zgradi, puhalo je zamalo kao vani. Jednom je prigodom Dražen Vukušić za večeru podgrijavao lončić s mesom. Poslije večere je nalio vode u lončić i ostavio ga preko noći na štednjaku, kaneći ga oprati ujutro. Poslije zadnjeg motrenja u 21 sat naložio je vatru, kako bi ujutro prostorija bila koliko-toliko topla. Ujutro je zatekao zaleđenu vodu u lončiću!

Krov je bio složen od limenih kvadrata i nije djelotvorno štitio nutrinu zgrade od kiše. Godinama su meteorolozi, pri kiši nošenoj jakim vjetrom, držali iznad stola u radnoj sobi otvoreni kišobran.

Na sreću, tijekom godina uspješno su otklonjeni brojni propusti pri gradnji zgrade, ali ne svi. Još i sada dimnjak ne radi kako treba. Kad zapuše olujna bura, vraća se dim u prostoriju u kojoj se loži. I inje, koje se često zamjećuje pri dugotrajnoj hladnoj magli, smeta grijanju, jer zatvara otvore dimnjaka.

Dakako, najveći civilizacijski napredak donjela je redovita opskrba električnom energijom. Nabavljeni su zamrzivač i nekoliko malih električnih kuhinjskih aparata, koji su uvelike olakšali okolnosti boravka na Zavižanu. Prije toga, posebice zimi, na jelovniku zavižanskih meteorologa bila je hrana iz limenki, suho meso, kiselo zelje, krumpir. Svježe meso moralo se potrošiti razmjerno brzo, jer se kvarilo. A zakopano u snijegu, privlačilo je razne životinje, od rovećica do kuna i lisica.

Na Zavižanu motritelji i sada moraju znati kuhati, umijesiti i ispeći kruh. To je ovdje, na Zavižanu, zbiljska potreba, a ne nekakvo dodatno umijeće za hvalisanje pred drugima.

A što je s divljim životinjama? Malo tko zaboravlja postaviti to pitanje zavižanskim meteorolozima koji, unatoč svim civilizacijskim dosezima

ugrađenim u njihovo obitavalište, ipak žive u pustoši, u divljini.

Zimi su zvijeri rijetki posjetitelji Zavižana, jer se spuštaju niže od snježne granice, gdje im je lakše doći do hrane. Životinje se najčešće zamjećuju u proljeće i kasnu jesen. Vukušići su se s njima najčešće susretali pri usponu za planinarski dom ili pri silasku, kad su iz službe odlazili kući u Gornju Kladu. Bilo je mnogo susreta s medvjedima (o čemu Ante posjeduje i video-snimke), ali na sreću, kao i zbog opreza i mudrosti, nije bilo nezgoda. A moglo je biti, o čemu svjedoči događaj iz kolovoza 2002. godine, kad je medvjed usmratio magaricu, vlasništvo Vukušića, samo nekoliko stotina metara podalje od planinarskog doma.

- Ima ovdje još i lisica, vukova, kuna. Srna ima malo (nekad ih je bilo mnogo, jer su livade bogate hranom) otkad je naseljen karpatski veliki ris - pripovijedao nam je Dražen. Ante ima snimke risa, doista prijeteća izgleda, zatim ženke vepa sa slikovitim mladuncima. Ljeti može neugodno iznenaditi poskok, koga su zamjećivali u dvorištu, pa i u meteorološkom krugu. Miševi i puhovi prilično redovito posjećuju prostorije planinarskog doma. - Sa svima nastojimo održati dobrosusjedske odnose - našalio se Ante.

Sa životinjama je katkad lakše uspostaviti podnošljiv suživot nego s nekim ljudima. Na to upućuje i zaključak članka "Htjeli su ubiti vilu Velebita", što ga je napisao sam Ante Vukušić. Članak je objavljen, koliko je njemu poznato, u šest javnih glasila (od toga tri na stranim jezicima). Među ostalim, i u "Hrvatskom planinaru" ("Sedamnaest godina na Zavižanu", HP 5-6, 1992, str. 99). Naime, dana 3. siječnja 1992. raketiran je planinarski dom i obližnji poštanski relej na velebitskoj Plješevici. Ante Vukušić tada se nalazio u planinarskom domu i to je bio dosad jedini put kad nije obavljeno

Svitanje na Zavižanu

vremensko opažanje (u 15 sati) i nije poslan sinoptički izvještaj. Vjerojatno bi Ante i to učinio da mu nije iz Senja dojavljeno da se skloni dok ne prođe zračna uzbuna. (Milan

Slanje meteorološkog izvješća

Sijerković, Zagreb, Alan Čaplar, Zagreb, Ante Vukušić, Zavižan, Hrvatski planinar, 11. 2003)

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for CROATIA AIRLINES MEMBER OF IATA

CAR RENTALS IN CROATIA

GeneralTourist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

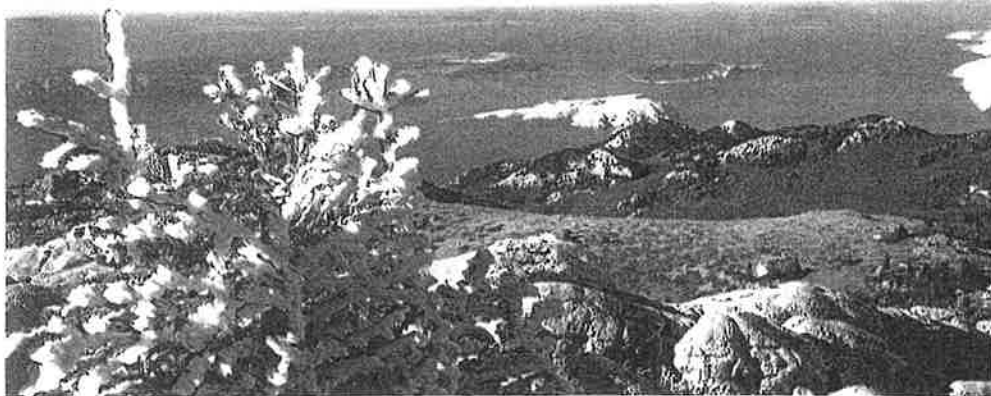
3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.general tourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

ŽIVOT IZNAD OBLAKA

OPASNI GROMOVI

Iz razgovora sa zavižanskim meteoroloziima stječe se dojam da se najviše boje - gromova. To i ne iznenađuje s obzirom na brojne neugodne susrete s »nebeskom iskrum«.

Pogled s Velikog Zavižana

Jedan od često prepričavanih slučajeva bio je onaj kad se radna meteorološka soba nalazila u prizemlju (sada je na katu). Ispred sobe je bio mali hodnik, odakle se moglo izaći iz kuće. U hodniku su se nalazili pričuvni kišomjeri i različiti alat za svakodnevnu uporabu. Dražen je upravo krenuo na motrenje. Kad je otvorio vanjska vrata, grom je udario u kuću, a njega je zasulo kamenje i žbuka što su otpali iznad vrata. Grom je, čini se, udario iza njegovih leđa, jer je kraj drvene klupice u hodniku zavarao dva željezna predmeta, klepac za košnju i sjekiru.

Jednom je prigodom bilo žestoko noćno nevrijeme i Antu je probudio jak udar groma. Ujutro je na limenom okovu prozora zamijetio veliku rupu od udara groma, niti metar udaljeno od njegova uzglavlja na krevetu!

Dražen Vukušić ispričivao nam je još dvije zgode. - U prizemlju sam iz cisterne utočio vodu u posudu i odnio je na kat. Nisam ni došao do odredišta kad je grom udario izravno u cisternu. Udar je bio toliko jak da je podigao poklopac od cisterne na kojemu je ležao snijeg visok metar i pol i bacio ga pet metara dalje. Da sam, kojim slučajem, malo okasnio s točenjem vode iz pipe, sigurno bi me ubilo.

- Jedanput me je posjetio lugar iz Velikog Loma. Njemu je nož bio smješten u boku, a u sobi se još nalazio željezni krevet. Ne znam je li to utjecalo na ono što se dogodilo. Dok smo za stolom pili vino, odjednom je između naših čaša bljesnula iskra. Kaže on: »Ovo neće biti dobro.« Poslije te iskre tako je grunulo, da ga je bacilo o krevet. Reče on: »Bježno odavde. Idemo do moje lugarnice!« - »Ti odi, ali ja ne idem sa svog radnog mjesta« - reko mu. »E, kad ti ne ideš, ne idem ni ja«, reče on. Nakon toga smo se bratimili, sretni što smo ostali živi.

Nekoliko puta od gromova su stradale UKV stanice, telefoni, televizor, ispravljač za punjenje akumulatora...

Dražen se sjetio jednoga šaljivog slučaja, koji se s početka nije takvim činio. - Išao sam iz Klade prema Zavižanu, u službu. Primijetio sam približavanje nevremena, pa sam pohađao prema domu. Istovremeno je jako zapuhalo i zaglušno zagrmljelo. Osjetio sam udar u glavu i pomislio: »Gotovo je! Ubio me grom.« Na sreću, bilo je nešto drugo. Na ledima sam nosio naprtnjaču i pritom sam zaboravio zakopčati njezin poklopac. Kad je vjetar naglo zapuhao, podigao je poklopac i njime me lupio po glavi. Kako se to dogodilo u trenutku kad je grunuo grom, razumljivo je što sam pomislio na to da me je pogodio.

NOSACI, ZANATLIJE, SERVISERI

Zavižanski meteorolozi često moraju obavljati poslove koje drugi motritelji ne čine, koji im se ne plaćaju i često su vrlo naporni.

U dnevniku rada zabilježeno je da su 11. siječnja 1978. Ante i Luka otišli na Oltare, kako bi dopremili čelične akumulatora i ispravljač. Sljedeći dan su se vraćali, i to najprije unajmljenim traktorom, a zatim su 6 kilometara po snijegu vukli, uz pomoć dvojice šumarskih radnika, opremu na akiji, plastičnoj barki za spašavanje unesrećenih u planini. S teškom mukom i tek navečer sti-gli su u dom. U zimu 1980. godine Ante, Luka i još dvojica članova posade poštanske relejne postaje na velebitskoj Plješivici nosili su 180 kg težak agregat dulje od jednog kilometra, i to po debelom snijegu u koji su propadali do koljena.

Kuhinja na Zavižanu mnogo je više od prostorije za pripremanje jela. Zimi je zakrčena brojnim posudama u kojima se otapa snijeg. To su

ponajčešće kišomjeri i plastike za uzorkovanje onečišćenih oborina. Katkad treba donijeti zaleđene instrumente, kako bi se odledili i osposobili za rad. Svaki peti dan gužva je posebice velika. Tada se na podu i drugdje nalaze posudice u kojima se otapa snijeg izvađen iz snježnog pokrivača, a radi određivanja gustoće snijega i sadržaja vode u njemu. Vadišicom se uzimaju uzorci na svakih 10 centimetara debljine snježnog pokrivača i svaki se takav uzorak stavlja u posebnu posudu. Ako je debljina snježnog pokrivača dva metra, što na Zavižanu nije osobita rijetkost, tada će trebati 20 posudica sa snježnim uzorcima.

No, ni druge okolnosti glede smještaja, rada i življenja u planinarskom domu nisu dosad bile onakve kakve bi trebale i mogle biti. Prometne veze, telekomunikacije, rasvjeta i ogrjev, uređenje doma i prostorija u njemu sve je to uvelike otežavalo boravak meteorološkim motriteljima, ali i posjetiteljima planinarskog doma. Tek je 1958. godine počela izgradnja ceste od Oltara do Zavižana, a 1962. završena je cesta do sadašnjeg odvojka za planinarski dom, na livadi Ripištu. Dvije godine poslije izgrađen je odvojak do stotinjak metara ispred doma, a istom 1990. godine izgrađeno je zadnjih 100 metara. Godine 1992. asfaltiran je odvojak do doma. Do 1964. godine sav potrebiti materijal za izgradnju meteorološkog kruga i drugoga, različita

oprema i sve što je potrebno za opskrbu ljudi dopremalo se na mulama ili na ledima ljudi.

Potkraj kolovoza 1964. g. dovršena je izgradnja telefonske linije od poštanskog odašiljača na Plješivici (1653 m nadmorske visine) do planinarskog doma i meteorološke postaje Zavižan. Dana 25. kolovoza predan je prvi sinoptički izvještaj posredstvom telefona. Bio je to indukcijski telefon. Od velebitske Plješivice veza je vodila do pošte u Krasnom, a odatle dalje u svijet.

Pod teretominja i leda telefonska je žica često pucala. Zimi, pri visokome snijegu, nije se mogla očekivati pomoć stručnjaka, pa su zavižanski meteorolozi sami išli pronalaziti i popravljati kvar, penjali su se po stupovima i spaljivali pokidane žice. Ta je veza funkcionirala do 1983. godine. Telefonska veza (UKV telefon) ponovno je uspostavljena u listopadu 1992. U razdoblju izostanka telefonske veze, komunikacija sa svijetom održavala se posredstvom UKV radiopostaje, koja je postavljena 1968. godine, i to preko Rijeke. Tek je u srpnju 1996. dovršena izgradnja podzemnog telefonskog kabla od velebitske Plješivice do Zavižana. U listopadu 2002. g. uspostavljena je modemska veza s Državnim hidrometeorološkim zavodom u Zagrebu, pa se otad sinoptički izvještaji dostavljaju izravno u središnje računalo u Zavodu.

Do 1968. godine prostorije doma osvijetljavale su petrolejke. Tek je te godine dopremljen prvi agregat za punjenje akumulatora radiopostaje, ali ujedno i za kakvu-takvu rasvjetu u domu. Dakako, to je bilo bitno poboljšanje, ali je motriteljima donijelo novu obvezu: trebalo je održavati agregat i akumulator u radnom stanju. U akumulator je trebalo dolijevati vodu i paziti da se ne smrzne. Morali su se naučiti kako otklanjati sitne kvarove na agregatu. Gorivo za agregat bilo je poseban problem.

S početka je to bio benzin. Držao se vani, u metalnim bačvama, smještenim u posebno napravljenim kućicama od suhozida. Zimi su bačve obično bile zatpane snijegom što ga je vjetar unosio kroz otvore u suhozidu. Svaki dan je trebalo čistiti (otkopavati) bačve od snijega i gumenom cijevi (povlačilo se ustima!) natočiti onoliko benzina koliko se kanilo potrošiti te večeri. U jesen se

Magla u zavižanskoj kotlini

»HRVATSKA ISKRA« - Broj 128, 29. XII 2003.

Vijesti iz BiH

Od Nove godine u BiH bez putovnice

SARAJEVO - Kao što je proteklih dana najavljivano, BiH i Republika Hrvatska su nakon sjednice Međudržavnog vijeća za suradnju potpisale četiri značajna sporazuma. Sporazum o prelasku državne granice s osobnom iskaznicom, odnosno sporazum o uzajamnom ukidanju viza, potpisali su veleposlanik Republike Hrvatske u Sarajevu Josip Vrbošić i Zlatko Dizdarević, veleposlanik BiH u Zagrebu. Ovim sporazumom građani dviju država od Nove godine državnu granicu će prelaziti bez putovnica. Nakon toga uslijedilo je potpisivanje sporazuma iz Aneksa 5 i 6 ugovora o zajedničkim lokacijama na graničnim prijelazima Ličko Petrovo Selo - Izačić i Maljevac - Velika Kladuša. Protokol o suradnji između dvije države u procesu europskih integracija potpisali su Neven Mimica, ministar za europske integracije u Vladi RH i Osman Topčagić, direktor predstavništva za europske integracije u BiH. Na kraju je potpisan i protokol o gospodarskoj suradnji i zajedničkom nastupu na treća tržišta između vanjskotrgovinskih komora, a protokol su potpisali Nadan Vidošević, predsjednik HGK, i Milan Lovrić, direktor Vanjsko-trgovinske komore u BiH.

Iako se to najavljivalo, jedan sporazum ipak nije potpisan. Riječ je o sporazumu kojim se regulira izvršenje sudskih odluka u kaznenim postupcima. Prema izvorima bliskim Predsjedništvu BiH, Adnan Terzić, predsjedatelj Vijeća ministara, nije dopustio potpisivanje ovog sporazuma.

Komentirajući značaj potpisanih sporazuma i protokola, predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović je kazao: - Raspravili smo sva pitanja iz prošlosti, a koja su opterećivala odnose između dvije države. Potpisani sporazumi predstavljaju preduvjet za još bolje odnose i suradnju. Na temeljima boljih gospodarskih odnosa temeljit ćemo buduću suradnju».

Hrvatski član Predsjedništva je također kazao da se razgovaralo i o trećoj zemlji iz susjedstva, Srbiji i Crnoj Gori. Riječ je o konačnom i konkretnom iznalaženju rješenja vezanih uz pitanja izbjeglih i raseljenih lica. Čović je posebno istaknuo kako je na sastanku iskazan obostrani interes za izgradnju cestovne infrastrukture i putnih mreža, vezano uz koridor 5 C te autocestu koja bi prolazila kroz Banju Luku.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić čestitao je BiH na svemu što je učinjeno na putu skorog potpisivanja sporazuma o pridruživanju s

OD 13. PROSINCA STUPA NA SNAGU ODLUKA CRA O BRISANJU NACIONALNIH PREFIKSA

MOSTAR - Od 13. prosinca ove 2003. godine na snagu stupa odluka Regulatorijske agencije za komunikacije (CRA) kojom sve radio i televizijske postaje moraju iz svog nazivlja brisati etičke prefikse. Praktično ta odredba je izravno pogodila mnogobrojne radiopostaje koje u svom nazivu imaju prefiks hrvatski ili hrvatska.

Pitanje brisanja nacionalnog prefiksa protumačeno je kao grubo gubljenje identiteta a o njemu se uveliko raspravljalo i na Saboru Udruge hrvatskih novinara u BiH u Mostaru. Tada je jasno istaknuto kako je neprihvatljivo načelo po kojem se bilo čije ime i prezime može smatrati uvredljivim i neprihvatljivim u cijelom civiliziranom svijetu. Isto tako na sjednici je primijećeno kako jedan entitet u BiH Republika Srpska ima isto tako nacionalni prefiks i kako on nije sporan, dok je sporno da se postaje zovu hrvatske.

Bilo je prijedloga da se podnesu tužbe po svim postajama protiv ove odluke dok su drugi dijelili mišljenje da se ide jednom zajedničkom tužbom protiv ovakve diskriminacijske odluke CRA.

Hrvatska radiotelevizija Mostar i Hrvatski radio H-B su već angažirali svoga odvjetnika, odnosno odvjetnicu Nadu Dalipagić koja je uputila žalbu Vijeću CRA zbog ovakve odluke kojom se onemogućava korištenje temeljnih prava i sloboda utemeljenih Ustavom BiH te međunarodnom konvencijom i poveljama. U žalbi je istaknuto kako prefiks hrvatski, odnosno hrvatska se odnosi na to što se program emitira na hrvatskom jeziku. Ostale postaje dijele isto mišljenje i sigurno će i one podnijeti tužbu protiv ovakve odluke. Mnogi ravnatelji postaja koje su se do jučer zvale hrvatske morat će izvršiti preregistraciju svojih kuća što im predstavlja dodatni trošak, a

Ashdown ostaje u BiH do svibnja 2005.

SARAJEVO, 12. prosinca - Lord Paddy Ashdown ostat će na dužnosti visokog predstavnika međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu do kraja svibnja 2005. godine. To je odlučio Upravni odbor Vijeća za provedbu Daytonskog sporazuma (PIC) koji je ovaj tjedan zasjedao u Bruxellesu. Svi su sarajevski mediji prenijeli dio priopćenja Upravnog odbora u kojemu se navodi kako je sa zadovoljstvom »pozdravljen pristanak visokog predstavnika da produži mandat do svibnja 2005. godine«. (Hina)

»HRVATSKA ISKRA« - Broj 128, 29.XII. 2003.

Europskom unijom. Hrvatski predsjednik je izrazio zadovoljstvo potpisanim sporazumima te kazao kako su vođeni konstruktivni razgovori i o imovinskim i pravnim pitanjima građana s jedne i druge strane granice.

O susretu s predstavnicima Katoličke crkve u BiH, kardinalom Vinkom Puljićem i provincijalom fra Mijom Džolanom, hrvatski predsjednik je kazao: - Razgovarali smo o konkretnim problemima koji opterećuju Hrvate u BiH. Hrvati su konstitutivan narod u BiH i to treba svakodnevno potvrđivati. Republika Hrvatska će ubuduće više sudjelovati u gospodarskim poslovima i projektima, jer ovakav konkretan način pomoći izravno utječe i na poboljšanje položaja Hrvata u BiH». (Slobodna Dalmacija 6.12.)

U BIH SE DO DANAS VRATILO GOTOVO 980 TISUĆA IZBJEGLICA

Najmanje se vratilo Hrvata

SARAJEVO - Gotovo 980 tisuća izbjeglica i prognanika iz Bosne i Hercegovine do danas se uspjelo vratiti prijeratnim domovima u toj zemlji, podaci su koje je jučer u Sarajevu objavilo Visoko povjerenstvo Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR). Prema informacijama kojima raspolaže ta organizacija, od potpisivanja Daytonskog sporazuma pa do početka studenoga 2003. godine zabilježen je povratak 979.598 izbjeglica i prognanika. Najviše povratnika zabilježeno je među Bošnjacima. Njih se vratilo 605.736, što čini 62 posto ukupnog broja. Na drugom su mjestu bosanski Srbi, kojih se vratilo 239.771 ili 24 posto ukupnog broja. UNCHR je registrirao i povratak 126.648 Hrvata, što je 13 posto ukupnog broja a preostali su povratnici iz reda manjinskih etničkih skupina. Samo u prvih deset mjeseci ove godine svojim domovima u BiH vratilo se 48.910 izbjeglica i prognanika a zanimljivo je kako više od 41 tisuće čine povratnici u one dijelove zemlje u kojima su pripadnici njihova naroda u manjini. Od potpisivanja Daytonskog sporazuma takvih tzv. manjinskih povratnika registrirano je 430.462. (Hina 10.12.)

istaknuli su i mišljenje kako je neprihvatljiv takav odnos prema medijima. Iz CRA su već nekoliko puta istaknuli kako ova odluka ne može ugroziti identitet hrvatskog naroda u BiH. Na potezu je sud koji će morati odlučiti tko ima pravo. (Slobodna Dalmacija 15.12.)

Hrvata u Banjoj Luci sve manje

BANJA LUKA - Banjolučki biskup Franjo Komarica upozorio je na konferenciji za novinare na izuzetno mali povratak Hrvata na prostor banjolučke regije, ali i Republike Srpske.

- Jednog autohtonog dijela stanovništva naprosto nema. Osam godina nakon završetka rata, svih deklaracija, hrvatske populacije na prostoru bosanske Krajine nema - upozorio je Komarica. Istaknuo je i da je ravnoteža među narodima, koja je postojala na tom prostoru, značajno izmijenjena i da to "ne sluti na dobro". Do sada se, po nepotpunim podacima, vratilo oko 3000 Hrvata, i to samo starije osobe.

Biskup je potvrdio da je došlo do pomaka kada je u pitanju pomoć Hrvatima povratnicima, ističući da je entitetsko ministarstvo, posebno nakon pohoda Banjoj Luci pape Ivana Pavla II. dalo građevinski materijal za obnovu puno više nego svih prethodnih godina. Također, vlasti Banje Luke, kako je kazao, dodijelile su veću količinu materijala za obnovu kuća i Hrvatima. To je kap u moru potreba, ali kada se zna da prije ništa nije rađeno onda je ovo jedan veliki iskorak, premda ne zadovoljava potrebno, istaknuo je biskup Komarica.

Izrazio je nadu da će odgovorne vlasti na svim razinama postati svjesnije činjenice da se jako malo Hrvata vratilo, napominjući da stvarni povratak nije isti kao što se prikazuje pojedinim brojkama o povratu imovine. S tim u vezi biskup Komarica je rekao da se ne radi dovoljno na održivom povratku, dodajući da odgovornost za to snose i domaće i strane strukture vlasti i odlučivanja. Banjolučka biskupija očekuje i da joj bude vraćena imovina, kako bi se u predstojećem razdoblju, kako se planira, mogao otvoriti katolički školski centar.

(Slobodna Dalmacija)

ILEGALNE AKTIVNOSTI PARALELNE BOŠNJAČKE OBAVJEŠTAJNE SLUŽBE

Koliki je korijen pustio paralelizam u pojedinim federalnim institucijama, svjedoči i činjenica da ni za jednu od pet akcija Miroslav Nikolić, ministar obrane Vojske FBiH, nije znao, iako je upravo on jedini koji po zakonu može donijeti odluku o pokretanju i izvođenju akcija ovakvog tipa.

Kada je u pitanju paralelizam vlasti u federalnim institucijama, s pravom se može tvrditi kako ga Bošnjaci koriste do maksimuma. Naime, stavljanjem u zakonske okvire djelovanje i aktivnosti združene obavještajne službe FOSS, Bošnjaci su većinu svojih paralelnih aktivnosti iz domene tajnih službi prebacili na vojnu sastavnicu, gdje su puno veće manevarske mogućnosti, a to drugim riječima znači zamazivanje očiju i Hrvatima i Sforu. Prema izvoru bliskom FMUP-u, Bošnjaci su se na ovakav korak odlučili nakon nedavne afere prisluškivanja, u javnosti poznatije kao "državni udar", nakon koje su djelatnici FOSS-a pod budnim okom OHR-a, Vlade FBiH i Sfora.

Dokaz tome su nedavno jednostrano zavedene operativne akcije na razini sektora sigurnosti i obavještajnih poslova MOF-a (Ministarstva obrane Federacije) pod ravnanjem ministrovu pomoćnika Sabrije Huskovića, bivšeg pukovnika JNA, i uz konkretnu pomoć koordinatora brigadira Ramiza Dugalića. Riječ je o pet izvedenih akcija pod krinkom "zajedničkih federalnih interesa", za koje nije znao ni jedan od hrvatskih dužnosnika u Federaciji.

Prva akcija zavedena pod kodnim imenom LIST, bila je usmjerena na suzbijanje trgovine drogom i ostalim narkoticima. Druga akcija, pod nazivom RASPLET, odnosila se na Srbiju i Cmu Goru. Ona je utoliko zanimljivija što prema daytonskome mirovnom sporazumu nisu dopuštene nikakve akcije ovakvog tipa prema susjednim državama s kojima graniči BiH.

Operativom akcijom ELIKSIR obuhvaćen je cijeli lanac šverca oružjem na Kosovo. Spomenuta akcija bila je izravno usmjerena na već osuđenoga generala Armije BiH Hamida Bahtu. Tom se akcijom željelo po svaku cijenu zaštititi

U ŠIROKOM BRIJEGU OTKRIVEN SPOMENIK FRANJI TUĐMANU Neponovljiv državnik

ŠIROKI BRIJEG - Dr. Miroslav Tuđman, sin dr. Franje Tuđmana, otkrio je u subotu, ispred Općinske zgrade u Širokom Brijegu, u nazočnosti nekoliko tisuća Širokobriježana i njihovih gostiju, spomenik prvome hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu. Bio je to vrhunac dvodnevnih svečanosti u širokom Brijegu, koje su izazvale veliko zanimanje domaće i inozemne javnosti, a protekle su zaista mirno i dostojanstveno, uz brojne izraze zahvale i štovanja prema prvome hrvatskom predsjedniku i njegovu djelu.

- Europa ne poznaje takvog državnika u zadnjih 40 godina kao što je bio dr. Franjo Tuđman. On je neponovljiv jer je znao osloboditi svu energiju hrvatskog naroda na putu ka slobodi, vodio je taj hrvatski narod koji mu je vjerovao u zagovoru jedinstva i pomirbe svih Hrvata - kazao je u prigodnom obraćanju mnoštvu okupljenih dr. Miroslav Tuđman.

Uz zahvalu Širokobriježanima i svima onima koji su omogućili postavljanje spomenika prvome hrvatskom predsjedniku u širokom Brijegu, dr. Miroslav Tuđman je istaknuo i kako moramo shvatiti da ovaj današnji čin nije pogled unatrag, nego pogled u budućnost.

General Stanko Baja Sopta kazao je kako je Tuđman ostavio iza sebe

PREDSJEDNIK HDZ-a GOVOR SVOG IZASLANIKA U ŠIROKOM BRIJEGU NAZVAO EKSCESOM Sanader se odrekao Borasova govora

ZAGREB - Predsjednik HDZ-a i mandatar nove vlade Ivo Sanader ogradio se jučer od govora svojega izaslanika Florijana Borasa u subotu u Širokom Brijegu nazvavši ga "manjim ekscesom koji ćemo ispraviti". Još se nisam vidio s Borasom. Ako je istina da je kazao to što su novine objavile, to nije stajalište ni politika HDZ-a. To je manji eksces koji ćemo ispraviti. To nije retorika kojom treba razgovarati", kazao je Sanader poslije jučerašnjega razgovora s predsjednikom Mesićem.

Podsjetimo, Sanaderov izaslanik Boras u govoru u povodu otkrivanja spomenika Franji Tuđmanu u širokom Brijegu, ubojstva širokobrijeških svećenika poslije Drugoga svjetskog rata usporedio je s odnosom Račanove vlade prema braniteljima i Domovinskom ratu.

Nakon što su njegove izjave skandalizirale dio javnosti, Boras je u nedjelju povukao zanimljiv potez: glasnogovorniku svoje stranke ustvrdio je da nije rekao što je rekao, ali je zato Jutamjem listu "naglasio da je istinita svaka riječ koju je rekao u širokom Brijegu". A da jest istinita, potvrđuje i snimka koju posjeduju novinari našega lista.

Ali da Florijan Boras, za kojega upućeni kažu kako je "tipičan predstavnik radikalno desne vukojevićevske struje u HDZ-u", nije govorio napamet niti u afektu, dokazuje i njegov komentar vlastitih izjava skupini zaprepasanih novinara koji su ga, odmah poslije govora u širokom Brijegu, zamolili da kaže "nije li govorio preoštro". "Nisam", kazao je Boras na početku svojega objašnjenja koje, zbog ovdašnje navade da se naknadno opovrgavaju vlastite riječi, prenosimo doslovce, s vrpce. Na novinarsku molbu da komentira svoju

ti ime pokojnog Alije Izetbegovića, politički vrh SDA i armijski vrh, u smislu osude generala Bahte kao glavnog i odgovornog krivca za šverc oružjem.

Sljedeća izvedena operativna akcija zavedena je pod kodnim imenom OMČA, a bila je usmjerena na prikupljanje svih relevantnih podataka o Karadžiću i Mladiću, te ostalim osumnjičenim za ratne zločine, ali ne i onim iz reda bošnjačkog naroda.

I na kraju posljednja akcija OCEAN, sastojala se u praćenju djelatnika te aktivnosti međunarodnih organizacija koje djeluju u BiH. Ova akcija najviše je bila usmjerena prema pojedincima iz OHR-a i OESS-a.

Sve navedene akcije financirane su novcem zarađenim u kantinama iz vojama koje su pod nadzorom Bošnjaka. Koliki je korijen pustio paralelizam u pojedinim federalnim institucijama, svjedoči i činjenica da ni za jednu od spomenutih akcija Miroslav Nikolić, ministar obrane Vojske FBiH, nije znao, iako je upravo on jedini koji po zakonu može donijeti odluku o pokretanju i izvođenju akcija ovakvog tipa.

Također, Sabrija Hasković ni o jednoj operativnoj akciji nije informirao ministra u smislu prikupljenih podataka i poduzetih mjera, što zorno govori koliko je Bošnjacima stalo do svojih partnera. Kao potpora navedenim aktivnostima, general Mirsad Sejdić uputio je službeni dopis u ime Službe za obavještajne i sigurnosne poslove zajedničkog zapovjedništva Vojske Federacije BiH, u kojem traži da mu njegov nadređeni Sabrija Hasković odobri novčana sredstva za nabavu prislušnih uređaja koji su prijeko potrebni za kvalitetnu provedbu spomenutih akcija.

Zanimljiva je i činjenica da sektor sigurnosti na čelu s Haskovićem raspolaze tzv. specijalnom kasom, odnosno sredstvima koja se na razini ministarstva odobravaju za specijalne operacije, no sve novčane transakcije odvijale su se bez znanja hrvatske sastavnice Vojske FBiH. (Slobodna Dalmacija 24,25,26)

nebesko djelo na zemlji, jedinu i vječnu nam Hrvatsku, ustvrdivši i kako je svaki ugrađeni kamen ovdje u spomenik priča i o našem Gojku, Mati, Jozi i svim hrvatskim vitezovima. Marin Sopta je čin svečanog otkrivanja spomenika dr. Franji Tuđmanu u širokom Brijegu nazvao najvećim događajem u povijesti Širokog Brijega, u povijesti Hercegovine.

Na svečanosti otvaranja spomenika govorili su još dr. Pavao Čolak, Bariša Čolak i Florijan Boras, a spomenik je blagoslovio Širokobriješki gvardijan fra Zdenko Karačić. Uz Miroslava Tuđmana, u ime obitelji Tuđman svečanosti je nazočio i Stjepan Tuđman, a nazočila je i Đurđa Sušak, supruga pokojnoga hrvatskog ministra Gojka Suška.

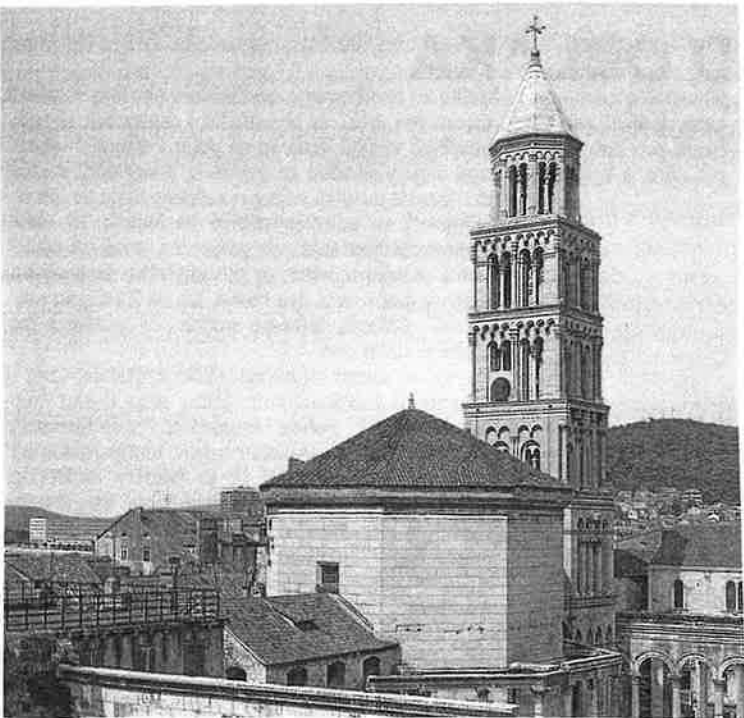
Brojne hrvatske dužnosnike u tijelima vlasti BiH predvodio je dr. Dragan Čović, predsjedatelj Predsjedništva BiH. Prije same svečanosti otkrivanja spomenika dr. Franji Tuđmanu, u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na širokom Brijegu služena je misa zadušnica za prvoga hrvatskog predsjednika i poginule branitelje, a nakon toga su gosti obišli i samostansku riznicu. Potom je u Franjevačkoj galeriji otvorena i izložba.

(Slobodna Dalmacija 7.12.)

tvrdnju da su Račanovi komunisti ubijali svećenike, Boras je objasnio ovako: "Mi smo danas bili na svetoj misi zadušnici za predsjednika Tuđmana i hrvatske branitelje stradale u Domovinskom ratu. I naravno, ja sam tu crkvu (u širokom Brijegu, op.a.) često posjećivao, kao i muzej i tako dalje, i poznata mi je tragedija širokobrijeških svećenika, a za koju, iskreno, mi nije jasno kada danas međunarodna zajednica progoni hrvatske generale, hrvatske vojnike iz Domovinskog rata, sudi im..."

Ja bih rekao: svaki zločin treba istražiti, konkretizirati ga, a ovdje su pobi-jeni svećenici nečužni potpuno, samo zato što su Hrvati i svećenici. A ja, kao obični građanin, ili većina od nas, neka samo zaviri u arhive i u dokumentaciju koju je Vojnoistorijski institut iz Beograda izdao, pa će vidjeti imena ubojica. Prema tome, i ti zločini, i to su ratni zločini, moraju se procesuirati, mora žrtva dobiti zadovoljštinu. Ja sam o tome govorio. A naravno, povukao sam jednu paralelu, jer sam rekao da su to stariji sudrugovi od... Dakle, to je radio najodaniji partijski kadar. I mi to znamo. I to se zna, pazite. O tome se radi. A naravno da danas Račan ne ubija. Ali to je politika koja isto tako ponižava hrvatskog čovjeka. Pa hvala Bogu, demokracija je, prošla su vremena... Pa to je konačno bio rat, pa ako se nešto može opravdati, možda se ratom može opravdati. Ali danas je nedopustivo da se ponižavaju oni koji su stvorili hrvatsku državu. Ja sam o tome govorio".

Boras jučer nije želio komentirati Sanaderovu ogradu od njegova iza-slaničkog istupa. Najavio je priopćenje. (Glas Slavonije 9.12.)

Split: Katedrala sa zvonikom sv. Duje

kroz pjesmu i ples. Iako sam rođena u Slavoniji, nisam tamo odrasla, no mojim sam roditeljima zahvalna što sam se baš tamo rodila, jer se nadam da se i o mene malo "ogreblo" ono "vesela Slavonija, dobri ljudi Slavonci".

Kad bih birala mjesta u Hrvatskoj gdje bih sada bila rado, to su svakako Dubrovnik i Split. Split je mjesto moje mladosti. Tamo sam šetala rivom, kupala se na Benama, šetala Marjanom... Uspomene na djetinjstvo i mladost, na moje drage tete kojih više nema, na radost i smijeh uvijek su me vukle u Split i koliko god ljudi govore "sve se promijenilo", u mom srcu sve je ostalo isto. Kad dolazim u Split moje su staze utabanane: uživam u crkvi Sv. Duje, uspinjemo se mnogobrojnim stepenicama prema Marjanu, pijemo kavu tamo, a pogled s vrha Marjana je takav da bi mogli naplaćivati samo za pogled na Split. A kad padne večer, svjetla Splita blješte, more se ljeska, u daljini se vidi otok Brač, rodni otok moje majke....

Pisala sam o Dubrovniku u prošlom broju HRVATSKE ISKRE. Koliko tome treba još dodati, osim poziva: ako ikako možete posjetite Dubrovnik. Ta posjeta biti će nezaboravna, ako ju obavite onako kako treba, prošetate gradom, pogledate mnogobrojne crkve i kapelice, posjetite muzeje i starine Grada, odete u Konavoske dvore na izvanredan ručak (janjetina pod pekom sa krumpirom, mmmm...), ne propustite zidine grada i uživajte u boji mora oko Dubrovnika. Ovdje među nama ima nekoliko Dubrovčana, koji "žive" ovdje, a duša im je tamo, u ljepoti toga pravog, slobodnog hrvatskog grada, koji se ne boji nikoga.

Licitarska srca Zagreba.....

No ima jedan grad koji je za mene "grad nad gradovima". To je svakako moj Zagreb. Pitate li neke dobronamjerne dušice, reći će vam "Pa ona uopće nije Zagrepčanka!". Da, rođena sam u Slavoniji, otac Međimurac, majka Bračanka, donijeli su me u Zagreb kao malu bebu od nekoliko mjeseci, tamo sam odrasla, progovorila, prohodala - valjda sam Zagrepčanka, ja jesam Zagrepčanka i na to sam JAKO ponosna.

Moj grad, moj Zagreb je za mene kategorija izvan svih kategorija. Biti u Zagrebu je za mene nešto posebno i nikad mi nije dosadno. Često sam sama tamo, jer moj je suprug poslovan čovjek i nema previše vremena za dopuste kao, recimo, ja. No netko radi kako bi drugi (ja, u ovom slučaju) trošio. Zagreb ima jedan poseban šarm, koji osjećate kad provedete u Zagrebu dulje vrijeme. Zagreb je lijep grad, pa valjda smo ga dovoljno opisali do sada, pa vam to ne moram (opet) opisivati, ali ono nešto posebno samo Zagreb ima. Zvukovi Zagreba za one koji su napustili grad i žive izvan njega su nešto što nas gotovo proganja godinama. Ljepota je tako različita, toliko neobična, grad je prepun parkova, manjih i većih, groblje Mirogoj je neobično lijepo, Maksimir, pa Gornji grad, pa Trg bana Jelačića... nemam dovoljno mjesta na papiru za sve ono toliko lijepo i drago mom srcu u mome Zagrebu. I još vam jednom kažem: posjetite Zagreb. Nemojte sjediti u kućama, prošetajte gradom, sjednite i popijte kavu na Cvijetom trgu ili kod Kazališta, pojedite puricu sa mlincima u restoranu "Pod mrimim krovovima", ili fileke kod tržnice. Kad ste tamo svakako pojedite kesten pire i kupite pušlek cvijeca. Duša će vam biti puna.

Moj Zagreb, tak imam te rad

S pračke sam gađal vrapce po Vrapču, s trešnje na Trešnjevki opal sam fest po Malome placu kak mali se skital u Samobor kremšnite išel sem jest

Na Trnju sam prešel kak bos po trnju, na Volovčici jemput ispal sam vol, Dubravku jednu u Dubravi kušnul na Bunde ku prvi put kupal se gol

Svaki me firtl na nekaj podseća, tu nema mesta gdi ja nisam svoj, kam god se okrenem srel bum pajdaša, sve dok ne prejdem na Mirogoj....

Pjeva Ivica Šerfezi (na vrpci "Zagreb plave oči ima)

Rječnik: fest - jako, jemput - jednom, kušnul - poljubio, firtl - dio grada, pajdaš - prijatelj, poznanik, prejdem - odem

Pred neko vrijeme slušala sam posljednju radio emisiju prof. Ilije Vranešića negdje iz godine 1959. u kojoj se opraštao sa svojim slušateljima. Tada je rekao riječi koje stalno nosim u uhu: "Budite ponosni što ste Hrvati, budite ponosni na svoju zemlju, ljubite Hrvatsku i ponosite se svojim postankom..." Možda on nije točno ovako izrekao te riječi na kraju svog duljeg rada, no tako je meni ostalo u sjećanju, i iako se nadam da će Iskra

opet jednom zablistati, dok nas nema, čita-te i učite o Hrvatskoj, putujte doma i uživajte u jednoj od najljepših zemalja na svijetu, našoj domovini.

A što se mene tiče, ja u Pariz ili London još ne idem.

Valentina

Mojim očima (i srcem).....

U posljednjih nekoliko godina moj suprug često govori o putu u Pariz, London ili u neki drugi poznati svjetski grad. Gotovo mi predbacuje što mene takova mjesta gotovo uopće ne zanimaju i stalno pronalazim razloge zašto ne želim posjetiti Pariz ili recimo London. Tada čak i sitne svade izbiju jer ja obično takove diskusije završavam riječima: "Ja hoću ići doma! Tamo je meni najljepše! Još nisam vidjela cijelu Hrvatsku, a tko zna koliko vremena još imam."

No, moj suprug je u pravu, kao i obično, no i ja sam u pravu. Godine odlaze, starimo, prijatelji moji, ja sam prešla šezdesetu, a stvarno još nisam vidjela Pariz. Nije da me ne zanima, no više me zanima neko planinarenje po Velebitu, ili odlazak na Korčulu, kupanje na Jadranu ili samo šetnje po Zagrebu. Teško ja to mogu dokazati mom suprugu, jer iako je i njegova ljubav prema Hrvatskoj velika, moja je želja za Hrvatskom i znatiželja vidjeti što više od Hrvatske što prije - ipak veća. Iako samo zaista proputovala Hrvatskom (puno vama hvala, dragi moji prijatelji, koji ste mi pomogli vidjeti toliko lijepoga po Hrvatskoj), ipak niti ja nisam vidjela sve. Recimo, nisam dovoljno vidjela Kordun, Moslavinu, Primorje, otoke, pa čak ni Slavoniju, da ne govorim o Međimurju ili Zagorju. Koliko toga ima za vidjeti, preteško je reći, a obično imam samo nekoliko tjedana za putovanje Hrvatskom. No i tada, kad sam stvarno kratka sa vremenom običavam poći često na neka određena mjesta, jer me tamo srce uvijek vuče. Dozvolite mi danas posjetiti u mašti ona posebna mjesta Hrvatske, koja su me oduševila toliko da sam u svako doba noći i dana spremna poći tamo.

Jedno od najinteresantnijih mjesta za mene u Hrvatskoj je Velebit. Ne znam koliko je od vas ikad posjetilo Velebit? To je najveća planina u Hrvatskoj, najduža, ali vjerojatno i najljepša. Kad je gledate s mora uzdiže se nebu pod oblake i ovisno o vremenu, njegova je boja. Kad je prekrasan sunčani dan, Velebit je bjelkaste boje, tu i tamo prošaran zelenilom, no ako ste jedan od sretnika i popeli ste se bar malo u planinu, okruženi ste nezaboravnom ljepotom. Šume Velebita su tamne, mnoge su neprohodne, u mnoge ljudska noga nije ni stupila, a kroz njih tu i tamo prolaze putevi kojima prolaze rijetki posjetitelji. Tako smo i mi jedne godine prolazili šumama Velebita prema Zavižanu, jednom od vrhova Velebita, gdje se nalazi Meteorološka stanica. Od tada je prošlo dosta vremena, no još i danas mi u duši stoji ona neobična tišina, koja je prošarana samo ptičjim čavrljanjem, umilnim pjesmama raznih ptica pjevica i cvijećem oko mene! Ja sam, kako do sada znate, jedan od obožavatelja cvijeća. Za mene je ruža nešto posebno, no cvijeće Velebita je više od posebnog. Nezaboravna su livade i proplanci Velebita prepuni poljskog cvijeća svih boja i svih oblika. Tada ste još

cvijeća ili moj album koji me vrati u ugodu tog nezaboravnog dana.

Velebit su i šume i ptice i cvijeće, ali Velebit su posebno razne planine raznih imena, viši ili manji vrhovi. U jutro, kad sam čekale izlazak sunca, gledala sam oko sebe razne vrhove Velebita, manja i veća brda, boje koje je nemoguće opisati. Tada sam žalila što nisam slikar, jer trebalo je kistom zabilježiti taj ugođaj jutra kad se dan polako uzdiže nad Velebitom i Bog slikarskim kistom oslikava raznim božanskim bojama velebitsko gorje.

Moram malo zastati, jer pitajte bilo koga kako mu je bilo na Velebitu, bujica će riječi izaći, a moram biti štedljiva sa prostorom, nemamo ga puno.

Hrvatsko Zagorje, Međimurje, Slavonija su područja Hrvatske gdje uvijek želim ići - samo me pozovite..... Teško mi je odijeliti jedno od drugog, jer svaki dio te naše Hrvatske ima nešto posebno svoje. U Međimurju me

Tipična scena iz Hrvatskog Zagorja: vrba.....

oduševljava poznata sjetna međimurska glazba, čiste uličice, cvijeća na pretek, dobri ljudi, prekrasan međimurski govor... Hrvatsko Zagorje mi je predstavio onako kako treba naš dopisnik ing. Damir Borovčak, koji zna sve o tom kraju. Često sam mu govorila kako bi bilo lijepo kad bi malo pisao o Hrvatskom Zagorju, jer treba sjediti uz njega i slušati priču o ovom ili onom - on toliko zna o povijesti i kulturi toga kraja. Nikad nisam pitala ing. Borovčaka od kuda je, to nije bilo bitno, jer oboje smo Hrvati, oboje volimo Hrvatsku iznad svega, i za nas dvoje Hrvatska je baš kao za pjesnika Dragu Ivaniševića, u njegovoj pjesmi "Hrvatska":

Ni brda nisu,
ni doline, ni rijeke, ni more,
ni oblaci nisu,
ni kiša nije
moja Hrvatska....
Jer Hrvatska nije zemlja, kamen, voda,
Hrvatska je riječ koju naučih od majke
i ono u riječi mnogo dublje od riječi;
i ono dublje s Hrvatskom me veže,
s Hrvatskom Hrvata,
s patnjama njenim,
sa smijehom i nadom, s ljudima me veže,
te ja kao Hrvat brat sam sviju ljudi.
I kud god idem sa mnom je Hrvatska. (Drago Ivanišević)

Tako sa nama, ing. Borovčakom i samnom, uvijek ide Hrvatska u ovom ili onom smislu, zato i ne želim ići u Pariz (a morala bih jednog dana). On mi je prikazao Zagorje kroz život pjesnika hrvatske himne "Lijepe naše" Mihanovića. Prošla sam "životom" Mihanovića, prošavši kroz Hrvatsko Zagorje, očarala su me sela i vinogradi, zelenilo polja, vrbe uz potoke i rijeke, dvorci, crkvice.... Damire, hvala.

Slavoniju sam gledala kroz Domovinski rat, slušala u pjesmama našega Kiće ili Vere Svobode, gledala u vezovima narodnih nošnji, pričama Kozarca, no srce su mi ipak prepunile Vinkovačke jeseni, kad smo gledali Slavoniju

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

Vijesti iz kulture

"SECESIJA U HRVATSKOJ" U MUO

U zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt 14. prosinca otvara se velika izložba "Secesija u Hrvatskoj" koja predstavlja dostignuća hrvatske umjetnosti na prijelomu 19. i 20. stoljeća, od 1897. do 1918. Taj umjetnički pokret u Hrvatskoj istodoban je relevantnim kulturnim i umjetničkim zbivanjima u drugim europskim zemljama u kojima se javlja pod nazivom - Sezession (Austrija), Jugendstil (Njemačka), Art Nouveau (Francuska), Modern Style (Engleska). U našoj sredini secesija će stvoriti temelje nagla i svjetski relevantna razvitka hrvatske umjetnosti tijekom dvadesetog stoljeća. Pojedine teme ilustrira više od 1000 izložaka. Na izložbi koju je gotovo tri godine pripremalo više od 40 vodećih hrvatskih stručnjaka za povijest umjetnosti i akademika bit će predstavljena ostvarenja istaknutih hrvatskih umjetnika - slikara V. Bukovca, B. Čikoša Sesije, M. Račkog, T. Krizmana, kipara R. Frangeša Mihanovića, I. Meštrovića, arhitekata R. Lubynskog, A. Baranyajia, I. Fischera, D. Sunka i drugih. U razdoblju secesije kulturu življenja u Hrvatskoj znatno su obilježili i predmeti uvezeni iz europskih središta novog stila, koji imaju svoje mjesto u muzejskoj prezentaciji. Među vrhunskim ostvarenjima oblikovanja na izložbi je zastupljen namještaj J. Hoffmanna, H. van de Veldea, staklo iz radionica E. Gallea i L. Comfорта Tiffanyja te djela istaknute hrvatske umjetnice A. Krasnik koja je najviše umjetničke domete ostvarila u središtu secesije - Beču. Izložba se održava u MUO te u jednom od najprezentativnijih ostvarenja hrvatske secesije - zgradi Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevu trgu. Izložba će biti otvorena do 31. ožujka 2004. (Večernji list)

ROĐENDAN HNK VARAŽDIN

Premijerom Shakespeareove drame "San Ivanjske noći" varaždinsko Hrvatsko narodno kazalište proslaviti će 130. rođendan. Sadašnja zgrada kazališta podignuta je 1873., a prvi hrvatski profesionalni ansambl osnovan je 1898. U Varaždinu su stasali ugledni glumci poput Zvonimira Rogoza, Augusta Cilića, opernu karijeru tu je započela Ančica Mitrović. Poslije 1945. najpoznatiji su varaždinski glumci Franjo Majetić, Ivo Serdar, Sanda Langerholz, Ivo Rogulja, Martin Sagner, Martin Bahmec...

Najdublji trag od redatelja ostavili su Vladimir Gerić i Petar Veček, koji je i režirao premijeru. Devedesetih se varaždinski HNK nametnuo kao jedno od najboljih hrvatskih kazališta okupivši mlade glumce poput Barbare Rocco, Matije Prskalo, Sunčane Zelenike, Alena Liverića, Marinka Prge, Roberta Plemića, Zvonka Zečevića, Ljubomira Kerekeša... (Večernji list, 7.12.)

OBLJETNICE MUZEJA U HRVATSKOM ZAGORJU

»Muzejska djelatnost sve je popularnija i to je novi izazov za struku koja se brine o prezentiranju naše povijesne baštine«, rekao je Antun Vujić, ministar kulture, prilikom obilježavanja 500 godina Velikog Tabora, 50 godina Muzeja »Staro selo« Kumrovec, 30 godina Muzeja seljačkih buna Gornja Stubica i 10 godina Muzeja Hrvatskog zagorja. Prigodnoj svečanosti, koja je održana u restoranu »Zelenjak« u Risvici kod Kumrovcu, nazočili su bili ministri suradnici, predstavnici Konzervatorskog odjela Hrvatskog restauratorskog zavoda, Krapinsko-zagorske županije te zaposlenici svih spomenutih muzeja. (Vjesnik, 7.12.)

PREDSTAVLJEN FILMSKI LEKSIKON

Filmski leksikon, što na 813 stranica donosi 2140 natuknica i 615 ilustracija o inozemnoj i domaćoj filmskoj umjetnosti, predstavio je izdavač - Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«. Samo pet zemalja u svijetu ima filmske enciklopedije i leksikone poput naših, rekao je glavni urednik Ante Peterlić.

U Leksikonu su obrađeni igrani, dokumentarni i animirani filmovi, a redatelji, glumci, scenaristi, skladatelji, scenografi, kostimografi, predstavljani su biografskim člancima. Posebna skupina posvećena je definicijama filmoloških pojmova i profesija, žanrova te stilskih formacija i smjerova. Članci o filmovima (njih gotovo tisuću) sadrže imena ekipe, kratki opis fabule te interpretacije filma popraćene recepcijom i dodijeljenim nagradama. Posebno je zastupljen hrvatski film. Urednici Filmskog leksikona su Bruno Kragić i Nikica Gilić. (Vjesnik, 5.12.)

ZBOG MRVICE DJEVOJKE SLUŠAJU BACHA

Šibenski pijanistički virtuoz koji je prošlih mjeseci osvojio svjetsku publiku albumom "The Piano Player" 29. studenoga napokon stiže u Zagreb predstaviti taj album hrvatskoj publici. Toga dana i sutradan Mrvica će gostovati u nekoliko televizijskih emisija i davati intervjue domaćim i slovenskim novinarima. Album "The Piano Player" objavljen u cijelom svijetu na etiketi EMI Classics hrvatski distributer Dallas Records do kraja godine će prodavati po 15 posto nižoj cijeni nego dosad.

Na "Piano Playeru" Mrvica na drukčiji, suvremen način izvodi klasične "HRVATSKA ISKRA" - Broj 128, 29. XII 2003.

skladbe Bacha, Handela i Chopina. Publiku svih generacija diljem svijeta oduševljavaju njegovi, za klasičnu glazbu nekonvencionalni, koncertni nastupi koji uključuju dramatične laserske svjetlosne efekte, plesačice i dimne efekte. Zbog njegova nimalo uštogljenog načina odijevanja, naušnica i piercinga te obojane kose mlade djevojke počinju slušati Bacha i Händela, a spot za "Bumbarov let" prikazuje se na MTV-ju. (Večernji list, 24. 11.)

UMRO ĐANI ŠEGINA - OPERETNA LEGENDA

Đani Šegina, prvak Kazališta "Komediya" od njegova osnutka 1950. g., desetljećima jedan od najpopularnijih umjetnika naše glazbene scene, umro je 19. studenog u 80. godini. Tijekom bogate karijere ostvario je sedamdesetak uloga, ponajprije u operetama i mjuziklima, dokazujući u svima višestran dar kakav se u tim žanrovima i traži: pjevački, plesački i glumački. Najviše se pamte Šeginine glavne uloge u klasičnim operetama poput "Knežinje čardaša", "Grofice Marice", "Baruna ciganina", te u mjuziklima "Čovjek iz Manche", "Poljubi me Kato" i dr. Nastupao je i u operama i u dramskim djelima, te na festivalima zabavne glazbe, ali ostao je zapamćen kao zaštitni znak vrsnosti zagrebačke škole operete i mjuzikla, čije se zlatno doba upravo poklapa s umjetničkim najkreativnijim godinama Đanija Šegine. (Večernji list, 21. 11.)

NAJVEĆA RETROSPEKTIVA IVE DULČIĆA

U Umjetničkoj galeriji Dubrovnik traje retrospektivna izložba klasika hrvatske moderne umjetnosti Ive Dulčića, na kojoj je izloženo 300 slika, crteža, fotografija, publikacija iz svih faza umjetnikova stvaralaštva. Izložba, koja je ljetos bila postavljena u Modernoj galeriji u Zagrebu, predstavlja dosad najopsežniji prikaz Dulčićeva iznimnog slikarskog opusa. Autor retrospektive je Igor Židić. (Večernji list, 17. 11.)

KONCERT GITARISTICE ANE VIDOVIĆ

Hrvatska gitaristica Ana Vidović održala je u Washingtonu koncert. Ana Vidović je, u organizaciji Međunarodnoga glazbenog konzervatorija iz Washingtona, nastupila pred punom dvoranom u Bethesda u okviru niza koncerata u spomen na Johna E. Marlowa, američkog skladatelja, izvođača i pedagoga. Oduševljenoj publici mlada hrvatska gitaristica predstavila se djelima Johanna Sebastiana Bacha, Morena Torrobe, Manuela Poncea, Niccolò Paganinija i Barrios Mangore. Ana Vidović, koja trenutno živi u Baltimoreu i studira na konzervatoriju Peabody, predstavljena je publici kao mladi hrvatski virtuoz. Ana Vidović je u dobi od 23 godine već izvođač svjetske klase, a nastupala je diljem Europe i Sjedinjenih Država. (Hina, 24. 11.)

KUĆA IVE ROBIĆA POSTALA KAPELICA

Kuća pokojnoga pjevača Ive Robića u Ičićima preuređena je u kapelicu svečano je otvorena u nazočnosti dvjestotinjak vjernika. Taj jedini sakralni objekt u Ičićima blagoslovio je riječki nadbiskup, mons. Ivan Devčić. Ivo Robić je u dogovoru sa suprugom Martom kuću oporučno ostavio Riječkoj nadbiskupiji sa željom da se u njoj otvori sakralni objekt za ičićku župu. (Vjesnik, 17. 11.)

Prodaje se:

Umjetničko djelo na prodaju

Iz bogatog umjetničkog opusa renomiranog kanadskog akademskog slikara Krešimira Čavlovića, tematski temeljenog na čvrstoj pripadnosti Hrvatskoj, nudi se na prodaju original slike Freedom (Sloboda) izrađenog u akriliku, dimenzija 135cm X 65cm, uz cijenu od \$15.000 dolara.

Ljubitelji likovne umjetnosti i zainteresirani kupci izvolite se javiti na tel. broj 905 - 502-8844.

Zanimljivosti

NAGIBNIM VLAKOM OD ZAGREBA DO SPLITA

Obnova dijela Ličke pruge, koja povezuje Zagreb i Split, preduvjet je da bi i njome mogli voziti suvremeni nagibni vlakovi. Brzina od 160 kilometara na sat, koju bi trebali postići nagibni vlakovi, onima koji su se vozili vlakom između dva najveća hrvatska grada još se čini kao brzina svjetlosti. No, iz Hrvatskih željeznica tvrde da će ti vlakovi između Zagreba i Splita voziti već sredinom sljedeće godine.

Do sada su vlakovi na toj relaciji vozili oko osam sati, a nagibni bi vlakovi putovanje trebali skratiti na manje od pet sati. To bi Hrvatskim željeznicama omogućilo da, umjesto sadašnjeg jedinog dnevnog vlaka između Zagreba i Splita, Marjana, uvede čak četiri dnevna vlaka, koji bi u prosjeku iz svakog grada kretali otprilike svaka četiri sata. Osim kraćeg putovanja, nagibni vlakovi bi i na naše pruge trebali donijeti europski komfor putovanja. Nagibni vlak tvrtke Bombardier je klimatiziran i ima ugrađen audiosustav, a svakom će putniku na raspolaganju biti slušalice. Također će svoja prijenosna računala moći uključiti u struju. U vlaku će se posluživati hrana kao u zrakoplovima, pa putnici neće morati hodati do vagon-restorana. Ta dodatna usluga, tvrde u HŽ-u, neće se posebno naplaćivati, nego će biti uračunana u cijenu karte.

HŽ zbog osam garnitura nagibnih vlakova očekuju i bitno povećan broj putnika između Zagreba i Splita. Procjenjuje se da bi putnika na toj liniji bilo oko 20 posto više. Zbog toga bi broj putnika na relaciji između ta dva grada trebao dosegnuti gotovo polovicu svih putnika koje godišnje prevezu Hrvatske željeznice.

Zanimljivo je da je su vlakovi HŽ-a posljednji put značajnije modernizirani prije 30-ak godina. Tada je nabavljen 12 dizelsko-motornih vlakova, koji su bili jako popularni. Od tih vlakova danas vozi samo jedan. (Renato Ivanuš, Večernji list, 25. 11.)

OBNOVLJENA KNJIŽNICA MALE BRAĆE

DUBROVNIK - Prigodnom svečanošću u dubrovačkom Franjevačkom samostanu u ponedjeljak je otvorena obnovljena knjižnica Male braće, u svjetskim razmjerima jedinstven spomenik baštine teško oštećen u bombardiranju povijesne jezgre Grada. Nakon mnogih selidbi građe unutar samostanskog kompleksa knjižnica je ponovno vraćena u autentični prostor zapadnog krila samostana, što, prema općoj ocjeni, za kulturu Dubrovnika predstavlja najvažniji događaj u posljednjih deset godina.

Dijeleći kroz sedam stoljeća postojanja sudbinu braće franjevača, knjižnica je od "useljensja" u zidine 1309. stradavala u potresima, požarima i protoku vremena, a osobito teška razaranja doživjela je u agresorskim napadima na Grad 6. prosinca 1991., kada samostan Male braće biva pogođen s 51 projektilom, a biblioteka s tri izravna pogotka. Poznata kao prva moderna javna knjižnica u Dubrovniku do konca 18. stoljeća, franjevačka riznica duha prije početka Domovinskog rata raspolagala je impozantnim fondom od 70 tisuća svezaka (bez periodike i arhivske građe) s područja od teologije, filozofije i ljekarništva do glazbe, 216 inkunabula, tisuću knjiga iz 16. st., 20 vrijednih koralnih djela, pergamentskih zapisa iz 10. st. te prvim prijepisom Gundulićeva Osmana i prvim tiskom Marulićeve Judite. Nakon rata potporom Ministarstva kulture RH te doprinosem Razvojne banke Vijeća Europe, matične franjevačke provincije Svetog Jerolima, kao i donacijama međunarodnih fondova za spas povijesnog naslijeđa 1994. otpočinje obnova knjižnice samostana koji je World Monument Watch uvrstio na listu stotinu najugroženijih svjetskih spomenika. (Slobodna Dalmacija, 9. 12.)

MLADI HRVATSKI ZNANSTVENICI

Mladi hrvatski znanstvenik Mario Jurić, poslijediplomac na glasovitom američkom sveučilištu Princeton, suautor je nove mape svemira što ju je u svom najnovijem broju objavio popularnoznanstveni časopis New Scientist. U ekskluzivnoj izjavi za naš list Mario Jurić nam je rekao da je izradu mape potaknuo astrofizičar Richard Gott, profesor na tom sveučilištu, s kojim je naš mladi znanstvenik radio godinu dana. O mapi svemira popularni američki časopis donosi glavni članak, ali i poster.

Ona se, prema riječima Marija Jurića, razlikuje od dosadašnjih jer je nastala logaritamskom komformalnom projekcijom, što znači da se na nju može staviti sve, od satelita iznad Zemlje do kraja svemira. Posrijedi je golemu nakupinu galaktika veličine 13 milijardi svjetlosnih godina, a svaka od otkrivenih galaktika ima 100 tisuća svjetlosnih godina.

Stavljena na mapu, Mliječna staza, galaktika u kojoj je Sunčev sustav, izgleda kao zrnce prašine, a da bi se inače razvukla na stranicu, bile bi potrebne 62 milje papira. Stoga su posebnim mjerilom prof. Gott i naš znanstvenik uspjeli na svoju mapu posložiti sve i po tomu je ona važan

doprinos astrofizici. Nov pogled u svemir jedan je od projekata u kojem sudjeluje naš znanstvenik koji je prve međunarodne uspjehe počeo postizati još dok je bio srednjoškolac. Sa svojim vršnjacima iz zagrebačke XV. gimnazije osvojio je zlatnu medalju na Sveameričkom natjecanju u informatici, a po njemu je prozvan i prvi hrvatski komet.

Godine 1999. otkrio ga je s Koradom Korlevićem, voditeljem Zvezdarnice u Višnjaju. Na Princeton je, pošto je diplomirao fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, otišao 2002. godine i na poslijediplomskom studiju, na kojem mu je mentor Željko Ivezić, sudjeluje u različitim projektima. Sada je zaokupljen mjerenjem veličine Mliječne staze i gustoćom zvijezda. (HIC)

Dioklecijanova palača građena je po zakonitosti- ma godišnjeg i dnevnog kretanja Sunca u Splitu

- senzacionalno je otkrio prof. Mladena Pejakovića što će biti objavljeno u knjizi »Dioklecijanova palača sunca«!

»Geografska pozicija Dioklecijanove palače određena je geografskom širinom, latitudom Aspahalatosa, današnjeg Splita. Ta je širina 43,5 stupnjeva. Iz tog se podatka izračunava i put Sunca na mjesnom horizontu. Sunce je, naime, samo dva puta godišnje okomito sa istoka na liniju sjever-jug. Put Sunca u Splitu od geografskog istoka do zimskog i ljetnog istoka na dane solsticija iznosi 33 stupnja. Svi objekti u palači postavljeni su i izgrađeni prema ovim odnosima! Zbog međusobnog usklađivanja geoastronomskih odnosa s arhitekturom, tlocrt palače nije idealan pravokutnik«, kaže Mladen Pejaković. (Slobodna Dalmacija)

MEGASARMA TEŠKA 1200 KILOGRAMA

Ovogodišnja pučko-turistička manifestacija Zeljarijada u Vidovcu nedvojbeno će se pamtili po još jednom kuharskom rekordu. Osam kuhara iz Varaždinske županije, te po jedan iz Zagreba i Koprivnice, pripremilo je i skuhalo u golemoj posudi megasarmu, dugačku 312 metara, za koju su mnogi odmah rekli da bi trebala biti uvrštena u Guinnessovu knjigu rekorda.

Kuhari su dva dana pripremali sarmu od 450 kilograma poznatog varaždinskog zelja, 20 kilograma svježeg mesa, 50 kilogram luka i 250 jaja. Usto, za pripremu sarme potrošeno je 30 kilograma riže, tri kilograma češnjaka, 50 kilograma rajčica, kilogram i pol mljevene paprike, kilogram papra, 20 litara vode, 30 kilograma kobasica, četiri kilograma vegete i drugih sastojaka. Ukupna je težina megasarme, koja se kuhala nekoliko sati, 1200 kilograma.

Unatoč svojoj megatežini i dužini, vidovečka je sarma, na zadovoljstvo brojnih posjetitelja Zeljarijade koji su je imali prilike kušati, brzo nestala, a bilo je i onih koji su tražili obrok više. (Večernji list, 5. 10.)

GASI SE RADIO SLOBODNA EUROPA ZA HRVATSKU

Hrvatska redakcija Radija slobodna Europa (RFE) prestat će raditi 31. prosinca ove godine, nakon što su američki financijeri odlučili preusmjeriti sredstva u druga svjetska područja kojima je takav radijski program potrebniji. Uz hrvatski, ukidaju se i servisi na trima baltičkim jezicima (litavski, latvijski, estonski) te na rumunjskom, bugarskom i slovačkom. (Vjesnik)

RUMSFELD NAGRAĐEN ZA NAJBESMISLENIJU IZJAVU

LONDON - Britansko udruženje za jasnoću izražavanja dodijelilo je američkom ministru obrane Donaldu Rumsfeldu nagradu za najbesmisleniju izjavu godine. "Postoje poznate nepoznanice, odnosno činjenice za koje znamo da ih ne znamo. Postoje i nepoznate nepoznanice, činjenice za koje ne znamo da ih ne znamo" - izjavio je Rumsfeld. (Večernji list)

NATURE'S WAY CO.

Pozivamo Vas da nas posjetite u našoj novo-otvorenoj "KUĆI MEDA I PRIRODNIH LIJEKOVA", Lokacija: 1101 McBride Ave, Mississauga (ugao Erindale station i McBride Ave) u zgradi "Erindale Medical Centre

Dodite i, uz kavu i domaće kolače, razgledajte široki asortiman prirodnih lijekova na bazi pravog domaćeg meda pomiješanog s ljekovitim biljnim ekstraktima, po vrlo povoljnim cijenama.

Otvoreni smo svaki dan od 10.00 - 4.00 i subotom od 11.00 - 5.00. Nazovite nas za daljnje informacije na telefone (905) 848-5360 ili (905) 846-3060

Prošetajmo Hrvatskom

Dr. Sc. Dragutin Pavličević: KRATKA POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST HRVATSKE

ŠPORTSKA KULTURA

Na području današnje Republike Hrvatske, tu gdje se stoljećima miješaju srednjoeuropski, sredozemni, alpski i panonski utjecaji kultura i naroda, na visoravnima i planinama dinarskih i bosanskohercegovačkih planina gdje je klima bila povoljnija, gdje su hrana i voda bili zdravi, živjeli su od davnina visoki, jaki i nadareni ljudi. To potvrđuje dosadašnji pregled kulturnih dostignuća, tradicije i baštine, a ovdje ćemo pokazati kako *fizički razvoj nije nikada zaostajao za duhovnim*. Već smo pisali o bogatstvu narodnih i viteških igara koje i danas žive ili se obnavljaju u narodu, a sada ćemo nešto više reći o fizičkoj, sportskoj kulturi i dostignućima naroda koji žive na ovom prostoru.

Za postojanja prve Jugoslavije (1918.-1941.) kao i one druge komunističke (1945.-1990.) športaši su te države postizali dobre rezultate, poglavito u sportskim igrama, koji su nadilazili brojnost i opći razvoj. Međutim, manje je bilo poznato da su većinu u pojedinim reprezentacijama, kao i u pojedinačnim disciplinama, činili nesrpski narodi, poglavito Hrvati i Slovenci. U sklopu općenite centralizacije i koncentracije svih snaga u Beogradu i Srbiji, mnogi su ponajbolji športaši na razne načine bili prisiljeni braniti boje beogradskih i srbijanskih klubova. U tome se isticao ponajviše klub Jugoslavenske armije "Partizan", te djelimice "Crvena zvezda", gdje su nastupali ponajbolji športaši Hrvati npr. Mihalić, Ceraj, Gubijan među atletičarima te Beara, Zebec, Bobek, Čajkovski i dr. među nogometašima, da i ne govorimo o vaterpolistima, rukometašima, košarkašima (npr. Mostarac Dalipagić) i drugi.

Najveći uspjesi postignuti su, kako rekospo, u sportskim igrama, poglavito onim loptačkim. U *košarci, vaterpolu, rukometu, nogometu i odbojci* su obje Jugoslavije bile među prvim silama u Europi pa djelimice i u svijetu. Tome treba dodati igre kuglom (kuglanje i boćanje), grčko - rimski stil *hrvanja, boks, veslanje, tenis i stolni tenis*, djelimice *plivanje i streljaštvo*, te samo iznimno atletiku. U tim sportskim igrama osvojeno je do raspada druge Jugoslavije ponajviše europskih, svjetskih i olimpijskih kolajni. I dok su u košarci, nogometu, te donekle u vaterpolu i rukometu u osvajanju prvih mjesta sudjelovali i srpsko - crnogorski športaši, u svim ostalim disciplinama, uključivši i skijanje i hokej, u kome su oduvijek dominirali Slovenci, većinu su činili športaši s područja Hrvatske, te BiH.

Usprkos materijalnom, političkom i svakom drugom favoriziranju srpskih klubova, ipak su dosta prvenstava obiju Jugoslavija osvajali u popularnim sportovima hrvatski i bosanskohercegovački klubovi. To se u nogometu odnosi na zagrebačke ("Građanski", HAŠK, "Dinamo"), te splitski "Hajduk", bosanskohercegovačke ("Sarajevo" i "Željezničar") iz Sarajeva, a redovito je dobar bio i mostarski "Velež". U košarci su to bili zagrebačka "Cibona" i splitski "Jugoplastika", danas "Split", "Zadar" i sarajevska "Bosna". U rukometu su to bili "Partizan" iz Bjelovara, sarajevska "Bosna", banjalučki "Borac", zagrebački "Medveščak" i "Badel 1862.", te u vaterpolu dubrovački "Jug", splitski klubovi, riječko "Primorje" i zagrebačka "Mladost" koja ima oduvijek i europski jaku odbojkašku momčad. Svi navedeni klubovi osvajali su jednom ili više puta europska i svjetska klupska prvenstva.

Rijetke uspjehe postigli su hrvatski tenisači u reprezentaciji Jugoslavije. U prvoj Jugoslaviji, uoči II. svjetskog rata je momčad *Punčec, Palada, Mitić i Kukuljević* bila ponajbolja u Europi, a poslije II. svjetskog rata slavu su hrvatskog tenisa pronosili *Jovanović, Pilić, Franulović, Prpić, Orešar* i danas *Goran Ivanišević*. To se isto može reći i za stolni tenis gdje su Hrvati *D. Šurbek* danas *Z. Primorac* osvajali europske i svjetske trofeje. Slično je i u hrvanju gdje su hrvatski športaši, poglavito oni iz *Petrinje*, osvojili nekoliko europskih i olimpijskih odličja (Lesjak, Nenadić). U boks u Hrvati *Prebeg, Krizmanić, M. Parlov*, te Hrvati iz BiH poput *A. Josipovića i M. Beneša*, osvajali europske i olimpijske medalje, a danas se Zagrepčanin *Željko Mavrović*, višestruki prvak Europe u teškoj kategoriji bori za svjetsku boksачku krunu kao i Branko *Čikatić*, prvak svijeta u tajlandskom boksu.

Od 1990. kad se Republika Hrvatska osamostalila, te od 1992. kad je službeno priznata i nastupila pod svojom zastavom i državnim imenom na *Olimpijadi u Barceloni*, osvojili su hrvatski športaši mnoštvo europskih, mediteranskih, svjetskih i olimpijskih kolajni i potvrdili iznesenu tezu da su činili ponajviše za uspjeh bivših jugoslavenskih reprezentacija. Među najveće uspjehe treba ubrojiti *srebrnu medalju u košarci na Olimpijadi u Barceloni* kad su pod vodstvom fenomenalnog *Dražena Petrovića* ugrozili i primat košarkaša SAD. Tu je *Goran Ivanišević* osvojio brončane kolajne, i pojedinačno i u parovima s Prpićem. On je nekoliko puta bio među prvom petoricom najbolje plasiranih svjetskih tenisača. Hrvati su osvojili *zlatnu kolajnu u rukometu na olimpijadi u Atlanti, SAD (1996.) i srebrnu u vaterpolu*. U ženskom tenisu Hrvatska ima jednu od najperspektivnijih

reprezentacija (Majoli, Lučić, Talaja).

U košarci, odbojci, vaterpolu, rukometu, boćanju, kuglanju, rukometu i odbojci za žene, hrvatsku su klubovi osvajali brojna europska prvenstva, npr. "Cibona" iz Zagreba je nekoliko puta bila među ponajboljim europskim košarkaskim klubovima, "Mladost" iz Zagreba je osvajala u odbojci za muške i ženske također prva ili visoka mjesta, kao i "Dubrovnik" u ženskoj odbojci, te "Podravka" iz Koprivnice, "Kraš" iz Zagreba u rukometu. "Badel 1862." iz Zagreba bio je nekoliko puta prvak ili doprvak Europe u rukometu, kao i "Grmošćica", "Medvedgrad" iz Zagreba u kuglanju te "Zrinjevac" iz Zagreba u boćanju, "Rijeka" - žene u kuglanju. Povremeno su hrvatski predstavnici osvajali kolajne i u drugim sportovima, npr. Matija Ljubek zlatne olimpijske 1976. i 1984. u veslanju, *Đurđica Bjedov* (olimpijska zlatna i srebrna 1968. u plivanju); *Nikola Dražić*, trostruki svjetski prvak u kuglanju, hrvatske kuglašice bile su *prvakinje svijeta 1992.*, Biserka *Perman*, svjetsko prvenstvo u kuglanju (1982.) te u parovima i ekipno, a B. *Pereglin* je svjetska prvakinja u samostrelu.

Treba dodati da su donedavna hrvatski košarkaši bili ne samo najbolji u Europi i drugi u svijetu, nego su uzexvi u cjelini (uz Litavce) bili dotad najuspješnija europska nacija. Imali smo nekoliko pravih košarkaskih legendi kao što je bio Zadraniin *Krešimir Cosić*, naš prvi igrač u NBA - ligi u SAD, zatim spomenuti fenomenalni Šibenčanin, kasnije Zagrepčanin, *Dražen Petrović*, kome su spontano dali nadimak "košarkaškog Mozarta". Njemu u čast podignut je u Laussanei, u olimpijskom muzeju poseban spomenik. Danas je jedan od prvih igrača "Chicago Bulls", prvaka NBA, Splitsanin *Toni Kukoč*. Oni su zajedno s D. Rađom, S. Vrankovićem i Z. Tabakom igrali u NBA-a najjačoj ligi svijeta, pa smo po broju igrača koji su tu uspješno nastupali, najuspješnija europska nacija.

Ove, 1998. godine je *hrvatska nogometna reprezentacija* postigla možda dosad najveći uspjeh hrvatskog sporta uopće, a to je *treće mjesto u svijetu* u toj najpopularnijoj igri. Ostvarili su ga mladići koje je vodio Miroslav Ćiro *Blažević* na prvenstvu u Francuskoj gdje su uspješno predstavili i šport, i kulturu i domoljublje naše brojčano male, ali uspješne i ponosne zemlje. Hrvatski napadač Osječanin *Davor Šuker* postao je prvi strijelac Svjetskog prvenstva, vrataru *Dražena Ladića* mnogi smatraju najboljim u svijetu, uostalom kao i spomenutog trenera *Blaževića*.

Snagu hrvatskog nogometa prikazuje i činjenica da su neki Hrvati igrali i za reprezentacije Austrije, Njemačke, Belgije i Australije, a uspjeh na Svjetskom prvenstvu postigla je Hrvatska isključivo sa svojim igračima, što se ne može reći za druge reprezentacije. (Naklada HIC, 1998.)

JANICA IZMEĐU AMBICIJA I LIJEČNIKA

U Hrvatskom skijaškom savezu znaju dvije stvari. Znaju da je Janica Kostelić bolesna i uzima lijekove i znaju da trenira punom snagom. O svemu ostalom vezanom uz Janičin oporavak nemaju pojma. Ne znaju kako će biti tretirana bolesna štitnjača, hoće li biti potrebna operacija ili će stvar spasiti čudotvorni čajevi i jodifikacija. Ne znaju niti kad će Janica nastupiti u službenoj utrci, premda je to, čini se, pitanje dana. U siječnju ove godine, gotovo prije godinu dana, Janici je u Mariboru pozlilo, čak je, tvrde, izgubila i svijest. Stvar se ponovila na treninzima između četiri operacije koljena ljetos u Zermattu. Nakon toga obavljen je temeljit pregled koji je ustanovio da Janica ima problema sa štitnjačom, a nakon dva mjeseca nagađanja javnosti o kakvoj je bolesti riječ, Vedran Pavlek, direktor reprezenatcije, tek je u subotu kazao da Janica ima hipertirozu. Deset dana prije negoli će svoju kćer i sina odvesti na trening na 3250 m visoki austrijski ledenjak Hintertux, Ante Kostelić je Večernjem listu izjavio da odlazi za Ivicom u Kanadu jer, po zadnjim nalazima, Janica mora potpuno mirovati! Čim se vratio, odveo je djecu u Hintertux, uz blago dopuštenje liječnika, i uz primjedb u Janica može samo lagano skijati. E, to je već bio problem. Kad je Janica počela skijati slobodno, nitko je više nije mogao zaustaviti da ne skija i punom snagom. Janicu je teško primiriti, a Antu Kostelića nije teško nagovoriti. Vedran Pavlek djeluje izgubljeno u odlutalim ambicijama Kostelićevih. Liječnici, ili barem oni čije mišljenje u Hrvatskom skijaškom savezu žele čuti, za sada šute. I čekaju novi pregled u Zagrebu, početkom sljedećeg tjedna... (Večernji list, 16.12.)

KRAŠIĆ

Krašić. In the words of an old travel-writer: "On the eight kilometer on the way from Jaska to Karlovac, a paved road branches off from the main road Zagreb - Rijeka. It follows the river of Kupčina on its way to Pribić and Žumberak. Half-way to Žumberak, in a country of wine and lush vegetation, lies Krašić, an attractive and beautifully set village. The village was named after old Croatian Brotherhood of Noblemen, which, in turn, was named after their ancestor Kraša". (A. Benigar: Alojzije Stepinac, hrvatski kardinal / Alojzije Stepinac, Croatian Cardinal)

Today, Krašić is much more than that. Besides its lush vegetation and attractive scenery, this country boasts with numerous vineyards of such wine sorts as chardonnay, graševina, silvanac, muskat and traditional kraljevina. Still, the first thing one remembers when Krašić is mentioned is the blessed Cardinal Alojzije Stepinac. Honoring his memory, the people of these parts and from all over Croatia gather every year on the anniversaries of his death (10 February), his birth (8 May) and his beatification (3 October), in the local Church of Holy Trinity.

Together with numerous pilgrims, we gathered in Krašić again on this rainy Sunday, to hear the word of God. Mons. Josip Mrzljak, Assistant Bishop of Zagreb, blessed us and delivered an inspired sermon. The mass began in rain, but - miraculously - the sun broke through after it, flooding Krašić and its surroundings with light. Amidst numerous stands with pictures, souvenirs and low-quality toys, we noticed the newly opened Krašić Tourist Office and Information Center. Although small, it is well supplied with ceramic souvenirs with the arms of Krašić, xylographs with blessed Cardinal Stepinac's portraits and local motifs and numerous commemorative postcards and books. Right away we are recommended a visit to the late Cardinal's memorial rooms in the parish house and the ethnographic collection of Božidar Čuk in the Mrzljak House. Božo is an interesting fellow. Incredible as it may sound, but this local wall-painter and municipal councilor has managed to collect over 3,000 exhibits in a few years: "I love wandering around Žumberak and visiting deserted villages. Once I found a clay pot that intrigued me and made me want to learn about the history of its owners. I decided to take a look at the interior of their wood cabin. I was looking for a story about the nourishment habits of our ancestors, about the way they furnished their homes and about the tools they used. Every new object that I find brings me back to the past and makes me want to learn more. People donate many things to me. I traded new buckets for clay pots. Some things I have to buy, but that is a sweet sacrifice", says Blaž, as locals call him out of love.

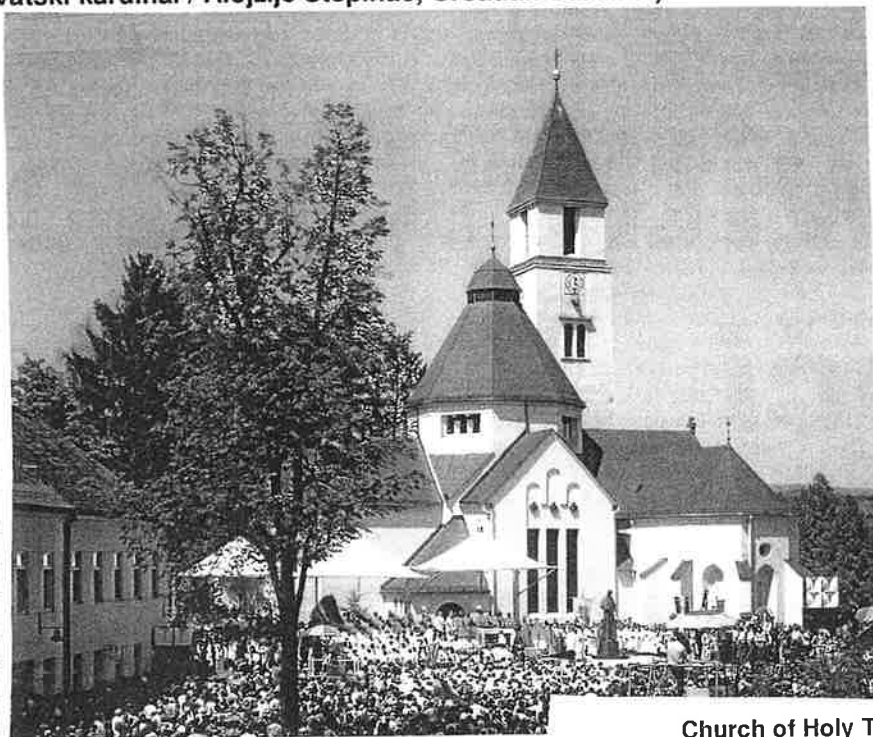
Božo's collection grew so quickly that his items filled not only his house, attic and outbuildings, but also his courtyard. Fortunately, municipal authorities of Krašić were sensitive to his "trouble", so he managed to renew the old Mrzljak House and store the most valuable part of his collection there. It just so happens that blessed Cardinal Stepinac's sister used to live there with her family.

Full of impressions, we set off to Žumberak. In Kostanjevac, we were kindly welcomed by Mr. Deško, the owner of local fishpond and local barbecue restaurant Jaševnica, named after a nearby stream. Numerous anglers crowd the fishpond. Their catch can be bought for a small price there. The restaurant offers fresh fish, prepared in different ways. The place is also used as a starting point for hikes to Vlašić Brdo, Gornje Prekrižje or to the north, along the Kupčina - towards Žumberak.

Trout grilled in a blend of wheat and corn flour, with a plentiful side-dish was a good preparation for a visit to one of the well-known vineyard huts of this region. This time it was the hut of Ivan Čuk. The host welcomed us personally, with a glass of his pear brandy, known as the best in the area. His wife Božica prepared some smoked cheese and ham. We started our wine-tasting with an autochthonous blend, made by a traditional recipe. The host then offered us his graševina - the last year's vintage and the one from two years ago, characterized by rich bouquet. We proceeded with the pride of Ivan Čuk's hut - his repeatedly awarded chardonnay. In the end, we tasted a gentle-taste muskat, preferred by ladies. We said good bye to our kind hosts, promising that we will return. The address of their vineyard hut is: Krašić 107; the Čuk family also has some estates and vineyards in Novaković Gorica.

At the end of our trip, we visited Frenki Tavern in the main square of Krašić, where its owner Vesna Penić served excellent coffee. In the end we said: "See you again at 'The Days of Krašić' in May."

(Mario Matko, Welcome to Zagreb)

Church of Holy Trinity

Little Stars shine BIG in New York City

The Little Stars or "Zvezdice" choir from Zagreb, Croatia are cultural ambassadors for the European Union and one of the top performing choirs in the world. They are visiting America to promote peace through musical performance and cultural exchange. "Zvezdice" choir, made up of 43 girls aged 10 to 18 have appeared last night, December 12, 2003 at the Croatian Church in Astoria, Queens. "Zvezdice" along with conductor Zdravko Slijivac has performed since 1985 including occasional musical projects with great Croatian superstar Ruža Pospis Baldani and many others.

The concert started formally with "Alleluia", Mozart's "Ave Maria" and continued with a spirited, phenomenal artistic range in "Annen Polka" by Johann Strauss. They included "Stabat Mater" by Pergolesi and "Oci Joj Gorski Izvori" by Josip Magdic. Second portion of the concert included Croatian Christmas songs such as "Svim na Zemlji Mir Veselje", "Veselje Ti Navjesujem" and "U To Vrijeme Godista."

With popular "Radujte Se Narodi," the Croatian audience broke in and even took over with "new" conductor Father Robert Zubovic. This scene produced lots of giggles on girl's part. This was followed by all time favorite "Tiha Noc" with first verse sang by the choir in a beautiful high tone along with their superb soloists, followed by the audience in our usual informal sing along, sometimes off key, but from the heart. This broke the ice. The girls received standing ovation and numerous formal acknowledgements from various city officials. Gratefully we bought their two CD's "Zvezdice Jubilej" and "Croatian Christmas Songs".

Accompanied by organ player Eva Kosir, the concert continued with Croatian songs from different regions. "Lijepa Anka" from Samobor, "Po Prigorju" vicinity of Zagreb, "Lepo Nam Je Zagorje Zeleno" from Hrvatsko Zagorje, "Zbira Junak Deklice" from Podravina, "Svekrvice" from Baranja, "Moja Diridika" from Slavonia, "Izasla Je Zelena Naranca" and "O, Mladi Momari" from Dalmacia.

The founder and conductor of "Zvezdice" Zdravko Slijivac carefully select the talent. Choir pre-admission requirements are indeed stringent, requiring the highest personal dedication and professionalism of choir member candidates. Every candidate is required to maintain excellent school grades for as long as is member associated with the choir.

"Zvezdice" traveled all over Europe and now they have added more stars with the spirit of love and peace to the glorious Christmas decorations all over New York City - the greatest city in the world! (CroatianWorldNet)

Jeffrey T. Kuhner:

Balkan turbulence

Radical nationalism is on the rise again in Serbia. The failure to achieve their territorial goals during the savage wars of the 1990s should have taught hard-line Serb nationalists that the dream of a "Greater Serbia" is unattainable. It hasn't.

In recent presidential elections, Serb revanchists led by Tomislav Nikolic won the largest share of the vote. The results were abrogated because of inadequate voter turnout. But Mr. Nikolic's call for a "Great Serb" state resonates with an electorate still angry at the West for NATO's 1999 bombing campaign in Kosovo, as well as the failure of the pro-democracy ruling coalition to improve the country's dismal living standards.

Reformist Prime Minister Zoran Djindjic is deeply concerned that Mr. Nikolic's Radical Party will emerge as Serbia's strongest political force following parliamentary elections later this month. Both Mr. Nikolic's boss, the odious Vojislav Seselj, and former Serb dictator Slobodan Milosevic are presenting themselves as viable alternatives to the ruling pro-Western government. Mr. Milosevic is heading the list of Socialist Party candidates and Mr. Seselj the Radicals, despite the fact that both men are in prison cells in The Hague, Netherlands, indicted for war crimes committed by the Serbian army and paramilitaries following the violent dissolution of Yugoslavia.

Opinion polls show Mr. Seselj's Radical Party and Mr. Milosevic's Socialist Party are poised to dominate the general elections. A victory by the extreme nationalists threatens to set off alarm bells throughout the region, paving the way for a possible new round of ethnic fighting.

The surging popularity of both Mr. Milosevic and Mr. Seselj is emblematic of the refusal by many Serbs to come to terms with their country's sordid record during the Balkan wars of the past decade. Rather than take responsibility for their culpability in supporting Mr. Milosevic's ethnic cleansing campaigns in Croatia, Bosnia and Kosovo, most Serbs have embraced a conspiratorial victimology in which Serbia is seen as having been betrayed by the international community and "tumcoats" at home.

This more than anything else explains the 2000 revolution that toppled Mr. Milosevic from power. The anti-Milosevic movement only gained critical mass following Serbia's humiliating defeat at the hands of NATO, which forced Belgrade to relinquish its control over Kosovo. As one adviser to former President Vojislav Kostunica, a pivotal leader of the country's fledgling democratic movement, confessed to me: "The Serbian people only turned on Milosevic after they realized he was a loser. He promised the Serbs much, but eventually failed to deliver on those promises."

Yet Mr. Milosevic's current political revival is based mostly on his image as the strongman who will stand up to the West. His trial at The Hague has been closely watched on Belgrade television. Realizing he has been given a platform from which to influence his domestic audience, Mr. Milosevic has relished playing the role of the great Serbian patriot who defended the rights and aspirations of ethnic Serbs in the former Yugoslavia. But for all of his political posturing, the Butcher of Belgrade is still remembered by many Serbs as a failed autocrat who led his country to defeat and ruin.

This explains the stunning rise of Mr. Seselj and his Radicals. They champion a lethal mix of xenophobic nationalism and state socialism. An outspoken proponent of a "Greater Serbia," Mr. Seselj vows to restore Belgrade as the hegemonic power in the Balkans. His ultimate goal is to reincorporate Kosovo along with large chunks of Bosnia and Croatia into a larger unitary Serb state — regardless of the fact that such a move would trigger widespread ethnic violence with Kosovar Albanians, Bosnians and Croats.

He has contemptuously referred to Montenegro and Bosnia's Muslim community as "invented nations." His antics have included brandishing a pistol in front of the parliament building and spitting on the speaker of the legislature. During the 1991 war in Croatia, Serb paramilitaries under Mr. Seselj's leadership committed numerous atrocities in Eastern Slavonia. His forces developed a notorious reputation for mutilating the bodies of victims, gouging out the eyes of Croatian civilians with rusty spoons.

The resurgence of radical Serb nationalism harkens back to a darker period in European history when Adolf Hitler rose to power by appealing to ethnic revanchism and promising to avenge Germany's defeat in World War I. Just like Serbia today, Germany in the early 1930s was reeling from an economic depression and the widespread humiliation following its military loss to the Western powers. The Germans made a tragic mistake in following Hitler's fascist appeals to blood and soil. The Serbs would be wise not to repeat that same mistake.

The Washington Post, Dec. 23, 2003, Jeffrey T. Kuhner is a historian and contributing writer to The Washington Times.

NEW CROATIAN PREMIER INTRODUCES NEW CABINET

Zagreb, December 22 (FPB) - Ivo Sanader introduced his new cabinet yesterday. The new government will have only 14 ministers (Racan's government had 21 ministers). Ivan Šuker (HDZ) will be Finance Minister, Berislav Rončević (HDZ) Defence Minister, Miodir Žužul (HDZ) Foreign Minister and Marijan Mlinarić (HDZ) will hold the office of Interior Minister. The Justice Ministry will be led by Vesna Škare-Ožbolt of the Democratic Centre (DC), and the Ministry of Economy, Labour and Entrepreneurship by Branko Vukelić (HDZ). Božidar Kalmeta (HDZ) will be at the helm of the Ministry of Maritime Affairs, Transport, Development and Tourism.

Petar Čobanković (HDZ) will be new Agriculture Minister and Marina Matulović Dropulčić (HDZ) will lead the Ministry of Environmental Protection, Zoning and Construction. Andrija Hebrang (HDZ) is nominated for the post of Health Minister and Deputy Prime Minister. Another Deputy Prime Minister will be Jadranka Kosor (HDZ) who will also hold the post of Minister of Family, War Veterans' Affairs and Inter-Generation Solidarity. Dragan Primorac, a non-partisan candidate, is nominated for the post of Minister of Science, Education and Sport. Božo Biškupić (HDZ) will head the Ministry of Culture and Kolinda Grabar-Kitarović (HDZ) the Ministry of European Integration.

Martin takes over as Canada's prime minister

OTTAWA (AFP) - Paul Martin was sworn in as Canada's 21st prime minister on and immediately made sweeping changes to the government after Jean Chretien ended his decade in power.

After Chretien, a Liberal Party titan who will turn 70 next month, tendered his formal resignation to Governor General Adrienne Clarkson, Martin brought in his new team of ministers and announced his aim to strengthen Canada's international standing, particularly relations with the United States.

Martin, who was forced out of the key post of finance minister 18 months ago because of his brazen campaigning to become the next leader, unveiled Anne McLellan as his new deputy prime minister and Ralph Goodale as finance minister.

Bill Graham remains foreign minister, but David Pratt moves from the party backbenches to become defence minister and outgoing industry minister Allan Rock will leave politics to become Canada's ambassador to the United Nations. (Dec. 12. news - web sites).

A few words from the editor

We are at the beginning of the New Year 2004. How the time flies when you're having fun! We are already in the 7th year of our adventure, our HRVATSKA ISKRA, yet things are, unfortunately, not too good. I am very sorry to inform you that after this issue I am taking leave of absence, since there is no more money to go on, and also there is also such heavy feeling in my heart. I simply need rest.

Let me say thank you to each and everyone of you, readers and you contributors to ISKRA in any way. It was such a great pleasure to work on this newspaper, since it was a source of new friendships and new knowledge. Through this newspaper all the contributors and I have met many new and interesting faces, we have experienced Croatia in every imaginable way, we have learned a lot. For this we shall always be grateful. Hopefully things will be better in the future.

Thus let us regroup, see how the things will be and we might come back again - or not. In the meantime, thank you for your patronage and any kind word that you had for all of those who worked on the pages of HRVATSKA ISKRA.

Happy New year 2004.

Valentina

Vladimir P. Goss:

A friend who closely follows Croatian politics told me the other day: "Nothing is going to happen before April. That's when Brussels should decide on Croatia's candidacy for the EU. They will all be very polite lest some one should be taken to task for endangering Croatia's chances to become a member."

If my friend is right, the new government may have its hands tied in many ways. No or very few incompetents brought in by the outgoing government would be fired, as they would scream bloody murder about having "their human rights" taken away from them (what about electorate's right to have decent services?). I am talking about medium and low level bureaucrats, the trash of the land. Remember, in 2000 we were told that any change would be governed by the principle of competence. Then there were massive firings of the "enemy" down to kindergarten level. So we are stuck with incompetents at least thorough April. And we may continue to politely, or not so politely, debate the issue of whether Croatia should join or not.

The opposition may have their hands tied in a like manner. They must prove cooperative to the new government on this key issue. So they may even realize that we need competent and dedicated civil servants.

Unfortunately, like many other debates in Croatia, this, about joining Europe, is an idle one and serves only for huffing, puffing, and grandstanding. Croatia is already part of Europe. Logically, one cannot join something one already belongs to. It is only the question of how long Brits and their likes may try to postpone the inevitable. And the inevitable is that if there is to be a United Europe it cannot be a West European club but a union stretching from the Atlantic to the Pacific, one in which, in fact, the Slavs and their East and Central European neighbors would be a majority; something the "West" may have difficulties swallowing. And if they don't or do not wish to, fine. We should build our own UCEE - Union of Central and Eastern Europe and move toward what I think might be a very promising future.

Now let me stop daydreaming.

Croatia will join, one day, probably sooner than ready, the EU. It should do so, but in doing so it should not rush, it should not beg, it should not accept conditions. It should, politely but firmly, state some condition of its own. Croatia has a distinguished geopolitical position. Every power to be in the area, and beyond, since prehistoric times, coveted that intersection of roads from the Mediterranean into the Russian plains, and from the Northern Sea to the Near Orient. Additionally, Croatia has one of the most valuable stretches of real estate in the world - the Adriatic coast. Yes, we have done many evil things to that part of our natural and cultural legacy, but, as opposed to most such places around the globe, there are still some "empty" spaces! Imagine what an American (or Far Eastern) developer could do with that area of "makia" between, say, Pirovac and Vodice. Build 400.000 condos? Or what could be done to the Highlands or the area between the Sava and the Drava rivers? And do not forget: Croatia has the largest supply of unpolluted water in Europe (next big crisis may be, they tell me, a water crisis), it is ideal for growing specialty foods (and beverages), it has substantial oil reserves, forest reserves... Above all it has an endless reserve of talented people of all kind. Just look at our athletes!

Rather than grandstanding about what is going to happen anyway, we should sit down and rationally talk about how to protect Croatia from Europe before it joins it. I think that this is the key political issues facing Croatia these days. Those who try to win cheap point for their "patriotism" by showing Europe a fig, could do better by asking themselves: what can I do to protect our resources, our natural, and our cultural ecology. My late teacher, Professor Milan Prelog used to talk about "an inheritance without heirs," criticizing the ways Croats have been treating their natural and cultural patrimony. If there are no willing heirs, somebody else will take it. The same outcome looms if the heirs want to cash in quickly - and this was exactly what has been happening: a sale of Croatia's assets.

I consider it the main task of the incoming government, as well as of the future opposition, to work out legislation that would protect Croatia as a special natural and cultural area within the United Europe.

I happen to be an official of a small NGO called "Global Croatia." Its primary task is to work on promoting Croatia's culture all around the World, and to introduce to the home public works of Croats living abroad. By this activity itself, the organization also promotes good maintenance and preservation of our patrimony. It follows the maxim that Croatia should not join the world community as an object, but as a subject with clearly defined identity, and cultural and spiritual heritage. It is interesting how people react when they are told the name of the organization. Antiglobalist "super-Croats" immediately accuse you of being a servant to the evil forces of lib-

Until we join....

eral/Masonic/anti-national conspiracy against Croatia. The "Globalists" immediately point their superior fingers at you screaming: did I catch you, you Croatian nationalist! I have always maintained that if you get flack from "both sides" you must be doing something right. And I claim that protecting Croatia's cultural ecology is the right thing to do; and, also, that the entire Global Croatia, i.e., ourselves all around the globe should cooperate on that goal. And if we could persuade politicians to join us, we may extend the "period of politeness" beyond April. That this also means bringing in the competent and dedicated people to replace lazy bums and apparatchiks goes without saying.

HUNGARY SUSPENDS FREE TRADE AGREEMENT

Zagreb, December 12 (FPB) - Hungary has suspended its free trade agreement with Croatia, significantly raising tariffs on some 15 Croatian products, in response to Croatia's ban of meat and cattle import from Hungary. The suspension, which came into effect on Wednesday, affects nearly one-fourth of Croatia's exports to Hungary.

Hungary decided on the suspension after Croatia banned the import of livestock and animal products from countries feeding cattle with meat and bone meal, believed to spread mad cow disease. Hungary banned using meat and bone meal to feed cattle in September, but still allows it for other animals. Croatia allows calves that were born after the ban to be imported from Hungary, while the import of other types of meat is banned.

The Croatian Chamber of Economy announced that the so-called trade war should not be exaggerated but does not exclude the possibility of Croatia reacting in a similar fashion unless Hungary withdraws its decision soon. Assistant Agriculture Minister Miroslav Božić said that Croatia would ask the Hungarian side to explain the suspension of the free trade agreement. He also said that Hungary might suffer more than Croatia from strained relations, given that Croatia had exported about US\$60 million to Hungary in this year's first nine months while Croatia's import was \$314 million.

American Association for the Advancement of Slavic Studies, 35th National Convention

The above Association held their 35th National Convention at Fairmont Royal York Hotel, Toronto, Ontario on November 20-23, 2003. The convention included twelve sessions, each session having at least thirty panels and each panel having three to four speakers.

There was evidently a large number of speeches. They presented history, culture, political and national developments covering all Slavic nations with particular attention to the events that took place in the last century. Reading the program I have noticed that large number of the panels were dedicated to Russians.

I have listed panels with Croatians themes in sequence as they have been in program of the Convention: - Genre and Ethnicity in Nineteen-Century Croatian and Czech Music; - Role of International Institutions and Foreign Bureaucratic Elite in Bosnia and Herzegovina; - Croatian Society since 1995; - Writing Out of Power from the States of the Former Yugoslavia; - Croatian Foreign and Security Policy since 1990; - New States, New Challenges: Debates Over National Identity in the Interwar Balkans; - Nationalism and Economic Development: Bohemia, Croatia, and Greece in the Nineteenth and Twentieth Centuries; - Comparing Economic Performance; - Closing the Frontier: New Borders and Administrations in the Balkans after Karlowitz, 1699-1740; - Teaching Croatian Abroad and School Manuals Following the Post-Communist Era; - Historiography since Yugoslavia's Break-up in Serbia, Croatia and Slovenia

Participants for the Croatian themes at the above panels are listed as follows: Ante Chuvalo, Ivo Soljan, Norman Cigar, Vinko Grubisic, Neven Budak, Ralph B. Bogert, Mark Biondich, Charles Jelavich, James Sadkovich, Anita Mikulic-Kovacevic, Reneo Lukic, Vjeran Pavlakovic, Stanislav Tuksar, Vjekoslav Perica, Ivan Bicanic, Borna Furst-Bjelis, Ana Bacic, Kathy Smidt, William A. Everett, Stephen Schwartz, Gerard Toal, Maple Razsa, Gordana Crnkovic, Jean-Francois Morel, Konrad Clewing and Sarah Anne Kent. We should be grateful for their efforts.

Also there were about 54 exhibitors which in their booths exhibited books related to the Slavic nations history, culture and geography. As of Croatians there was booth "Radovan Matanic (vendor for Albanian, Bosnian Herzegovian and Croatian Books).

I wish more Croatians attended this convention which was held in Toronto.

V. Petranovic

Come and visit Croatia

THE PREMUŽIĆ TRAIL

Rare are the regions - if they exist at all - capable of supplying man's senses and enriching him with peace and strength such as the Premužić Trail crossing the North Velebit National Park. It is an approximately 50-kilometre-long mountaineering/tourist trail, in many aspects without peer in Croatia and abroad. Transversing the top passes of Velebit's northern and middle regions, the trail connects the most attractive substances of this highest and most beautiful of Croatian mountains, completing them with unique panoramas of the Kvarner Islands, from Krk to Pag.

The trail was constructed during the period from 1930 to 1933, and received its name in honour of the deserving project designer and builder of Velebit's roads and tourist trails, Engineer Ante Premužić. Its construction was to crown a several-century-long interest, on part of researchers, most of all botanical engineers, for Velebit's natural resources, as well as the constant desire to make it available to a wider circle of visitors. The construction of the trail permitted researchers, scientists and mountain climbers an easier access to the most valuable relief and vegetarian parts of the mountain, classified, in 1978, by the UNESCO Charter as the world's wildlife refuge of the biosphere, proclaimed, in 1981, by the Senate Decree as a Nature Park, and the northern and middle parts of Velebit earmarked and protected in the category of National Park, in 1999.

The Premužić Trail extends from the Zavižan Road in northern Velebit to the Baške Oštarije plateau, between the middle and southern Velebit. It starts at the height of more than 1500 m, at the end of the road coming from Zavižan mountain range, which, like a crown, closes up the Zavižan Valley. Zavižan is, in terms of tourism, one of the most attractive sites on the whole of Velebit, and it is easily accessible from the coastal as well as the Lika region side. At about 1480 m above sea level, there is the Velebit Botanical Garden, a collection of live plants and plant communities. It contains the major part of approximately 2700 species and 78 plant endemas, thanks to which Velebit is classified as one of the floristically richest mountains in Europe.

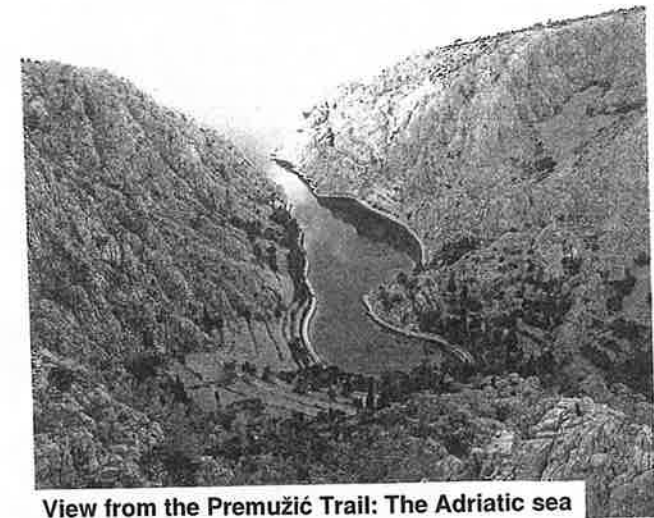
At a 15-minute-walk distance from the Botanical Garden, at height of 1594 m, at the foot of the Vučjak Peak, there is the Mountain House, the highest in Croatia, with the main high-altitude meteorological station. It is a place of a happy encounter of researchers, mountaineers, and an ever-increasing number of tourists with the cordial host Ante Vukušić. It is also an excellent starting point for climbing to closer or more distant mountain tops which offer spectacular views of the northern Adriatic, and, on clear days, also of the distant Italian coast.

From the Zavižan Road, the Premužić Trail gradually climbs towards the Rožanski Kukovi (Stone Bulks), passing through a park ambience of beech-tree forest. It then enters the strict natural reservation of the Rožanski Kukovi, where, over an area of approximately 20 sq. km there rise scores of immense stone bulks, some higher than 1600 m. They are distinguished by the great amount of karst and their disruption into separate peaks, isolated by deep and practically impassable sinkholes and abysses. This harsh stone landscape is visually completed by the equally bizarre shapes of its vegetation - distorted juniper and pine-trees. The impression left by these striking shapes, a result of a gigantic fight between natural forces and the evolution process, is superimposed by admiration with the perfectly projected and constructed trail across the once intransitable karst region. The view from the Premužić Trail of the wild and unapproachable Hajdučki or Gornji Kukovi reminds one that there are still places that no human foot has ever touched, which bestows upon them the magic of the unexplored and the unknown. That is why it is not at all surprising that only 1993 it was here that the deepest speleologic site in south-eastern Europe was discovered, the 1355-metre-deep Lukina Jama (Luka's Cave).

Among the Rožanski Kukovi there are two particularly striking stone bulks: the Gromovača (1675 m), offering a bird's-eye view of the Rab Archipelago, and the Crikvena (1641 m), with a panorama of almost the entire Park. Between them, at a height of 1580 m above sea level, there is Rossi's Shelter, an excellent base for visiting the stony Rožanski Kukovi labyrinth.

Leaving behind the Rožanski Kukovi, the Trail continues over a grass carpet towards Alančić (1612 m). On the horizon, towards the east there dominates the disrupted Veliki Kozjak (Great Kozjak) Mountain (1629 m), which, due to its picturesque limestone cliffs and prominent position, is considered

one of the most beautiful peaks of the Velebit range. From Alančić, the Trail descends towards the Veliki Alan (Great Alan) Pass (1412 m), that is, towards the mountaineer's shelter located beneath the same. From a bird's-eye perspective, the Trail or the declivity beneath the shelter offers a wide panorama of stone and sea. Along with the island of Rab and the northern part of the island of Pag (the Lunski Peninsula), there is also a particularly outstanding view of the wild and romantic bay Zavrtnica. Although similar to a fjord, this 1-kilometre-long and 150-meter-wide bay was actually a creek, widened by rapid mountain streams and sunk by the post-pleistocene rising of the sea level.

View from the Premužić Trail: The Adriatic sea

To the south of the Veliki Alan, the Premužić Trail reaches the Bilenski Padež, a significant cultural/historical site with a fossilised agrarian landscape. The whole of this transversal gorge, a

continuation of the Veliki Alan Pass, divides the mid- and northern part of Velebit Range, and is criss-crossed by dry walls. Such divisions are remnants of wartime exploitation at the time of seasonal uprisings of the coastal cattle-breeders in the past, and, as such, also represent a sui generis cultural monuments.

A part of the Trail crossing the mid-Velebit passes mostly the zones of coastal slopes, which are not as rich in relief and vegetation-floristic sights, however, the greatest part of this journey is enhanced by the unique panorama of the islands Rab, Pag, Cres and Lošinj. The trail passes above a series of gorges with small agrarian fields, remnants of cattle-breeders' habitats, which attest their former significance for the coastal inhabitants. After Ograđenik (1604 m), the Trail turns towards the highest peak of the mid-Velebit, Šatorini (1623 m), which is also the most prominent sight-seeing point of this part of the Velebit mountain range. The Šatorini Peak offers a wide view of the wooded basin of trough-shaped gorge, Štirovača, on the east, and of the Dabarski Kukovi cliffs towards the south.

Štirovača is the best-known wooded region of the Velebit Mountain Range, with a unique juniper forest existing at a height of approximately 1100 m above sea level. About 118 hectares of its area (now part of the Northern Velebit National Park) is protected as a special reservation of forest vegetation. It includes mixed juniper, fir and beech forests. In the midst of this forest sea there are several wide glades with water-springs and luxuriant grass vegetation, which due to their isolation and silence form a special world, wrapped in the romantic atmosphere of mountain nature.

The southern part of the Premužić Trail follows an unusually regular series of jagged white lime-stone bulks which extend in an almost straight line in the NE - SE direction for almost 10 km, emerging from the green foundations of the surrounding forests and grassy valleys. The viewing of the morphologic and floristic sights of these stone bulks (Bačić, Ljubički, Kukalina, Čelinac and others) is greatly helped by an easy access from the Gospić-Karlobag road, across the Velika Vrata Pass, which divides the middle part of the mountain range from the southern one.

And that's how it is. One walks into a nature park, inside which there is a national park, and within the national park there is a strict nature reservation or a forest vegetation reservation, containing many specific protected plant and animal species. And all that is flavoured with beautiful landscapes and phenomenal panoramas.

And there is more. The mental card is charged with fascinating space pictures, the ear is saturated with the twittering of birds, the sense of smell permeated with aromatic and aerosol-enriched air, the sense of taste is satisfied with simple and almost forgotten home-made dishes and drinks, and the sense of touch with feeling stones, trees and earth, immediate sources of strength of healthy, natural elements. Their harmony and force are the sacred secret of life and a gift from Velebit. Whoever takes part with open senses in the celebration in this shrine of nature, receiving the host of its brace, will return home tranquil and strengthened. Or, more simply, happy.

(Dane Pejnović, Croatia in-flight Magazine, winter 2001/2002)

"sjeći" one dijelove izvješća gdje se govorilo o broju žrtava i ranjenih - jer, to je demoraliziralo Hrvatsku! Mora se reći da je tehničko osoblje vrlo korektno i s mnogo želje za suradnjom primalo naše cjelovite izvještaje, ali one što su odlučivali znao je Siniša zvati, razgovarati polemično s urednicima pa i direktorom Bakarićem. Često su uzaludni bili ti njegovi prosvjedi. Onda je uslijedila naša odluka da im izvješća više nećemo slati, ali smo to i dalje činili za Radio što jedan i Sloveniju. Znali smo da su ta izvješća za druge oni presnimavali i emitirali u obliku kako su to baš oni željeli. Tražili su, potom, da se počnemo javljati, obećali su da se mnogo toga neće više ponoviti s njihove strane. Znali su da smo mi, ipak, jedini istinski izvor informacija o stradanju Vukovara. U kronici dana na radio valovima Zagreba apeliramo na savjest Hrvatske i svijeta, molimo da pomognu. Pomoć nam više nije bilo moguće pružiti. Vukovar je u potpunom okruženju.

Devetnaestog studenog u tjeku prijedpodneva ušla je u Bolnicu jugovojjska. Mi smo, u jednoj sobici, s liječnicima iz Zagreba i Osijeka. Blokove s našim izvješćima za Hrvatski radio Zagreb smo pocijepali i ubacili u vodikotlić u zahodu. Razgovaramo o jugovojsci koja nas napada, želi uništiti nas i razoriti nam grad, spominjemo i njihove gubitke, a oni već, s jednog na drugi kraj našeg bolničkog širokog dvorišta, razgovaraju svojim voki-toki vezama. Mi smo u potpunosti u njihovim rukama. Bolnica je okružena i psima. Užasno. Shvaćamo da je istinski svemu došao kraj, sada je samo važno izvući živu glavu. Prvi puta osjećam u svojem tijelu ponešto panike. Kao da ponovno osluškujem savjete i razmišljanja svojih suradnika iz Redakcije. Sada mi Siniša kaže da se ja, ustvari, nemam čega bojati. Govori mi: "Tebe će samo pozvati na "nekakvo" saslušanje, a ti ćeš reći da si samo radila svoj posao. Nisi pucala, nisi ubijala. Bila si samo novinar radija, odgovorna za ono što radiš!" Kaže mi da ne izlazim iz bolničke sobe, jer odvođe iz Bolnice neke naše ljude. Te noći nitko od naših ne izlazi iz prostorije. Dvadesetog studenog ujutro svi liječnici moraju izaći iz prostorije, treba sačiniti spisak. Siniša, u jednom trenutku, reče da ide vidjeti kada ćemo i mi krenuti. Izašao je napolje oko osam sati. Kada ga oko pola sata nije bilo nazad mi svi izlazimo napolje. Njega nema. Pitam dr. Edina Zujovića da li je vidio Sinišu? On će mi samo kratko odgovoriti: "Da, odveli su ga!" Potom odvođe i Branka Polovinu. Ne znamo tko ih je odveo. Zvezdana i ja među posljednjima smo izašle iz prostorije. Neki jugovojnik, već dosta nestrpljiv, veli: "Pa još ima tih žena. Idite na onu stranu!" Sve žene su temeljito pretresali. Nas nitko ništa ne pita. Jednostavno nas poslaše na tu žensku stranu. Prema glavnom ulazu u Bolnicu. U torbi imam Sinišine knjige. Nosim i knjigu Enesa Kiševića, njemu sigurno najdražu, tu je i diktafon s nekim njegovim snimkama. Tu su i njegovi tekstovi za knjigu koju je pripremao. Torba je gotovo puna i dosta velika. Zar sam doživjela barem taj sretan trenutak da me nitko ne primjećuje i ne prepoznaje? Hvala ti Bože! Od Zvezdane uzimam veliku maramu. Bilo je jako hladno, ali sunčano. Krošnje drveća prepune su crnih vrana. Zaista, kao u hororu. Pamtim to, ali to nije film, to je naša stvarnost. Nema pucnjave, nema ništa. Mir i tišina. Ponekad iz daljine čujem samo poneku eksploziju mine. Iznad nas je samo jato crnih vrana. Oko nas zli ljudi, čudni osloboditelji?! Samo mislim da me još uvijek netko ne prepozna u toj zimskoj debeloj marami. Zašto ne reći, srećom, bili su u tom prvom trenutku oko nas jugovojnici. Čini mi se da su Makedonci. Vidim da djeci u koloni daju bombone.

Potrpali su nas u autobuse. Voze nas prema Sajmištu. Kada su nas vozili kroz grad kod zagrebačke "Name" je leš do leša, ali i pred robnom kućom "Vukovar" stradalo je dosta ljudi u malim kućnim podrumima. U velika skloništa je stizao Crveni križ. U Vukovaru je bilo mnogo smrti koje nemaju svjedoka. Kod "Veleprometa" zastajemo. Onda ćemo dalje. Usputno mi je Zvezdana objašnjavala kroz koja mjesta prolazimo, jer slabo sam poznavala istočni dio naše općine. Ona je sve to dobro prepoznavala, jer je godinama nastupala u folklornim društvima "Maksim Gorki" i "Sloga". Ona meni, ustvari, stalno naglašava: "Mi ti idemo prema Srbiji!" Sama sam sebe tješila odgovarajući joj: "Ne, ne, ti si nešto pomiješala!" Ja pojma nemam kuda nas voze. Vidim Negoslavci normalno žive, ljudi beru kukuruze. A mi smo iz našeg Štaba dobijali informacije da su znatno srušeni. S naših obrambenih punktova naši šalju izvješća: "Tućemo Negoslavce!" Čujemo slične informacije za ostala srpska sela. Bio je to užasan propagandni rat koji je, nažalost, iznio sam taj dio Vukovaraca koji je tamo ostao. Mislim da je naša hrvatska propaganda na slobodnom dijelu domovine u potpunosti tada zakazala.

Odvezli su nas u Sremsku Mitrovicu. Zajedno s konvojem ranjenika. Te noći smo prespavali u dvorištu jugokasarne, ali u našim autobusima. Po sugestiji članova Međunarodnog Crvenog križa. Tako je bilo najsigurnije. Potom - pravac Hrvatska.

Poslije svega govore nam neki da smo u miru pobjegli od radija (ako još uopće jeste to mir našeg priželjkivanja?), a toliko smo toga proživjeli u ratu. Bilo je tu svega, to je novo proživljavanje sebe i drugih koji te samo pokušavaju prihvatiti. Jedino ja sama znam koliko sam bila spremna učiniti za taj naš grad. Točno sam utvrdila vrijednosti koliko sam uspjela dati. Neki ljudi, prije svih oni u novoosnovanom Povjereništvu općine Vukovar u prgonstvu, nisu uopće imali osjećaja za sve to što se dogodilo Hrvatskom radi-

ju Vukovar. Mi smo bili spremni, nakon prvog razgovora, otići u Vinkovce. Josip, Alenka i ja odlazili smo s toga sastanka s njima s idejama o programu obnovljenog, ovaj puta prognaničkog, radio Vukovara. Već smo pred sobom vidjeli mnoštvo gramofonskih ploča i kazeta, svoje tekstove poruka prema napuštenom i razorenom gradu, prema onima koji su nam uzeli sve - da bismo mi od prvog dana našeg progonstva poručivali da ćemo se vratiti svojem Vukovaru. Umjesto svega oni nas pozivaju da bi nam saopćili da su već imenovali ravnatelja i rekli nama, sasvim ozbiljno i očito potpuno obaviješteni (možda i nešto drugo?), da se to dogodilo jer smo mi za naš rad, uz sve što nam je trebalo za početak djelovanja, zatražili i polovan automobil?! Niti jedno od nas troje nismo bili vozači. Zar jedna radio postaja, u takvoj situaciji, nije trebala imati automobil?, Tražili smo da Hrvatski radio Zagreb dodijeli frekvenciju Hrvatskom radio Vukovaru, da nas čuje najveći broj Vukovaraca u Hrvatskoj. Sasvim dobro smo znali da čujnost našeg radija od petnaestak kilometara nema svoju svrhu. Zbog naših najbližih suradnika, kojima se gubi trag u vukovarskoj Bolnici, mi nismo htjeli raditi u radiju koji će se baviti samo "propagandom" prema okupiranom području. Nismo, toga trenutka, ništa tražili za sebe, bili smo spremni za veliki posao. Od Povjereništva je samo zatraženo da nam pomognu neki valnu dužinu na dugoj skali radijskih frekvencija ili, u suprotnom, na Hrvatskom radio Zagrebu osigurati sat ili dva programa za Vukovar i njegove prognane slušatelje. Onda smo čuli samo poruke da bi isto tako postupili Petrinjci, Kostajničani. Sve se činilo za dobar izgovor da nam se istinski pomogne. Onda smo morali shvatiti da se mi sami moramo početi snalaziti. Oni iz Povjereništva kao da su bili presretni kada smo im, ubrzo, rekli da smo našli posao - brige njihove za nas tada prestaju. Oni moraju misliti samo na sebe.

Iz knjige Petra Brozovića "Čuvari Vukovara",
pisac članka Vesna Vuković

Ljerka Car - Matutinović

Tu je nekad bio grad

(Nepokorenom gradu Vukovaru)

Sine moj
ne zabori
TU JE NEKAD BIO GRAD
prelijep
u cvatu
vitki zvonici i izrasli iz ravnice
pjesma široka i radosna
ko dječje oči obasjane igrom
Sine moj
ne zaboravi
TU JE NEKAD BIO GRAD
kao aveti niču sada crni zidovi zgarišta
izrešetani i poniženi
do nadljudske patnje
Ne zaboravi
sine moj
TU JE NEKAD BIO GRAD
bespomoćne žene i djeca, ranjenici
u skloništima ispod ruševina
branitelji u rovovima
prkose
čudesni arkanđeli plamenog mača
sve suze ovoga grada
sav teški vapaj
u vatrene strijele pretvaraju:
Ni stopu hrvatske zemlje
bezumnim drznicima
Sine moj
ne zaboravi:
TU JE NEKAD BIO GRAD
i bit će zauvijek.

20. X. 91, Hrvatska Revija

HRVATSKA ISKRA

Uredništvo: 1137 Centre St. Thornhill, Ont. L4J 3M6

Tel: (416) 894 9235 , (905) 738 4797

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra@rogers.com

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 128, 29. XII 2003.

Prilog HRVATSKOJ ISKRI

br.128, 1. I 2003.

USPAVANKA S RADIO VUKOVARA

Došla sam u Hrvatski radio Vukovar šesnaestog srpnja devedeset i prve godine. Nakon samo sedam dana poslije položenog diplomskog ispita na fakultetu. Sasvim slučajno. Bila je, tih dana, upriličena audicija za nove novinarske suradnike. U radio postaji je direktor Zdravko Šeremet, glavni i odgovorni urednik Josip Esterajher, urednik radija je Siniša Glavašević, glavni tehnički urednik Branko Polovina, radila je i njegova supruga Zvezdana, sa mnogm je došla Alenka Mirković. Radili su i Stjepan Penić, dugogodišnji ugledni novinar, Vladimir Levar kao urednik "Vukovarskih novina", novinari Karmen Brlić-Jovanović, Joakim Hardi, Roman Varenica, spikerica Mirjana Hrpka i tehničar Dejan Dušanić.

Rođena sam u Vukovaru. Nakon srednje škole završila sam fakultet, stekla zvanje profesora hrvatskog jezika i književnosti. Tada bez posla, polazim odmah u potragu, da spoznam sebe, da radim, da osjetim što mogu s tim fakultetom u životu pokušati ostvariti. Željela sam pomalo i osobnu afirmaciju i provjeru same sebe. Nisam razmišljala da to mora biti baš na radiju. U slučajnom razgovoru sa profesorom Branom Crlenjakom, govoreći o "Vukovarskim novinama" onako kakvima su istinski bile glede izraza, stila i posebno pismenosti, spoznala sam da mi, ustvari, može ponuditi posao lektora. I zaista, dva, tri broja novina to sam i radila u vukovarskoj tiskari. Zajedno s novinarom Vladimirom Levarom. Već smo pomalo počeli razmišljati da smo došli do solidne forme tih novina. Koliko je to bilo moguće u tim uvjetima i posebno tehničkim, još više kadrovskim mogućnostima te naše tiskare na Sajmištu i ne baš uspješne njezine uprave u "Borovu". Bila je to tiskara na tehničkoj razini onih predratnih tiskanja knjiga i novina, ali sada bez grafičara onih znanja i htjenja, još više bez onih koji su htjeli nešto novo i bolje.

Tako je uspostavljanjem Hrvatskog radija Vukovar u lipnju te godine pred sve nas stavljen veliki izazov da se uspije i istinski nešto učini za naš grad i slušateljstvo. U građanstvu je svaka ta promjena naišla na odobravanje. Naravno, i na protivljenje onih drugih, iz sasvim razumljivih razloga. Tada odlazi u mirovinu novinar Đorđe Ustić, a prosvjedno redakciju napuštaju direktor ustanove Milan Ćorak i glavni urednik Mirko Stanković. Zašto je, kao Srbini, ostao Branko Polovina? Upoznala sam malo takvih ljudi kao što je bio on. Potpuno je bio neopterećen podjelom ljudi po naciji i vjeri. On je u svakome najprije tražio čovjeka. Osjećao je pravdu, znao naš zajednički cilj. On se stavio na stranu istine. Sjajno je poznaoav svoj posao. Da nije bilo Branka Polovine glas Hrvatskog radija Vukovar iz našega grada ne bi se uopće čuo. Vukovar bi znatno ranije umro u vječnoj tišini sudbine koju je, poslije svega, proživio i konačno doživio.

Tih nekoliko brojeva "Vukovarskih novina" moj je prvi susret s novinarstvom. Novine su, sve minulou vrijeme, bile užasno "nepismene", jer nikome i nije bilo svrhovito da valjano ocijeni ne samo da li je pravilan red riječi, rečenica, a kamo li pomisliti da se piše hrvatski. Naša radio postaja bila je, kao institucija, čak povezana sa zajednicom radio stanica Semberije i Mačve, pod dosta zvučnim imenom "Sava", iako su svi novinari u isto vrijeme, barem formalno, bili članovi Hrvatskog novinarskog društva. Nedugo zatim morali smo se, zbog slijeda događanja oko Vukovara odlučiti tko želi istinski raditi. Većina "starijih" novinara jednostavno je napustila redakciju - Karmen Brlić-Jovanović, Vladimir Levar, Joakim Hardi, Roman Varenica - ostavljajući našu, znatno mlađu i neiskusniju ekipu, na velikom i odgovornom poslu.

Tih dana kolovoza na stravičan način umoren je u Dalju naš novinar Stjepan Penić; komemoracija je u mramornoj dvorani Eltzovog dvorca. Dosta je uglednih ljudi znalo cijeniti njegov rad i odnos prema domovini.

Bili smo spremni da nastavimo raditi, očito tada ne znajući što nas sve očekuje. Pokušavamo se uspješno organizirati, praktično za danonoćni rad. Uspostavljamo i noćna dežurstva, pa se to, narednih dana, pretvorilo u rad u dvije grupe. K nama, u tom još nešto mimijem razdoblju, dolazi radoznalo Đorđe Ustić. Očito ga je zanimalo nešto više od onoga kakvim nam se želio pokazati. Mirka Stankovića nismo viđali. Nedugo zatim saznalo se da je on već u press centru u Borovu selu, a nešto kasnije u Negoslavcima. Za Milana Ćorka govorilo se da je jedan od glavnih u šidu, za kontrolu ulaska ljudi u Vukovar za vrijeme i poslije borbi i nakon okupacije našeg grada.

Međutim, nešto sam sasvim dobro zapamtila s početka mjeseca kolovoza. Bili smo dežurni u noći u našoj Redakciji. Siniša Glavašević me je pozvao da vidim jedan Stankovićev prilog na novosadskoj televiziji. Gledala sam i slušala riječi ne vjerujući svojim očima i ušima kako on hladnokrvno, ali potpuno osmišljeno, priča o hrvatskim napadima na srpske dijelove grada. Pita me Siniša: "Što ti o tome misliš?" Rekla sam mu da su to gluposti, sve same laži. Siniša će mi na to reći:"Ne, Vesna, to ti je sjajan

“HRVATSKA ISKRA” - Broj 128, 29. XII 2003.

izvještaj, on je propagandno ciljan. Stanković je, izvan svojih loših ljudskih osobina, sjajan novinar. On zna što srpskoj javnosti treba reći, što će ona odmah prihvatiti. Tako će to i svijet najlakše shvatiti!"

Redovito se javljamo za glavne informativne emisije Hrvatskog radija Zagreb i Hrvatsku televiziju. Javljali smo se svaki sat. Siniša je insistirao da naša izvješća budu uvijek svježja, aktualna i vrlo profesionalna, niti pod koju cijenu nismo htjeli da se cijeloga dana "vrti" jedna te ista vijest. Posebna pozornost posvećivala se vijestima u dvadeset i dva sata u središnjoj emisiji Hrvatskog radija Zagreb. Javljali smo se i za TV Slovenije, a Alenka je davala izvješća za CNN i inozemne novinske kuće po njihovoj potrebi. U vrijeme informativne blokade čak smo se javljali i Radiju sto jedan. "Vukovarske novine" više nisu izlazile. Neki rade i kao honorarni suradnici. Marija Mataruga bila je pripravnica iz Borova naselja, radila je s nama u srpnju i kolovozu devedeset i prve, nakon završene srednje škole. U ratu nije bila s nama.

Tu smo Alenka, Josip, Siniša i ja. Ta naša izvješća uglavnom su se temeljila na svakodnevним informacijama pribavljenim u Policijskoj upravi u Vukovaru. Kako smo se podijelili da radimo u dvije smjene, za svaku slijedeću emisiju našeg informativnog programa pisao je vijesti drugi novinar. Uvijek smo pisali rukom, nismo imali pisaić stroj. Josip je najčešće znao pisati svoje vijesti na nekom starom pisućem stroju. Siniša je od svih nas bio najemotivniji, sasvim zaninjljiva osoba. Prisjećam se kako smo jednom uspjeli doći u zonu gornjeg grada, u dio grada kojeg smo zvali "Holivud". Kada smo ugledali odozgo stravičnu panoramu grada ispred sebe, tamo prema Dunavu, on je toga trenutka, činilo mi se, postao drugi čovjek. Ljut, bijesan, ogorčen. Svu tu Vukovarsku sudbinu, u odnosu na nas sve, on je intenzivnije doživljavao. Kao osoba vjerojatno je bio i više vezan za taj grad. Bio je jako osjećajan, njega su emocije u tim izvješćima nosile iznad značenja dnevne novosti.

Izvješća iz Policijske uprave dobijali smo, bolje rečeno sami po njih odlazili ili ih podizali na ulazu do kraja kolovoza. Često mi nismo mogli znati što se zbiva u općini, negdje u selu ili na rubu našeg grada. Mi smo često bili u prilici da smo samo "čuli" da se negdje nešto dogodilo. Ta policijska izvješća po reagiranju naših slušatelja bila su sasvim vjerodostojna, kao takva smo ih i preuzimali. Od početka rata tih izvješća nije bilo. Kada je osnovan vojni stožer za obranu Vukovara mi bismo, nakon razgovora sa Milom Dedakovićem ili kasnije s Mladim jastreboom, sami pripremali naša izvješća. Službenih vijesti praktično više nije bilo. Kako smo bili mobilizirani, izvor informacija mogao je biti kod zapovjednika. To je, uz ostale događaje u gradu, bio naš osnovni sadržaj vijesti, uz informacije iz "Vodovoda", "Elektroslavonije", Bolnice i mogućih dojava građana.

Osnivamo dvije novinarske ekipe - Josip i Alenka, Siniša i ja. Zvezdana je radila "lokalni program" za koji smo, nešto ranije, na Jakobovcu izgubili odašiljač pa je Branko Polovina, kao sjajan majstor, osobosobio nekakvu mobilnu radio stanicu, uz korištenje agregata. Studio u središtu grada napustili smo sredinom rujna, upravo onoga dana kada je u požaru nestao Radnički dom. Toga dana dolaze nam iznenađa, i dosta u panici, varaždinski policajci saopćavajući nam da su jugovojjska i četnici već stigli na Drvenu pijacu. Nesretan je to dan Vukovara. Sav je u plamenu, ne znamo po koji puta po njemu padaju gotovo istovremeno stotine granata. Bježimo, iako granatama neprijatelj nesmiljeno pogađa samo središte grada. Oko nas na sve strane vatra, dim, prašina od ruševina. Grad se pretvara u smrt. Odlazimo u "Vupik", u staru zgradu. Bio je to podrum ispod "Vučedolske kapljice". To je preko puta dvorca grofa Eltza. Uz sebe imamo magnetofon "Nagru", nekoliko mikrofona i nešto što je samo sličilo nekakvom odašiljaču koji je mogao biti u funkciji uz agregat za struju. Imali smo ograničene količine goriva. Taj "odašiljač" ustvari više naliči malojoj plinskoj peći. To je prava "izmišljotina" neumornog Branka. On je jedan dio podruma obložio kartonom da bismo imali, tobože, zvučnu izolaciju. Neko vrijeme u tom podrumu-studiju angažirali smo Lidiju Njavro i moju sestru Melitu Vuković-Budimir da nam svako poslijepodne organiziraju radio školu. Za djecu u vukovarskim podrumima, kako bismo ih pokušali zadržati u tim njihovim skloništima. Pozitivno ih usmjeriti na aktivnosti i stvaralaštvo i tako pokušati spriječavati da osjete sve nevolje rata. Konačno, mislili smo, umanjit ćemo i mogućnosti umiranja zbog neopreznog i znatiželjnog dječjeg izlaženja iz podruma. Po onome što su nam rekli u Bolnici shvatili smo da su djeca, ustvari, ona populacija koja strada u ratu u broju koji se nije očekivao. Moglo se pretpostaviti da će mladi Vukovarci na ratištu ginuti, ali nitko nije predosjećao da će ginuti djeca.

Ta naša radio emisija bila je praktično "domaća zadaća" za učenike u

nekom podrumu, a nastavnik je u skloništu ispod "Vučedolske kapljice". Riječ je o programu za sve uzraste. Znali smo da nas djeca Vukovara slušaju. Odlazeći tako, jednom, u podrum u bivšoj osnovnoj školi "Vladimir Nazor" u Radićevoj ulici dočekalo nas je mnogo djece pokazujući nam svoje prepune bilježnice sa "domaćim zadaćama". Jedna prosvjetna radnica priznala nam je da je djeci malo i pomagala, ali istovremeno bilo i ponosna na pažljivu djecu koja su to činila radošno i znatiželjno. Čak vrlo odgovorno i natjecateljski. Emisija je trajala sat vremena, a sutradan su učenici mogli saznati koliko su bili uspješni u rješavanju svojih zadaća.

U vrijeme dok su telefonske linije još funkcionirale išla je kontakt emisija sa slušateljima, vrlo popularna, često i u funkciji malih ljudskih sudbina, nevolja, zanimanja. Tako su ljudi spoznavali da li su im najdraži ili prijatelji uopće još živi. Kada je sve to bilo, slijedom događaja, prekinuto potrudili smo se često praviti tonske zapise iz skloništa, posebno gdje je bila veća koncentracija i različitost starosne dobi i sudbina. Odlazimo u "Borovo commerce", Kapetaniju, Bolnicu, zgradu škole u Radićevoj ulici. Djeca su bila posebno kreativna. Trudili smo se što više dokazati da je glas ljudi Vukovara vrlo bitan za život grada, za sliku života u velikoj nevolji. Zdravko Šeremet je direktor, on ne sudjeluje u pripremanju informativnog programa, ali tu je s nama, u podrumu.

Lokalni program smo, u početku, podijelili na jutarnji - od osam do devet sati, s informacijama o događanjima u prethodnoj noći i jutru, poslije-podnevni od četrnaest do šesnaest sati sa školskim programom i večernji program od devetnaest do dvadeset i jedan sat koji smo često znali nazivati "uspavankom". Zvezdana bi znala pronalaziti nekakve zanimljive priče i stihove, teme koje su slušatelje udaljavale od rata. Bilo je veoma važno svaku večer naše Vukovarce ostaviti u uvjerenju da, možda već sutra, kada se jutrom probude iz sna, svega toga oko njih više neće biti. Željeli smo da im svaki dan program završi lijepo vukovarskim snom. Vjerovali smo svi tada upravo to. Svaki puta, kada bismo se vratili iz Glavnoga štaba, ponekad i noću u dva sata, obično bi nas svi čekali u Redakciji, u našem podrumu. Nitko ne spava. Svi osluškujemo detonacije. Ne misle, a ponekad i ne znaju, koji je dan u tjednu. Razgovaramo dugo. A onda, kada se uspijevamo nekako namjestiti na neudobnim ležajevima, jer nas je čak sedmero imalo mjesto u toj ratnoj prostoriji, u sebi pokušavam sabrati život koji sam u zlo vrijeme za sebe odabrala. Ta naša prostorija bila je sada naš radni i ratni studio, naša spavaonica, blagovaonica. Baš sve što smo, u tom trenutku, imali Branko, Zvezdana, Josip, Alenka, Siniša, Zdravko i ja.

To je bio rat. Osim posla kojeg smo počeli i željeli obavljati za naš Vukovar mi smo bili i mobilizirani od strane Glavnog štaba. Dobili smo svi nekakve kartone za identifikaciju još u vrijeme zapovjedništva Dedakovića-Jastreba. On se prema novinarima odnosio izuzetno korektno i s mnogo razumijevanja. U Štabu nam je bilo dozvoljeno boraviti tijekom cijelog dana i noći. Mogli smo razgovarati s kim smo poželjeli, posebno sa zapovjednicima najznačajnijih točaka obrane koji bi se svako večer okupljali u štabu. Ta naša mobilizacija ustvari je bila samo korisna formalnost koja nam je trebala za nesmetano kretanje. Ona nam, u smislu naših opredjeljenja da valjano obavljamo svoj posao, nije ništa značila. Mi smo već mnogo ranije odlučili da posao nastavimo makar nam se dogodilo i ono najgore. Kada smo napustili naš studio u Radničkom domu i Ulici Maršala Tita mi smo se čvrsto za to opredijelili. Čovjek se iz više razloga iz svega toga i ne može više povući. Dodatno, u meni je postojao i nešto veći razlog da budem u svojem Vukovaru. Od svih osoba koje su radile na radiju najduže vrijeme sam išla svojoj kući na Priljevu. Svima njima obitelji su već bile izvan Vukovara. Moji svi bili su u svojem kućnom podrumu. Svako jutro Siniša bi me odvezio na posao i vraćao nazad navečer kući, sve do vremena dok su roditelji bili u svojem skloništu. Do pada Lušca i povlačenja naših branitelja. Jedina sama koja sam uopće išla kući iz našeg redakcijskog podruma ispod "Vučedolske kapljice". Jedno veče, nakon izlaska iz našeg ratnog studija, povjerenik Marin Vidić-Bili pozvao nas je na večeru u zgradu Općine. Uz svijeće na stolu. Zajedno smo sa zapovjednicima obrane Vukovara. Dolazi i moj susjed Ivan Nejašmić i pita me kako su mi roditelji. Rekoh mu, onako bezbrižno, da su dobro. On insistira da mu kažem kada sam ih posljednji puta vidjela. Objasnila sam mu da je taj naš posljednji susret bio jutros. On mi počne objašnjavati kako su tijekom dana na moju kuću pale granate. U tom trenutku kao da se ispred mene pogasiše sve te svijeće na stolu. Vidim samo ispred sebe ogromnu crnu jamu. Krenula sam u tom očajanju i strahu što se dogodilo roditeljima. U mraku, uz zgradu, stala sam uz oštećeni naš redakcijski auto, polurazbijeni "golf". Siniša izjuri za mnom. Shvati što namjeravam učiniti. Uze taj auto i odveze me kući. Rekoh mu da me vani sačeka. Htjela sam svoj razrušeni dom i, možda, mrtve roditelje doživjeti potpuno sama. Ušla sam u dvorište. Osjetim pod nogama otpad, staklo. Ulazim u podrum - baka, mama, tata, sestre su živi, izvan sebe. U potpunom šoku. Rekoše mi samo da su dvije granate pale u dvorište. Bilo je to prvog tjedna listopada. Meni je sve to izgledalo zastrašujuće. Zar je to moj dom? Zašto nam sve uništavaju, tko to želi našu smrt? Sutradan ujutro su došli Branko i Siniša i pomogli nam sve to očistiti. Govore mi kako je Sinišina kuća već u rukama neprijatelja. Otac mu

je već odveden, majka i baka su mu premještene u podrumsko skladište "Borova commerce". Tješe me kako moja kuća još "sjajno" izgleda. Rekoše mi da nema plakanja zbog kuće. To prijedpodne proveli smo oko "akcije" sređivanja moje kuće na Priljevu. Donijeli su iz "Borova commerce" čak neke velike najlone i "ostaklili" s njima naše prozore. Nekoliko dana kasnije s mnogo tuge primila sam vijest da je moga oca snašla zla sudbina pa je ostao bez šake ruke. Moralo se dalje.

Mi novinari odlazili smo u veća gradska skloništa, među stanovništvo. Najčešće u "Borovo commerce", dok se zaista moglo. Zapamćena je akcija na dan dobrovoljnih davalaca krvi, sredinom listopada. Dr. Edin Zujović došao je k nama i rekao da je Crveni križ u Borovu naselju organizirao prikupljanje krvi. Branko, Siniša i ja otišli smo s liječnikom i njegovom ekipom. Bila je kiša. Zapali smo vozilom na crnom putu kod Toplane - termoelektreane na Priljevu. U neboderima je bilo jedno sklonište. Snimili smo emisiju koja je bila telefonom predana i objavljena na valovima Radio Zagreba. Tada sam prvi puta vidjela Sinišu potpuno izbezumljenog. U riječima jedne starice doživio je potresnu, ali istinitu priču, stvarnost rata u Vukovaru. Starica nam je prišla i rekla nam da joj je sin poginuo. Ona sada želi dati svoju krv za nečije druge žive sinove. Govorila nam je to s izuzetnim dostojanstvom. Bez suza u očima. Morala sam izaći napolje, jer me je svaka njezina izgovorena riječ potpuno uzdrmala. Siniša je, istoga trenutka, rekao: "Idem sjesti i dati krv"! Liječnici mu to nisu dozvolili, jer se i pod granatama akcijom odazvao veliki broj građana Borova naselja. Onda su nam prišli neki mališani iz podruma i zatražili od nas priče za njih, jer oni redovno slušaju svoj Hrvatski radio Vukovar.

To je vrijeme kada je bilo isplativo raditi i s jednog drugog stanovišta. Nama, koji smo barem nešto radili, bilo je, ipak, barem malo lakše nego onima koji su, nažalost, bili prisiljeni čamiti u svojim podrumima. Mi sve to vrijeme rata djelujemo iz našeg podrumskog studija ispod "Vučedolske kapljice" U skloništima su nam Vukovarci istinski vjerovali. Ne znam koliko ih je pretpostavljalo da će se sve to dogoditi njihovom narodu i gradu. Gotovo sam osjećala u svakom tom čovjeku iz podruma kako vjeruje da će on uvečer, uz naš radio, zaspati - a kada se probudi sve oko njega će biti samo san. Sutra zla neće biti! Kao da ne mare što je grad srušen, što sve uokolo zaudara na smrt. Mi smo smrt osjećali na svakom koraku. Danima smo trčali između naše Redakcije i Štaba obrane preko leševa ljudi Vukovara. U toj jumjavi s vlastitom bojazni za svoj život nemamo vremena niti pogledati te naše mrtve sugrađane na pločniku, u dvorištima i na travnjacima. Oni su mrtvi, njima pomoći više nema. Bojimo se iste sudbine.

U našem podrumu od starosti umiru dvije osobe. Jedna starica dovedena je iz Bolnice gdje je bila smještena samo zbog staračke iznemoglosti. Nisu je mogli dugo zadržati, treba sve više mjesta za ranjenike. Došao je s njom i ostarjeli muž. Znali smo tek toliko o njima da oni nisu nikoga imali. Njih dvoje gotovo nepokretno leže. Čekaju trenutak da s nekim podijele koriku kruha. Često smo zajednički i istinski bili gladni. Jednoga dana umrla je starica. Tiho, bez uzdaha nad vlastitom sudbinom i nepoznatim grobom. Nakon tri ili četiri dana, vjerojatno prepunog tuge, iznijeli su iz podruma i mrtvog starca. Smjestili su ih oboje u zaustavljeni kamion-hladnjaču koja se slučajno, najvjerovatnije potpuno neispravna, našla u dvorištu stare "Vupikove" zgrade. Tamo su i ostali.

Mi smo, jedno vrijeme, dovozili za sve nas u podrumu hranu iz "Borova commerce". Nakon što je komunikacija prekinuta početkom studenog jednostavno smo bili prisiljeni snalaziti se - ponekad iz Bolnice, ponešto iz Štaba. Činilo mi se kao da i nismo više toliko gladni. Vratili smo se jednog dana, u studenom, iz Štaba u našu Redakciju. Granate neprestano padaju po našem gradu. Umire Vukovar, ruše ga. Sjednem na stepenište. Imam vremena za razmišljanje. Uхвати me, odjednom, sva ta ljudska tjeskoba. Imala sam tada samo dvadeset i četiri godine. Željna življenja.

Neuredna sam, zamazana. To je danima tako. Odavno sam otišla iz kuće na Priljevu osjećajući uvijek kako ću se istu večer vratiti. Čini mi se sada da mi sva ta neurednost i nije više toliko značajna. Ona mi sve manje smeta. Moraš misliti na sve drugo. Sve oko mene je mnogo više neuredno.

Bila je subota. Razmišljam što, u tom trenutku, u Osijeku rade moji vršnjaci. Ne smijem niti pomisliti na one što to veče, negdje u zagrebačkim restoranima i hotelima, ispijaju s uživanjem gutljaj svoga pića, bezbrižno se zabavljajući, vole. Koliko je njima taj naš užasni rat za Hrvatsku daleko? Misle li oni uopće na nas? Pitam se što sam ja kriva da se o ovo baš meni događa? Onda se trgnem i ponovno shvatim da moram misliti samo na sebe. Kao da postajem užasno sebična. Prisjetih se, na trenutak, iskrenog razmišljanja naše Zvezdane kada mi je govorila da je osobno proživljavala takve trenutke misleći samo na sebe, da preživi - a uz nju je njezin Branko u nesvakidašnjoj borbi za glas iz Vukovara. Nemaš vremena misliti na druge. Nemaš više mogućnosti plakati niti nad mrtvima. Možeš li uopće misliti?

Jednoga dana stiglo nam je, jednom neshvatljivo, u našu Redakciju pismo - poruka novinara Đorđa Ustića. U njemu čitamo njegove riječi kako je on, u svojem podrumu napušten od svih, potpuno usamljen, kako on već osjeća svoju smrt. Potresno je to pismo. Imao je kuću u novoiz-

građenom naselju kod "Metalca". Na nekadašnjem, uništenom i proskribiranom groblju njemačkih vojnika iz drugog svjetskog rata. Bilo je to lijepo naselje nekih bivših, važnih, ljudi Vukovara koji su, pod povoljnim uvjetima, dobili stanove ili kupili gotove kuće. Bio je to težak dan Vukovara. Zvezdana se pomalo i ljutila, jer su Branko i Siniša odlučili otići k Đorđu, našavši još nekakve naše posljednje sokove iz podruma. Posjetili su ga. Usputno su željeli i pomoći, upitavši ga da li mu još nešto treba. Bio je u podrumu, srećom ne u takvom stanju kako je sve prikazao u svojem pismu. Naši su shvatili da je uplašen, da svakako računa i na rezervnu opciju opstanaka - što ako ostane u gradu, a njegovi osloboditelji ne uđu u Vukovar? Nama se svima, u tom trenutku, činilo da tako moramo postupiti kao ljudi. Druga je stvar, poslije svega, što on o svemu misli. Mi smo bili takovi.

Četvrtog studenog oko osamnaest sati bili smo u Štabu. Htjedismo otići do Bolnice. Granate padaju. Sačekat ćemo da se stanje malo smiri. Neki čovjek iz Borova naselja želio nas je povesti automobilom. Imao je "Reno četiri" bez sjedala. Čučnuli smo u njega. Činilo mi se da je predugo vozio do Bolnice. Pod odbleskom jedne granate, što je pala negdje ispred nas, uz cestu, vidim da smo već kod zgrade "Elektroslavonije". Vozač je očito, vozeći po mraku, prošao pored Bolnice. Stadosmo. Na brzinu me Siniša povuče za ruku. Gotovo sam u šoku. Na sve strane odbljesci granata. Na trenutak smo zalegli. Osjetim da je Siniša ranjen. On više da samo dalje trčimo. Gotovo smo uletjeli u Bolnicu. Bio je krvav u licu. Neki prilaze i meni, vidjevši da sam i sama krvava. Srećom, njegove povrede bile su od komada cigli, betona i asfalta, od detonacija granata. S licu mi curi krv. Siniša se nije bojao. Čak se pred nama svima našali: "Samo da mi na licu ne ostanu ožiljci, jer ja ću sigurno raditi na televiziji"! Znali smo da je to za njega premala rana u odnosu koje ožiljke u sebi i na sebi nose ljudi Vukovara. Ubrzo su mu lice očistili. Primijetili smo samo da mu je, zbog povrijeđenog živca na obrazu, lice postalo, gotovo neprimjetno, malo izobličeno.

Sedamnaestog studenog prestaje s djelovanjem lokalni program Hrvatskog radija Vukovar. Svi smo još zajedno. Toga dana navečer u Štabu smo shvatili da će se sve završiti. Morali smo donijeti odluku. Pozvao nas je Branko Borković - Mladi jastreb i rekao nam je da svi iz Štaba odlaze - moramo i mi! Očito je kod njega prevladala spoznaja da se mora dogoditi predaja grada. Ako grad napuštaju neki Vukovarci, na primjer Mađar s Lušca, koji o gradu sve zna, ako domaći borci, istinski heroji obrane, sve napuštaju - što bi trebao misliti Borković koji je tu došao po zadatku i dosta vremena proveo u podrumu, radio svoj posao? Kuda bi on, poslije svega, u tom gradu? On nikakvih korijena u Vukovaru nije imao.

Siniša i ja smo otišli na taj sastanak. Odlučila sam se odmah - ja ne mogu ići! Bez obzira što nam je zapovjednik rekao što se oko nas događa, pojašnjavajući da mnogi neće moći proći u probuju, da je put veoma rizičan, da on ne znači, sasvim sigurno, još uvijek željenu slobodu. U tom trenutku u mojem Vukovaru su bili svi moji. Siniša mi je, dodatno, rekao da nisam više nepoznata, da će se stanovništvo već nekako izvući, a ja teško u tome uspjeli. On je, u tom trenutku, bio siguran da ide u proboj. Mi njima, tim bradatim "osloboditeljima", živi u ruke ne smijemo pasti - govorio je stalno. Nakon nekoliko minuta veoma dobro smo shvatili, a da to nismo morali niti reći, da svatko od nas odluku donosi potpuno sam. Mi, toga trenutka, prestajemo biti Hrvatski radio Vukovar, mi sada postajemo samo ljudi koji moraju sami odlučiti o svojem životu i smrti. Mi smo sada samo Siniša, Branko, Alenka, Zvezdana, Josip, Zdravko i Vesna.

Dolazimo nas dvoje u dva sata ujutro iz Štaba. Siniša našima u podrumu objašnjava što se događa. Osvit je osamnaestog studenog. U prvom trenutku svi smo dosta uspaničeni. Osjećam da je ta Redakcija svakom od nas bila sve. U njoj smo postali bliski, svatko je negdje postrani ostavio svoju privatnost. To nam je rat nametnuo. Svi znamo - sve o nama! Siniša nam priča neočekivano priču, prelijepim riječima, o svojoj ženi koju nisam poznavala, a sada mi postaje toliko bliska. Govori o njihovom životu, pažnjama, radosti. Alenka priča svoje. Odjednom svima nama postaje jako važno baš sve iz našeg osobnog života. Mi smo od toga presudnog trenutka i bili obitelj koja se jedino predavala radu i borbi za opstanak. Sada svatko odlučuje o životu - ne daj Bože smrti. Negdje u dubini osjećanja još pomišljam: "Možda neće svemu biti kraj, možda to nije istina što nam rekoše. Možda će se još nešto dogoditi?" Satima o tome razgovaramo. Siniša nam kaže da to mora tako biti. To je kraj, valja se odlučiti. Josipa Esterajhera prvoga pitamo, jer je bio na prvom ležaju. Nerado se izjašnjava, želi čuti što drugi misle. Kao da smo svi prešutno očekivali kako će se odlučiti Siniša. Ali, on je svoju odluku namjeravao posljednji izreći. Josip onda kaže: "Da, ja idem". Alenka reče: "Ja idem". Zvezdana se treba odlučiti, ali moli muža Branka da on prije iskaže što namjerava. Branko će: "Ja idem". Zvezdana izusti: "Ja idem". Siniša me pogleda, rekoh jasno: "Ja ne idem! Ne idem zbog mojih roditelja, moje obitelji". Mislim, svakoga će od njih izvan Vukovara netko dočekati. Josipa žena, Sinišu žena, Zvezdani su roditelji u Zagrebu, Branko je uz nju, Alenka ima jedinog brata koji je već otišao u proboj. Ja, ako sama izađem, onda sam baš sve napustila. Sada mi roditelji moraju sačekati sudbinu, ja bih ih ostavila. Zar bih mogla biti sretna što sam sama izvan opasnosti? Siniša me uvjerava kako

bih i ja morala poći. Onda Siniša, napokon, izusti: "Ja ne idem!" što to sada znači, pa on je nešto ranije rekao da ide u proboj!? Onda Branko, odjednom, prozbori: "Ja ne idem!" Zvezdana reče: "Ja ne idem!" Direktor Zdravko Šeremet šuti, on se ne izjašnjava, iako osjećamo da je odluku već donio.

Te noći nitko od nas ne odlazi sa Štabom u proboj neprijateljskog obruča koji se stegao oko grada. Samo saznajemo da je sedamnaestog studenog ujutro Branko Borković sa svojima otišao iz Vukovara, iz podruma zgrade narodne obrane, preko puta zgrade Općine. Istoga dana popodne Siniša i ja odlazimo ponovno do Štaba. Kako smo pretrčavali jedno dvorište stanem na nekakvu dasku i čavao. Kao da se moglo paziti gdje će se stati u toj jumjavi. Moram hitno u Bolnicu. Siniša me odvede, a on se vrati u Štab obećavši da će, kroz izvjesno vrijeme, ponovno doći po mene. Dr. Vesna Bosanac je pomalo i ljuta što mi se to dogodilo. I trenutak kasnije Siniša zaista dođe. Idemo u Štab, sačekuje nas Stipe Pole, tu je i nekoliko policajaca. Siniša mi, usputno, još sugerira da o svemu dobro razmislim, upozorava me da su svi otišli pa bismo i mi iz Redakcije trebali tako postupiti. Kada su mi previli nogu, sjela sam i poželjela razgovarati sa zagrebačkim liječnicima koji su došli u pripomoć osoblju vukovarske Bolnice. Shvatih da su i oni očajni. Oni su došli na nekoliko dana da pomognu, ali više nisu imali mogućnosti izaći iz Vukovara. Imali su i oni svoje obitelji. Nikome od njih nije padalo na pamet da ide u proboj! Da li su, u tom trenutku, bili dovoljni bijeli mantili u vjerovanju da im se neće dogoditi ono najgore? Nažalost, u takvom ratu nije bilo pravila humanosti. Najviše razgovaram i slušam razmišljanja dr. Edina Zujovića. Siniša, vrativši se po mene, kaže liječniku da on ide u proboj. Liječnik će mu reći: "Ti ideš? Ti misliš da su ove žene i djeca, ovi ranjenici zaslužili, nakon svega, da ostanu sami? Razmisli!" Meni će liječnik nekoliko trenutaka kasnije: "Znaš, Vesna, ako ostaješ sama mi ćemo ti pomoći da izađeš s nama, kao dio naše ekipe!" Očekivao je, sasvim sigurno, da će jugovojška voditi računa o humanim postupcima s ranjenicima i liječnicima.

Vratili smo se nas dvoje. Ulazimo u Štab. Kompjuter uključen, svjetla gore, agregati rade. Nikoga u Štabu. Niti traga barem jednom policajcu. Sedamnaesti studeni, u sumrak. Stojimo sami u središtu zapovjedništva Vukovara. Otišli su svi. Sve je napušteno. Kao da su tražili svoju posljednju mogućnost za put nade. Osuditi, razumjeti, očajavati nad tom gorkom spoznajom? Odlazimo u Redakciju. Kažu nam da su Josip i Alenka otišli s tom grupom policajaca. Otišao je i direktor Zdravko Šeremet. Čekat će nas, ako još želimo ići, kod "Bečkog dvora", kafica uz željezničku prugu, u Kidričevoj ulici, prema Lušcu. Što je to značilo čekati - pet minuta, pola sata, sat? Mi o tom odlasku ništa ne znamo, teško je bilo što prosuditi o toj njihovoj ponudi. Siniša se vjerojatno u razgovoru s liječnikom sada, činilo mi se, definitivno odlučio da ne ide u proboj. Išla je još jedna grupa branitelja i civila u proboj, ali on nije htio s njima.

U našem podrumu sačekali smo dr. Vesnu Bosanac i Marina Vidića - Bilog. Razgovarali su našim mobitelom sa Zagrebom pokušavajući tamo nekima pojasniti što se događa u Vukovaru. Tu noć mi iz Redakcije i stotinjak Vukovara iz skloništa ispod "Vučedolske kapljice" odlazimo u Bolnicu. Ti naši podrumski susjedi bili su civili koji su se povukli iz skloništa i kuća iz zone gornjega dijela grada. Svi smo mi imali negdje u srcu "svojega heroja". Dok su oni tu, negdje uz nas, nema niti za nas opasnosti. Kakvo uvjerenje! Ali, oni su sada otišli, osjećaš da postaješ odjednom nitko i ništa. Tko može naslutiti što će se dogoditi? Vukovar je krvavo pao. Dolazi nam jedan mlad, drag, branitelj govoreći nam da su se oni sa svojih položaja povukli u središte grada kod prodavaonice "Tehničar". Još uvijek on vjeruje da kada stignu jugotenkovi da će njegovi borci dići u zrak most na Vuki. On nam, ustvari, želi pružiti barem još malo nade u spas svih nas. Mi njemu poklanjamo toplu vestu, da je obuče, jer je hladno. Dr. Vesna Bosanac nas poziva u Bolnicu.

Odlazimo - Branko, Zvezdana, Siniša i ja. Liječnici je trebala još ta jedina telefonska veza sa Zagrebom. Civilima nismo htjeli reći što se događa. Jedino su za sve znali moji roditelji koje smo prebacili u naše sklonište s Priljeva, poslije pada Lušca. Svi mislimo da smo u Bolnici najsigurniji. Tu večer poslali smo posljednju informaciju za Hrvatski radio Zagreb - otvoreno rekavši što se dogodilo. Bio je to osamnaesti studeni devedeset i prve godine. U tom trenutku razmišljali smo o svim tim odlasanim vijestima. Često se znalo događati da naši izvještaji na Hrvatskom radiju Zagreb nisu išli baš u obliku i obimu kakvima smo ih mi slali iz Vukovara. Odgovorni u Zagrebu očito su smatrali da su ta izvješća, po njima, predmatična, prenatraglašeno emocijama napunjena. Po nekim izjavama, nekih dosta značajnih ljudi, pa čak i uglednih hrvatskih novinara, izvještaji iz Vukovara za njih su, u nekim činjenicama, i neistiniti - jer oni ne mogu vjerovati da na Vukovar može, u jednom danu, pasti toliko granata. Oni to govore iz svojih toplih domova u Zagrebu. Mi smo bili u Vukovaru i nisu nam željeli vjerovati. Drugi su iz toplih redakcija, sasvim pouzdano se to znalo, i obiteljskih soba slušali te iste vijesti iz Vukovara, Petrinje, Kostajnice, slali te vijesti inozemnim agencijama i redakcijama i dobro na našim mukama zarađivali. Neki su čak išli dotle da su svojim riječima dramatizirali tekstove kao da se nalaze na licu mjesta. Mnoge su u Zagrebu tada zanimali samo događaji, a ne osjećaji Vukovaraca. Negdje pred kraj rata počeli su nam